

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศระหว่างประเทศในอาเซียน

โดย ผศ.ดร.ธานี ชัยวัฒน์ และคณะ

กรกฎาคม 2560

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศระหว่างประเทศในอาเซียน

คณะผู้วิจัย

1. ผศ.ดร.ธานี ชัยวัฒน์	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นางสาวนิชาภัทร ไม้งาม	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นางสาวณัชฎา คงศรี	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อ.รัฐวิทย์ ไพรวรรณ	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. รศ.ดร.โสทธิธร มัลลิกะมาส	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

Abstract

This research aims to study comparative law in sex trade and opportunity of labor movement among ASEAN countries using Push-Pull Factor, individual decision making and cost benefit analysis between domestic and cross-border sex trade framework and collecting data by Grounded Theory.

The finding points out that sex workers are divided into 2 types, involuntary and voluntary sex workers. The latter is called sex worker. The policy to regulate voluntary sex workers are on debates in the view of feminism.

In Thailand, the amount of voluntary sex workers has higher proportion than the involuntary one. The involuntary prostitutions mainly are under 18 (child prostitution) or the poor who comes from shared-border countries. In the past, they might not be forced or deceptive, but now they are asked to work as normal employee and then induced to work as sex worker. The higher proportion of voluntary sex worker is in Singapore and Malaysia, while, according to interviews and reports, there are some forced or deceived prostitutions.

In the present, the effect of push factors is decreased. The absolute poverty is declining from economic development and the law enforcement focuses on returning sex workers to their origin countries instead of imprisoning. So there is not much different among ASEAN countries. However, the pull factors are much different among countries and going in line with globalization such as incentive to make easy money, acceptance of female sex or extension of work life

Keyword: Sex Worker, Prostitution, ASEAN, Migration, Informal Economy

บทคัดย่อ

การศึกษารังนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน และศึกษาโอกาสในการเคลื่อนย้ายแรงงานในการค้าบริการทางเพศของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยหลักและปัจจัยดิ่ง กรอบการตัดสินใจส่วนบุคคล และการวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้เปรียบเทียบระหว่างทางเลือกในการบริการทางเพศในประเทศและข้ามชาติ และใช้วิธีดำเนินการวิจัยที่เรียกว่า Grounded Theory

การศึกษาพบว่าผู้ค้าบริการทางเพศ แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศที่ไม่สมัครใจ และกลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศโดยสมัครใจ หรือที่ UN เรียกว่าผู้ค้าบริการทางเพศ (Sex Worker) โดยแนวนโยบายหรือมาตรการที่ดำเนินการกับผู้ค้าบริการทางเพศกลุ่มนี้ ยังเป็นที่ถกเถียงกัน เนื่องจากมีประเด็นของการกดขี่ทางเพศของสังคมทับซ้อนอยู่

สัดส่วนของผู้ค้าบริการทางเพศในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน โดยในประเทศไทย กลุ่มที่สองน่าจะมีจำนวนมากกว่ากลุ่มแรกมาก และกลุ่มที่สองก็น่าจะมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่กลุ่มแรกซึ่งไม่สมัครใจส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 และคนต่างด้าวที่มีฐานะยากจน มักมาจากประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย อย่างไรก็ตามไม่พบการใช้กำลังบังคับขู่เข็ญเหมือนในอดีต แต่มักเป็นการชวนมาทำงาน แต่ต้องทำงานบริการทางเพศเสริมด้วย สำหรับประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซียมีสัดส่วนผู้ค้าบริการทางเพศที่สมัครใจมากกว่าไม่สมัครใจ ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย พม่าและลาว จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากชายยังมีการอ้างถึงการหลอกลวงหรือบังคับเพื่อค้าบริการทางเพศอยู่พอสมควร

เมื่อศึกษาถึงปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ พบว่า ผลจากความยากจนลดบทบาทลงมาก ขณะที่ประเทศส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎหมายที่เน้นการผลักดันกลับประเทศมากกว่าการลงโทษ ทำให้ไม่มีแรงกดดันให้ผู้ค้าต้องย้ายถิ่นในการทำงานข้ามชาติมากนัก ในส่วนของปัจจัยดิ่งมาจากบริบททางด้านเศรษฐกิจและบริบททางด้านสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันมากในแต่ละประเทศ และเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานทางเพศข้ามชาติในบริบทปัจจุบัน

คำสำคัญ: การค้าบริการทางเพศ โสเภณี อาเซียน การย้ายถิ่น เศรษฐกิจนอกระบบ

บทสรุปผู้บริหาร

การเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศระหว่างประเทศในอาเซียน

การให้บริการทางเพศมีจุดเริ่มต้นมาจากพิธีกรรมทางศาสนา จากนั้นได้ปรับเปลี่ยนเป็นเรื่องของการสะสมทุนเพื่อการสมรส จึงกล่าวได้ว่าในยุคเริ่มต้นการค้าบริการทางเพศไม่ใช่สิ่งผิดแต่อย่างใด แต่ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบกษัตริย์และกองทัพ เป็นระบอบการปกครองแบบพ่อปกครองลูกที่ผู้ชายเป็นใหญ่ จึงเกิดวาทกรรม “หญิงชั่ว” ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการจำกัดกิจกรรมทางเพศของฝ่ายหญิง เกิดการสร้างตราบาปให้กับหญิงสำส่อน ทำให้การค้าบริการทางเพศไม่ได้รับการยอมรับดังเช่นอดีตที่ผ่านมา

ปฏิเสธไม่ได้ว่าเกือบทุกสังคมมีตลาดการค้าบริการทางเพศมาโดยตลอด ทั้งปกปิดและโจ่งแจ้ง ในปัจจุบันด้วยกระแสกระแสโลกาภิวัตน์ และบริบทในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การค้าบริการเพศข้ามชาติขยายตัวอย่างมาก ทำให้การทำความเข้าใจถึงสาเหตุ สถานการณ์ปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติของผู้ค้าบริการทางเพศเป็นประเด็นสำคัญที่ควรต้องได้รับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง อันเป็นที่มาของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน เนื่องจากความแตกต่างของตัวบทกฎหมายและการบังคับใช้ของแต่ละประเทศ ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานของโสเภณีจากประเทศที่มีการกำกับดูแลที่เข้มงวดกว่าไปสู่ประเทศที่มีการกำกับดูแลที่อ่อนแอกว่า
2. เพื่อศึกษาโอกาสในการเคลื่อนย้ายแรงงานในการค้าบริการทางเพศของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน การศึกษาในส่วนนี้จะช่วยให้เห็นภาพการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามถิ่นเพื่อการมีงานทำและแสวงหารายได้ที่สูงกว่า โดยการศึกษาครั้งนี้มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ
3. เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของประเทศไทยอันเนื่องจากการเคลื่อนย้ายโสเภณีระหว่างประเทศภายหลังการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยผลักและปัจจัยดึง (Push-Pull Factor Analysis) ถูกนำมาใช้ในการอธิบายการย้ายถิ่นของแรงงาน การค้าบริการทางเพศข้ามชาติถูกพิจารณาว่าเป็นการเคลื่อนย้ายแรงงานรูปแบบหนึ่ง การศึกษาเริ่มต้นจากการอธิบายบริบททางกฎหมายและการกำกับดูแล การศึกษาตลาดการค้าบริการทางเพศเปรียบเทียบระหว่างประเทศ จากนั้นจะทำการศึกษาด้วยกรอบการตัดสินใจส่วนบุคคล (Individual Decision Making) ในการเลือกที่จะค้าบริการทางเพศในประเทศหรือออกไปค้าบริการทางเพศยังต่างประเทศ โดยใช้การวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้ (Cost Benefit Analysis) เปรียบเทียบระหว่างสองทางเลือกดังกล่าว

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยที่เรียกว่า Grounded Theory ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างแบบจำลองการศึกษา โดยกระบวนการเก็บข้อมูลจะดำเนินการในรูปแบบทั่วไป ได้แก่ การศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตภาคสนามทั้งในและต่างประเทศ แต่วิธีการนี้มีจุดเด่นอยู่ที่การแสวงหาความจริง

(Epistemology) ซึ่งจะดำเนินการไปพร้อมกับกระบวนการเก็บข้อมูลทั้งสามรูปแบบ พร้อมกันนั้นได้ทำการสร้างทฤษฎีไปพร้อม ๆ กับการโต้แย้งทฤษฎีที่สร้างขึ้นในเวลาเดียวกันด้วย

การศึกษาพบว่าผู้ค้าบริการทางเพศ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรกคือ ผู้ค้าบริการทางเพศที่ไม่สมัครใจ นักวิชาการมักจะเรียกกลุ่มนี้ว่า โสเภณีที่ถูกบังคับ (Forced Prostitution) ซึ่ง UN ถือว่าเป็นการค้ามนุษย์เพื่อการขูดรีดทางเพศ (Human Trafficking for Sex Exploitation) เมื่อการหลอกลวงหรือการบังคับเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ชัดเจน จึงไม่จำเป็นต้องตีความว่าการค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งผิดหรือถูก ทุกประเทศต่อต้านการค้าบริการทางเพศรูปแบบนี้และมีมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดอยู่แล้ว

กลุ่มที่สองคือ กลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศโดยสมัครใจ หรือที่ UN เรียกว่าผู้ค้าบริการทางเพศ (Sex Worker) แนวนโยบายหรือมาตรการที่ดำเนินการกับผู้ค้าบริการทางเพศกลุ่มนี้ ยังเป็นที่ถกเถียงกันอย่างมากระหว่างการมีประเด็นของการกีดกันทางเพศของสังคมทับซ้อนอยู่ในกิจกรรมนี้ ประกอบกับการประกอบกิจกรรมทางเพศนั้นเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่พึงมี การจำกัดที่มากเกินไปก็อาจไม่เป็นผลดี แนวทางการกำกับดูแลที่เหมาะสมจึงมีหลายทางเลือกและมีข้อดีข้อเสียต่างกันไป

สัดส่วนของผู้ค้าบริการทางเพศในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน โดยในประเทศไทย กลุ่มที่สองน่าจะมีจำนวนมากกว่ากลุ่มแรกมาก และกลุ่มที่สองก็จะมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่กลุ่มแรกซึ่งไม่สมัครใจส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 และคนต่างด้าวที่มีฐานะยากจน มักมาจากประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย อย่างไรก็ตามไม่พบการใช้กำลังบังคับขู่เข็ญเหมือนในอดีต แต่มักเป็นการชวนมาทำงาน และอาจต้องทำงานบริการทางเพศเสริมด้วย

สำหรับประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย พม่าและลาวนั้น พบว่า ในประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่า ได้แก่ สิงคโปร์ และมาเลเซียจะมีสัดส่วนผู้ค้าบริการทางเพศที่สมัครใจมากกว่าไม่สมัครใจ ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย พม่าและลาว จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากข่าวยังมีการอ้างถึงการหลอกลวงหรือบังคับเพื่อค้าบริการทางเพศอยู่พอสมควร

เมื่อศึกษาถึงปัจจัยมหภาคที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ พบว่า ปัจจัยหลักที่สำคัญตั้งแต่อดีต ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ หนึ่ง คือ ความยากจน ซึ่งปัจจุบันความยากจนลดลงในเกือบทุกประเทศ ทำให้ความสำคัญของปัจจัยหลักในประเด็นความยากจนนั้นลดบทบาทลง อย่างไรก็ตาม ในประเทศที่ยังมีความยากจนอยู่ อย่างเช่น พม่าหรือลาว บทบาทของปัจจัยหลักจากความยากจนก็อาจส่งผลให้เกิดการหลอกลวงหรือบังคับค้าบริการทางเพศ แต่มันก็จะเป็นการค้าบริการทางเพศที่ในประเทศเสียเป็นส่วนใหญ่ สอง คือ การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดในรูปแบบที่คล้ายกันในทุกประเทศ (ยกเว้นสิงคโปร์) ทำให้ความเป็นปัจจัยหลักจากความแตกต่างของการบังคับใช้กฎหมายค่าประเวณีของแต่ละประเทศนั้น มีผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติไม่มากนัก เพราะเท่ากับว่าทำงานที่ไหนก็ไม่แตกต่างกัน ประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายที่เน้นการผลักดันกลับประเทศมากกว่าการลงโทษ ทำให้ไม่มีแรงกดดันให้ผู้ค้าต้องย้ายถิ่นในการทำงานข้ามชาติมากนัก

ขณะที่ปัจจัยดังที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นเพื่อทำงานค้าบริการทางเพศนั้น เกิดจากองค์ประกอบที่สำคัญสองส่วน ได้แก่ บริบททางด้านเศรษฐกิจและบริบททางด้านสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันมากในแต่ละประเทศ อันส่งผลให้ปัจจัยดังเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานทางเพศข้ามชาติในบริบทปัจจุบัน

เนื่องจากระบอบโลกาภิวัตน์ทำให้การเคลื่อนย้ายมีความเสรีมากขึ้น ดังนั้น ลักษณะการเคลื่อนย้ายในบริบทปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงการเคลื่อนย้ายของผู้ค้าบริการทางเพศจากประเทศที่มีรายได้ต่ำกว่าไปยังประเทศที่มีรายได้สูงกว่าชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าในอดีตมาก

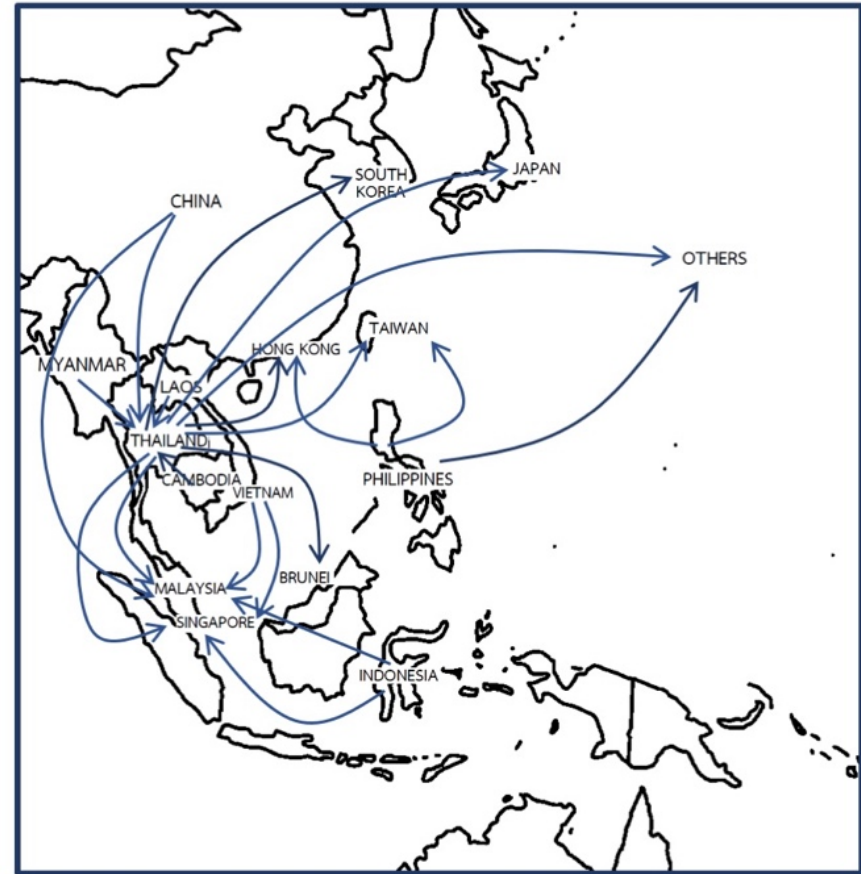
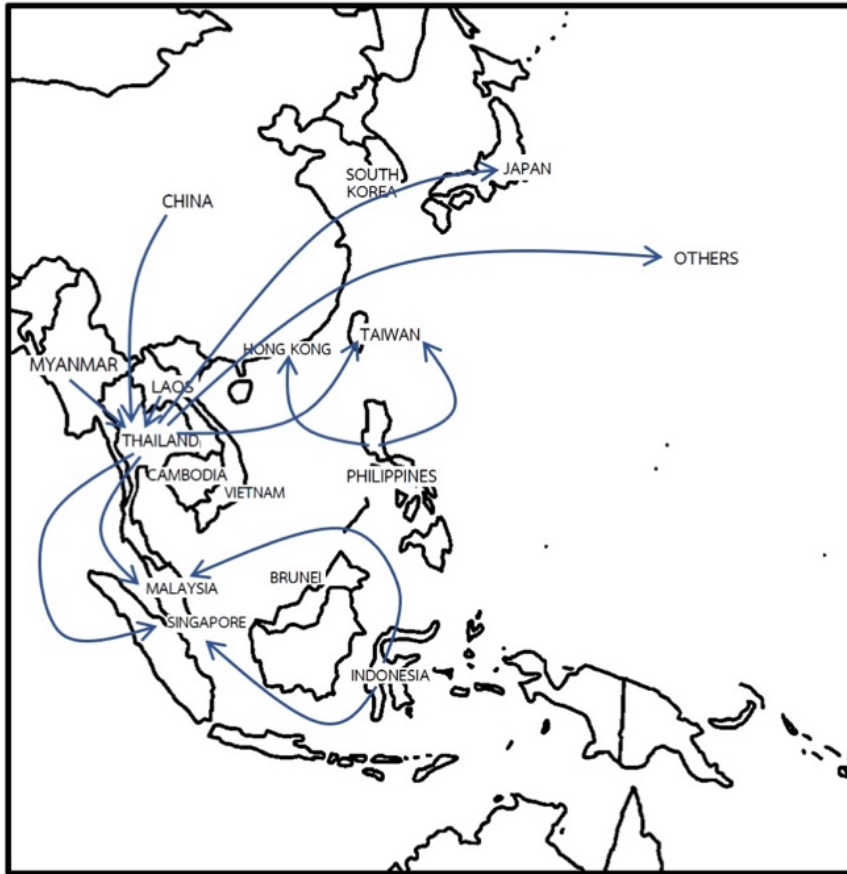
สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยจุลภาคที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาตินั้น ใช้แนวคิดการตัดสินใจของปัจเจกบุคคล (Individual Decision Making) มาวิเคราะห์ โดยเชื่อว่าผู้ค้าบริการทางเพศจะตัดสินใจเคลื่อนย้ายโดยคำนึงถึงผลได้และต้นทุนของการย้ายถิ่น ทั้งนี้จะทำการวิเคราะห์จากมิติของผู้หญิงไทยเท่านั้น การศึกษาพบว่า ในประเทศกลุ่มอาเซียน ผู้หญิงไทยส่วนใหญ่จะเลือกไปทำงานที่สิงคโปร์ และมาเลเซีย เพราะมีระดับรายได้ที่สูงกว่า ขณะที่ไม่นิยมไปทำงานที่พม่าหรือลาว เพราะระดับรายได้ต่ำกว่ามาก

ทั้งนี้รูปแบบการไปทำงานที่สิงคโปร์และมาเลเซียมีความสัมพันธ์กันมาก เพราะทั้งสองประเทศมีพรมแดนติดกัน และการเดินทางไปมาระหว่างสองประเทศทำได้โดยสะดวก ผู้หญิงไทยไปทำงานที่สิงคโปร์มีทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย ผู้ที่ไปทำงานแบบถูกกฎหมายนั้นจะต้องทำงานอยู่ในสถานที่มืดซิด มีการควบคุมและจำกัดพื้นที่อย่างเข้มงวด ขณะที่ผู้ที่ไปทำงานแบบไม่ถูกกฎหมายนั้นมักจะมีลักษณะของการไปนั่งตามผับหรือสถานบันเทิงยามค่ำคืน เพื่อรอแขกมาเจรจา ซึ่งการตัดสินใจทำงานนั้นก็จะเป็นไปตามสมัครใจ การค้าบริการแบบไม่ถูกกฎหมายนี้มีความเสี่ยงต่อการถูกจับกุมสูงมาก ทำให้กลุ่มคนพวกนี้อาศัยประเทศมาเลเซียเป็นสถานที่พักการทำงาน โดยทำเสมือนเป็นนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในพื้นที่ยะโฮร์บาห์รู รัฐยะโฮร์ ซึ่งอยู่ติดกับสิงคโปร์

ส่วนการค้าบริการทางเพศในมาเลเซีย แม้จะผิดกฎหมายแต่ก็มีการลักลอบเป็นจำนวนมาก โดยมีความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ระหว่างเขตเมืองและเขตชายแดน หากเป็นพื้นที่ในเขตเมือง จะมีการลักลอบเข้ามาทำงานในสถานบริการ ทั้งช่องและสถานบริการนวด ผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนหลังหักค่าใช้จ่ายจะอยู่ที่ประมาณ 3-6 หมื่นบาท ขณะที่การทำงานในเขตชายแดนสิงคโปร์อย่างยะโฮร์บาห์รูนั้น ส่วนใหญ่มาทำงานในลักษณะของนักท่องเที่ยว และการขอใบอนุญาตทำงานในรูปแบบอื่น เช่น พนักงานร้านอาหาร โดยมีนายหน้าเป็นคนกลางในการจัดการอำนวยความสะดวกและหักค่าใช้จ่ายไปลูกค้ากลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นชาวสิงคโปร์ที่ติดต่อกันทาง LINE หรือโทรศัพท์ การทำงานของผู้หญิงค้าบริการในพื้นที่ชายแดนนี้มักจะเป็นการทำงานในช่วงสั้น ๆ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนหลังหักค่าใช้จ่ายของผู้ค้ากลุ่มนี้จะอยู่ที่ประมาณ 4-7 หมื่นบาท ซึ่งหากเปรียบเทียบแล้ว การไปค้าบริการต่างประเทศทำให้คนกลุ่มนี้มีรายได้เพิ่มสูงมากกว่าการทำงานในประเทศ นอกจากนั้นยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ค้าบริการทางเพศที่มีรายได้ไม่สูงมากในประเทศได้มีรายได้เพิ่มสูงขึ้นด้วย

ภาพที่ 1 การเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ

(ซ้าย การศึกษาของ Jones (1995, 2000) และ Graeme Hugo (2006) ขวา ผลจากการศึกษาครั้งนี้ในปี พ.ศ.2560)

เมื่อพิจารณาการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศเปรียบเทียบกับผลการศึกษาจากงานวิจัยชิ้นนี้พบว่า ความเป็นผู้นำเข้า ผู้ค้า และผู้ส่งออกบริการทางเพศแบบครบวงจรของประเทศไทยยังคงดำรงอยู่เหมือนในอดีตที่ผ่านมา เพียงแต่มีคู่แข่งจากการเดินทางของผู้ค้าโดยตรงมากขึ้น และพบการเคลื่อนย้ายของผู้ค้าบริการทางเพศจากประเทศที่มีรายได้ต่ำกว่าไปยังประเทศที่มีรายได้สูงกว่าชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าในอดีตมาก

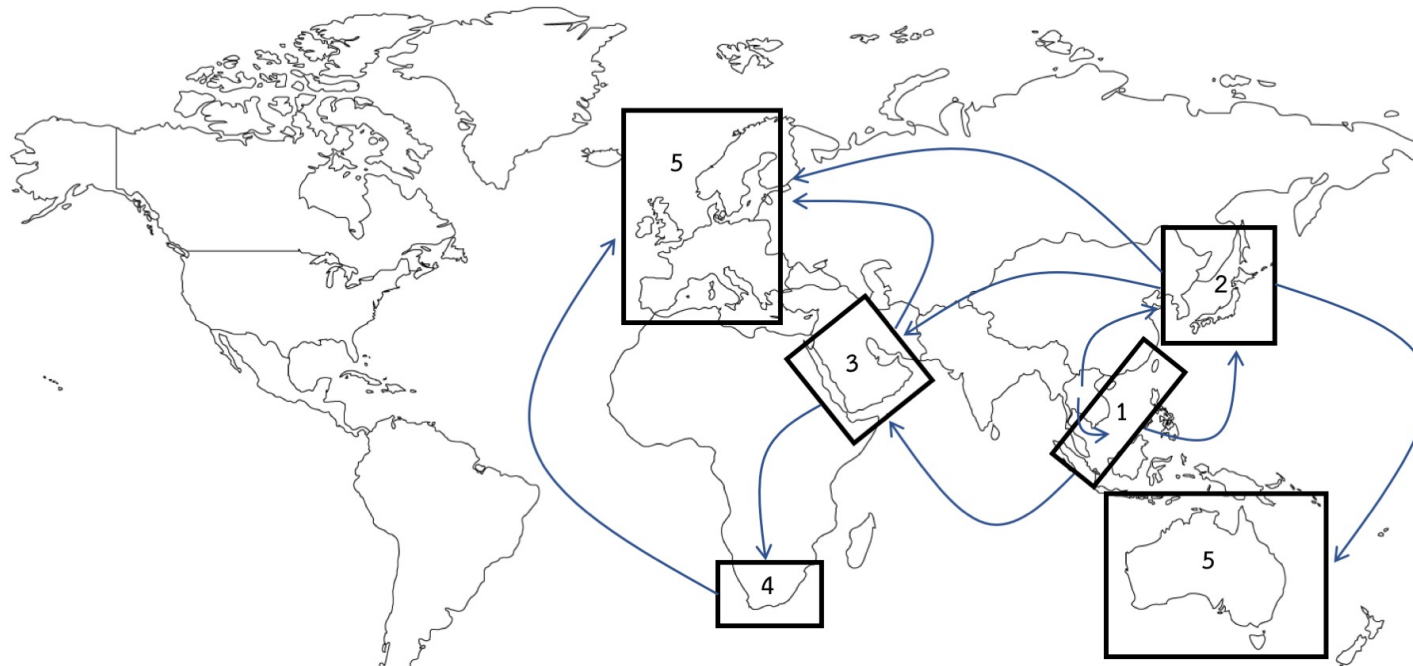
การศึกษายังพบอีกว่า การเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ นอกจากจะทำให้สามารถเข้าถึงตลาดที่มีกำลังซื้อเฉลี่ยที่สูงกว่าแล้ว ยังสามารถเข้าถึงตลาดที่มีกำลังซื้อต่ำกว่า แต่มีลูกค้าพรีเมียมได้ด้วย เช่น ในตลาดอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ กลุ่มคนที่มีรายได้สูงในประเทศเหล่านี้จะติดต่อผู้หญิงผ่านนายหน้า แล้วออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดเพื่อให้ผู้หญิงมาให้บริการตนเองในประเทศหรือไปเที่ยวต่างประเทศเป็นการส่วนตัว เป็นระยะเวลา 2-3 วันขึ้นไป แม้ว่าจะไม่มีข้อมูลราคาที่ตกลงซื้อขายกัน เพราะเป็นการซื้อขายแบบส่วนตัว แต่ก็เชื่อได้ว่าน่าจะมีราคาที่สูงทีเดียว

การที่แต่ละประเทศมีรสนิยมความชอบในรูปร่างหน้าตาของผู้หญิง รวมไปถึงอายุแตกต่างกัน การค้าบริการทางเพศข้ามชาติจะช่วยให้ผู้ค้าสามารถเข้าถึงตลาดที่มีรูปแบบความต้องการรูปร่างหน้าตาและอายุที่ตรงกับคุณลักษณะของตนเองได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยยืดระยะเวลาการมีงานทำของผู้ค้าให้นานขึ้นด้วย

ภาพที่ 2 แสดงเส้นทางการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศของผู้ค้าบริการทางเพศชาวไทย โดยแบ่งออกเป็น 5 โซน จะเห็นว่าทั้ง 5 โซนจากโซน 1 ถึงโซน 5 เป็นเส้นทางที่ผู้หญิงไทยสามารถประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศอย่างต่อเนื่องได้ โดยมีความสอดคล้องกับอายุที่เพิ่มขึ้น และรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้หญิงไทย ส่งผลให้การทำงานค้าบริการทางเพศของผู้หญิงไทยข้ามชาติสามารถทำได้นานกว่าปกติ หรืออาจกล่าวได้ว่า การค้าบริการทางเพศข้ามชาติช่วยยืดระยะเวลาการมีงานทำให้นานขึ้น

ปัญหาของการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศที่สำคัญประการหนึ่งคือ การทำงานค้าบริการทางเพศมักจะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 20-30 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญในการลงทุนพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital Investment) ของตนเอง หากสังคมเปิดให้มีการทำงานค้าบริการทางเพศโดยเสรีแล้ว ทางออกจากอาชีพ (Exit Option) ของผู้ค้าบริการจะมีไม่มากนัก เพราะไม่ได้มีประสบการณ์เชิงวิชาชีพใดในช่วงอายุดังกล่าว การออกจากอาชีพจึงเป็นไปได้ยาก โดยส่วนใหญ่อาจจะผันตัวเองไปเป็นแม่เล้าหรือคนดูแลผู้ค้ารายใหม่ แต่หากต้องการออกจากวงการ ก็อาจจะไปเปิดร้านอาหาร ร้านเสริมสวย หรือร้านขายดอกไม้ ซึ่งการค้าบริการทางเพศข้ามชาติจึงเปิดโอกาสให้เป็นแม่เล้าหรือคนดูแลผู้ค้าบริการทางเพศรายใหม่ที่มีตลาดที่กว้างขึ้น ทำให้สามารถทำงานต่อได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีโอกาสดำรงงานกับชาวต่างชาติ หรือหาช่องทางทำงานปกติที่ต่างประเทศต่อไปได้อีก

ภาพที่ 2 เส้นทางการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศของหญิงค้าบริการทางเพศสัญชาติไทย

โซนที่ 1 สิงคโปร์ มาเลเซีย บังกลาเทศ และไต้หวัน - ตลาดเปิดสำหรับผู้หญิงที่อายุประมาณ 20-25 ปี - นิยมตัวเล็ก ผิวขาว ผอม - ไม่ต้องการการเอาใจใส่มาก ต้องการเพศสัมพันธ์เป็นหลัก - ความเสี่ยงน้อยมาก เพราะอยู่ใกล้ ค่าเดินทางถูกและใช้ภาษาอังกฤษได้	โซนที่ 2 เกาหลีใต้และญี่ปุ่น - ตลาดเปิดสำหรับผู้หญิงที่อายุประมาณ 20-28 ปี - นิยมตัวเล็ก ผิวขาว ไม่จำเป็นต้องผอม - ต้องการการเอาใจใส่แบบชั่วคราว เช่น ชงเหล้า ร้องคาราโอเกะ - ความเสี่ยงน้อย เพราะค่าเดินทางไม่แพง แต่ใช้ภาษาอังกฤษไม่ค่อยได้	โซนที่ 3 ตะวันออกกลาง - ตลาดเปิดสำหรับผู้หญิงที่อายุประมาณ 25-35 ปี - นิยมตัวเล็ก ไม่จำเป็นต้องขาวหรือผอม แต่ต้องไม่ล้าเกินไป - มีทั้งต้องการการเอาใจใส่แบบข้ามคืน เช่น ร้องเพลง บริการในงานปาร์ตี้ และเน้นเฉพาะมีเพศสัมพันธ์ - ความเสี่ยงกลางๆ ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ และกฎหมายเข้มงวด ต้องมีนายหน้า	โซนที่ 4 แอฟริกาใต้ - ตลาดเปิดสำหรับผู้หญิงที่อายุประมาณ 28-35 ปี - นิยมตัวเล็ก ไม่จำเป็นต้องขาวหรือผอม - มีทั้งต้องการการเอาใจใส่แบบข้ามคืน เช่น ร้องเพลง บริการในงานปาร์ตี้ ระยะสั้นประมาณ 3-4 วันในการไปเที่ยวด้วยกัน และเน้นเฉพาะมีเพศสัมพันธ์ - ความเสี่ยงสูง เพราะมีข้อมูลน้อยมาก ต้องมีนายหน้า	โซนที่ 5 ยุโรปและออสเตรเลีย - ตลาดเปิดสำหรับผู้หญิงที่อายุประมาณ 28-40 ปี - มีความนิยมหลากหลายรูปแบบ - มีทั้งที่ต้องการบริการเสริม เช่น นวด และเน้นเฉพาะมีเพศสัมพันธ์ แต่มีโอกาสได้ทำงานหรือแต่งงานกับคนที่นี่ - ความเสี่ยงสูง เพราะโอกาสถูกจับมีสูง ไม่จำเป็นต้องมีนายหน้า แต่ต้องมีใบอนุญาตทำงาน
--	--	--	--	---

อย่างไรก็ดี ประเด็นที่น่าสนใจคือ เมื่อทำการวิเคราะห์แบบจำลองรายได้ตลอดชีวิต (Life-time Income Model) ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศทุกรูปแบบ จะมีรายได้สูงในช่วงอายุ 20-30 ปี จากนั้นรายได้มีแนวโน้มจะลดลงหรือคงที่ ในขณะที่การทำงานด้วยอาชีพปกติ จะมีรายได้ต่ำในช่วงแรก แต่รายได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ และสูงขึ้นกว่าหรือเท่ากับการทำงานค้าบริการทางเพศในช่วงหลัง ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์รายได้ตลอดชีวิตแล้ว การทำงานแบบปกติจะมีรายได้รวมสูงกว่าเล็กน้อย ยกเว้น การทำงานเป็นสาวไซด์ไลน์ที่สามารถทำควบคู่ไปกับการทำงานปกติได้ จึงไม่เป็นการลดศักยภาพในการประกอบอาชีพในระยะยาว

การค้าบริการทางเพศข้ามชาติจึงเปิดโอกาสให้เป็นแม่เลี้ยงหรือคนดูแลผู้ค้าบริการทางเพศรายใหม่ที่มีตลาดที่กว้างขึ้น ทำให้สามารถทำงานต่อได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีโอกาสดูแลงานกับชาวต่างชาติ หรือหาช่องทางทำงานปกติที่ต่างประเทศต่อไปได้อีก

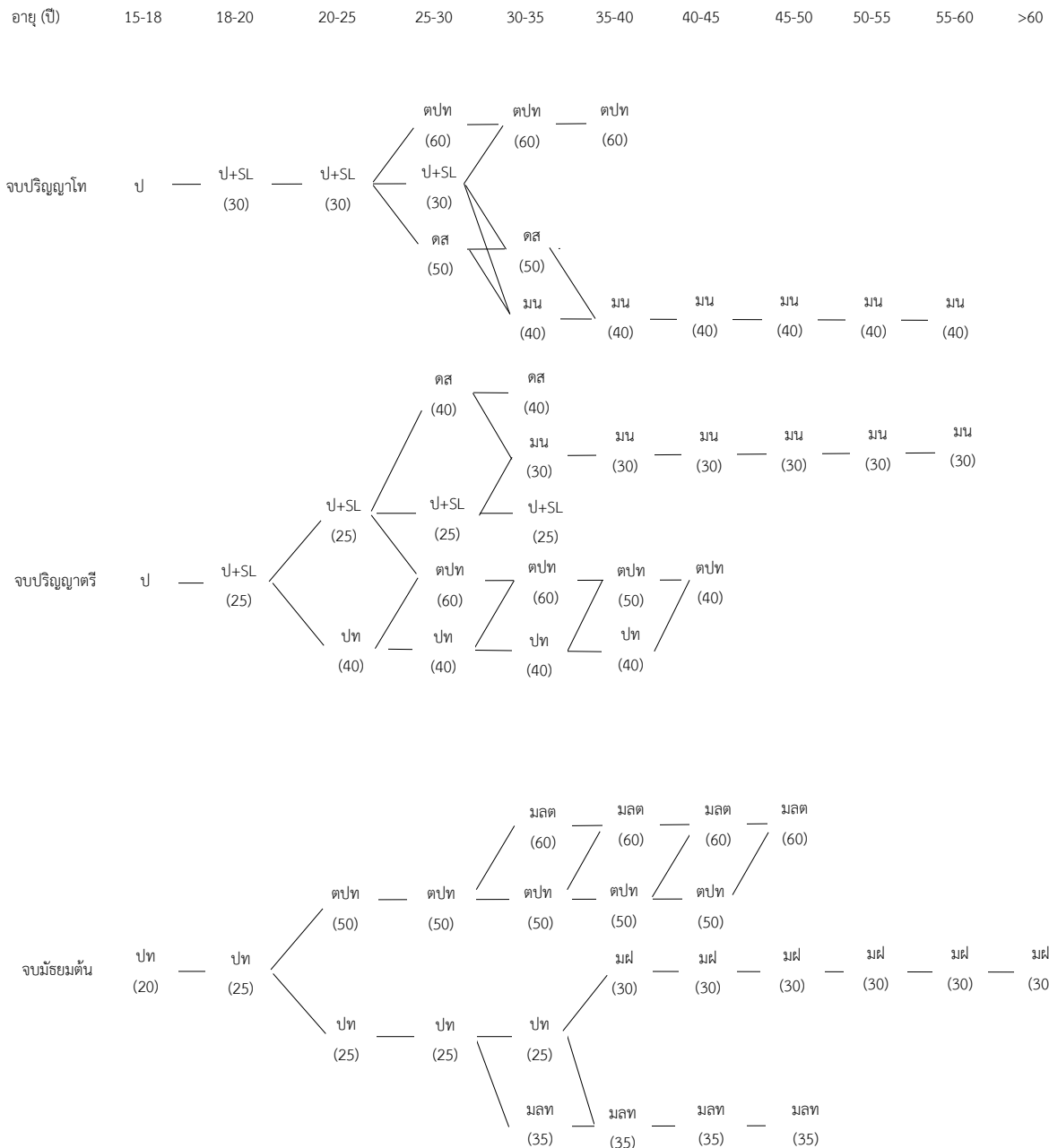
จากการสัมภาษณ์สาวไซด์ไลน์ จำนวน 89 คนและนายหน้าหรือแม่เลี้ยงจำนวน 8 คน ทั้งแบบสัมภาษณ์ทางตรงและผ่าน LINE พบว่า ส่วนใหญ่อายุ 18-20 ปี ประกอบอาชีพเป็นนักศึกษา และ PR/พริตตี้/นางแบบ/ทำงานกลางคืน ภูมิลำเนาส่วนใหญ่เป็นคนกรุงเทพฯ หรือมาจากจังหวัดหัวเมือง ซึ่งแตกต่างจากผู้ค้าบริการทางเพศในอดีตที่มักจะมีจากพื้นที่ที่ยากจน และเกือบทั้งหมดให้เหตุผลในการทำงานว่าเพราะต้องการเงิน ขณะที่มียาจำนวนน้อยมากที่ตอบว่าเพราะความจำเป็น

จากนั้น การศึกษาได้สัมภาษณ์ถึงเส้นทางอาชีพและรายได้ของผู้ค้าบริการตลอดช่วงอายุของพวกเขาจากประสบการณ์ที่พวกเขาทราบมาหรือวางแผนไว้ ซึ่งได้ข้อมูลตามภาพที่ 3 ที่แสดงให้เห็นว่าการทำงานค้าบริการทางเพศข้ามชาติทำให้เส้นทางอาชีพและทางออกจากอาชีพมีทางเลือกเพิ่มขึ้นอย่างมาก และมีช่วงระยะเวลาการทำงานที่นานขึ้น และตารางที่ 1 แสดงรูปแบบของเส้นทางอาชีพ (career Path) ที่ทำการศึกษา

หากพิจารณารายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตของผู้ค้าบริการทางเพศในทุกกลุ่มระดับการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้ว รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตจากการประกอบอาชีพแบบปกติมีแนวโน้มมากกว่าจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ จึงเกิดคำถามที่น่าสนใจว่า ทำไมผู้หญิงบางคนยังตัดสินใจเลือกเดินบนเส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศ เพื่อตอบคำถามดังกล่าว การศึกษาจึงได้พิจารณารายได้รวมที่แท้จริงในแง่มิติของเวลา ซึ่งแบ่งออกเป็นรายได้รวมที่แท้จริงจนถึงอายุ 30 ปี ซึ่งถือเป็นรายได้รวมในระยะสั้น และรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต ซึ่งถือเป็นรายได้รวมในระยะยาว ซึ่งสามารถนำผลการคำนวณได้แสดงตามตารางที่ 2

เมื่อพิจารณารายได้ที่แท้จริงจนถึงอายุ 30 ปี (ผลรวมรายได้ในระยะสั้น) พบว่า รายได้รวมที่แท้จริงของกลุ่มผู้หญิงที่เลือกประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศจะสูงกว่ากลุ่มผู้หญิงที่เลือกประกอบอาชีพปกติ (กลุ่มฐาน) อย่างชัดเจน (มากกว่าประมาณ 2-5 เท่าแล้วแต่กรณี) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายได้ที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต (ผลรวมรายได้ในระยะยาว) กลับพบว่า รายได้รวมที่แท้จริงของคนเลือกประกอบอาชีพปกติมีรายได้รวมที่แท้จริงสูงกว่าหรือใกล้เคียงกับคนที่เลือกประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ

ภาพที่ 3 เส้นทางอาชีพของผู้หญิงไทยในการทำงานบริการทางเพศข้ามชาติ
(ตัวเลขในวงเล็บคือค่าตอบแทนเฉลี่ยต่อเดือนหลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว หน่วยคือ พันบาท)

หมายเหตุ: การศึกษาแบ่งกลุ่มของผู้ค้าบริการทางเพศออกเป็น 8 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ 1. ผู้ค้าบริการทางเพศประเภทไฮดีไลน์ (แทนด้วยตัวย่อ SL) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 30,000 บาทต่อเดือน 2. ผู้ค้าบริการทางเพศต่างประเทศ (แทนด้วยตัวย่อ ตปท.) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 60,000 บาทต่อเดือน 3. ผู้ค้าบริการทางเพศในประเทศ (แทนด้วยตัวย่อ ปท.) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 25,000-40,000 บาทต่อเดือน 4. เด็กเสี่ย (แทนด้วยตัวย่อ ตส) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 40,000 บาทต่อเดือน 5. เมียน้อย (แทนด้วยตัวย่อ มน) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 30,000 บาทต่อเดือน 6. เมียฝรั่ง (แทนด้วยตัวย่อ มฝ) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 30,000 บาทต่อเดือน 7. แม่เฒ่าในต่างประเทศ (แทนด้วยตัวย่อ มลต) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 60,000 บาทต่อเดือน 8. แม่เฒ่าภายในประเทศ (แทนด้วยสัญลักษณ์ มลท) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 35,000 บาทต่อเดือน และ การทำงานปกติ (แทนด้วย ป) และการศึกษาเส้นทางอาชีพ (Career Path) จะทำการเปรียบเทียบกับกรณีการทำงานปกติจนถึงอายุ 60 ปี

ตารางที่ 1 รูปแบบของเส้นทางอาชีพที่ทำการศึกษา (Scenario Patterns)

ช่วงอายุ (ปี)	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	30-26	35-31	40-36	45-41	50-46	55-51	60-56
กลุ่ม ป โท	ม3	ม4	ม5	ม6	ปี1	ปี2	ปี3	ปี4	โท	โท	----- เริ่มทำงานเมื่ออายุ 25 ปี เกษียณอายุ 60 ปี (อายุงาน 36 ปี) -----							
H-0 (Based)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป
H-1	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ 41 ปี			
H-2	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ 41 ปี			
H-3	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	ดส	มน	มน	มน	มน	มน
H-4	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	มน	มน	มน	มน	มน	มน
H-5	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	ดส	ดส	มน	มน	มน	มน	มน
H-6	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	ดส	มน	มน	มน	มน	มน	มน
กลุ่ม ป ตรี	ม3	ม4	ม5	ม6	ปี1	ปี2	ปี3	ปี4	----- เริ่มทำงานเมื่ออายุ 23 ปี เกษียณอายุ 60 ปี (อายุงาน 38 ปี) -----									
M-0 (Based)	-	-	-	-	-	-	-	-	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป
M-1	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	ดส	ดส	มน	มน	มน	มน	มน
M2-	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	ดส	มน	มน	มน	มน	มน	มน
M-3	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	SL*	มน	มน	มน	มน	มน	มน
M-4	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	SL*	SL*	มน	มน	มน	มน	มน
M-5	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	SL*	SL*	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-6	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-7	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-8	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-9	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-10	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุปี 46		

ช่วงอายุ (ปี)	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	30-26	35-31	40-36	45-41	50-46	55-51	60-56
กลุ่มต่ำกว่า ป ตรี	----- เริ่มทำงานเมื่ออายุ 15 ปี เกษียณอายุ 60 ปี (อายุงาน 46 ปี) -----																	
L-0 (Based)	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป
L-1	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-2	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-3	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-4	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-5	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	มฝ	มฝ	มฝ	มฝ	มฝ
L-6	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-7	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	มลด	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	

หมายเหตุ

ป	หมายถึง ทำงานแบบปกติ	SL*	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศประเภทออนไลน์และทำงานงานแบบปกติ (รายได้ 2 ทาง)
SL	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศประเภทออนไลน์	ดส	หมายถึง เด็กเสี่ย
ปท	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศในประเทศ	ตปท	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศในต่างประเทศ
มน	หมายถึง เมียน้อย	มฝ	หมายถึง เมียฝรั่ง
มลท	หมายถึง แม่เล้าในประเทศ	มלט	หมายถึง แม่เล้าในต่างประเทศ

ตารางที่ 2 รายได้ของแต่ละการประกอบอาชีพค่าบริการทางเพศในแต่ละเส้นทางอาชีพ
(เปรียบเทียบรายได้ระยะสั้นและระยะยาว)

เส้นทางอาชีพ	รายได้รวมที่แท้จริงจนถึงอายุ 30 ปี (หน่วย: พันบาท)	รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต (หน่วย: พันบาท)
กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาโท		
H-0 (กลุ่มฐาน)	913.54	13,915.70
H-1	5,255.59	14,469.31
H-2	4,796.81	14,010.53
H-3	4,796.81	13,897.78
H-4	4,796.81	13,442.88
H-5	4,753.34	13,854.31
H-6	4,753.34	13,399.41
กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรี		
M-0 (กลุ่มฐาน)	1,390.04	13,912.2
M-1	4,370.19	11,309.64
M-2	4,370.19	10,854.74
M-3	4,626.09	11,110.64
M-4	4,626.09	12,106.52
M-5	4,626.09	12,638.82
M-6	5,374.69	13,756.25
M-7	5,687.78	14,069.34
M-8	4,683.28	13,064.84
M-9	4,683.28	12,155.03
M-10	4,683.28	11,330.99
กลุ่มการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี		
L-0 (กลุ่มฐาน)	2,446.40	14,001.22
L-1	6,419.03	15,828.06
L-2	6,419.03	15,407.80
L-3	6,419.03	15,027.15
L-4	6,419.03	14,682.39
L-5	3,978.29	9,758.88
L-6	3,978.29	9,322.25
L-7	3,978.29	9,742.51

หมายเหตุ: รายละเอียดการคำนวณพิจารณาได้จากบทที่ 4

จากผลการคำนวณสามารถอธิบายได้ว่า หากกลุ่มผู้หุ้ญค้ำึงเฉพาะรายได้ในระยะสั้นยอมส่งผลให้จูงใจให้เข้าสู่เส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศได้ เนื่องจากรายได้ที่แท้จริงในระยะสั้นจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศมากกว่าการประกอบอาชีพแบบปกติอย่างชัดเจน

กล่าวได้ว่าการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศเป็นการเลือกเดินทางเส้นที่มีความเสี่ยงของรายได้ที่มากกว่าการประกอบอาชีพแบบปกติ เมื่อพิจารณาในมิติของเวลา รายได้รวมในระยะสั้นจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศมากกว่าการประกอบอาชีพแบบปกติอย่างชัดเจน ย่อมชักจูงกลุ่มผู้หุ้ญส่วนหนึ่งที่ค้ำึงเพียงรายได้ในระยะสั้นเลือกเดินบนเส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศ แต่เมื่อพิจารณาในรายได้ที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตกลับพบว่า โดยส่วนใหญ่ รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตจากการประกอบอาชีพแบบปกติมีแนวโน้มมากกว่าจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ

นอกจากนั้น หากพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความแตกต่างรายได้รวมที่แท้จริงระหว่างอาชีพแบบปกติ (กลุ่มฐาน) กับอาชีพค้าบริการทางเพศอย่างมาก หากกลุ่มตัวอย่างผู้ค้าบริการทางเพศดังกล่าวสามารถที่จะไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศที่ต่างประเทศจะสามารถมีรายได้มากกว่ากลุ่มฐานอย่างชัดเจน แต่หากกลุ่มตัวอย่างค้าบริการทางเพศดังกล่าวไม่สามารถที่จะไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศที่ต่างประเทศได้ก็กลับจะมีรายได้น้อยกว่ากลุ่มฐานอย่างชัดเจนเช่นกัน ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาโทที่มีความแตกต่างรายได้รวมที่แท้จริงระหว่างอาชีพแบบปกติ (กลุ่มฐาน) กับอาชีพค้าบริการทางเพสน้อยกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น ๆ จากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาเสมือนเป็นตัวพุง (Buffer) ของรายได้ เนื่องจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่ามีความแปรปรวนของรายได้ หรืออีกในแง่หนึ่ง นั่นคือ ความเสี่ยงของด้านรายได้ที่น้อยกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่านั่นเอง

อีกทั้งสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ลักษณะของประเภทงานของกลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศมีผลต่อรายได้รวมที่แท้จริง ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มผู้หุ้ญที่มีโอกาสไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศในต่างประเทศมีแนวโน้มมีรายได้ที่แท้จริงตลอดชีวิตมากกว่ากลุ่มอื่นโดยเปรียบเทียบ หรือความสามารถในการกลับมาทำงานแบบปกติได้ของกลุ่มผู้หุ้ญค้าบริการทางเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยพุงรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตของกลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศได้

ดังนั้น เมื่อผู้หุ้ญสาวเลือกเดินเส้นทางประกอบอาชีพเส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศแล้วจึงเปรียบเสมือนเป็นการเสี่ยงโชค เพราะหากต้องการรายได้ที่มากกว่า ผู้ค้าจำเป็นต้องหาแหล่งทำกินที่ดีกว่า เช่น การไปขายบริการที่ต่างประเทศ จะทำให้สามารถเพิ่มรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตได้มากกว่า หรือจำเป็นต้องกลับเข้ามาทำงานแบบปกติในช่วงปลายของช่วงชีวิต เพื่อช่วยพุงรายได้ของตนเอง

เมื่อศึกษาต้นทุนของการค้าบริการทางเพศ พบว่า การค้าบริการทางเพศข้ามชาติในปัจจุบันมีต้นทุนลดลงกว่าในอดีตมาก ทั้งค่าเดินทาง ค่าที่พักและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ รวมทั้งสามารถประมาณการค่าใช้จ่ายของตนเองได้อย่างแม่นยำ มีความเสี่ยงในการประกอบอาชีพลดลง เนื่องจากความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการ

สื่อสาร ทำให้ผู้ค้าติดต่อกันเป็นเครือข่าย ซึ่งไม่ใช่แค่เพื่อการให้ข้อมูลเท่านั้น แต่เพื่อช่วยกันดูแลความปลอดภัยของกันและกันด้วย นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ค้าบริการทางเพศสามารถรับงานโดยตรงได้ด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องผ่านนายหน้า แสดงให้เห็นถึงอำนาจต่อรองของผู้ค้าบริการทางเพศที่เพิ่มสูงขึ้น สามารถค้าบริการแบบ freelance หรือรวมกลุ่มได้ 3-4 คน ดำเนินงานในรูปแบบ start-up ที่หาลูกค้าได้ด้วยตัวเอง

การที่แต่ละประเทศ (ยกเว้นสิงคโปร์) มีบทลงโทษไม่รุนแรง การลักลอบเข้าไปทำงานค้าบริการทางเพศในประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนของผู้หญิงไทยจึงมีต้นทุนไม่มากนัก เมื่อถูกจับได้ ภาครัฐของแต่ละประเทศมักจะทำการปรับแล้วส่งกลับประเทศ ซึ่งหากตัวผู้ค้าไม่มีเงินค่าปรับก็มักจะแค่ทำการบันทึกไว้และส่งตัวให้สถานทูตส่งตัวกลับ รวมทั้งหากมีการอ้างว่าถูกหลอกลวงก็สามารถได้รับความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกด้วย

ต้นทุนสำคัญประการหนึ่งของการค้าบริการทางเพศคือโอกาสในการเกิดตราบาปกับตัวผู้ค้า ซึ่งการค้าบริการทางเพศข้ามชาติจะมีโอกาสเกิดตราบาปน้อยกว่ามาก เพราะผู้ซื้อเป็นชาวต่างชาติทั้งหมด รวมทั้งการพบปะกับสังคมคนไทยส่วนใหญ่ก็คือผู้ที่ประกอบอาชีพเดียวกันเท่านั้น อีกทั้งการทำงานค้าบริการในต่างประเทศยังมีแรงกดดันจากตราบาปน้อยลง เพราะในสังคมของประเทศอื่นมักจะไม่สร้างแรงกดดันหรือการดูถูกต่อตัวผู้ค้าบริการมากเท่าในประเทศไทย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าในอนาคต การค้าบริการทางเพศข้ามชาติจะเป็นไปตามกลไกตลาด การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและระบอบโลกาภิวัตน์จะเอื้อให้การเคลื่อนย้ายทำได้ง่ายขึ้น รวมทั้งช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองของหญิงค้าบริการให้มากขึ้นกว่าในอดีต หากข้ามประเด็นข้อถกเถียงที่ว่าการค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งที่สังคมพึงสนับสนุนหรือไม่ไปแล้ว จะพบว่าการค้าบริการทางเพศข้ามชาติมีผลดีต่อตัวผู้ค้าบริการมากกว่าผลเสียที่เพิ่งเกิดขึ้นอย่างค่อนข้างชัดเจน และเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้พยายามตอบคำถามว่า ภาครัฐควรมีนโยบายต่อการค้าบริการทางเพศอย่างไร แต่เป็นประเด็นเรื่องการกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพ การศึกษาครั้งนี้จึงนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย แบ่งเป็นข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลไทยภายใต้ความร่วมมืออาเซียน และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อประเทศไทย

- ภาครัฐต้องมีความชัดเจนในประเด็นของการกำกับดูแลตลาดค้าบริการทางเพศว่าต้องการจะห้ามหรือต้องการจะอนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศได้ เพราะแนวทางการกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศข้ามชาตินั้น ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของนโยบายกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศในประเทศด้วย โดยแนวทางที่ชัดเจนของภาครัฐอาจต้องพิจารณาทั้งความเป็นจริงและความสามารถของภาครัฐที่จะทำได้ไปพร้อม ๆ กับผลประโยชน์สูงสุดของสังคมภายใต้วัฒนธรรมของไทย

- การกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศ เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารอุปสงค์ (Demand Management) โดยความต้องการทางเพศนับได้ว่าเป็นอุปสงค์ตามธรรมชาติของมนุษย์ (Natural Demand) ซึ่งการจะยับยั้งหรือบริหารจัดการได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบหรือนโยบายด้านอื่น ๆ มาทำงานร่วมกัน เช่น จะให้ความรู้เรื่องการบำบัดตนเองอย่างไร การยกระดับสิทธิสตรีให้เท่าเทียมในเรื่องความต้องการทางเพศได้อย่างไร จะบริหารสื่ออย่างไรให้มีประสิทธิภาพที่ตอบสนองต่ออุปสงค์ได้ เป็นต้น ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องตระหนักถึงเรื่องเหล่านี้ด้วย ไม่เช่นนั้นการกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศโดด ๆ ก็อาจประสบความสำเร็จได้ยาก

- ในระยะยาว การปลูกฝังค่านิยมเรื่องการมีเพศสัมพันธ์และการค้าบริการทางเพศที่เหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช่การลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยภาครัฐหรือสังคมต้องมีความชัดเจนเรื่องแนวทางการสอนเพศศึกษา เพื่อให้การสอนเรื่องเพศกับเด็กรุ่นใหม่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

- จากสมมติฐานที่คาดว่าโอกาสการเคลื่อนย้ายแรงงานการค้าบริการทางเพศเป็นไปได้เพื่อแสวงหารายได้และการทำงาน แต่ผลวิจัยกลับชี้ว่า โอกาสนั้นมาจากความมั่นคงในอาชีพที่พัฒนาขึ้นมาเป็นผู้จัดหาบริการมากกว่าผู้ให้บริการ ทำให้เห็นว่าปัจจัยที่ชี้้นำให้เคลื่อนย้ายแรงงานนั้นมาจากการรับรู้สถานะความเป็นอยู่ที่เอื้อต่อการให้บริการทางเพศในประเทศเป้าหมาย ผู้ที่ให้บริการทางเพศจึงเข้าไปพำนักและให้บริการก่อน จากนั้นแล้วจึงเป็นโอกาสที่ผู้ให้บริการทางเพศพัฒนาขึ้นมาเป็นผู้จัดหาบริการเสียเอง เนื่องจากมีความมั่นคงกว่าในประเทศเป้าหมายนั้น ดังนั้น การสร้างรายได้ อาจไม่ได้แก้ปัญหานี้เท่าการสร้างความมั่นคงทางรายได้

- ผู้ที่ประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศทุกรูปแบบจะมีรายได้สูงในช่วงวัย 20-30 ปี จากนั้นมีแนวโน้มจะลดลงหรือคงที่ ในขณะที่การทำงานด้วยอาชีพปกติ จะมีรายได้ต่ำในช่วงแรก แต่รายได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ และสูงขึ้นมากกว่าหรือเท่ากับการทำงานค้าบริการทางเพศในช่วงหลัง ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์รายได้ตลอดชีวิตแล้ว การทำงานแบบปกติจะมีรายได้รวมสูงกว่าการค้าบริการทางเพศ สิ่งที่ภาครัฐควรทำคือให้การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับให้อย่างน้อยในช่วงแรกของชีวิตการทำงานมีรายได้จากการทำงานค้าบริการทางเพศและการทำงานปกติไม่ต่างกันมากเกินไป และรายได้จากการค้าบริการทางเพศจะไม่จูงใจให้เข้าสู่ตลาดค้าบริการทางเพศ

- จุดเปลี่ยนของการกลายเป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในแวดวงการค้าบริการทางเพศระยะยาว (Point of Return) เช่น การเป็นแม่เลี้ยง หรือการออกไปทำงานค้าบริการทางเพศ โดยอาจไม่สามารถกลับมาทำงานปกติได้นั้นคืออายุประมาณ 30 ปี ดังนั้น การสนับสนุนให้มีการประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้เหมาะสมหรือการหาทางออกจากอาชีพค้าบริการทางเพศในช่วงก่อนอายุ 30 ปีสำคัญมาก ภาครัฐควรมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาของผู้หญิงในช่วงอายุนี้นี้ให้มาก

- คนที่มีการศึกษากับคนที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีวิธีเข้าถึงการให้บริการทางเพศที่ต่างกัน กล่าวคือ คนที่มีการศึกษาน้อยกว่า อาจยอมรับหรือถูกบังคับให้บริการทางเพศผ่านผู้จัดหา แต่คนที่มีการศึกษาสูงกว่า

อาจจะเลือก จัดหา และมีกลยุทธ์ในการให้บริการด้วยตนเอง รวมทั้งอุปสงค์ด้านการเงินก็อาจจะแตกต่างกันด้วย ดังนั้น นโยบายที่จะดำเนินการกับทั้งสองกลุ่มนี้ต้องแตกต่างกัน

- ความน่ากังวลของการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศประการหนึ่งคือ การทำงานค้าบริการทางเพศจะอยู่ในช่วงที่ผู้ค้าควรจะได้ลงทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองในการประกอบอาชีพในอนาคต กล่าวคือ การทำงานค้าบริการทางเพศจะลดทุนมนุษย์ (Human Capital) ของผู้หญิงในช่วงสำคัญของการสะสมทุนจากเส้นทางอาชีพ (Career Path) ภาครัฐจึงควรจัดอบรมหรือจัดการศึกษาให้กับผู้หญิงเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พวกเขามีโอกาสออกจากอาชีพโดยที่มีทุนมนุษย์ติดตัวไปพัฒนาอาชีพต่อไปได้ด้วย

- ภาครัฐควรสนับสนุนการออกจากอาชีพที่มีประสิทธิภาพ เช่น การจัดอบรมระยะสั้น หรือการให้การศึกษาที่สามารถใช้ประกอบอาชีพได้จริง ผู้ค้าส่วนใหญ่ไม่สามารถออกจากอาชีพได้ง่ายนัก เพราะไม่ทราบว่าจะทำงานอะไรต่อไป รวมทั้ง ผู้ค้าส่วนใหญ่เปิดร้านค้าออนไลน์ เปิดร้านอาหาร เปิดผับ หรือทำธุรกิจเล็ก ๆ การอบรมจึงควรเป็นสิ่งเหล่านี้ที่ผู้ค้าบริการทางเพศต้องการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลไทยภายใต้ความร่วมมืออาเซียน

- การค้าบริการทางเพศข้ามชาติมีพัฒนาการเป็นไปตามบริบทปัจจุบัน รวมทั้งการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ใช่เพื่อการค้าก็มีความเสรีมากขึ้น ทำให้ยากต่อการสกัดกั้นและตรวจสอบ สิ่งที่ภาครัฐควรทำคือการให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคและความปลอดภัยในการมีเพศสัมพันธ์ เพื่อไม่ให้ผู้ค้าบริการติดโรคติดต่อหรือเป็นตัวแพร่เชื้อโรคติดต่อที่มากับเพศสัมพันธ์ เมื่อโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศมากขึ้น การให้ความรู้และการสนับสนุนเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จึงเป็นวาระระหว่างประเทศ

- ผู้ค้าบริการทางเพศจำนวนมากถูกจับและส่งตัวกลับมายังประเทศไทย แต่ก็ยังกลับเข้าไปทำงานอีก และถูกจับส่งกลับมา ซ้ำไปซ้ำมา ภาครัฐไทยและอาเซียนจึงควรสร้างระบบคัดกรองการออกไปทำงานต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ เช่น หากเดินทางออกนอกประเทศและถูกส่งตัวกลับ จะไม่สามารถออกนอกประเทศได้อีกเป็นระยะเวลาหนึ่ง เป็นต้น รวมทั้งควรต้องเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างกัน

- ในอดีต ความยากจนคือสาเหตุหลักที่ผลักดันให้เกิดการเข้าสู่ตลาดค้าบริการทางเพศและย้ายถิ่น ขณะที่ในปัจจุบัน ความเหลื่อมล้ำเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะก่อให้เกิดความอยากมีอยากได้ และความทะเยอทะยาน หากต้องการลดการเข้าสู่ตลาดค้าบริการทางเพศจึงต้องลดความเหลื่อมล้ำในประเทศ ขณะที่หากต้องการลดการเข้าสู่ตลาดค้าบริการทางเพศข้ามชาติในอาเซียนก็ต้องลดความเหลื่อมล้ำระหว่างประเทศ แนวทางการแก้ปัญหาของภาครัฐจึงต้องการการทำงานร่วมกันของทุกประเทศมากกว่าการแยกกันทำหน้าที่ของตนเอง

- การค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งผิดกฎหมายในเกือบทุกประเทศ แต่เกิดการลักลอบค้าบริการทางเพศได้ สาเหตุมาจากการมีผู้มีอิทธิพล และเมื่อสามารถเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามประเทศได้ แสดงให้เห็น

ถึงความร่วมมือของผู้มีอิทธิพลข้ามประเทศ นั้นหมายความว่า ภาครัฐของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนเองต้องร่วมมือกันเพื่อปราบปรามการใช้อิทธิพลข้ามชาติหรือความร่วมมือของผู้มีอิทธิพลระหว่างประเทศด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- การศึกษาครั้งนี้เน้นที่โอกาสและอุปสรรคของการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ แต่ประเด็นที่ใหญ่และสำคัญไม่แพ้กันคือ แนวนโยบายของการสนับสนุนให้การบริการทางเพศควรเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมายหรือไม่ ซึ่งการศึกษาในอนาคตอาจจะต้องเปรียบเทียบผลดีและผลเสียในบริบทปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปมาจากอดีต เพื่อนำเสนอข้อเสนอทางนโยบายที่มีประสิทธิภาพ

- การศึกษาครั้งนี้เริ่มจากการแบ่งประเภทผู้ค้าบริการทางเพศออกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มที่ถูกบังคับและกลุ่มที่สมัครใจ โดยกลุ่มแรกมีจำนวนไม่มากนักในประเทศไทย แต่เมื่อทำการศึกษาไปแล้ว กลับพบว่า การแบ่งประเภทผู้ค้าบริการทางเพศออกเป็นสองกลุ่มคือ ผู้ค้าที่มีความจำเป็นและผู้ค้าที่ต้องการเงินเพิ่ม อาจจะสำคัญและชัดเจนกว่า อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ทำการสำรวจเฉพาะสาวไซด์ไลน์ในเขตกรุงเทพฯ ทำให้ผู้ค้าบริการทางเพศส่วนใหญ่ทำการค้าจากความต้องการเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอยมากกว่าความจำเป็น การศึกษาในอนาคตอาจจะวางแผนเพื่อการศึกษาในสองกลุ่มนี้เป็นหลัก

- เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการครั้งแรกที่ใช้แนวคิด Grounded Theory ในการวิเคราะห์เรื่องการค้าบริการทางเพศ จึงเริ่มต้นจากพื้นที่ที่มีการเคลื่อนย้ายการค้าบริการทางเพศมาก ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมือง ทำให้ไม่อาจเห็นมิติของพื้นที่และชาติพันธุ์มากนัก การศึกษาในอนาคตจะต้องมุ่งเน้นประเด็นเรื่องถิ่นกำเนิดและชาติพันธุ์โดยอาจจะมาจากการสัมภาษณ์หรือการลงพื้นที่ของชาติพันธุ์นั้น ๆ

- คนที่มีการศึกษากับคนที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีวิธีเข้าถึงการให้บริการทางเพศที่ต่างกัน กล่าวคือ คนที่มีการศึกษาน้อยกว่า อาจจะยอมรับหรือถูกบังคับให้บริการทางเพศผ่านผู้จัดหา แต่คนที่มีการศึกษาสูงกว่า อาจจะเลือก จัดหา และมีกลยุทธ์ในการให้บริการด้วยตนเอง รวมทั้งอุปสงค์ด้านการเงินก็อาจจะแตกต่างกันด้วย ดังนั้น งานศึกษาในอนาคตจะต้องพิจารณาการให้บริการใน 2 รูปแบบนี้แตกต่างกัน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ค
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ท
สารบัญภาพ	น
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1-9
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	1-10
1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าบริการทางเทศ	1-10
1.5 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ (Analytical Framework)	1-15
บทที่ 2 บริบททางเศรษฐกิจและสังคมว่าด้วยการค้าบริการทางเทศเปรียบเทียบ	
ของประเทศในกลุ่มอาเซียน	2-1
2.1 ภาพรวมของอาเซียน	2-1
2.2 บริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเทศ	2-12
2.3 บริบททางเศรษฐกิจและสังคมว่าด้วยการค้าบริการทางเทศ	
ในกลุ่มอาเซียนแยกรายประเทศ 6 ประเทศ	2-17
บทที่ 3 กฎหมายเปรียบเทียบและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน	3-1
3.1 กฎหมายการค้าประเพณีของประเทศไทย	3-1
3.2 กฎหมายการค้าประเพณีของประเทศสิงคโปร์	3-4
3.3 กฎหมายการค้าประเพณีของประเทศมาเลเซีย	3-6
3.4 กฎหมายการค้าประเพณีของประเทศอินโดนีเซีย	3-8

เรื่อง	หน้า
3.5 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศพม่า	3-9
3.6 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศกัมพูชา	3-10
3.7 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศเวียดนาม	3-12
3.8 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศลาว	3-13
3.9 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศฟิลิปปินส์	3-15
3.10 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศบรูไน	3-16
3.11 กฎหมายเปรียบเทียบของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน	3-18
3.12 ข้อเสนอแนะต่อกฎหมายตรวจคนเข้าเมืองของบางประเทศในอาเซียน	3-19
บทที่ 4 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้ของการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ	4-1
4.1 แบบจำลองการคำนวณรายได้ตลอดชีวิต	4-1
4.2 แนวทางการกำหนดเส้นทางอาชีพและค่าตอบแทนของโสเภณีในแบบจำลอง	4-3
4.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา (Conceptual Framework)	4-7
บทที่ 5 บทสังเคราะห์ผลการศึกษา	5-1
5.1 รากฐานของแนวคิดที่มีต่อการค้าบริการทางเพศ	5-1
5.2 รายละเอียดของโครงการ	5-4
5.3 ประเภทของผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ	5-8
5.4 ปัจจัยมหภาคที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ	5-9
5.5 ปัจจัยจุลภาคที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ	5-13
5.6 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	5-31
บรรณานุกรม	บ-1
ภาคผนวก ก สรุปการลงพื้นที่ ณ ประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์	ก-1
ภาคผนวก ข สรุปการลงพื้นที่ ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย	ข-1
ภาคผนวก ค สรุปการลงพื้นที่ ณ เมืองมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์	ค-1
ภาคผนวก ง สรุปการลงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่	ง-1

เรื่อง

หน้า

ภาคผนวก จ สรุปการลงพื้นที่จังหวัดอุดรธานี, สกลนคร และสาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชนลาว

จ-1

ภาคผนวก ฉ สรุปการลงพื้นที่จังหวัดระนองและเกาะสอง ประเทศพม่า

ฉ-1

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1.1 มูลค่าการค้าบริการทางเพศของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1-7
ตารางที่ 2.1 สถานการณ์รายรับจากตลาดการค้าบริการทางเพศ จำนวนผู้ค้าบริการทางเพศ ในแต่ละประเทศ รายรับของผู้ที่ค้าบริการทางเพศ และราคาในการซื้อ-ขายบริการ ทางเพศ ในกลุ่มประเทศอาเซียน	2-2
ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนประชากรในกลุ่มประเทศอาเซียน พ.ศ. 2556	2-14
ตารางที่ 3.1 สรุปความผิดตามกฎหมายในการค้าประเวณีของแต่ละประเทศ	3-19
ตารางที่ 4.1 การกระจายช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์	4-4
ตารางที่ 4.2 การกระจายอาชีพของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์	4-4
ตารางที่ 4.3 การกระจายภูมิสำเนาของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์	4-5
ตารางที่ 4.4 การกระจายรูปแบบการใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์	4-6
ตารางที่ 4.5 เป้าหมายชีวิตของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์	4-6
ตารางที่ 4.6 สาเหตุของการเป็นสาวไซด์ไลน์	4-7
ตารางที่ 4.7 รูปแบบกรณีที่น่าสนใจศึกษา (Scenario Patterns)	4-10
ตารางที่ 4.8 แสดงรายได้ของแต่ละกรณีในกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาโท และความแตกต่าง ของรายได้จากกรณีฐาน	4-14
ตารางที่ 4.9 รายได้ของแต่ละกรณีในกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี และความแตกต่าง ของรายได้จากกรณีฐาน	4-15
ตารางที่ 4.10 รายได้ของแต่ละกรณีในกลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และความแตกต่าง ของรายได้จากกรณีฐาน	4-17
ตารางที่ 4.11 รายได้ของแต่ละกรณีศึกษา (เปรียบเทียบรายได้ระยะสั้นและระยะยาว)	4-19

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 5.1 บริบทมหภาคของบางประเทศในอาเซียน	5-11
ตารางที่ 5.2 รูปแบบของเส้นทางอาชีพที่ทำการศึกษา (Scenario Patterns)	5-24
ตารางที่ 5.5 รายได้ของแต่ละการประกอบอาชีพค่าบริการทางเพศในแต่ละเส้นทางอาชีพ (เปรียบเทียบรายได้ระยะสั้นและระยะยาว)	5-27

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 1.1 สถานการณ์การค้าบริการทางเพศภายใต้บริบทของกฎหมายของประเทศต่าง ๆ	1-2
ภาพที่ 1.2 ข้อมูลที่สำคัญของพื้นที่คอมแดงในเมืองฮัมสเตอร์ดัม	1-4
ภาพที่ 1.3 รูปแบบการกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศของประเทศในยุโรป	1-5
ภาพที่ 1.4 รูปแบบการกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1-6
ภาพที่ 1.5 แสดงจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศของประเทศสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1-7
ภาพที่ 1.6 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ของการศึกษา	1-17
ภาพที่ 2.1 มูลค่าตลาดการค้าบริการทางเพศโดยเปรียบเทียบ 5 ประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ปี พ.ศ. 2558	2-3
ภาพที่ 2.2 ตัวเลขเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนในช่วงปี พ.ศ. 2508 – 2553	2-9
ภาพที่ 2.3 แผนภูมิแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ในปี 2012	2-10
ภาพที่ 2.4 ข้อมูลการเคลื่อนตัวของผู้ค้าบริการทางเพศในภูมิภาคอาเซียน	2-15
ภาพที่ 2.5 คู่นอนครั้งแรกของผู้ชายไทยรุ่นต่าง ๆ	2-28
ภาพที่ 3.1 พระราชบัญญัติสัญจรและป้องกันโรค	3-3
ภาพที่ 4.1 เส้นทางอาชีพของผู้ค้าบริการทางเพศแต่ละรูปแบบ	4-8
ภาพที่ 4.2 รายได้แต่ละปีตลอดช่วงอายุของกลุ่มผู้มีการศึกษาปริญญาโท	4-13
ภาพที่ 4.3 รายได้แต่ละปีตลอดช่วงอายุของกลุ่มผู้มีการศึกษาปริญญาตรี	4-15
ภาพที่ 4.4 รายได้แต่ละปีตลอดช่วงอายุของกลุ่มผู้มีการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี	4-17
ภาพที่ 5.1 การเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ	5-15
ภาพที่ 5.2 เส้นทางการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศของหญิงค้าบริการทางเพศสัญชาติไทย	5-18
ภาพที่ 5.3 เส้นทางอาชีพของผู้หญิงไทยในการทำงานบริการทางเพศข้ามชาติ	5-20

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การค้าบริการทางเพศเป็นอาชีพที่เก่าแก่อาชีพหนึ่งของโลก โดยสมัยโบราณยังไม่มี การถือเรื่องธรรมเนียมและคุณค่าของการรักษาพรหมจารี การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงจึงเป็นไปอย่างเสรี ขณะที่หญิงโสเภณินั้นน่าจะเริ่มต้นมีที่มาจากการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่ปฏิบัติกันในเอเชียตะวันตก อย่างเช่นในประเทศอินเดีย ผู้หญิงจะต้องทำพิธีสละพรหมจารีของตนเพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ส่วนในอาณาจักรบาบิโลน การสละพรหมจารีของหญิงสาวมักจะใช้แลกกับสิ่งตอบแทนอื่น อย่างเช่นเงินทอง โดยถ้าชายแปลกหน้าพอใจหญิงสาวคนใดคนหนึ่งก็นั่งเรียงรายอยู่ภายในวิหารเจ้าแม่อิซตาร์ (Ishtar) ก็จะโยนเงินลงบนตัก หลังจากประกอบพิธีเสร็จแล้ว หญิงสาวเหล่านี้ก็จะกลับไปยังบ้านเมืองของตนและครองชีวิตคู่ต่อไป โดยทั้งความเชื่อของอินเดียและบาบิโลนต่างมองว่าการสละพรหมจารีของหญิงสาวให้กับชายแปลกหน้าที่ไม่ใช่คู่ครองของตนจะนำมาซึ่งโชคลาภ

ในยุคต่อมา การเป็นโสเภณีได้ถูกปรับเปลี่ยนจากเรื่องของพิธีกรรมไปเป็นเรื่องของการสะสมทุนเพื่อการสมรส และเชื่อว่าผู้หญิงที่ผ่านการเป็นโสเภณีมาแล้วจะเป็นแบบอย่างที่ดีของภรรยาและแม่ จนกระทั่งถึงยุคสมัยกรีก-โรมัน ความเจริญทางวัตถุนิยมได้เข้ามาแทนที่ศาสนา ทำให้เกิดโรงหญิงโสเภณีสาธารณะแห่งแรกของโลกขึ้นที่กรุงเอเธนส์ โดยนาย Solon ซึ่งเป็นนักกฎหมายและนักปฏิรูปได้ริเริ่มจัดตั้งโรงหญิงโสเภณีสาธารณะ เพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการ หนึ่งคือ คุ่มครองและรักษาสถาบันครอบครัวของประชาชนไว้ ไม่ให้เกิดการลักลอบมีเพศสัมพันธ์และมีความสัมพันธ์แบบคบชู้ สองคือ เพื่อนำเงินที่เก็บมาได้ มาใช้ในการบำรุงการกุศลต่างๆ ทางศาสนา การค้าบริการทางเพศของโลกจึงเกิดขึ้นมาตั้งแต่บัดนั้น

ผลการสำรวจในปี 2010 (พ.ศ. 2553) ของ Fondation Scelles ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ศึกษาและรณรงค์ต่อต้านการค้าบริการทางเพศ พบว่าทั่วโลกมีผู้ค้าบริการทางเพศอยู่ที่ประมาณ 42 ล้านคน โดยร้อยละ 80 เป็นการค้าบริการทางเพศของผู้หญิง และร้อยละ 75 ของจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศทั้งหมดมีอายุระหว่าง 13 ถึง 25 ปี ในจำนวนนี้ 18 ล้านคนค้าบริการอยู่ในประเทศจีน และอีก 8 ล้านคนอยู่ในประเทศอินเดีย ในขณะที่บราซิลและสหรัฐอเมริกา มีผู้ค้าบริการทางเพศจำนวนอยู่ที่ 1 ล้านคน ตามลำดับ สำหรับประเทศไทยนั้นมีจำนวนผู้ที่ค้าบริการทางเพศอยู่ที่ประมาณ 3 แสนคน

ในส่วนของมูลค่าการค้าบริการทางเพศของโลกในปี 2014 (พ.ศ. 2557) อยู่ที่ 1.86 แสนล้านเหรียญสหรัฐ. (HAVOCSCOPE, 2015) ขณะที่มูลค่าการผลิตสินค้าและบริการของโลก (Gross World Product) อยู่ที่ 78.28 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ. (CIA Factbook, 2016) เท่ากับว่ามูลค่าการค้าบริการทางเพศคิดเป็นร้อยละ

0.25 ของ GWP หรือประมาณเกือบครึ่งหนึ่งของ GDP ประเทศไทย ทั้งๆ การค้าบริการทางเพศของประเทศส่วนใหญ่ในโลกนั้นผิดกฎหมาย หรือมีอยู่ภายใต้การจำกัดการค้าบางประการ

อย่างไรก็ดี ถึงแม้อาชีพการค้าบริการทางเพศจะเป็นอาชีพที่มีอยู่มาอย่างยาวนาน แต่ในหลาย ๆ ประเทศ อาชีพนี้ยังคงไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ก็มีหลายประเทศที่ยอมรับว่าเป็นอาชีพที่ถูกกฎหมายภายใต้ข้อจำกัดบางประการ และมีประเทศอีกจำนวนไม่น้อยที่ยอมรับการค้าบริการทางเพศให้กลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อศึกษาตามจำนวนประเทศต่างๆ ทั่วโลก พบว่า การค้าบริการทางเพศยังเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายใน 109 ประเทศ อาทิ ประเทศจีน รัสเซีย เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา แต่ใน 11 ประเทศ การค้าบริการทางเพศนั้นถูกกฎหมายแต่มีข้อจำกัดที่ห้ามไม่ให้มีการจัดตั้งองค์กรหรือบริษัทในลักษณะของชองขึ้นมาเพื่อประกอบการค้าบริการทางเพศ ประเทศที่อยู่ในกลุ่มนี้ เช่น สาธารณรัฐโดมินิกัน อิสราเอล ไอร์แลนด์ บราซิล และ แคนาดา เป็นต้น และอีก 77 ประเทศที่การค้าบริการทางเพศกลายเป็นเรื่องถูกกฎหมายแล้ว เช่น เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี นิวซีแลนด์ โคโลัมเบีย รวมถึงบางรัฐในสหรัฐอเมริกาอย่างรัฐ Nevada ในขณะที่ยังมีอีก 5 ประเทศทั่วโลกที่ยังไม่มีกฎหมายรองรับในเรื่องนี้เลย

ภาพที่ 1.1 สถานการณ์การค้าบริการทางเพศภายใต้บริบทของกฎหมายของประเทศต่าง ๆ

ที่มา: WIKIPEDIA (2015)

สำหรับหลักการที่สนับสนุนแนวคิดของกฎหมายเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศนั้นมาจากรากฐานความคิดที่ให้ความสำคัญกับมิติทางสังคมที่แตกต่างกันใน 3 ด้าน กลุ่มแรกคือกลุ่มประเทศที่มีการห้ามการค้าบริการทางเพศโดยสิ้นเชิงนั้น มักจะอ้างอิงถึงการคำนึงถึง "สิทธิสาธารณะ" เป็นหลัก

กล่าวคือ กลุ่มนี้มีความกังวลว่าการอนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศจะทำลายระบบศีลธรรมอันดีของสังคม หรือทำลายความเป็นสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง ภาครัฐจึงไม่ควรอนุญาตให้มีการค้าและยังจำเป็นต้องกำกับดูแลไม่ให้ผิดด้วย กลุ่มที่สองคือกลุ่มประเทศที่อนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศโดยปัจเจกเท่านั้น ไม่อนุญาตให้มีการจัดการแบบองค์กร ช่องหรือสถานบริการ ซึ่งกลุ่มนี้มักอ้างถึงการคำนึง "สิทธิส่วนบุคคล" เป็นหลัก กล่าวคือ การตัดสินใจค้าบริการทางเพศหรือใช้เรือนร่างของตนเองเพื่อแสวงหารายได้ เป็นสิทธิอันชอบธรรมที่พึงกระทำได้ภายใต้ความสมัครใจของปัจเจกบุคคลนั้นๆ กลุ่มที่สามคือกลุ่มประเทศที่อนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศค้าในรูปแบบองค์กรหรือผ่านการจัดหาได้ โดยกลุ่มนี้มักอ้างถึงการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพเป็นหลัก กล่าวคือ ภาครัฐสามารถกำหนดให้มีใบอนุญาตการประกอบกิจการในรูปแบบองค์กร เพื่อให้สามารถดูแลไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบกับผู้ค้า และดูแลสาธารณสุขของผู้ค้าและผู้ซื้อได้อย่างเหมาะสม

การค้าบริการทางเพศในกรณีศึกษาของยุโรปมีความน่าสนใจ เนื่องจากในจุดเริ่มต้นนั้น หลายประเทศในยุโรปเริ่มต้นจากการห้ามค้าประเวณี ต่อมา กลุ่มประเทศในยุโรปเริ่มต้นข้อตกลงเชงเก้น (Schengen Agreement) จากประเทศเบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก (BENELUX) ฝรั่งเศส และเยอรมนี เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 1985 เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเคลื่อนย้ายคนและสินค้าระหว่างกันโดยเสรี (to establishing free movement of persons and goods between them)

ต่อมา ข้อตกลงเชงเก้นมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และมีประเทศที่เป็นสมาชิกมีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจ การค้าและความสัมพันธ์ทางสังคมของประเทศเหล่านี้มีความแน่นแฟ้นมากขึ้น รวมไปถึงการเคลื่อนย้ายคนระหว่างประเทศในกลุ่มเชงเก้นก็มีมากขึ้นเช่นกัน

กรณีศึกษาของประเทศยุโรปในกลุ่มเชงเก้นเหล่านี้ทำให้เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประเทศต่างๆ โดยสามารถแบ่งกลุ่มประเทศที่ได้รับผลกระทบออกได้เป็น 2 กลุ่มที่แตกต่างกัน

กลุ่มแรกคือ กลุ่มประเทศที่อนุญาตให้มีการค้าประเวณีได้อย่างถูกกฎหมายอยู่แล้ว โดยกลุ่มประเทศเหล่านี้มีรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องจากผู้ซื้อจากหลายประเทศเดินทางไปซื้อบริการในประเทศเหล่านี้ และได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศไป

ภาพที่ 1.2 แสดงให้เห็นข้อมูลที่สำคัญของพื้นที่โคมแดงในเมืองอัมสเตอร์ดัม (Red Light Districts in Amsterdam) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการค้าบริการทางเพศอย่างเสรีตั้งแต่ปี 2000 (พ.ศ.2543) พบว่า มีผู้ค้าบริการทางเพศทำงานอยู่ประมาณ 8,000 คน และมีผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้จัดการร้าน คนทำความสะอาด หรือพนักงานรักษาความปลอดภัยมีประมาณ 3,000 คน ซึ่งพื้นที่นี้สร้างรายได้ประมาณ 625 ล้านยูโรต่อปี

ภาพที่ 1.2 ข้อมูลที่สำคัญของพื้นที่โคมแดงในเมืองอัมสเตอร์ดัม

Amsterdam's prostitutes targeted by Dutch tax officials

Amsterdam's red-light district

- 8,000 prostitutes (approx), 3,000 work behind windows
- Previously tolerated, prostitution was legalised in 2000
- Industry generates about 625m euros per year
- Traditionally prostitutes were seen as victims and escaped tax
- Prostitutes to pay 33% minimum tax on earnings
- About 75% girls from Asia, Africa and Eastern Europe

Source: <http://www.bbc.com/news/world-africa-12705531> (2011)

ในอีกด้านหนึ่ง ต้นทุนทางสังคมของประเทศเหล่านี้ก็เพิ่มสูงขึ้นมาก แม้ว่าอาจจะบอกได้ยากว่าต้นทุนและรายได้ ส่วนใดมีมูลค่ามากกว่ากัน แต่ที่เห็นได้ชัดคือ การเคลื่อนย้ายคนระหว่างประเทศที่เสรีมากขึ้นได้ส่งผลให้การบริหารจัดการระบบการค้าประเวณียากขึ้นมาก เนื่องจากไม่ใช่ปัจจัยที่ควบคุมได้ในประเทศอีกต่อไป

กลุ่มที่สองคือ กลุ่มประเทศที่ไม่อนุญาตให้ทำการค้าประเวณีได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อมีการรวมกลุ่มให้เกิดการเคลื่อนย้ายคนโดยเสรีแล้ว ได้ก่อให้เกิดการค้าบริการทางเพศมากขึ้น ทั้งการเคลื่อนย้ายแรงงานของตัวผู้ค้าบริการทางเพศเองจากประเทศที่มีรายได้ต่ำกว่าเข้ามาหางานทำในประเทศที่มีรายได้สูงกว่า แม้ว่าจะเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมายก็ตาม และยังมีการย้ายเข้ามาค้าบริการทางเพศให้กับแรงงานสัญชาติเดียวกันกับผู้ค้าบริการทางเพศที่เข้าไปทำงานยังประเทศนั้นๆ อีกด้วย สถานการณ์นี้ส่งผลให้เกิดแรงกดดันอย่างหนักกับประเทศที่แม้จะไม่อนุญาตให้ทำการค้าประเวณีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จนกระทั่งประเทศเหล่านี้จำเป็นต้องผ่อนคลายนโยบายบังคับห้ามค้าบริการทางเพศดังกล่าวลงในเวลาต่อมา

ผลจากการผ่อนคลายนโยบายบังคับและปรับให้เหมาะกับระบบสถาบันของแต่ละประเทศ ทำให้ในปัจจุบัน ระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีของยุโรปจึงมีความหลากหลายแตกต่างกันตามแต่ละประเทศ โดยสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 กลุ่มตามภาพที่ 1.3 ได้แก่ (1) กลุ่มประเทศที่อนุญาตให้ค้าอย่างถูกกฎหมาย ทั้งแบบปัจเจกและแบบสถานบริการ (2) กลุ่มประเทศที่อนุญาตให้ค้าอย่างถูกกฎหมาย แต่ห้ามค้าแบบสถานบริการหรือจัดหา (3) กลุ่มประเทศที่อนุญาตให้ค้าอย่างถูกกฎหมาย แต่ห้ามชักชวน และการค้าแบบสถานบริการได้รับการควบคุม (4) การซื้อบริการทางเพศเป็นเรื่องผิดกฎหมาย แต่การขายบริการทางเพศไม่ผิด และ (5) การค้าบริการทางเพศผิดกฎหมาย

ภาพที่ 1.3 รูปแบบการกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศของประเทศในยุโรป

ที่มา: <http://www.citylab.com/tech/2013/12/across-europe-growing-sense-legalized-prostitution-isnt-working/7777/>

อย่างไรก็ดี สหภาพยุโรปได้ทำการจำแนกออกผู้ค้าบริการทางเพศออกเป็น 5 กลุ่มอ้างอิงจาก EU Classification เพื่อความเหมาะสมในการกำกับดูแล โดยแต่ละประเทศก็มีนโยบายกับแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันด้วย ประเภทผู้ค้าบริการทางเพศทั้ง 5 กลุ่มได้แก่

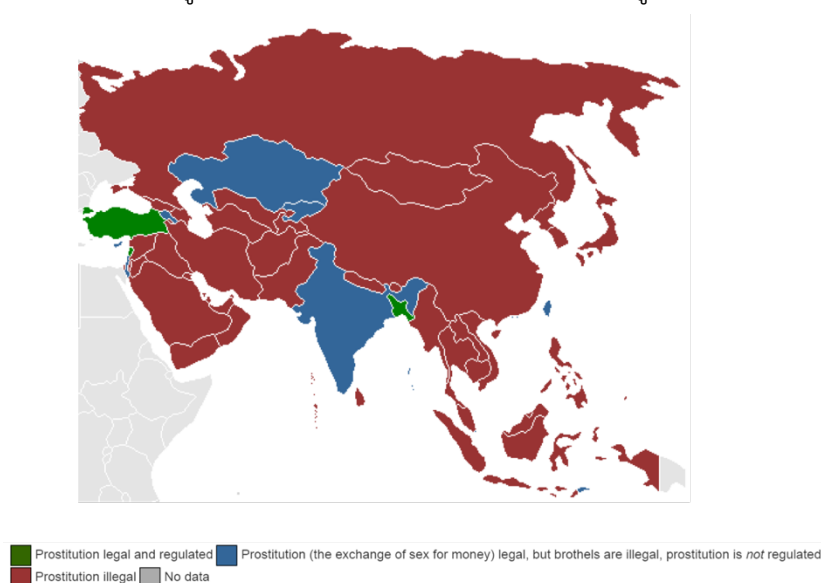
1. ผู้ค้าบริการทางเพศในสถานบริการที่สามารถเห็นได้จากกระจก (Window Prostitution)
2. ผู้ค้าบริการทางเพศด้วยตนเอง (Street Prostitution)
3. ผู้ค้าบริการทางเพศในสถานบริการที่เข้าถึงได้เฉพาะสมาชิก (Clubs & Private Houses)
4. พนักงานนวดแอบแฝง (Massage Parlors)
5. ผู้ค้าบริการทางเพศที่ติดต่อทางโทรศัพท์ (Escort & Private)

สำหรับประเทศในกลุ่มภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้ง 10 ประเทศที่รวมตัวกันในชื่อ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) แม้จะเกิดความร่วมมือในระดับภูมิภาคทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม แต่ก็ยังมีความแตกต่างกันในหลายประเด็น โดยเฉพาะประเด็นด้านข้อบังคับและกฎหมายของแต่ละประเทศ กฎหมายเรื่องการค้าบริการทางเพศก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน อย่างเช่นในประเทศอินโดนีเซีย ยังไม่มีกฎหมายที่ระบุเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศ (Not Illegal) ในขณะที่ประเทศมาเลเซีย กฎหมายการค้าบริการทางเพศนั้นมีข้อจำกัด การค้าบริการทางเพศนั้นไม่ผิดกฎหมาย (Not Illegal) แต่ห้องหรือสถานประกอบการและการเรียกร้องให้ผู้เข้ามาซื้อบริการถือเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย (Illegal) ส่วนในประเทศสิงคโปร์

การค้าบริการทางเพศถูกกฎหมาย (Legal) ขณะที่ในประเทศกัมพูชา การเรียกร้องให้ซื้อบริการและช่องนั้นผิดกฎหมาย (Illegal) และประเทศติมอร์เลสเต้ การค้าบริการทางเพศนั้นถูกกฎหมาย (Legal) รวมทั้งผู้ขายสามารถเรียกร้องให้มีการซื้อบริการทางเพศได้ แต่สถานที่สำหรับค้าบริการทางเพศยังคงผิดกฎหมาย (Illegal) นอกจากนี้ ประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้การค้าบริการทางเพศยังคงถือเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย (Illegal) อยู่

หากทำการพิจารณาประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในภาพรวม ที่จำแนกออกเป็นเพียงอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศ จะพบว่า กฎหมายของเกือบทุกประเทศห้ามค้าประเวณี ยกเว้นเพียงสิงคโปร์เท่านั้นที่อนุญาตให้ทำการค้าได้ภายใต้การกำกับดูแล ซึ่งค่อนข้างเข้มงวด ขณะที่ประเทศโดยรอบมีความหลากหลายของการอนุญาตให้เห็นอยู่บ้าง ดังแสดงตามภาพที่ 1.4

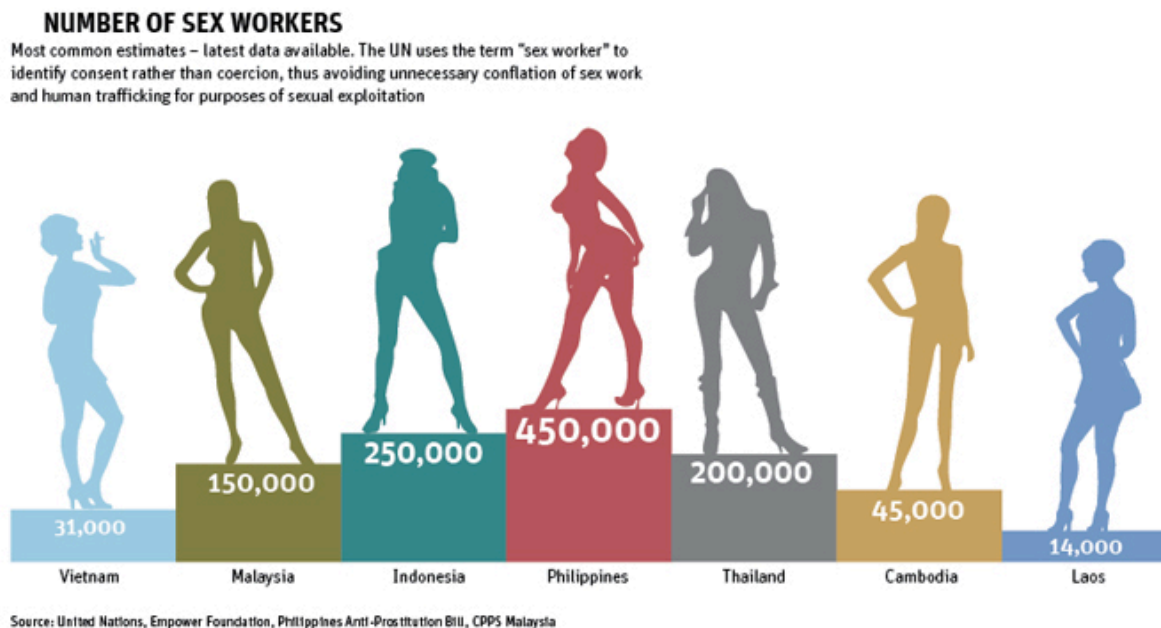
ภาพที่ 1.4 รูปแบบการกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ที่มา: wikipedia

ประเด็นที่น่าสนใจคือ กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่อนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศเหล่านี้ กลับมีจำนวนผู้ค้าและมูลค่าการค้าบริการทางเพศที่สูงมาก จากการสำรวจผู้ค้าบริการทางเพศภายใต้ความร่วมมือระหว่างสหประชาชาติและภาคีเครือข่าย พบว่า ระหว่างประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศฟิลิปปินส์มีจำนวนผู้ค้าบริการสูงที่สุด ประมาณ 450,000 คน รองลงมาคือ อินโดนีเซีย และไทย อยู่ที่ 250,000 คนและ 200,000 คน ตามลำดับ

ภาพที่ 1.5 แสดงจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศของประเทศสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อย่างไรก็ดี การประมาณการของสหประชาชาติและเครือข่ายดังกล่าวมีจำนวนต่ำกว่าการประมาณการของ HAVOCSCOPE ซึ่งเป็นเว็บไซต์รายงานข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับตลาดมืดของประเทศต่างๆ โดย HAVOCSCOPE รายงานว่าจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศของฟิลิปปินส์อยู่ที่ 800,000 คน ไทย 250,000 คน กัมพูชา 70,000 คน และเวียดนาม 33,000 คน

HAVOCSCOPE ได้ทำการประมาณการมูลค่าการค้าบริการทางเพศของใน 4 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และกัมพูชา พบว่า มูลค่าการค้าบริการทางเพศของไทยสูงที่สุดในทั้ง 4 ประเทศ อยู่ที่ 6.4 พันล้านเหรียญ สรอ. หากเปรียบเทียบกับประเทศฟิลิปปินส์ที่มีจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศเป็นจำนวนมาก กลับมีมูลค่าอยู่ที่ 6 พันล้านเหรียญ สรอ. ซึ่งต่ำกว่าไทยมาก นั้นแสดงให้เห็นว่า รายได้ต่อหัวของผู้ค้าบริการทางเพศในไทยสูงกว่าฟิลิปปินส์มาก

ตารางที่ 1.1 มูลค่าการค้าบริการทางเพศของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ประเทศ	มูลค่าการค้าบริการทางเพศ (พันล้านเหรียญ สรอ.)
ไทย	6.4
ฟิลิปปินส์	6
อินโดนีเซีย	2.25
กัมพูชา	0.511

ที่มา: HAVOCSCOPE (2015)

ที่น่าสนใจคือ ในปัจจุบัน โครงสร้างตลาดการค้าประเวณีได้เริ่มมีการแบ่งเซกเมนต์ (Segment) ทางราคาที่ชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ โดยการค่าบริการทางเพศของประเทศพัฒนาแล้วและประเทศที่มีการเปิดเสรีในการค้า ราคาของการค่าบริการทางเพศมีแนวโน้มสูงขึ้นและมีบริการให้เลือกหลากหลายขึ้น “prostitutes charge an average of up to \$ 50 for oral sex, \$ 100 for intercourse, and have 3-5 clients per day.” (HAVOCScope, 2015) ขณะที่การค้าบริการทางเพศของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่ห้ามค้าประเวณีกลับมีแนวโน้มของราคาที่ลดต่ำลง ทั้งนี้เนื่องมาจากแรงกดดันจากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศที่ยากจนกว่า และการแข่งขันในธุรกิจสีเทาที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการขายบริการทางเพศออนไลน์ (Selling sex online) (The Economist, 2014)

ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศหนึ่งของประชาคมอาเซียนที่ยังไม่ได้ให้การยอมรับเรื่องการค้าบริการทางเพศว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย หากเราย้อนกลับไปดูตามประวัติศาสตร์ของไทยจะพบว่าเรื่องการค้าบริการทางเพศเกิดขึ้นมาอย่างแพร่หลายตั้งแต่ช่วงคริสต์วรรษที่ 16-17 อันเป็นผลจากการที่ไทยได้ติดต่อกับชาติตะวันตก ในสมัยพระนารายณ์ได้ปรากฏคำศัพท์ที่เรียกว่า “รับทำชำเราแก่บุรุษ” จนมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ บพพระไอยการลักษณะหัวเมือง ในประมวลกฎหมายตรา 3 ดวง ได้บัญญัติเรียกผู้หญิงค้าประเวณีว่า “หญิงนครโสเภณี” ซึ่งแปลว่า “หญิงงามเมือง” และคำว่า “โสเภณี” ที่ใช้กันในปัจจุบันก็แปลว่า “หญิงงาม” นั่นเอง ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีสถานประกอบการที่คนทั่วไปเรียกว่า โคมเขียว ซึ่งก็คือโรงหญิงนครโสเภณีที่ให้บริการทางเพศ

เรื่องการค้าบริการทางเพศในประเทศไทยในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2499 ยังไม่ถือว่าผิดกฎหมาย จนกระทั่งปี พ.ศ. 2503 พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณีได้ระบุความผิดไว้อย่างชัดเจน และปัจจุบันประเทศไทยได้ใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 เพื่อกำหนดไม่ให้มีการติดต่อกัน ชักชวน แนะนำตัว หรือรับรับบุคคลตามท้องถนน หรือสถานที่สาธารณะ หรือที่อื่นๆ เพื่อการค้าประเวณีที่จะส่งผลให้เกิดความอับอาย เปิดเผย และสร้างความเดือดร้อน อีกทั้งยังระบุไม่ให้มีการมั่วสุมในสถานบริการทางเพศเพื่อประโยชน์ทางการค้า ซึ่งเป็นการเอาผิดทั้งผู้ค้าประเวณีและผู้ทำการค้าประเวณีด้วย

สำหรับในส่วนของตัวเลขจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศในประเทศไทยยังคงมีจำนวนตัวเลขไม่ชัดเจน ในปี พ.ศ. 2544 รายงานขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization หรือ WHO) ประเมินการอยู่ที่ 150,000 ถึง 200,000 คน แต่การศึกษาของนักวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2547 พบว่ามีผู้ทำงานเกี่ยวกับการบริการทางเพศถึง 2.8 ล้านคน ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงมาก และล่าสุดทาง Fondation Scelles ได้ทำการสำรวจในปี พ.ศ. 2553 และพบว่ามีจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศอยู่ที่ประมาณ 300,000 คน

ในปัจจุบัน การรวมตัวของกลุ่มประเทศภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) มีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งการค้า การส่งออก การนำเข้า รวมไปถึงการเคลื่อนย้ายแรงงาน ทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการ ในด้านหนึ่ง การรวมตัวของกลุ่มประเทศภายใต้ประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียนจะสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศที่เข้าร่วมการเป็นสมาชิกมูลค่ามหาศาล แต่ในอีกด้านหนึ่ง การเตรียมตัวรับมือกับปัญหาเชิงสังคมอื่นๆ ก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีระดับการค่าบริการทางเพศสูงมากประเทศหนึ่งของโลก ด้วยสาเหตุหลายประการ ทั้งการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้มีอุปสงค์ต่อการค่าบริการทางเพศสูง ขณะที่การกำกับดูแลยังคงมีช่องว่างและการคอร์รัปชันเกิดขึ้น ทำให้อุปทานสามารถเกิดขึ้นได้ เพื่อตอบสนองต่ออุปสงค์ที่สูงขึ้นดังกล่าว

อย่างไรก็ดี การศึกษาเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการค้า การส่งออก การนำเข้า รวมไปถึงการเคลื่อนย้ายแรงงานภายหลังการรวมตัวของกลุ่มประเทศภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมิให้เห็นอุปสรรคหรือข้อจำกัด แต่การศึกษาเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในการเคลื่อนย้ายแรงงานในภาคบริการทางเพศยังมีการศึกษาอยู่น้อยมาก ทั้งที่เป็นเรื่องสำคัญไม่น้อยไปกว่าการค้า การส่งออก การนำเข้าและการเคลื่อนย้ายแรงงานในภาคอื่นๆ ทั้งมูลค่าทางเศรษฐกิจและปัญหาสังคมที่อาจตามมา

ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่า การรวมตัวของกลุ่มประเทศภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนน่าจะส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานในการค่าบริการทางเพศอย่างไร โดยเฉพาะในกรณีของประเทศไทยที่เป็นตลาดของการค่าบริการทางเพศขนาดใหญ่อยู่แล้วในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค่าบริการทางเพศเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน เนื่องจากความแตกต่างของตัวบทกฎหมายและการบังคับใช้ของแต่ละประเทศ จะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานของโสเภณีจากประเทศที่มีการกำกับดูแลที่เข้มงวดกว่าไปสู่ประเทศที่มีการกำกับดูแลที่อ่อนแอกว่า

2. เพื่อศึกษาโอกาสในการเคลื่อนย้ายแรงงานในการค่าบริการทางเพศของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน จากการวิเคราะห์สถานการณ์ความต้องการการใช้บริการโสเภณีในประเทศนั้น ๆ โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้จะช่วยให้เห็นภาพการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามถิ่นเพื่อการมีงานทำและแสวงหารายได้ที่สูงกว่า โดนการศึกษาครั้งนี้มีการลงพื้นที่ทั้งในและต่างประเทศ การลงพื้นที่ในต่างประเทศประกอบไปด้วยสิงคโปร์ที่โสเภณีมีแนวโน้มจะย้ายเข้า ลาวที่โสเภณีมีแนวโน้มจะย้ายออก และเวียดนามที่นับเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทย รวมทั้งการลงพื้นที่ในประเทศจะกระทำใน กทม.และจังหวัดชายแดนไทย-ลาว

3. เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของประเทศไทยอันเนื่องจากการเคลื่อนย้ายโสเภณีระหว่างประเทศภายหลังการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยประยุกต์ข้อมูลที่ได้รับจากข้อ 1 และข้อ 2

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. คำว่า ผู้ค้าบริการทางเพศ (Sex Worker) ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้นิยามของสหประชาชาติ (UN) ที่หมายถึงผู้ขายบริการทางเพศโดยสมัครใจ ซึ่งไม่รวมการค้ามนุษย์เพื่อการขูดรีดทางเพศ (human trafficking for sex exploitation) ทั้งนี้เพราะสถานการณ์และปัญหาของการค้าบริการทางเพศโดยสมัครใจและถูกบังคับมีความแตกต่างกัน รวมถึงประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนด้วย การศึกษาครั้งนี้เน้นไปที่ผู้ค้าบริการทางเพศเป็นหลัก

2. การค้าบริการทางเพศ หมายถึง การบำบัดความต้องการทางเพศ โดยไม่จำเป็นต้องมีการร่วมประเวณีหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายของประเทศในอาเซียนไม่อนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศ ทำให้เป็นการยากต่อการจำแนกว่าเป็นการค้าบริการทางเพศในระดับไหน การศึกษาครั้งนี้จึงนับรวมเอาการบำบัดความต้องการทางเพศที่แลกเปลี่ยนด้วยสิ่งมีค่าเป็นการค้าบริการทางเพศทั้งหมด

3. การศึกษาครั้งนี้พิจารณาเฉพาะกรณีที่ผู้ค้าบริการเป็นผู้หญิงและผู้ซื้อบริการเป็นผู้ชายเท่านั้น กล่าวคือ เน้นเฉพาะรูปแบบการมีกิจกรรมทางเพศแบบดั้งเดิม

4. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานของการค้าบริการทางเพศ โดยเป็นมุมมองทางด้านอุปทาน หรือตัวผู้ค้าบริการทางเพศเป็นหลัก เพราะสามารถทำความเข้าใจตลาดได้ดีกว่าการศึกษาทางด้านอุปสงค์ที่มีความหลากหลายมาก

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศ

แนวคิดเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศนั้นมีหลากหลาย ทั้งที่สนับสนุน คัดค้าน หรือเห็นว่าต้องพิจารณาเงื่อนไขอื่นประกอบ รวมทั้งเงื่อนไขที่ได้รับความสำคัญนั้นก็มีความแตกต่างกันด้วย หัวข้อนี้จะเริ่มจากการอธิบายรากฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศของโลกเพื่อให้เห็นจุดเริ่มต้นของการเป็นอาชีพ จากนั้นจะนำเสนอมุมมองที่แตกต่างกันของสำนักสตรีนิยม และข้อถกเถียงของแนวคิดเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศ

1.4.1 รากฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศ

อาชีพโสเภณีเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยงานทางประวัติศาสตร์หลายชิ้นระบุถึงขั้นว่า อาชีพโสเภณีเป็นอาชีพที่เก่าแก่ที่สุดในโลก หากย้อนกลับไปพิจารณาหลักฐานที่มีการบันทึกไว้ตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ จะเห็นว่า ในยุคนั้น อาชีพโสเภณีเป็นอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นที่ยอมรับได้ในสังคม เนื่องจากทั้งชายและหญิงไม่มีความจำเป็นจะต้องรู้สึกละอายใจกับการประกอบกิจกรรมทางเพศของตนเอง อาชีพโสเภณีในยุคนั้นจึงถือว่ามีความจำเป็น เพราะผู้ชายที่ยังไม่ได้แต่งงานมีโอกาสน้อยมากที่จะสามารถมีกิจกรรมทางเพศได้ เมื่ออาชีพโสเภณีเป็นบริการที่จำเป็น การทำงานของโสเภณีในยุคนั้นจึงไม่นับว่าจะมีตราบาปเกิดขึ้นกับตัวผู้หญิงที่

ทำงานดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้น การค้าบริการยังไม่ได้ต้องเก็บเป็นความลับว่าใครเป็นผู้ขายและใครเป็นผู้ซื้อ เพราะการค้าประเวณีไม่ใช่พฤติกรรมที่ผิดปกติแต่อย่างใด

จากข้อเขียนของงานทางด้านประวัติศาสตร์ โสเภณีบนท้องถนนมักจะรวมกลุ่มกันในพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้มีการค้าประเวณีได้ (อาจจะแค่เป็นที่รู้จักหรืออาจจะถูกกำหนดขึ้นโดยผู้ปกครองในสมัยนั้น) นิยมหาสืบบนโบหน้าและสวมเสื้อผ้าสีฉูดเพื่อดึงดูดความสนใจของคนที่จะมาเป็นลูกค้า โสเภณีบางคนสวมใส่รองเท้าที่พื้นรองเท้าสามารถทิ้งรอยประทับไว้บนถนนที่เต็มไปด้วยฝุ่นเสมือนกับต้องการบ่งบอกว่า "ตามฉันมา" (Follow Me) ขณะที่ผู้หญิงที่ทำงานในช่องในบริเวณใกล้เคียงก็จะมีให้บริการเช่นกัน และเรียกเก็บค่าบริการในราคาที่สูงขึ้นกว่าผู้หญิงเร่ร่อนเล็กน้อย เพราะเชื่อว่ามีความปลอดภัยมากกว่า อย่างไรก็ตาม โดยรวมแล้ว โสเภณีเหล่านี้เรียกเก็บเงินจากลูกค้าด้วยราคาที่แตกต่างกันไปขึ้นกับรูปแบบการบริการ ค่าใช้จ่ายมีตั้งแต่ประมาณหนึ่งในเก้าถึงประมาณสองในสามของค่าจ้างรายวันของแรงงานที่มีฝีมือในสมัยนั้น

อย่างไรก็ดี การทำความเข้าใจเรื่องประวัติศาสตร์การค้าประเวณีเป็นการทำความเข้าใจสถาบันทางสังคมและวิธีการที่สถาบันทางสังคมมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับการพัฒนาของสังคมที่แตกต่างหลากหลาย หลักฐานทางสังคมวิทยามานุษยวิทยาชี้ให้เห็นว่า トラาบที่เกิดขึ้นกับตัวโสเภณีเป็นผลมาจากการพัฒนาการตั้งแต่อ่อนประวัติศาสตร์ของโครงสร้างครอบครัวภายใต้สังคมแบบพ่อปกครองลูก การสร้างトラาบให้กับโสเภณีเป็นเครื่องมือในการทำหน้าที่ในการส่งเสริมการมีคู่ครองของสถาบันครอบครัวด้วยการลงโทษผู้หญิงสำส่อนว่าเป็น "หญิงชั่ว" (Bad Woman) ตามแบบฉบับที่ได้นิยามลักษณะของภรรยาและมารดาที่มีเกียรติจึงมีสาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากในอดีต การพิสูจน์ที่มาของสายเลือดของผู้เป็นแม่นั้นมีความชัดเจนผ่านการตั้งครรภ์ของผู้หญิง แต่การพิสูจน์ที่มาของสายเลือดของฝ่ายพ่อนั้นทำได้ยาก ประกอบกับการที่สังคมอยู่ภายใต้ระบอบพ่อปกครองลูกซึ่งเป็นสังคมชายเป็นใหญ่ การสร้างความมั่นใจของฝ่ายชายในการสืบสายเลือด จึงกระทำการผ่านการจัดกิจกรรมทางเพศของฝ่ายหญิง การผูกขาดกิจกรรมทางเพศให้กับชายโสดเท่านั้นจึงจะทำให้ได้อย่างชอบธรรม จึงเกิดขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจให้พวกเขาว่าลูกของภรรยาของเขาเป็นลูกที่แท้จริงของเขาเท่านั้น ส่วนหนึ่งก็เพราะโครงสร้างสังคมในตอนนั้นยอมรับว่าชายอาจจะไม่อุทิศตัวให้กับการดูแลบุตรของพวกเขาเอง การสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวจึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้หญิงเท่านั้นเพื่อให้สามารถรับรองความเป็นแม่ได้ และไม่บังคับใช้กับผู้ชาย ภายใต้การปกครองแบบพ่อปกครองลูกนี้ ความสำส่อนของเพศหญิงจึงไม่พึงประสงค์ต่อผู้ชายในสังคมที่จะนำมาเป็นภรรยาและเป็นแม่ของลูก ความรักเดียวใจเดียวจึงเป็นทางเลือกเดียวสำหรับผู้หญิงเพื่อให้ได้รับความเคารพ ซึ่งนี่เป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการกดขี่ทางเพศ (Young, 2009)

จากจุดเริ่มต้นทางประวัติศาสตร์ดังกล่าว ก่อให้เกิดข้อถกเถียงและข้อโต้แย้งจำนวนมากต่อความเป็นหญิง ความเป็นแม่ การประกอบกิจกรรมทางเพศ รวมไปถึงสิทธิของสตรีที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศจนถึงปัจจุบัน

1.4.2 มุมมองที่แตกต่างกันของสำนักสตรีนิยม

ก่อนที่จะกล่าวถึงข้อถกเถียงของแนวคิดที่เกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศ ขอล่าถึงมุมมองที่แตกต่างกันของสำนักสตรีนิยม (Feminists) โดยมุมมองแบบสตรีนิยมที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีมี 3 มุมมองหลักได้แก่ หนึ่ง โสเภณีในฐานะการขูดรีด (Prostitution as Exploitation) เป็นมิติทางด้านการบิดเบือนอำนาจ (Abuse) สอง โสเภณีในฐานะอำนาจทางเพศ (Prostitution as Sexual Power) เป็นมิติทางด้านเพศ (Sex) และโสเภณีในฐานะแรงงานมนุษย์ (Prostitution as Human Labor) เป็นมิติทางด้านการทำงาน (Work)

มุมมองสตรีนิยมแบบโสเภณีในฐานะการขูดรีดเชื่อว่า การค้าประเวณีเป็นเรื่องการแสวงหาผลประโยชน์และการละเมิดสิทธิมนุษยชน นักคิดในสำนักนี้เชื่อว่า ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น การที่ผู้หญิงมีโอกาสในความก้าวหน้าทางงานหรือการศึกษาที่ต่ำกว่า มีเงินเดือนที่ต่ำกว่า หรือมีภาระหน้าที่ที่มากกว่า เช่น ต้องทำงานทั้งเรื่องงานนอกบ้านและงานครอบครัว การแลกเปลี่ยนของบริการทางเพศกับเงินจึงเกิดขึ้นด้วยความจำเป็นอันเนื่องจากความด้อยของผู้หญิงที่สังคมเป็นตัวสร้างขึ้น นักวิชาการกลุ่มนี้จึงเชื่อว่า โสเภณีจะไม่มีวันหมดไปจนกว่าความไม่เท่าเทียมทางเพศจะหมดไป และความไม่เท่าเทียมกันทางเพศจะหมดไปเมื่อมีการรื้อโครงสร้างสถาบันทางสังคมใหม่ทั้งหมด แต่จนกว่าจะถึงเวลานั้น การค้าประเวณีจึงควรเป็นสิ่งต้องห้าม เพราะการค้าประเวณีคือเครื่องตอกย้ำความไม่เท่าเทียมกันทางเพศในสังคม

มุมมองที่สอง มุมมองสตรีนิยมแบบโสเภณีในฐานะอำนาจทางเพศเห็นว่า การปฏิรูปการค้าประเวณีเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่ผู้หญิงที่จะสามารถล้มล้างการกดขี่ทางเพศของระบบการปกครองทางสังคมเดิมได้ ผู้หญิงจึงสามารถอ้างสิทธิ์ทางเพศของตนและท้าทายมาตรฐานทางศีลธรรมแบบดั้งเดิมได้โดยชอบธรรม นักคิดในกลุ่มสตรีนิยมเหล่านี้เชื่อว่าเรื่องเพศเป็นหนึ่งในสินทรัพย์ที่มีอำนาจมากที่สุดของพวกเขาผู้หญิง แต่กลับเป็นอำนาจที่ผู้หญิงใช้ประโยชน์ได้ไม่ดี เพราะถูกกักกันไว้ เช่น การถูกดูถูกดูแคลนด้วยคำที่ไม่เหมาะสม อาทิ แพศยา มารยา แรต การประกอบอาชีพของโสเภณีที่เป็นอิสระจึงเป็นสาระสำคัญของความเป็นสตรีที่ได้รับการปลดปล่อยและเป็นตัวแทนของความรับผิดชอบในเรื่องเพศของพวกเขาเอง นักสตรีนิยมเหล่านี้เชื่อว่าการค้าประเวณีที่เป็นการ decriminalize เป็นขั้นตอนที่จำเป็นต่อเสรีภาพและความเสมอภาคทางเพศ

มุมมองที่สาม มุมมองสตรีนิยมแบบโสเภณีในฐานะแรงงาน นักคิดในกลุ่มนี้มองว่า การค้าประเวณีเป็นเพียงแค่ "การทำงาน" รูปแบบหนึ่ง โสเภณีเป็นงานบริการส่วนบุคคลที่ไม่ควรได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากการทำงานอื่น หรือกล่าวได้ว่า โสเภณีก็ไม่ควรได้รับการปฏิบัติต่างไปจากอาชีพอื่นๆ เพียงเพราะเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ การค้าบริการทางเพศไม่ใช่แค่ควรได้รับการยกเว้นโทษ แต่ควรได้รับการกำกับดูแลหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมอื่นๆ ด้วย

จากที่กล่าวมาของสำนักคิดทางด้านสตรีนิยมทั้งสามสำนักจะเห็นได้ว่าต่างก็มีความเห็นเหมือนกันคือผู้หญิงเป็นเหยื่อในสังคมแบบชายเป็นใหญ่ และเป็นผลพวงต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีต เพียงแต่แนวทางที่พึงปฏิบัติต่อการค้าบริการทางเพศเพื่อยกระดับความเท่าเทียมทางเพศนั้นจะมีความแตกต่างกันไป

1.4.3 ข้อถกเถียงของแนวคิดเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศ

เมื่อผู้หญิงมีการตัดสินใจเข้าสู่การค้าบริการทางเพศ พวกเขาจะชั่งน้ำหนักในสองด้าน ด้านหนึ่งก็คือผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินหรือวัตถุที่จะได้รับการจากการค้าบริการ ซึ่งมีความเป็นวัตถุวิสัย (Objective) จำต้องได้เป็นผลประโยชน์จริงและเกิดประโยชน์แก่ตนเอง ขณะที่อีกด้านหนึ่งคือ ตราบาป (Stigma) ที่จะติดตัวผู้ค้าบริการไปด้วย ซึ่งตราบาปจะมีความเป็นภววิสัย (Subjective) ซึ่งเป็นนามธรรม จำต้องไม่ได้ พวกเขาไม่สามารถสร้างขึ้นมาเอง แต่เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นให้กับตัวพวกเขา

แม้ว่าผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศจริงๆ แล้วจะทำหน้าที่บำบัดความต้องการทางเพศให้กับผู้ชาย ซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดเป็นอาชญากรรมหรือความเสียหายให้กับสังคม แต่สังคมกลับตราหน้าการทำงานของผู้หญิงเหล่านี้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้รากฐานที่มาจากความคิดเหล่านี้มาจาก วาทกรรม "หญิงชั่ว" (Bad Woman) ในทางศาสนา

ตราบาปของการค้าบริการทางเพศมาจากการที่สังคมแบ่งประเภท (Dichotomy) ผู้หญิง (อย่างหยาบ) ออกเป็นแม่พระ (Madonna) กับหญิงแพศยา (Whore) โดยผู้หญิงแต่ละคนมักจะถูกจัดอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภทนี้ การสร้างความเป็นขั้วตรงข้ามนี้เกิดจากความพยายามในการแบ่งอำนาจทางกามารมณ์ (Erotic Power) และอำนาจในการสืบพันธุ์ (Reproductive Power) ออกจากกัน ถ้าผู้หญิงใช้อำนาจทางกามารมณ์ของตนเองอย่างมาก รวมไปถึงอาจเป็นการใช้เพื่อการค้าหรือการแสวงหาผลประโยชน์ ก็จะทำให้ถูกดูถูกจากสังคม และนำไปสู่ความเชื่อที่ว่า พวกเขาจะไม่สามารถเป็นแม่ที่ดีได้ ส่งผลให้อำนาจในการสืบพันธุ์ของพวกเขาลดลงจากโอกาสในการแสวงหาตำแหน่งงานที่ดี กล่าวคือ มีมายาคติของความเป็นแม่ที่ดีว่าจะผูกพันกับการใช้อำนาจทางกามารมณ์

แน่นอนว่า รูปธรรมหนึ่งของการลดระดับความเป็นแม่พระของฝ่ายหญิงจากการใช้อำนาจทางกามารมณ์คือ การรับรู้ผ่านการมีอยู่ของเหื่อพรหมจรรย์ของฝ่ายหญิง ผลจากสังคมที่ชายเป็นใหญ่และมีมายาคติที่ชัดเจนมากๆ จะให้ความสำคัญและคุณค่าของพรหมจรรย์ดังกล่าวที่จะแสดงถึงความยิ่งใหญ่ของเพศชาย ความเป็นเจ้าของ (อันหมายถึงฝ่ายหญิงเป็นเพียงทรัพย์สิน) และความเป็นแม่ที่ดีของฝ่ายหญิงด้วย

อันที่จริง การประกอบกิจกรรมทางเพศนั้นเป็นงานบ้าน (Housework) หรืองานในบ้านรูปแบบหนึ่ง หากพิจารณาถึงอำนาจที่แท้จริงในโครงสร้างอำนาจแล้ว ผู้หญิงจะมีอำนาจทางเพศ (Sexual Power) ซึ่งประกอบด้วยอำนาจทางกามารมณ์ (Erotic Power) และอำนาจในการสืบพันธุ์ (Reproductive Power) มากกว่าผู้ชาย ขณะที่ผู้ชายจะมีอำนาจทางกาย (Physical Power) ซึ่งประกอบด้วยอำนาจทางเศรษฐกิจ (Economic Power) และอำนาจทางสังคม (Social Power) มากกว่าผู้หญิง ในอดีตที่ผ่านมา อำนาจทางเพศของผู้หญิงถูกจำกัดไม่ให้เกิดการแลกเปลี่ยน (Exchange) ทั้งทางกฎหมายและสังคม ส่งผลให้มูลค่าของการแลกเปลี่ยนของอำนาจทางเพศที่เป็นความได้เปรียบของผู้หญิงนั้นน้อยลงไป และนี่คือรูปแบบหนึ่งของการลดทอนความมีศักดิ์ศรีของเพศหญิง หรือที่เรียกว่า การกดขี่ทางเพศ

แม้ว่าวัตถุประสงค์ของการใช้อำนาจทางกามารมณ์ และอำนาจทางการสืบพันธุ์จะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ที่น่าสนใจก็คือ การบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งสองใช้ทรัพยากรเดียวกันคือ มดลูกของผู้หญิง นอกจากการใช้ทรัพยากรเดียวกันแล้ว ช่วงอายุที่ใช้มดลูกจะก่อให้เกิดมูลค่าสูงสุดยังเป็นช่วงเวลาเดียวกัน นั่นคือ ช่วงวัยรุ่นหรือช่วงที่อายุน้อยอีกด้วย ผลที่ตามมาก็คือ เมื่อสังคมมีการแบ่งความเป็นแม่พระหรือหญิงแพศยา ย่อมก่อให้เกิดการแข่งขันระหว่างวัตถุประสงค์ของการใช้อำนาจทั้งสองรูปแบบ การใช้อำนาจทางกามารมณ์ที่ก่อให้เกิดความสุขในระยะสั้น และสามารถสร้างผลประโยชน์ได้ในทันที กับการใช้อำนาจทางการสืบพันธุ์ที่ต้องยับยั้งชั่งใจจนถึงการแต่งงาน และอาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ในระยะยาวและในอนาคต แต่ก็มีความเสี่ยงสูงที่อาจจะไม่ได้ประโยชน์ดังกล่าวดังที่ตั้งใจ

ข้อถกเถียงสำคัญอีกประการหนึ่งของมิติการวิเคราะห์การค้าบริการทางเพศก็คือ การทำงานของผู้ค้าบริการทางเพศในฐานะของการเป็นอาชีพจะสามารถเป็นอาชีพได้หรือไม่ เพราะในด้านหนึ่ง การค้าบริการทางเพศหรือการใช้ยวดยาหรือกำลังแรงงานในการทำงานเพื่อหารายได้ ไม่ต่างไปจากบริการประเภทอื่น ๆ และไม่ต่างไปจากการทำงานโดยการใช้หยาดเหงื่อแรงกายของชาย แต่ในอีกด้านหนึ่ง นักวิชาการบางกลุ่มมองว่าการค้าบริการทางเพศนั้นไม่สมควรถือว่าเป็นอาชีพได้ เพราะเป็นอาชีพที่ไม่มีโอกาสในการเติบโต (Career Path) หมายความว่า ปกติแล้ว อาชีพต้องพัฒนาผู้ประกอบการอาชีพไปสู่ความเป็นมืออาชีพ เมื่อทำงานนานขึ้น ค่าตอบแทนที่ได้ต้องสูงขึ้น มีความชำนาญมากขึ้น และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในงานที่ตนเองทำ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เกิดขึ้นกับการทำงานบริการทางเพศ

อย่างไรก็ดี ข้อถกเถียงในภาพกว้างยังคงอยู่ที่ว่า ในด้านหนึ่ง การออกกฎหมายให้การค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ผิด (Criminalization) อาจจะทำให้ว่าทกกรรมหญิงชั่วถูกทำให้เป็นสถาบัน (Institutionalization) เพราะไปสร้างมายาคติให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งยังไปจำกัดเสรีภาพของการมีเพศสัมพันธ์ของผู้หญิงด้วย แต่ในอีกด้านหนึ่ง การอนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศอย่างเสรี ก็อาจส่งผลให้ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศกลายเป็นสถาบันที่คงอยู่ไปนาน และผู้หญิงจะต้องรับภาระกับการสร้างตราบาปที่เกิดขึ้นอยู่เช่นนี้ตลอดไปเช่นกัน

ประเด็นทางด้านกฎหมายเรื่องการค้าบริการทางเพศที่ยังคงถกเถียงกันอยู่มากในสังคมไทยคือ อาชีพการค้าบริการทางเพศควรถูกกฎหมาย (Legalization) ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าควรควบคุมให้การค้าบริการทางเพศยังคงผิดกฎหมาย (Illegalization) ต่อไป

กลุ่มที่สนับสนุนให้อาชีพการค้าบริการทางเพศควรถูกกฎหมาย (Legalization) เห็นว่า

1. การค้าบริการทางเพศเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่งที่หารายได้ไม่ต่างกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ
2. การทำให้การค้าบริการทางเพศถูกกฎหมายจะสามารถควบคุมผลเสียได้ เช่น การกำหนดอายุของผู้ที่จะประกอบอาชีพ การควบคุมโรค และก่อให้เกิดความเป็นธรรมในการได้รับส่วนแบ่งของผู้หญิง
3. การทำให้การค้าบริการทางเพศถูกกฎหมายจะทำให้ภาครัฐมีข้อมูลทางด้านอุปทาน (ผู้ซื้อ/ผู้บริโภค) เพื่อเป็นฐานข้อมูลทางเศรษฐกิจและเป็นประโยชน์ในด้านการลงทุนต่อไป

ส่วนในกลุ่มที่เห็นว่าการค้าบริการทางเพศควรมีกฎหมาย (Illegalization) เห็นว่า

1. การค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรม และส่งผลลบต่อสถาบันครอบครัว
2. ถ้าการค้าบริการถูกกฎหมายจะยิ่งเพิ่มจำนวนผู้หญิงประกอบอาชีพนี้มากยิ่งขึ้น
3. การทำให้การค้าบริการทางเพศถูกกฎหมายจะก่อให้เกิดปัญหาการค้ามนุษย์และแรงงานเด็ก
4. การทำให้การค้าบริการทางเพศถูกกฎหมายส่งผลต่อการเกิดโรคและงบประมาณสาธารณสุข
5. การค้าบริการทางเพศจะก่อให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา
6. การทำให้การค้าบริการทางเพศถูกกฎหมายจะเพิ่มความเสี่ยงและอันตรายต่อผู้หญิงที่จะถูกกระทำความรุนแรงจากลูกค้าและคนคุมหญิง

อย่างไรก็ดี กฎหมายไทยยังมีช่องว่างจากการลงโทษผู้ค้าบริการทางเพศ แต่กลับไม่มีการลงโทษผู้ซื้อบริการทางเพศ เมื่ออาชีพค้าบริการทางเพศผิดกฎหมายย่อมส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากนายหน้าเจ้าของกิจการหรือผู้ดูแล เจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงผู้ใช้บริการ เพราะกฎหมายมองว่าผู้ทำงานค้าบริการทางเพศเป็นเหยื่อของอาชญากรรม (Criminalization) ดังนั้น หญิงค้าบริการจึงถูกมองว่าเป็นอาชญากร (Criminal) ด้วย

นอกเหนือจากประเด็นทางด้านอาชญากรรมจากการค้าประเวณีแล้ว สำหรับประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนก็ยังคงมีการถกเถียงกันในหมู่นักสิทธิมนุษยชนและกลุ่มสิทธิสตรีว่า

1. ในฐานะของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ชน บุคคลมีสิทธิในเนื้อตัวร่างกายที่จะใช้ร่างกายของตัวเองหาเลี้ยงชีพ และมีสิทธิส่วนบุคคลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพนี้ได้หรือไม่
2. การค้าบริการทางเพศควรได้รับการยอมรับว่าเป็นงานประเภทหนึ่ง และควรได้รับสิทธิแรงงานเช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ หรือไม่
3. ถ้าการค้าประเวณีถูกกฎหมายจะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์บนเนื้อตัวและร่างกายของผู้หญิง หรือเป็นการคุ้มครองสภาพการทำงานมากกว่ากัน
4. การค้าบริการทางเพศคือการทำให้งานก่อกำเนิดทางเพศ การลดคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และปัญหาการค้ามนุษย์กลายเป็นระบบหนึ่งของสังคมหรือไม่

1.5 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ (Analytical Framework)

กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์จะใช้กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยผลักและปัจจัยดึง (Push-Pull Factor Analysis) โดยเป็นการอธิบายการทำงานของตลาดภายใต้อุปสงค์และอุปทาน (Demand and Supply Analysis) เปรียบเทียบกันในแต่ละประเทศ ซึ่งหากประเทศไหนมีบริบททางกฎหมายและการกำกับดูแลตลาดการค้าบริการทางเพศที่เข้มแข็ง เปรียบเสมือนเป็นปัจจัยผลักทางด้านอุปทานให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ประกอบอาชีพนี้ไปสู่ประเทศที่มีบริบททางกฎหมายและการกำกับดูแลตลาดการค้าบริการทางเพศที่อ่อนแอกว่า ขณะที่หากประเทศไทยมีตลาดที่ใหญ่กว่า ทั้งจากนักท่องเที่ยวหรือการขยายตัวของรายได้ต่อหัวที่สูงกว่าก็

เปรียบเทียบเป็นปัจจัยทางด้านอุปสงค์ให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศไปสู่ประเทศดังกล่าว

อย่างไรก็ดี ตลาดการค้าบริการทางเพศนั้นไม่มีข้อมูลทางสถิติอย่างเป็นทางการหรือรายละเอียดของกลไกตลาดที่ชัดเจน จึงต้องอาศัยการวิเคราะห์บริบทภายนอก (Context Analysis) ในการคาดการณ์โอกาสและความเป็นไปได้ของการเคลื่อนย้ายแรงงานในการค้าบริการทางเพศภายหลังการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สำหรับกรอบในการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยหลักทางด้านอุปทาน

ในขั้นตอนนี้ การศึกษาจะทำการรวบรวมตัวบทกฎหมายเปรียบเทียบของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน ทั้งนี้ เนื่องจากการค้าบริการทางเพศถือเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในทุกประเทศของอาเซียน แต่การที่แต่ละประเทศมีรายละเอียดในทางกฎหมายที่แตกต่างกัน เช่น เนื้อหา ค่านิยม และบทลงโทษ จะส่งผลให้เกิดแนวโน้มการเคลื่อนย้ายบริการทางเพศไปกระจุกตัวในประเทศที่มีโครงสร้างทางกฎหมายที่อ่อนแอกว่า นอกจากนี้ การศึกษารังนี้ยังจะวิเคราะห์บริบทของการบังคับใช้กฎหมายของแต่ละประเทศมาประกอบการวิเคราะห์แนวโน้มของการเคลื่อนย้ายแรงงานในการค้าบริการทางเพศด้วยเช่นกัน

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านอุปสงค์

ในขั้นตอนนี้ การศึกษาจะทำการคาดการณ์อุปสงค์ของการค้าบริการทางเพศ แต่เนื่องจากไม่มีข้อมูลทางตรงของการค้าบริการทางเพศของประเทศต่างๆ ในอาเซียนอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์และคาดการณ์อุปสงค์จึงจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยแวดล้อมของประเทศนั้นๆ เช่น จำนวนผู้ค้าบริการที่มีอยู่เดิม รูปแบบการค้าบริการทางเพศของประเทศนั้น ๆ ราคาของบริการทางเพศ จำนวนนักท่องเที่ยวตะวันตกในประเทศนั้นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ การคาดการณ์อุปสงค์จะช่วยให้คาดการณ์แนวโน้มของการเคลื่อนย้ายแรงงานค้าบริการทางเพศที่มาจากปัจจัยทางด้านผู้ซื้อได้

ขั้นตอนที่ 3 ทำการวิเคราะห์ปัจจัยหลักและปัจจัยดัดแปรเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่างๆ

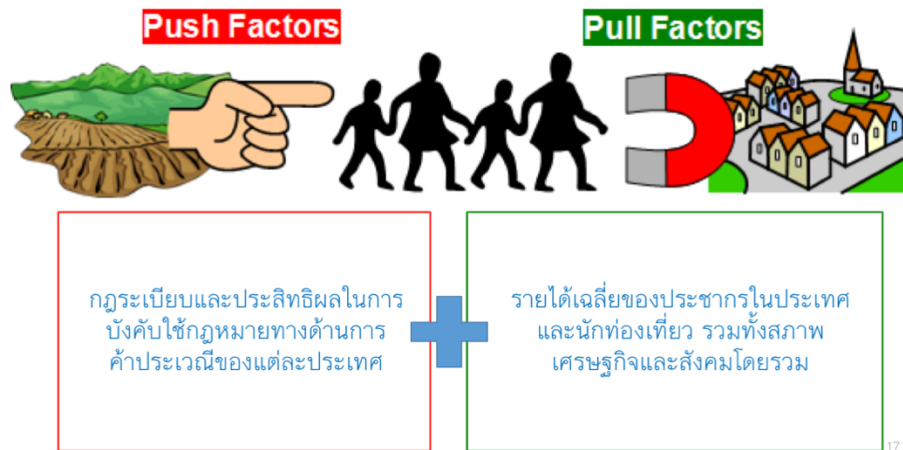
การวิเคราะห์ปัจจัยหลักและปัจจัยดัดแปรเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อเป็นการนำเสนอภาพและคาดการณ์การเคลื่อนย้ายแรงงานในการค้าบริการทางเพศในอนาคต อันจะนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างประเทศในอาเซียนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการค้าบริการทางเพศร่วมกัน มิเช่นนั้นแล้วจะเท่ากับเป็นการทิ้งปัญหาให้กับเพียงบางประเทศแก้ไขโดยลำพัง

นอกจากนี้ การศึกษายังทำการวิเคราะห์การตัดสินใจส่วนบุคคลของการค้าบริการทางเพศข้ามชาติ เปรียบเทียบกับการค้าบริการทางเพศภายในประเทศ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยหรือสาเหตุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใน

การทำงานค้าบริการทางเพศข้ามชาติ โดยกรอบที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้ของการย้ายถิ่นทำงานของแรงงาน (Cost Benefit Analysis of Migration)

กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ตามภาพที่ 1.6

ภาพที่ 1.6 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ของการศึกษา

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยหลักและปัจจัยตั้งจากบริบททางสังคมและกฎหมายเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศระหว่างประเทศต่างๆ ในอาเซียน รวมถึงการตัดสินใจส่วนบุคคลของผู้ค้าบริการทางเพศในการย้ายถิ่นเพื่อทำงาน

การศึกษานี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยที่เรียกว่า Grounded Theory ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างแบบจำลองการศึกษา โดยกระบวนการเก็บข้อมูลจะดำเนินการในรูปแบบทั่วไป ได้แก่ การศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตภาคสนาม แต่วิธีการนี้มีจุดเด่นอยู่ที่การแสวงหาความจริง (Epistemology) ซึ่งจะดำเนินการไปพร้อมๆ กันในกระบวนการเก็บข้อมูลทั้ง 3 รูปแบบ ทั้งด้วยวิธีการแบบอุปนัย (Inductive) และนิรนัย (Deductive) ในขณะเดียวกัน กระบวนการเก็บข้อมูลที่ดำเนินการในสามรูปแบบดังกล่าว จะทำการสร้างทฤษฎีไปพร้อมๆ กับการโต้แย้งทฤษฎีที่สร้างขึ้นในเวลาเดียวกัน

กระบวนการเก็บข้อมูลทั้ง 3 รูปแบบ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กระบวนการแรกคือการศึกษาด้านเอกสาร คณะผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสาร รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และหนังสือต่างๆ เท่าที่มีอยู่ในประเทศไทยในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศทั้งหมด โดยทำการค้นหาในฐานข้อมูลดังต่อไปนี้

- ห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยมหิดล

- ฐานข้อมูลของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- ฐานข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

- www.google.com

- www.thailis.or.th

จากนั้นนำเอาเอกสารทั้งหมดมาทำการสังเคราะห์ห้องค์ความรู้และรูปแบบการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติในอดีตที่ผ่านมา

กระบวนการที่สองคือการสัมภาษณ์ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีความเข้าใจเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศ ทั้งสัมภาษณ์ทางตรงและสัมภาษณ์ผ่านเอกสาร ตามความสมัครใจของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยได้สัมภาษณ์บุคคลต่อไปนี้

- นักวิชาการ

- เจ้าหน้าที่มูลนิธิและ NGOs รวมถึงที่ปรึกษากฎหมาย

- นักการเมืองท้องถิ่น

- ไกด์นำเที่ยว

- นักวิจัยท้องถิ่น

- เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ทั้งข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงต่างประเทศ พยาบาลและตำรวจ

- เจ้าของสถานบริการ

- แม่เล้า/คนกลาง/นายหน้า

- ผู้ค้าบริการทางเพศ ทั้งที่ทำประจำและเป็นครั้งคราว

กระบวนการที่สามคือการสังเกตภาคสนาม เพื่อทำความเข้าใจบริบทและรูปแบบของตลาด โดยได้ทำการลงพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่

- กรุงเทพมหานครและนนทบุรี

- จังหวัดเชียงใหม่

- จังหวัดอุดรธานี

- จังหวัดระนอง

- ประเทศสิงคโปร์ ในฐานะของพื้นที่เป้าหมายของหญิงไทย
- ประเทศมาเลเซีย ในฐานะของพื้นที่เป้าหมายของหญิงไทย
- ประเทศฟิลิปปินส์ ในฐานะของพื้นที่คู่แข่งของไทย
- ประเทศอินโดนีเซีย ในฐานะของพื้นที่คู่แข่งของไทย
- ประเทศพม่า ในฐานะของผู้ค้าที่ย้ายเข้ามาประเทศไทย
- ประเทศลาว ในฐานะของผู้ค้าที่ย้ายเข้ามาประเทศไทย

บทที่ 2

บริบททางเศรษฐกิจและสังคมว่าด้วยการค้าบริการทางเพศเปรียบเทียบของประเทศในกลุ่มอาเซียน

2.1. ภาพรวมของอาเซียน

2.1.1 บริบททางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

สถานการณ์ด้านตลาดการค้าบริการทางเพศจากทั่วโลก

ตลาดการค้าบริการทางเพศของโลกในแต่ละปี มีขนาดตลาดและปริมาณเงินไหลเวียนมากกว่า 180 ล้านล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา (Over \$180 Billion) และมีผู้หญิงทั่วโลกเข้าสู่การค้าบริการทางเพศมากกว่า 10 ล้านคน ทั้งนี้ปัจจัยหนึ่งเนื่องจากความต้องการทางเพศเป็นหนึ่งในความต้องการของมนุษย์ที่สำคัญมากที่สุดอันดับหนึ่งไม่ต่างจากความต้องการน้ำ อาหาร และการพักผ่อน (จิรภา เติ่งไตร์รัตน์ และคณะ, 2543) หากมองดูสถานการณ์การค้าบริการทางเพศในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน 10 ประเทศ พบว่า มี 3 ประเทศที่ติด 10 อันดับแรกของกลุ่มประเทศที่มีอัตราการค้าบริการทางเพศสำหรับนักท่องเที่ยวสูงที่สุดในโลก (Live & Invest Overseas News, 2013) ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ ติดอันดับที่ 4 ของโลก โดยมีอัตราผู้หญิงค้าบริการทางเพศ 85 คนต่อประชากร 10,000 คน ตามมาด้วยประเทศอันดับที่ 8 ของโลก คือ ประเทศมาเลเซีย ที่มีอัตราผู้หญิงค้าบริการทางเพศ 52 คนต่อประชากร 10,000 คน และประเทศไทย ติดอันดับที่ 10 ของโลกโดยมีอัตราผู้หญิงค้าบริการทางเพศจำนวน 45 คนต่อประชากร 10,000 คน โดยข้อมูลดังกล่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสถานการณ์การค้าบริการทางเพศในภูมิภาคอาเซียน จากการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลภาครัฐ เอกสารวิชาการ ในปี พ.ศ. 2558 พบว่าสถานการณ์ด้านการค้าบริการทางเพศในภูมิภาคอาเซียนปัจจุบันนั้นมีการเติบโตเป็นอย่างมากพิจารณารายละเอียดได้จากตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 สถานการณ์รายรับจากตลาดการค้าบริการทางเพศ, จำนวนผู้ค้าบริการทางเพศในแต่ละประเทศ รายรับของผู้ที่ค้าบริการทางเพศ และราคาในการซื้อ-ขายบริการทางเพศ ในกลุ่มประเทศอาเซียน

ประเทศ/ สถานการณ์	รายรับภาพรวมตลาด การค้าบริการทางเพศ ในประเทศ (USD)	จำนวนผู้ค้าบริการ ทางเพศในประเทศ (คน)	รายรับของผู้ที่ ค้าบริการทาง เพศ (USD)	ราคาในการซื้อ-ขาย บริการทางเพศ (USD)
1. บรูไน	N/A	N/A	N/A	N/A
2. กัมพูชา	511 ล้าน (million)	70,000 คน	N/A	200 USD สำหรับหญิง บริสุทธิ์ และ 2,600 USD ในการประมูลออนไลน์และ
3. อินโดนีเซีย	2.25 ล้านล้าน (billion)	N/A	โดยทั่วไปได้ รายรับประมาณ 784 -1,120 ต่อ เดือน และ สำหรับผู้ค้า บริการระดับ High-end ได้ รายรับประมาณ 1,755 - 3,510 ต่อเดือน	70 USD เมื่อซื้อบริการ ผ่าน Facebook
4. ลาว	N/A	N/A	N/A	N/A
5. มาเลเซีย	963.8 ล้าน (million)	มีอัตราผู้หญิงค้า บริการทางเพศ 52 คน ต่อประชากร 10,000 คน	N/A	100 USD สำหรับการร่วม เพศกับเด็ก และมากกว่า RM 1,000 ในกรณีทั่วไป
6. เมียนมา	N/A	N/A	N/A	N/A

ที่มา: 1) A Havocscope Report: Black Market Crime (2015).

2) Live & Invest Overseas News (2013).

3) สมาคมรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2558).

4) <http://www.kualalumpurpost.net/malaysian-prostitution-now-in-google-price-range-from-rm170-to-rm1000/>

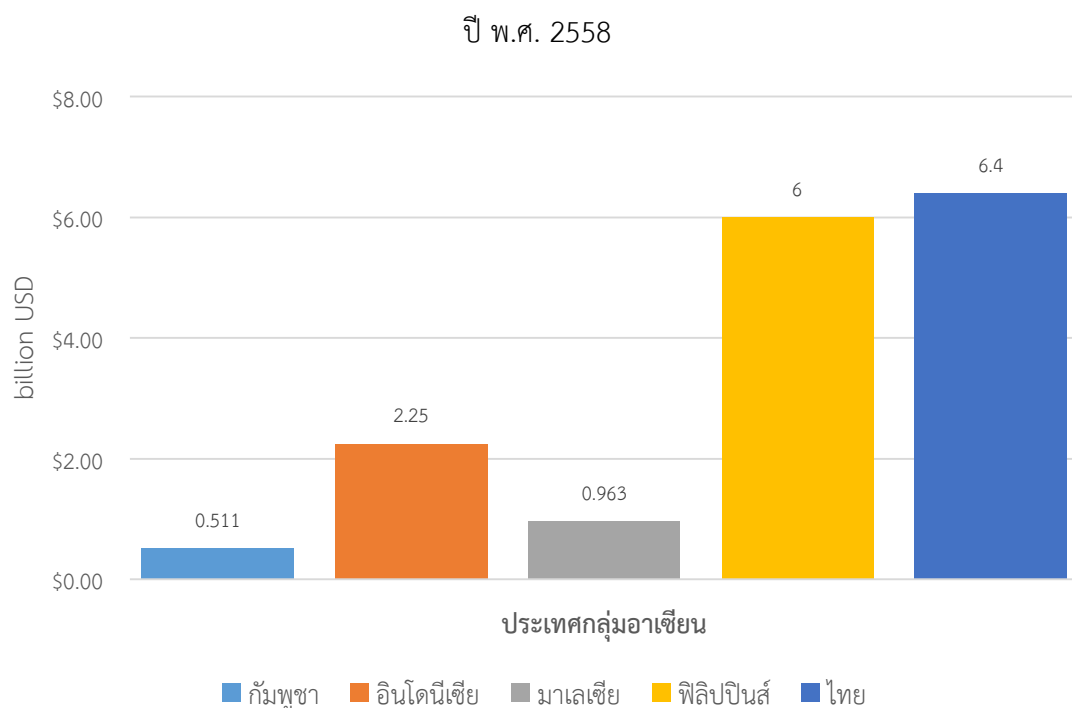
5) NTS Alert (2011).

6) http://factsanddetails.com/southeast-asia/Vietnam/sub5_9c/entry-3419.html

7) http://factsanddetails.com/southeast-asia/Cambodia/sub5_2c/entry-2893.html

จากข้อมูลดังกล่าวจะสังเกตได้ว่ามีหลายประเทศยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ เนื่องจากการค้าบริการทางเพศยังคงเป็นสิ่งผิดกฎหมายในเกือบทุกประเทศในอาเซียน แต่จากข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้เมื่อนำตัวเลขมูลค่าทางตลาดการค้าบริการทางเพศมาเปรียบเทียบ 5 ลำดับแรกของภูมิภาค (ดังภาพที่ 2.1) จะเห็นได้ว่ามูลค่าตลาดการค้าบริการทางเพศในประเทศไทยนั้นมีมูลค่าสูงที่สุด ถึง 6.4 ล้านล้านเหรียญฯ รองลงมาคือประเทศฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และกัมพูชา ตามลำดับ โดยเมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศ (ข้อมูลจากตารางที่ 2.1) จะเห็นได้ว่าประเทศฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีผู้ค้าบริการทางเพศสูงที่สุดในอาเซียน ตามมาด้วยประเทศมาเลเซีย และประเทศไทย ตามลำดับ

ภาพที่ 2.1 มูลค่าตลาดการค้าบริการทางเพศโดยเปรียบเทียบ 5 ประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

ลักษณะทั่วไปของตลาดการค้าบริการทางเพศในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน

การศึกษาของสมาคมรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2558) ให้ทัศนะว่าลักษณะการค้าบริการทางเพศในประเทศกลุ่มภูมิภาคอาเซียนส่วนใหญ่มีความใกล้เคียงกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ และมีลักษณะเฉพาะของบางประเทศ โดยใช้เกณฑ์ตามลักษณะการบริหารจัดการรายได้ของผู้ค้า คือ

1. แหล่งการค้าบริการทางเพศที่ผู้ค้าบริการทางเพศต้องแบ่งรายได้ให้ผู้จัดหาและ/หรือเจ้าของสถานบริการ ได้แก่

1.1 ร้านนวด ร้านเสริมสวย ห้างบริการในสถานที่ประเภทนี้จะต้องมีทักษะการนวด โดยในขณะที่นวดให้ลูกค้าอาจจะมีการตกลงซื้อขายการบริการทางเพศไปด้วย ทั้งนี้บางแห่งยินยอมให้มีการใช้

สถานประกอบการ ดำเนินกิจกรรมการค้าประเวณี หรือบางแห่งไม่อนุญาตแขกก็จะพาผู้ขายบริการไปยังเกสต์เฮาส์ หรือโรงแรม เป็นต้น

1.2 สถานอาบ-อบ-นวด จะมีลักษณะที่คล้ายกับสถานค้าบริการทางเพศ แต่ผู้ค้าบริการจะได้รับการยกระดับขึ้นมาโดยนั่งอยู่ในห้องกระจกแทนหน้าร้านหรือข้างถนน เพื่อให้ลูกค้าเลือกซื้อบริการ โดยหญิงบริการในกลุ่มนี้จะมีอัตราค่าบริการแพงมากขึ้นตามแต่ระดับทักษะการบริการของผู้บริการ ซึ่งลูกค้าสามารถทราบได้จากโซนที่นั่งของหญิงบริการ

1.3 สถานค้าบริการทางเพศโดยตรง (Brothel) คือรูปแบบของสถานค้าประเวณีจะมีหญิงบริการนั่งอยู่ในห้องซึ่งตั้งอยู่บริเวณข้างถนนเพื่อให้ลูกค้ามองเห็นและเลือกซื้อบริการ หากมีการตกลงซื้อขายบริการทางเพศ สถานบริการประเภทนี้มีการจัดห้องไว้สำหรับบริการลูกค้าเพื่อการค้าประเวณีด้วย

1.4 ร้านอาหาร บาร์ ผับ สถานบันเทิงในกลุ่มนี้โดยมากจะเปิดให้บริการในช่วงเวลากลางคืน หญิงผู้ขายบริการส่วนมากจะเป็นพนักงานในร้านอาหาร พนักงานเสิร์ฟ นักร้อง นักเต้น นางแบบ และอื่น ๆ ที่เข้ามาทำงานภายในร้านทั้งชั่วคราวและถาวร อาทิ นางแบบมาเดินแฟชั่นโชว์ภายในร้าน หรือนักเต้นมาแสดงโชว์เพื่อสร้างความบันเทิงให้กับลูกค้า เป็นต้น

ทั้งนี้กระบวนการซื้อขายการค้าประเวณีจะเริ่มจากการเข้าหาของหญิงค้าบริการต่อแขก หรือความสนใจของแขกต่อตัวหญิงบริการ หากแขกเกิดความสนใจและเลือกหญิงบริการก่อน บริการภายในร้านจะเป็นผู้ช่วยดำเนินการประสานการติดต่อในเบื้องต้น หญิงบริการจะมีการลงมานั่งร่วมโต๊ะเพื่อพูดคุยกับแขก และหากมีการตกลงกันเป็นที่เรียบร้อย ผู้ซื้อบริการจะต้องจ่ายค่านายหน้าให้ผู้คุ้มครองหรือเจ้าของสถานที่ก่อนรับบริการ

1.5 ร้านคาราโอเกะ จะมีหญิงบริการนั่งบริการลูกค้าโดยผสมเครื่องดื่ม ร้องเพลง และการตกลงซื้อขายการค้าบริการทางเพศจะเกิดขึ้นระหว่างที่ลูกค้าร้องเพลงและทำกิจกรรมด้านความบันเทิงภายในร้าน หากข้อตกลงระหว่างหญิงผู้เสนอขายและลูกค้าเกิดผล ลูกค้าจะพาหญิงบริการออกไปพร้อมกัน

1.6 โรงแรม ในบางโรงแรมมีการจัดเตรียมหญิงบริการไว้บริการลูกค้าโดยมีการให้ที่พักอาศัยกับหญิงบริการ แต่บางโรงแรมไม่มีที่พักให้แต่มีการเรียกใช้บริการของหญิงบริการเป็นครั้งคราวขึ้นกับความต้องการของแขก

2. แหล่งการค้าบริการทางเพศที่ ผู้ค้าบริการทางเพศไม่ต้องแบ่งรายได้ให้แก่ผู้ใด อาทิ อินเทอร์เน็ต และการค้าประเวณีบริเวณข้างถนนและป้ายรถเมล์ เป็นต้น

ความต้องการของลูกค้า (Demand Side)

ปัจจุบันความต้องการของลูกค้าบริการทางเพศเพิ่มขึ้นสูงมากอันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ทั้งที่มาจาก การท่องเที่ยวที่ขยายตัว มีนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่เดินทางไปทั่วโลก ทั้งสาเหตุที่มาจากอัตราความเครียดและ ความสุขของคนในประเทศที่ลดลง (กรณีประเทศสิงคโปร์) ทำให้คนแสวงหาความสุขผ่านการใช้บริการทางเพศ อีกทั้งการใช้บริการทางเพศมีแนวโน้มที่จะหันไปหาการใช้บริการทางเพศจากผู้ที่เป็นเด็ก หรืออายุยังไม่ถึง 18 ปีเพิ่มสูงขึ้น จากความเชื่อเรื่องของความบริสุทธิ์ย่อมปลอดภัยและดีกว่า

รูปแบบการให้บริการฝั่งผู้ขาย (Supply Side)

รูปแบบการขายบริการทางเพศในปัจจุบันมีแนวโน้มที่ผู้ค้าจะขายบริการตรงกับลูกค้ามากขึ้น โดยใช้ ช่องทางสื่อออนไลน์ในการนำเสนอบริการ เนื่องจากไม่ต้องการหักส่วนแบ่งให้กับสถานประกอบการต่าง ๆ อีกทั้งยังสามารถเลือกลูกค้า และต่อรองกับลูกค้าได้โดยตรง แต่ทั้งนี้การเพิ่มขึ้นของการขายบริการส่วนนี้ก็ไม่ได้ ทำให้ผลประกอบการของสถานประกอบการค้าบริการทางเพศลดลงแต่อย่างใด เนื่องจากมีผู้สนใจเข้าสู่อาชีพนี้ มากขึ้น อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการทั้งเรื่องรายได้ และกรอบวัฒนธรรมทางเพศที่มีความเข้มข้น น้อยลงในสังคมยุคปัจจุบัน

ลักษณะหรือรูปแบบการค้าบริการทางเพศ ที่มีความเฉพาะตัวในบางประเทศ

(1) ซ่องปิด ในประเทศไทย ซ่องปิดเป็นธุรกิจการค้าประเวณีที่มีอยู่ทั่วประเทศและมีราคาถูก ผู้ใช้บริการส่วนมากจะเป็นคนในท้องถิ่น หรือผู้ใช้แรงงานชนชั้นล่างทั้งที่เป็นคนไทยและชาวต่างด้าว ลักษณะ ของซ่องปิดจะถูกอำพรางสถานที่จากการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ด้วยวิธีต่าง ๆ อาทิ มีการสร้างที่หลบซ่อนไว้ สำหรับผู้ค้าบริการโดยใช้ไม้กระดานปิดและมีภาพวาดปิดทับอีกชั้น และหากมีแขกมาใช้บริการเจ้าของซ่องจะ เป็นผู้เชิญแขกเพื่อพาตัวหญิงบริการออกมา มากยิ่งกว่านั้นหญิงบริการในซ่องประเภทนี้จะไม่ได้รับเงินค่าจ้าง แต่จะได้เป็นค่าที่พักและอาหารเนื่องจากเงินค่าจ้างได้จ่ายเป็นค่าตัวให้แก่ผู้ที่พาหญิงบริการมาที่ซ่องแล้ว ซ่อง ปิดบางแห่งยังนิยมซื้อผู้หญิงโดยวิธีการล่อลวงผู้เยาว์มาตั้งแต่อายุยังน้อยเพื่อรอให้ผู้เยาว์เติบโตและแสวงหา ประโยชน์จากการเป็นสาวพรหมจรรย์ และอัตราค่าเปิดบริสุทธิ์จะอยู่ที่ 5,000 - 8,000 บาท

(2) ข้างถนนและป้ายรถเมล์ ในประเทศเมียนมา เป็นการค้าบริการทางเพศที่หญิงบริการชาวเมียนมา จะโฆษณาและชักชวนลูกค้าที่ขับรถผ่านหรือเดินไปมาในบริเวณนี้ โดยมากหญิงกลุ่มนี้จะดำเนินการค้าบริการ ด้วยตัวเองโดยไม่มีนายหน้า ทำงานในช่วงเวลากลางคืนและใช้วิธีส่องไฟฉายเป็นสัญญาณเรียกลูกค้า ซึ่งหาก ลูกค้าสนใจจะกระพริบไฟตอบและรับขึ้นรถเพื่อมองหาสถานที่ประกอบกิจกรรมการค้าบริการทางเพศ อาทิ เกสต์เฮาส์ พุ่มไม้ที่ลับตาคน ลานจอดรถ ในรถ และอื่น ๆ ที่ไม่ต้องใช้งบประมาณมาก เป็นต้น

(3) บริการทางเพศแบบพิเศษ หรือ (Exclusive) ในประเทศสิงคโปร์ อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ (Lee Kuan Yeaw, 2013) ในบริบทของประเทศสิงคโปร์ การค้าบริการทางเพศสามารถทำได้ไม่ผิดกฎหมาย

แหล่งการค้าบริการที่หลายแห่งได้ออกแบบบริการที่ตอบสนองต่อลูกค้ากลุ่มที่มีความสามารถในการจ่ายสูง โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ขายบริการจะมาจากประเทศใกล้เคียง อาทิ ประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ส่วนในประเทศอินโดนีเซียนั้นแม้ว่าการค้าบริการทางเพศจะเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและผิดหลักศาสนาอิสลาม แต่ในช่องทางออนไลน์หลายช่องทางยังมีการสื่อสารเรื่องของ Package และโปรโมชั่น ของการค้าบริการทางเพศ สำหรับลูกค้าระดับบน สำหรับประเทศฟิลิปปินส์นั้น ถือได้ว่าเป็นประเทศเป้าหมายของนักท่องเที่ยว เนื่องจากภูมิประเทศที่เป็นเกาะมีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย และประชากรสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ จนได้รับฉายาทางการท่องเที่ยวว่าเป็นประเทศที่มี 4S สำหรับการท่องเที่ยวคือ Sun (อุดมไปด้วยแสงอาทิตย์), Sea (มีทะเลที่สวยงาม), Sand (มีชายหาดที่สวยงาม) and Sex (มีการค้าบริการทางเพศ) (http://factsanddetails.com/southeast-asia/Philippines/sub5_6_e/entry-3895.html, http://factsanddetails.com/southeast-asia/Cambodia/sub5_2c/entry-2893.html)

(4) บาร์อ็อกโก ในประเทศไทย แหล่งที่พบบาร์อ็อกโกมากคือบริเวณเขตพัฒนาพิเศษ กรุงเทพมหานคร และพัทยา จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้เนื่องมาจากการขยายตัวจากส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาในเมืองไทยเป็นจำนวนมาก ลักษณะการให้บริการของบาร์อ็อกโก จะเป็นการโชว์เต้นไปเปลือยและโชว์การร่วมเพศของหญิงบริการ นอกจากนี้หญิงบริการในบาร์ยังมีหน้าที่ผสมเหล้าให้กับแขกโดยหญิงบริการจะได้ส่วนแบ่งจากเครื่องดื่มด้วยและสามารถออกไปกับแขกเพื่อการค้าบริการได้ ส่วนรายได้ของการค้าบริการเป็นของหญิงบริการที่ตกลงกับแขกเอง ทั้งนี้ในการทำงาน หญิงบริการต้องพกถุงยางอนามัยและเข้ารับตรวจร่างกาย อัตราค่าแรงของหญิงบริการขึ้นกับลักษณะการแต่งกายขณะเต้นอ็อกโก กล่าวคือยังมีเสื้อผ้าติดกายน้อยชิ้นค่าแรงจะยิ่งเพิ่มขึ้น เช่นหากใส่ชุดว่ายน้ำจะได้ค่าจ้าง 2,000 บาท แต่หากเปลือยทั้งหมดและแสดงโชว์โดยใช้อวัยวะเพศจะได้ค่าตอบแทนประมาณ 4,000 บาท อย่างไรก็ตามค่าแรงของหญิงบริการในบาร์ไม่มีความแน่นอนขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าของบาร์

(5) ซั่มมอเตอร์ไซค์เคาะประตูเชิญชวนแขกตามโรงแรม ในประเทศเวียดนาม ในประเทศเวียดนาม มีบริการที่เรียกว่ามานำเสนอถึงหน้าประตูเลยทีเดียว นั่นคือ บริการค้าบริการทางเพศโดยผ่านนายหน้า หรือหญิงค้าบริการเอง โดยนายหน้าหรือหญิงค้าบริการจะซั่มมอเตอร์ไซค์ไปยังโรงแรมต่าง ๆ ที่เป็นเครือข่ายและไปเคาะตามห้องพักของชาวต่างชาติที่เป็นผู้ชายที่มาพัก เพื่อเสนอขายบริการ ซึ่งหากมีการตกลงกันก็สามารถใช้สถานที่พักในการร่วมประเวณีได้ หรือจะไปที่อื่นก็ได้แล้วแต่ตกลง (http://factsanddetails.com/southeast-asia/Vietnam/sub5_9c/entry-3419.html)

(6) บ้านโพรคัพ ในประเทศไทย ลักษณะการค้าบริการทางเพศของบ้านโพรคัพเป็นธุรกิจคล้ายช่องเปิดแต่จะแตกต่างตรงที่มีการเสนอขายบริการผ่านทางโพรคัพ แต่ก็มีการจัดสถานที่ไว้ให้ผู้ค้าบริการพักผ่อนหลับนอนและมีการจัดห้องไว้เพื่อการร่วมประเวณีเช่นเดียวกับช่องเปิด โดยมีเจ้าของบ้านหรือเจ้าของช่องเป็นผู้กำหนดกฎ ซึ่งกฎของบ้านนี้จะมีความเป็นอิสระมากกว่าช่องเปิด เพราะไม่มีการบังคับให้หญิงบริการรับแขก แต่ต้องการมีตรวจร่างกายทุกอาทิตย์ การตกลงซื้อขายจะเริ่มจากการให้ลูกค้ามาดูตัวหญิงบริการที่บ้านหรือให้

หญิงบริการออกไปพบแขกข้างนอก โดยค่าตัวของหญิงบริการจะแตกต่างกันไปขึ้นกับรูปร่างหน้าตาของแต่ละบุคคล

ปัจจัยที่เกิดจากรายได้ของประชากร

Ward and Team (1994) (อ้างถึงใน ปฐม ทรัพย์เจริญ, 2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการเข้าสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศของผู้หญิงขายบริการ พบว่า “การกระตุ้นทางเศรษฐกิจต่างหากจูงใจให้ผู้หญิงเป็นโสเภณีหาไขความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจไม่” หรือแปลได้ว่า “*ความตกด่ำทางเศรษฐกิจไม่ได้ทำให้ผู้หญิงเป็นโสเภณี แต่เป็นการกระตุ้นทางเศรษฐกิจต่างหากที่จูงใจผู้หญิงให้เป็นโสเภณี*” ซึ่งการกระตุ้นทางเศรษฐกิจ (โดยเฉพาะอุดมการณ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยม) จูงใจให้ผู้หญิงเป็นโสเภณี คือ พบว่า “ผู้หญิงขายของ (Sales woman) ที่ใช้จ่ายสูงส่วนมากจะเป็นโสเภณี และยังพบอีกว่าผู้หญิงที่เป็นโสเภณีกว่าร้อยละ 57 บอกว่าแรงจูงใจให้เป็นโสเภณีคือ ความอยากได้เงินไว้ใช้จ่ายใช้สอย มีเพียงร้อยละ 8 เท่านั้น ที่เข้าสู่อาชีพเพราะความจำเป็นทางเศรษฐกิจ”

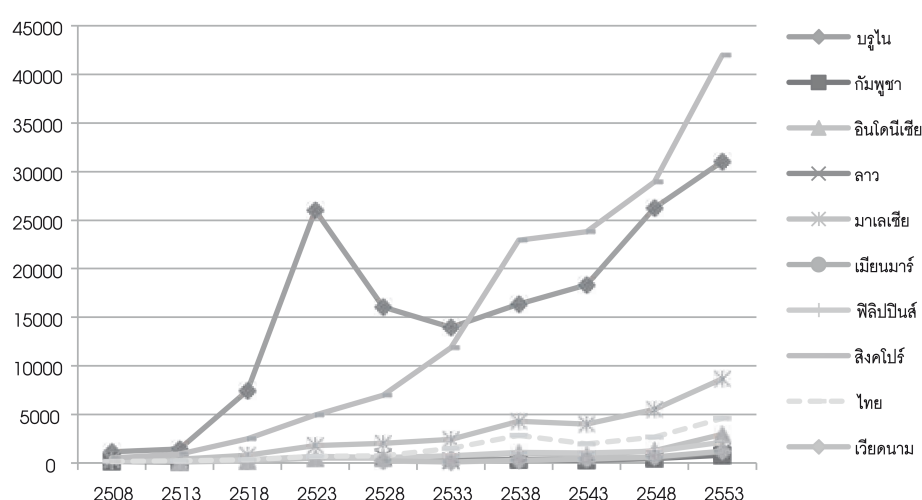
จากงานวิจัยดังกล่าวซึ่งได้มีการศึกษาไว้ตั้งแต่ปี 1994 พบว่าในกลุ่มตัวอย่างและบริบทสังคมแบบอเมริกันนั้นมีทั้งความต่างและความเหมือนกับบริบทของอาเซียนในหลายส่วน ทั้งในบริบทของเศรษฐกิจและบริบทสังคม โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาบริบทเศรษฐกิจว่าด้วยการค้าบริการทางเพศเปรียบเทียบของกลุ่มประเทศอาเซียน สามารถแบ่งบริบททางเศรษฐกิจออกได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากรกับการค้าบริการทางเพศในภูมิภาคอาเซียน (The Sex Industry and the disparity of people in ASEAN)

ธนาคารโลก (World Bank) ได้ประมาณค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini Coefficient) ในประเทศกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมดพบว่า ประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำทางรายได้มากที่สุด คือ ประเทศมาเลเซีย ตามมาด้วยประเทศฟิลิปปินส์ กัมพูชาและไทย ตามลำดับ โดยตลอดช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมาจากข้อมูลการเปรียบเทียบความเหลื่อมล้ำกับอัตราส่วนความยากจน (Poverty Headcount Ratio) จะพบว่าในประเทศอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ มีอัตราความเหลื่อมล้ำของรายได้เพิ่มสูงขึ้น แต่กลับมีอัตราความยากจนลดลง ขณะที่ในมาเลเซียและไทย ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และอัตราความยากจนลดลงเล็กน้อย อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศไทย ความเหลื่อมล้ำกลับเพิ่มสูงขึ้นในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียปี 2540 ส่วนมาเลเซีย ความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้นในช่วงวิกฤตการเงินโลกปี 2551-2552 ซึ่งข้อมูลนี้สอดคล้องกับสถานการณ์การค้าประเวณีในภูมิภาคอาเซียน ทั้งฟิลิปปินส์ กัมพูชา ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ล้วนเป็นประเทศที่มีการขยายตัวของตลาดการค้าบริการทางเพศ ทั้งนี้สาเหตุส่วนหนึ่งอาจมาจากการที่คนในสังคมแสวงหาคุณค่าของชีวิตตนเองผ่านการมีเงินทองเพื่อให้ทัดเทียมกับคนในสังคมกลุ่มอื่น โดยไม่ได้สนใจในเรื่องของที่มาของรายได้มากนักกว่าจะได้รับการยอมรับหรือไม่จากสังคมและคนรอบตัว

ในขณะที่ ข้อมูลของธนาคารโลกด้านเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกในช่วงปี พ.ศ. 2508 – 2553 (สุชาติ ทวีสิทธิ์ และคณะ, 2556) พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง โดยในระยะแรกความแตกต่างระหว่างประเทศสมาชิกยังคงมีไม่สูงมากนัก แต่ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2513 เป็นต้นมา ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวของประเทศบรูไน และสิงคโปร์ เริ่มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวจะเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่ช้ากว่ามาก ทำให้ช่องว่างของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวระหว่างประเทศมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบันสิงคโปร์มีผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวสูงที่สุดในภูมิภาค ตามด้วยบรูไน มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ในขณะที่ประเทศกัมพูชา ลาว และเวียดนาม ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ตัวเลขเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนในช่วงปี พ.ศ. 2508 – 2553

จากการศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการค้าประเวณีข้ามชาติ: ศึกษากรณีหญิงต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาครของ ทวีชัย ระเบียบ (2555) พบว่า หญิงผู้ประกอบอาชีพค้าประเวณีที่มาค้าบริการในพื้นที่ที่ทำการศึกษามีส่วนใหญ่มิมีภูมิหลังด้านสภาพครอบครัวที่ยากจน บิดาและมารดาแยกทางกันหรือมีเรื่องทะเลาะวิวาทอยู่เป็นประจำ สถานะทางครอบครัวอยู่ระดับล่าง มีหนี้สินมาก แรงจูงใจหลักในการค้าประเวณีคือต้องการหาเงินจำนวนมากมาใช้สอยส่วนตัว ชำระหนี้สิน และใช้จ่ายในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ปัญหาแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่ขายบริการทางเพศ: กรณีศึกษาจังหวัดระนอง ของ ปิยะศักดิ์ พงศ์อำพรศักดิ์ดา (2554) ที่พบว่า สาเหตุที่ทำให้หญิงชาวพม่าเดินทางเข้ามาขายบริการทางเพศในประเทศไทย ประกอบด้วย ความยากจน การถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบจากชนชั้นทางปกครอง ภาวะเศรษฐกิจที่ไม่ดีในพม่า แรงกระตุ้นจากเพื่อนหรือญาติพี่น้องที่เดินทางเข้ามาทำงานก่อนหน้านี้ นอกจากนี้จากงานวิจัยยังพบอีกว่า หากจ้างคนนำทางผู้หญิงเหล่านี้ อาจได้ย้ายหลบหนีไปทำงานที่อื่นที่ไกลออกไปจากจังหวัดระนอง บางคนมีญาติและเพื่อนทำงานขายบริการทางเพศอยู่บริเวณอำเภอมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร มีการติดต่อกันทางโทรศัพท์มือถือ จึงรู้ความเคลื่อนไหวซึ่งกันและกัน

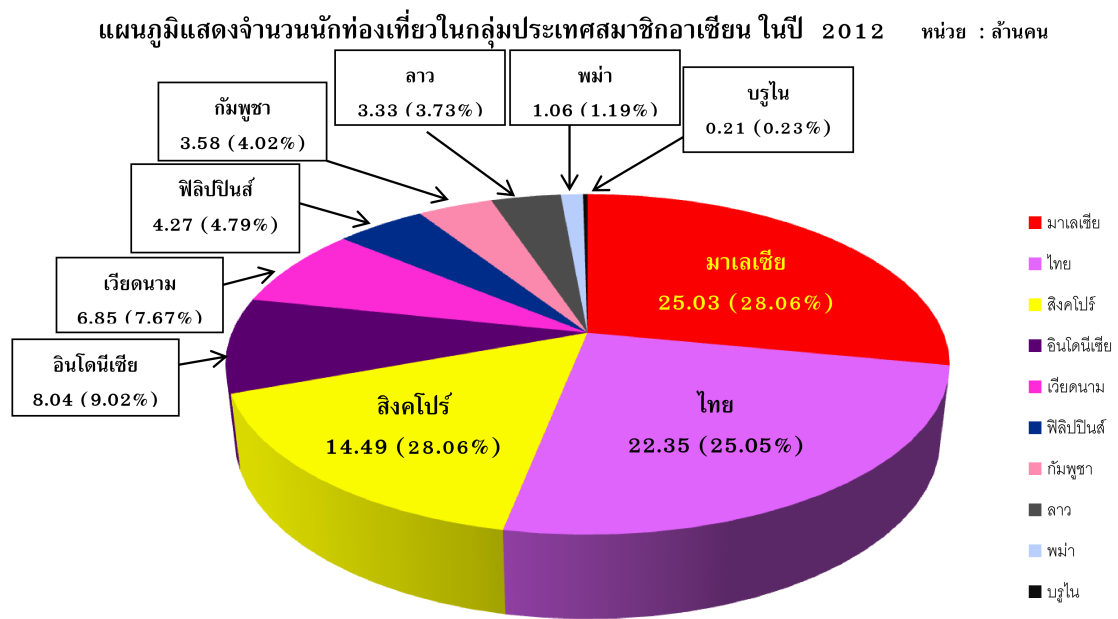
ปัจจัยที่เกิดจากนโยบายด้านการท่องเที่ยว และความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในภูมิภาคอาเซียน

จากรายงานของกลุ่มงานข้อมูล สารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานจังหวัดภูเก็ต ชี้ให้เห็นว่ามูลค่าทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ที่เกิดจากตลาดท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศได้เป็นจำนวนมหาศาล โดยในปี 2012 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวภายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนจำนวนทั้งสิ้น 89,225,200 คน เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวภายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน จำนวนทั้งสิ้น 39,845,500 คน คิดเป็น 44.7% เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากนอกประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวนทั้งสิ้น 49,379,800 คน คิดเป็น 55.3% โดยหากแบ่งตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางภายในประเทศสมาชิกอาเซียน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- (1) ประเทศมาเลเซีย จำนวน 25,032,700 คน คิดเป็น 28.06%
- (2) ประเทศไทย จำนวน 22,353,900 คน คิดเป็น 25.05%
- (3) ประเทศสิงคโปร์ จำนวน 14,491,200 คน คิดเป็น 16.24%
- (4) ประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 8,044,500 คน คิดเป็น 9.02%
- (5) ประเทศเวียดนาม จำนวน 6,847,700 คน คิดเป็น 7.67%
- (6) ประเทศฟิลิปปินส์ จำนวน 4,272,800 คน คิดเป็น 4.79%
- (7) ประเทศกัมพูชา จำนวน 3,584,300 คน คิดเป็น 4.02%
- (8) ประเทศลาว จำนวน 3,330,100 คน คิดเป็น 3.73%
- (9) ประเทศพม่า จำนวน 1,059,000 คน คิดเป็น 1.19%
- (10) ประเทศบรูไน จำนวน 209,100 คน คิดเป็น 0.23%

ภาพที่ 2.3 แผนภูมิแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ในปี 2012

ที่มา: http://www.phuket.go.th/webpk/file_data/asian/01.pdf.

หากมองเชิงเปรียบเทียบระหว่างรายได้จากตลาดการค้าบริการทางเพศ กับปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติในภูมิภาค จะสามารถมองเห็นความเชื่อมโยง กล่าวคือ ประเทศที่พึ่งพิงรายได้จากการท่องเที่ยว แม้จะมีทางเลือกการท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ ทั้งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี ท่องเที่ยวธรรมชาติ และท่องเที่ยวตามศูนย์การค้าแล้ว ก็ยังมีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมากที่ตั้งใจมาเที่ยวเพื่อซื้อบริการทางเพศกับคนในภูมิภาคโดยเฉพาะเช่นเดียวกัน จะสังเกตได้จากตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศฟิลิปปินส์ นั้นสูงอยู่ในลำดับ 5 จาก 10 ประเทศสมาชิก จะสังเกตได้ว่ามีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่มาก แต่ตลาดการค้าบริการทางเพศมีจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศสูงที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน และมีรายรับจากธุรกิจนี้อยู่ในอันดับที่สองของภูมิภาค และส่วนใหญ่ของลูกค้านั้นเป็นลูกค้าจากต่างชาติ (Jeffrey Hays, 2015)

อุตสาหกรรมการค้าบริการทางเพศ (Sex Industry) กับการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน

ผลของการท่องเที่ยวทางเพศเผยให้เห็นว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจอุตสาหกรรมการค้าบริการทางเพศ โดยผู้ได้รับประโยชน์หรือมีส่วนเกี่ยวข้องคือรัฐและผู้ขายบริการทางเพศ ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางเพศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเรื่องยากที่จะรวบรวม อย่างไรก็ตามข้อบ่งชี้ของความชุกของการท่องเที่ยวทางเพศภายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สามารถรวบรวมได้จากการส่งเสริมการขายผ่านการโฆษณาและสื่ออื่น ๆ (Song, n.d.:2; Equality Now, 1996) ตัวอย่างเช่น แพคเกจทัวร์เซ็กซ์เป็นรูปแบบที่พบบ่อยของการประชาสัมพันธ์ (The Protection Project, 2007:135) ข้อมูลที่สมบูรณ์พร้อมภาพบนพื้นที่สีแดง (Red-

Light Districts; RLDS) ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น “ดอลลี” ในสุราบายา อินโดนีเซียซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่โคมแดง (Red-Light Districts; RLDS) ที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

รายงานของ TIP 2010 แสดงให้เห็นว่าประเทศมาเลเซียและไทยเป็นหนึ่งในประเทศปลายทางหลักสำหรับผู้ขายบริการทางเพศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางเพศในประเทศไทยเป็นจุดดึงดูดอย่างชัดเจนส่งผลต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมในประเทศมาเลเซียให้เติบโตยิ่งขึ้น (US Department of State, 2010c: 320) การวิจัยทางวิชาการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางเพศยังเน้นประเทศปลายทางในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะฟิลิปปินส์และไทยซึ่งเป็นประเทศที่ส่วนใหญ่มักจะกล่าวถึงในภูมิภาคนี้ (Williams, 2002:7) มุ่งเน้นไปที่ทั้งสองประเทศได้รับการคำจูนจากความคิดที่ซับซ้อนทางเพศของทหารที่ได้มาจากการแลกเปลี่ยนประวัติศาสตร์ทางเพศระหว่างทหารตะวันตกและผู้ขายบริการทางเพศเอเชียระหว่างเกาหลี (1950-1953) และเวียดนาม (1964-1973) ในช่วงสงครามบุคลากรทางทหารที่ประจำการอยู่ในประเทศเกาหลีและเวียดนามได้แวะเวียนเข้ามาในเขตเมืองของฟิลิปปินส์และไทยขณะที่ผู้หญิงที่ยากจนในท้องถิ่นได้อพยพไปยังเมืองเหล่านี้เพื่อจะนำเสนอบริการทางเพศให้กับผู้ที่เสียสละเพื่อประเทศชาติเหล่านี้ (Nagel, 2000) การสิ้นสุดของสงครามทำให้จำนวนบุคลากรทางทหารในภูมิภาคลดลงส่งผลให้ธุรกิจการค้าบริการทางเพศขยายการให้บริการทางเพศไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวในประเทศเหล่านี้ ในประเทศฟิลิปปินส์การเจริญเติบโตของการค้าประเวณีใกล้เคียงกับการขยายตัวและการพัฒนาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (The Protection Project, 2007:132) The Protection Project (2007: 132) ระบุเพิ่มเติมว่าในขณะที่การท่องเที่ยวทางเพศไม่ได้รับการช่วยเหลือให้ดีขึ้นอย่างเปิดเผยจากรัฐ แต่สถานะที่เป็นอยู่ก็ถูกพัฒนาขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง

การค้าบริการทางเพศในกลุ่มประเทศอาเซียน ถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญแหล่งหนึ่งที่ดึงดูดเงินจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับประเทศที่มีการค้าประเวณี ได้ขยายเข้าสู่ธุรกิจข้ามชาติขนาดใหญ่ ควบคู่ไปกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) การศึกษา ในปี 1998 อ้างใน Gupta , 2010:72) อย่างไรก็ตามจากข้อมูลมูลค่าตลาดของการท่องเที่ยวทางเพศ (Sex Tourism) ในภูมิภาคอาเซียน ยังคงมีการศึกษาที่ค่อนข้างจำกัด นอกจากนี้ยังขาดข้อมูลเชิงปริมาณที่จะสามารถสะท้อนตัวเลขที่แท้จริงของมูลค่าตลาดการค้าบริการทางเพศในภูมิภาคได้ สาเหตุที่ยังไม่มีการศึกษาส่วนหนึ่งเกิดจากประเทศส่วนใหญ่ในภูมิภาค กำหนดให้การค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย (ยกเว้นประเทศสิงคโปร์) จึงค่อนข้างมีความท้าทายของการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมไปถึงความซับซ้อนของกิจกรรมภายในอุตสาหกรรมทางเพศ (Sex Industry) ที่มีรูปแบบการให้บริการที่หลากหลาย ผู้ค้าบริการมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าสู่อาชีพที่หลากหลาย ตั้งแต่ระดับที่ไม่เต็มใจไปจนถึงเต็มใจและไม่คิดว่าเป็นเรื่องผิดในการค้าบริการทางเพศ ซึ่งหากมองข้อมูลเชิงเศรษฐกิจจะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมการค้าบริการทางเพศในภูมิภาค มีส่วนช่วยอย่างมากในการจ้างงานและรายได้ประชาชนในภูมิภาค (ILO, 1998 ; COA-Asia 2008) อุตสาหกรรมการค้าบริการทางเพศประกอบไปด้วยรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่หลากหลายตั้งแต่การให้บริการแบบสถานบริการโดยตรง (Direct Venues) ที่ผู้ซื้อ ผู้ขายสามารถตกลงราคาและซื้อขายกันได้ทันที เช่น สถานบริการทางเพศ (Brothels) และ

สถานบริการแบบแอบแฝง (Indirect Venues) เป็นสถานบริการที่ผู้ซื้อ ผู้ขาย ตกลงกันบนความพึงพอใจ โดยอาจมีค่านายหน้าหรือไม่มีก็ได้ เช่น สถานบริการอาบ-อบ-นวด, ร้านอาหาร เป็นต้น

ปัจจุบันคงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า ธุรกิจการค้าบริการทางเพศมีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะภาคธุรกิจการท่องเที่ยวทางเพศ ในภูมิภาคอาเซียนนั้นมีความจริงที่ว่าธุรกิจการค้าบริการทางเพศนั้นมีการดำเนินการอยู่และที่มีอยู่ก็ได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานโดยปริยาย ถึงแม้อุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะผิดกฎหมายก็ตาม หากแต่ธุรกิจนี้สามารถสร้างรายได้มหาศาลเข้าสู่ระบบได้ ทั้งนี้โดยภาพรวมของกฎระเบียบระดับชาติและนานาชาติที่กำกับดูแลธุรกิจการค้าบริการทางเพศได้วางหลักเกณฑ์ที่มีความเข้มข้นแตกต่างกันระหว่างผู้ค้าบริการที่เป็นเด็ก กับ ผู้ค้าบริการที่เป็นผู้ใหญ่ โดยมุ่งเน้นการปราบปราม ป้องปราม กลุ่มผู้ค้าที่ยังมีอายุน้อยในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น (NTS Alert, 2011)

2.2 บริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

ปฐม ทรัพย์เจริญ (2549) ได้กล่าวไว้ในการศึกษาเรื่องโสเภณี (Prostitution): แนวความคิดที่แตกต่างที่สะท้อนถึงบริบททางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความเท่าเทียมระหว่างบุคคลไว้ว่า การเป็นโสเภณีในโลกตะวันออกนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยพุทธกาลและถือเป็นอาชีพที่สุจริต สามารถกระทำได้โดยเปิดเผย ส่วนในโลกตะวันตก เริ่มเห็นบันทึกเกี่ยวกับโสเภณี ตั้งแต่ช่วงศตวรรษที่ 5 โดยอาชีพมีความเกี่ยวข้องกับศาสนา การบูชาเทพเจ้าต่าง ๆ ต่อมาโสเภณีเริ่มขยายตัวและมีการดำเนินการแบบมีค่าตอบแทนชัดเจนไม่ได้ผูกโยงกับพิธีกรรมในกรุงเอเธนส์ ประเทศกรีซ โดยมีโซโลมอนเป็นเจ้าของสำนักดูแลกิจการ ทั้งนี้การเปิดให้มีโสเภณีในกรุงเอเธนส์ตามบันทึกระบุว่า “เป็นไปเพื่อการลดการลักลอบเสพกามและการมีชีวิตร้างว่างเปล่า” ต่อมาอาชีพโสเภณีเริ่มมีการแพร่หลายมากขึ้น ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมเกี่ยวกับการสนองความต้องการทางเพศ ซึ่งภาครัฐพยายามเข้าควบคุมแต่ไร้ผล ต่อมาในช่วงศตวรรษที่ 14-15 สมัยเรเนซอง ได้มีความเจริญขึ้นทางศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ การเดินทางระหว่างเมืองเป็นไปได้อย่างสะดวกขึ้น ส่งผลให้กามโรคอันเกิดจากการมีโสเภณีแพร่หลาย ทำให้แนวความคิดในการต่อต้านการค้าประเวณีมีมากและรุนแรงขึ้น ซึ่งมีการเพิ่มขึ้นของการเรียกร้องเรื่องการส่งเสริมให้มีศีลธรรมและสวัสดิภาพของสังคมเรื่อยมาจนถึงช่วงศตวรรษที่ 18 การป้องกันและปราบปรามโสเภณีได้ผลที่ดีขึ้นตามลำดับ

ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กระแสความเป็นประชาธิปไตย และการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีการแพร่หลาย จนองค์การสหประชาชาติประกาศและมีมติเห็นชอบให้ประเทศสมาชิกดำเนินการกับเรื่องการค้าประเวณีในแต่ละประเทศ โดยมีการประกาศถึงเรื่องนี้ว่า “การค้าประเวณีเป็นเรื่องทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์” หากแต่การดำเนินการในเรื่องนี้ยังไม่ประสบผลทั้งในประเทศไทยและอีกหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ได้รับการถ่ายทอดวิถีทางสังคมแบบประชาธิปไตยและทุนนิยมที่มีมุมมองต่อการค้าบริการทางเพศว่า มีสิทธิที่จะกระทำได้เพราะมีสิทธิต่อเนื้อตัวร่างกายของตนเอง มีความเท่าเทียมและเสมอภาค ซึ่งส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเกิดแนวคิด “การขายบริการทางเพศ” (Sex for pay or for

money) จนเริ่มมีการก่อตัวและการเรียกร้องของขบวนการสิทธิโสเภณีที่พยายามทำให้ “โสเภณี” เป็นงานอาชีพ โดยให้เปลี่ยนสถานภาพจาก “Sex As Sin to Sex As Work” หรือคือการเปลี่ยนคำจำกัดความของ “กามที่เป็นอาชญากรรม เป็นบาป เปลี่ยนไปเป็นกามที่เป็นอาชีพ” (Ward and Team, 1994)

การเคลื่อนตัวของผู้ค้าบริการทางเพศในภูมิภาคอาเซียน

ภูมิภาคอาเซียน เป็นภูมิภาคที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งในเรื่องของระบอบการปกครอง ศาสนา และวัฒนธรรม จากข้อมูลสัดส่วนประชากรในประเทศในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ ที่มีประชากรรวมกันทั้งสิ้น 610.6 ล้านคน (2013 Population Reference Bureau) โดยประเทศอินโดนีเซียมีมากที่สุด โดยมีประชากรทั้งสิ้น 248.5 ล้านคน จึงถือเป็นประเทศมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในโลก รองลงมาคือประเทศฟิลิปปินส์ มีประชากรทั้งสิ้น 96.2 ล้านคน เป็นประเทศที่มีผู้นับถือศาสนาคริสต์ มากเป็นลำดับที่ 4 ของโลก ตามมาด้วยประเทศเวียดนาม มีประชากรทั้งสิ้น 89.7 ล้านคน สำหรับประเทศไทยมีประชากรทั้งสิ้น 66.2 ล้านคน ตามมาด้วยประเทศพม่า มาเลเซีย กัมพูชา ลาว สิงคโปร์ ตามลำดับ และประเทศที่มีประชากรน้อยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน คือ บรูไน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4 แสนคน (http://www.phuket.go.th/webpk/file_data/asian/01.pdf) ตารางที่ 2.2 ได้แสดงถึงตัวเลขจำนวนประชากรในแต่ละช่วงวัยของแต่ละประเทศในภูมิภาค ไว้ดังต่อไปนี้

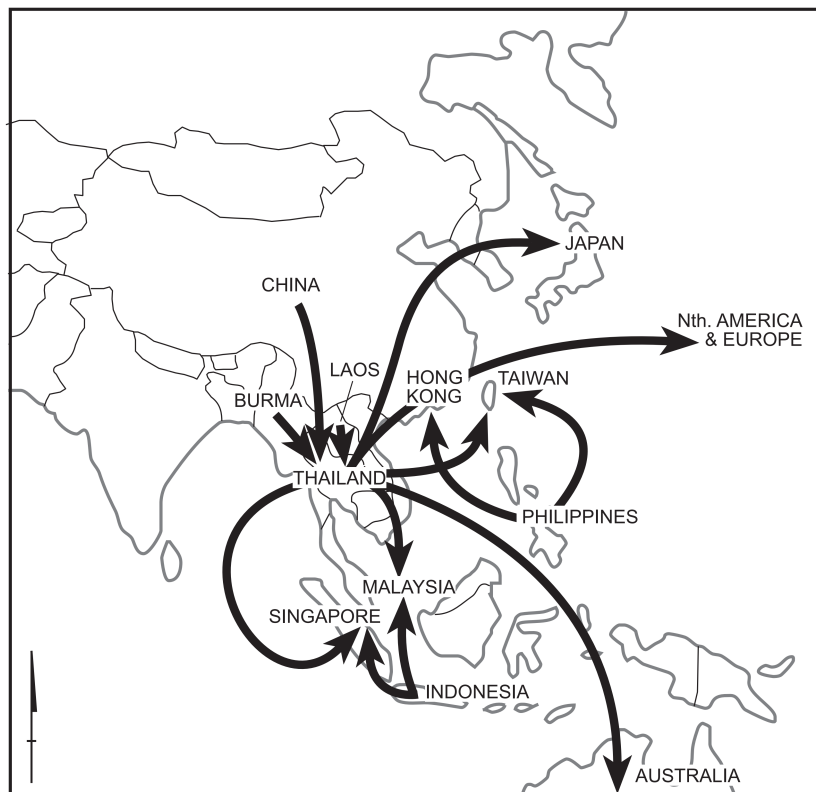
ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนประชากรในกลุ่มประเทศอาเซียน พ.ศ. 2556

ประเทศ	ประชากร (ล้านคน)	ร้อยละ		
		น้อยกว่า 15 ปี	15-64 ปี	65 ปีขึ้นไป
อินโดนีเซีย	248.5	27	67	6
ฟิลิปปินส์	96.2	35	61	4
เวียดนาม	89.7	24	69	7
ไทย	66.2	19	71	10
เมียนมา	53.3	28	67	5
มาเลเซีย	29.8	27	68	5
กัมพูชา	14.4	33	63	4
ลาว	6.7	38	58	4
สิงคโปร์	5.4	17	74	9
บรูไน	0.4	26	70	4
รวม	610.6	27	67	6

ที่มา: http://www.phuket.go.th/webpk/file_data/asian/01.pdf

จากข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แต่ละประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนมีลักษณะของการดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศทั้งที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน ลักษณะของตลาดการค้าบริการทางเพศก็เช่นเดียวกัน จากข้อมูลของ Jones 1995, 2000 ในภาพที่ 2.4 แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนย้ายของผู้ค้าบริการทางเพศทั้งในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาค ซึ่งประเทศไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์เป็นกลุ่มประเทศเป้าหมายที่มีผู้ค้าบริการทางเพศทั้งที่มาจากคนในประเทศและมาจากประเทศอื่น

ภาพที่ 2.4 ข้อมูลการเคลื่อนตัวของผู้ค้าบริการทางเพศในภูมิภาคอาเซียน

ที่มา : Jones (1995, 2000) และ Graeme Hugo. 2006

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุจูงใจในการเข้าสู่อาชีพของผู้ค้าบริการทางเพศ

การศึกษาของ สมาคมรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2558) พบว่าในปัจจุบัน สถานการณ์การค้าบริการทางเพศ และแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพของผู้ขายบริการทางเพศนั้นสามารถแบ่งลักษณะใหญ่ ๆ ตามทฤษฎีออกได้โดยใช้ทฤษฎีคิดก่อนกระทำ (Rational Choice) ของแกรี เบคเกอร์ และการดิ้นรนของมนุษย์ในโลกทุนนิยมตามทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Strain Theory) ของโรเบิร์ต เมอร์ตัน คือการมองว่าผู้หญิงที่เข้าสู่อาชีพการขายบริการทางเพศ มีมีเหตุจูงใจมาจากความต้องการในทรัพย์สินและเงินทองเป็นหลัก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทฤษฎีคิดก่อนกระทำ (Rational Choice)

แนวคิดของ แกรี่ เบคเกอร์ นั้นมีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกับแนวคิดของนักอาชญาวิทยาในกลุ่มดั้งเดิม (Classical School of Criminology) ในเรื่องเจตจำนงเสรี (Free Will) ที่มีความเชื่อว่าเจตจำนงเสรีเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ดังกล่าวที่ว่า “มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลในการมุ่งแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์สูงสุดทางด้านวัตถุหรือด้านจิตใจ และในการตัดสินใจเลือกกระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ มนุษย์จะพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างมีเหตุผล” (Beccaria, 1738-1794)

ความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาการค้าบริการทางเพศกับทฤษฎีคิดก่อนกระทำของแกรี่ เบคเกอร์นั้นอธิบายว่า หากการที่ผู้หญิงได้ไตร่ตรองก่อนว่าพฤติกรรมดังกล่าวในการเข้าสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศนั้นสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับตนเองได้มากกว่าความทุกข์ทรมานที่จะเกิดขึ้นแล้ว การเข้าสู่ธุรกิจการค้าบริการทางเพศนั้น บุคคลย่อมเลือกที่จะตัดสินใจที่จะกระทำการดังกล่าว ผ่านการคิดคำนวณอย่างเป็นเหตุเป็นผลของบุคคลนั่นเอง ส่วนแนวคิด “การคิดก่อนกระทำอันมีความเชื่อมโยงกับพฤติกรรมของมนุษย์” (Becker, 1976) สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่าในมุมมองของการคิดก่อนกระทำอันมีผลต่อการตัดสินใจทุกอย่างของมนุษย์และนำไปสู่พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยการตัดสินใจต่าง ๆ ของมนุษย์นั้นนอกจากการตัดสินใจโดยทั่วไปแล้ว การตัดสินใจดังกล่าวยังจะต้องอยู่บนบรรทัดฐานของความเชี่ยวชาญ (Skill) หรือความรู้ (Knowledge) ของบุคคลนั้นกับข้อมูลข่าวสาร (Information) ที่บุคคลนั้นมี ซึ่งหากบุคคลหนึ่งจะตัดสินใจเข้าสู่การประกอบธุรกิจการค้าบริการทางเพศ นอกจากตัวเงิน รายได้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่การมีพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว ความเชี่ยวชาญและข้อมูลข่าวสารของบุคคลดังกล่าวย่อมมีผลต่อการตัดสินใจเช่นเดียวกัน เช่น บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจผิดกฎหมายดังกล่าวมีความใกล้ชิดกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าบริการทางเพศ หรือเคยทำงานในส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้าบริการทางเพศ มีความข้องเกี่ยวหรือรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศ ย่อมมีความเป็นไปได้ที่จะตัดสินใจประกอบอาชีพดังกล่าวมากกว่าหญิงที่รูปร่างหน้าตาไม่ดี หรือไม่เคยมีการรับทราบข้อมูล วิธีการ รายได้ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพการค้าบริการทางเพศ หรือเข้าสู่ธุรกิจการค้าบริการทางเพศ เป็นต้น

ทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Strain Theory)

ทฤษฎีความกดดันทางสังคม เป็นทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคลว่าเกิดจากความขัดแย้งระหว่างค่านิยมของสังคมกับวิธีการบรรลุวัตถุประสงค์ (Discrepancy between Culture Goals and Situation) โดยเมอร์ตัน ได้อธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ว่าเป็นความกดดันที่เกิดขึ้นกับบุคคลในสังคมที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างจุดหมายทางสังคมกับวิธีการไปสู่จุดหมาย (Disjunction between Goals and Means) ซึ่งสังคมทุกวันนี้ ให้ความสำคัญในการยกย่องเชิดชู ผู้ประสบความสำเร็จหรือผู้มีความร่ำรวย หากแต่มีใช้ทุกคนที่จะสามารถบรรลุจุดหมายของสังคมเหล่านั้นได้ บุคคลในสังคมจึงมีการแสดงออกที่มีลักษณะใน

การตอบโต้สังคมที่แตกต่างกันออกไป โดยเมอร์ตันได้แบ่งการตอบโต้ของมนุษย์ที่มีผลมาจากความกดดันทางสังคมไว้ 5 แนวทาง คือ

1. การปฏิบัติตาม (Conformity) แม้ว่าบุคคลจะได้รับความกดดันที่เน้นให้ต้องสร้างฐานะความร่ำรวย แต่บุคคลกลุ่มนี้ก็จะเลือกวิธีการที่เป็นที่ยอมรับทางสังคม ไม่ว่าจะบรรลุจุดมุ่งหมายทางสังคมหรือไม่ก็ตาม ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้จะเลือกที่จะตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อนำตนไปสู่การประกอบอาชีพโดยสุจริตที่มีรายได้สูง เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม ซึ่งหากบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จบุคคลกลุ่มนี้จะไม่ก่อปัญหาใด ๆ กับสังคม

2. การเปลี่ยนแปลง (Innovation) กลุ่มนี้จะยอมรับในจุดมุ่งหมาย (Goals) ในเรื่องการสร้างฐานะหรือความร่ำรวย แต่จะไม่สนใจวิธีในการ (Means) ที่จะได้มาซึ่งฐานะหรือความร่ำรวยนั้น โดยไม่สนใจว่าวิธีนั้นจะผิดกฎหมาย ละเมิดศีลธรรมหรือวัฒนธรรมประเพณี ส่งผลให้กลุ่มนี้มักเลือกที่จะมีพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมาย เช่น พฤติกรรมอาชญากรรม หรือเลือกที่จะประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายในบางประเทศและผิดต่อวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ เช่น การค้ายาเสพติด การเปิดบ่อนการพนัน หรือการค้าประเวณี เป็นต้น

3. การยึดถือวัฒนธรรมใหม่ (Ritualism) เป็นการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับจุดมุ่งหมายของสังคม แต่ยังคงปฏิบัติตามวิธีการที่สังคมยอมรับ คนกลุ่มนี้ไม่สร้างปัญหาให้สังคม แต่จะทำให้สังคมเสียกำลังแรงงานของคนกลุ่มนี้ไป พฤติกรรมการโต้ตอบสังคมของคนกลุ่มนี้เช่น การออกบวช การเข้าป่าจำศีลเป็นฤๅษี การหยุดการยอมรับความร่ำรวย เป็นต้น

4. การยอมแพ้หรือการล่าถอย (Retreatism) เป็นกลุ่มที่ไม่ยอมรับหรือล่าถอยต่อจุดมุ่งหมายทางสังคม หรือปฏิบัติตามวิธีการที่ได้รับการยอมรับ การแสดงออกของบุคคลกลุ่มนี้ เช่น กลายเป็นบุคคลซึมเศร้า ดิตสุรา ดิตยาเสพติด หรือฆ่าตัวตาย

5. การปฏิวัติ (Rebellion) เป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับความผิดหวังจากจุดมุ่งหมายทางสังคม จึงคิดที่จะสร้างจุดมุ่งหมายใหม่ ซึ่งคนกลุ่มนี้จะเลิกเป็นสมาชิกของสังคมเดิม และจะเริ่มอยู่อาศัยภายใต้วัฒนธรรมใหม่ บุคคลกลุ่มนี้ไม่ยอมรับทั้งจุดมุ่งหมายและวิธีการที่สังคมเดิมยอมรับ บางครั้งคนกลุ่มนี้อาจไม่สร้างปัญหาให้สังคม และอาจนำการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคมไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น แต่ในทางกลับกัน กลุ่มคนกลุ่มนี้อาจสร้างปัญหา และความรุนแรงให้กับสังคม เช่น การประท้วงด้วยการใช้ความรุนแรง การก่อการร้าย

บริบททางศาสนา

เนื่องจากประเทศในกลุ่มอาเซียนมีการนับถือศาสนาที่หลากหลาย อันที่จริงบทบาทของศาสนามีความสำคัญมากในการค้าบริการทางเพศ โดยจากการลงพื้นที่พบว่า หากเป็นพื้นที่ที่มีชาวจีนอาศัยอยู่ หรือเป็นพื้นที่ของศาสนาคริสต์ที่ไม่ได้สร้างตราบาปอย่างรุนแรงให้กับผู้ค้าบริการทางเพศ ก็จะมีแนวโน้มของการประกอบอาชีพนี้มากขึ้น และศาสนาน่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศเพื่อหลีกเลี่ยงตราบาปติดตัว

2.3 บริบททางเศรษฐกิจและสังคมว่าด้วยการค้าบริการทางเพศในกลุ่มอาเซียนขยาย ประเทศ 6 ประเทศ

2.3.1 ประเทศกัมพูชา (Cambodia)

บริบททางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

การค้าบริการทางเพศในประเทศกัมพูชาในปัจจุบันนั้น มีการค้าบริการทั้งในส่วนภายในประเทศและสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งการค้าบริการทางเพศสำหรับนักท่องเที่ยว (Sex Tourism) เป็นอีกหนึ่งอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้เข้าประเทศมากกว่า 511 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี ส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการบริการที่เป็นที่นิยมสำหรับชาวตะวันตกที่มาท่องเที่ยว โดยเฉพาะในกรุงพนมเปญ ซึ่งเป็นที่ตั้งของนครวัด และเป็นเมืองหลวงของประเทศ จากการศึกษาข้อมูลพบว่าบริบททางเศรษฐกิจเป็นมูลเหตุหลักสำคัญที่ทำให้เกิดการค้าบริการทางเพศในประเทศกัมพูชา ได้แก่ มูลเหตุด้านรายได้ กล่าวคือ ผู้หญิงกัมพูชาที่เข้าสู่อาชีพค้าบริการทางเพศส่วนใหญ่มาจากเหตุผลเรื่องความต้องการรายได้ ทั้งนี้บริบททั่วไปของกัมพูชานั้นยังมีปัญหาเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และการคมนาคม ส่งผลให้คนกัมพูชาโดยเฉพาะในพื้นที่นอกเขตเมืองยังขาดโอกาสทางการศึกษา กล่าวคือ ประชาชนยังมีศึกษาในระดับที่ไม่สูงส่งผลให้มีความจำกัดของทางเลือกในการประกอบอาชีพ ในส่วนของประเด็นทางสาธารณสุข ทั้งในแง่ของปัญหาการสาธารณสุขที่ไม่เพียงพอของพื้นที่นอกเขตเมือง และปัญหาด้านความเจ็บป่วยของคนในบ้านที่ส่งผลต่อรายจ่ายในครอบครัวที่เพิ่มสูงขึ้น เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้คนตัดสินใจเดินทางเข้าสู่เมืองเพื่อแสวงหาโอกาสทางอาชีพ และอาชีพผู้หญิงค้าบริการทางเพศก็เป็นอาชีพที่คนกลุ่มนี้มองว่า หาเงินได้ง่ายและทำงานไม่เหน็ดเหนื่อยเท่ากับการไปขายของตามแหล่งท่องเที่ยว

หากพิจารณาในประเด็นของรูปแบบการค้าบริการทางเพศ (Supply Side) และความต้องการของลูกค้า (Demand Side) ในส่วนของประเทศกัมพูชา สามารถแบ่งประเด็นออกได้ดังนี้ รูปแบบการให้บริการของฝั่งขาย (Supply Side)

รูปแบบการค้าบริการทางเพศในกัมพูชามีค่อนข้างหลากหลาย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ค้าบริการจะเป็นคนกัมพูชา จะมีทั้งการค้าบริการในประเทศ และการพาตัวเองไปค้าบริการในประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ไทย ลาว เวียดนาม จีน เป็นต้น โดยการค้าบริการจะตั้งแต่การเป็นผู้ขายแบบอิสระ คือ เป็นการขายบริการโดยผู้ค้าบริการจะไปยื่นรอและหาลูกค้าตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ ทั้งแหล่งท่องเที่ยว และสวนสาธารณะ และการขายบริการทางเพศในพื้นที่ที่ชัดเจน อาทิ ร้านอาหาร โรงแรม บาร์ ชองหรือสถานค้าบริการทางเพศ เป็นต้น

สัญลักษณ์ของการค้าบริการทางเพศแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครที่ไม่พ้น Mariane Pearl หรือที่เป็นที่รู้จักกันในนามตึกสีขาว (White Building) เป็นสถานการค้าบริการทางเพศที่เป็นที่รู้จัก มีลักษณะการค้าบริการอยู่ภายในอพาร์ทเมนต์เก่าสีขาว มีการจัดพื้นที่สำหรับผู้ค้าบริการทางเพศให้นั่งเรียงบนเก้าอี้ประมาณ 14 ตัวเพื่อรอลูกค้ามาเลือกใช้บริการ ภายในยังมีการจัดพื้นที่ส่วนกลางไว้สำหรับลูกค้าที่อยากนั่งพูดคุย หรือรับประทานอาหารร่วมกับกลุ่มผู้ค้าบริการอีกด้วย

ความต้องการของลูกค้า (Demand side)

กลุ่มลูกค้าในส่วนของบริการทางเพศในประเทศกัมพูชาจะมีทั้งกลุ่มลูกค้าชาวต่างชาติ และกลุ่มลูกค้าในประเทศ ในส่วนของกลุ่มชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวยุโรปมีความชื่นชอบผู้หญิงกัมพูชา กล่าวได้ว่าเป็นหนึ่งในเสน่ห์ของคนยุโรปเลยทีเดียว ทำให้ชาวต่างชาติที่เป็นนักท่องเที่ยวมักนิยมซื้อบริการทางเพศจากผู้หญิงกัมพูชา

บริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

คนกัมพูชาโดยทั่วไปมีทัศนคติในการพูดถึงเรื่องทางเพศว่าเป็นเรื่องธรรมดา สามารถพูดคุยกันได้โดยปกติ อีกทั้งช่อง หรือสถานการค้าบริการทางเพศ หรือคนขายบริการทางเพศสามารถพบเห็นได้โดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นช่องหรือสถานการค้าบริการทางเพศ บาร์ ริมฝั่งถนน สวนสาธารณะ ร้านอาหาร ร้านกาแฟ โรงแรม คาราโอเกะ ออนไลน์ แม้กระทั่งในร้านทำผม ร้านเสริมสวย ฯลฯ นอกจากนี้จะพบว่าคนเหล่านี้ส่วนใหญ่เริ่มขายบริการทางเพศตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น

ข้อมูลในช่วงปี 2000 แสดงให้เห็นว่ามีจำนวนผู้หญิงค้าบริการทางเพศในประเทศกัมพูชาไม่น้อยกว่า 55,000 คน ซึ่งประมาณ 10,000 – 15,000 คนอยู่ในกรุงเทพมหานคร แต่จากข้อมูลปัจจุบันแสดงให้เห็นว่ามีผู้หญิงค้าบริการทางเพศเพิ่มมากขึ้นกว่า 20,000 คน คือ มีจำนวนไม่น้อยกว่า 70,000 คน นอกจากการค้าบริการทางเพศในประเทศแล้วผู้ค้าบริการทางเพศในประเทศกัมพูชายังนิยมออกไปค้าบริการในประเทศใกล้เคียง ไม่ว่าจะเป็นเวียดนาม ลาว หรือไทย

ทั้งนี้จากข้อมูลเบื้องต้นสามารถแบ่งบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศได้ ดังนี้

- ปัจจัยด้านการศึกษา และการเข้าถึงโอกาส กล่าวคือ คนกัมพูชาโดยเฉพาะที่อยู่ในเขตพื้นที่ชนบทหรือนอกเมืองส่วนใหญ่ยังขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งนั่นเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ทางเลือกในชีวิตของคนกลุ่มนี้นั้นน้อยมาก คือ อาชีพที่คนกัมพูชาที่ไม่ได้รับการศึกษาทำส่วนใหญ่ไม่พ้นการทำไร่ ทำนา การสมัครงานเป็นพนักงานโรงงาน หรือการไปเดินเร่ขายของตามแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งนั่นทำให้กลุ่มผู้หญิงจำนวนหนึ่งตัดสินใจที่จะเข้าสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศเพื่อแสวงหาโอกาสในการใช้ชีวิตที่ดีขึ้น ส่วนหนึ่งของผู้หญิงกลุ่มนี้คาดหวังว่าจะได้เจอกับคู่ครองที่จะพาเขาออกจากสังคมที่อยู่ได้

- ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการค้าบริการทางเพศ กล่าวคือ สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในกัมพูชา โดยเฉพาะพื้นที่เขตเมือง ที่สามารถมองเห็นช่อง หรือสถานค้าบริการทางเพศ หรือผู้หญิงค้าบริการทางเพศได้อย่างง่ายดาย โดยหลายโรงแรมคิดค่าบริการเพียงชั่วโมงละ 1\$ ซึ่งเป็นราคาที่ถูกลงกว่าราคาขงยางอนามัยในประเทศ เป็นเหตุจูงใจให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจมีผลกระทบมาจากการที่รัฐบาลกัมพูชาเริ่มอนุญาตให้ธุรกิจการค้าบริการทางเพศเป็นธุรกิจที่ไม่ผิดกฎหมาย กล่าวคือ เริ่มมีการเก็บภาษีกับธุรกิจประเภทนี้ หลังจากที่มีรัฐบาลเคยพยายามปราบปราม ควบคุมธุรกิจการค้าบริการทางเพศมาเป็นเวลานานแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

- ปัจจัยด้านความเชื่อและทัศนคติ จากข้อมูลพบว่า กลุ่มผู้ชายในประเทศกัมพูชากว่าร้อยละ 50 ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเคยมีสัมพันธ์ทางเพศมาแล้ว ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากทัศนคติที่เชื่อเรื่องของความโชคดีย คนกัมพูชาบางส่วนมีความเชื่อว่าการที่ได้มีสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิงที่บริสุทธิ์จะนำมาซึ่งความโชคดี อายุยืน และลดโอกาสในการติดเชื้อเอดส์ ในขณะที่ผู้หญิงในกัมพูชาถูกปลูกฝังในเรื่องของการรักษาไว้ซึ่งความบริสุทธิ์จนถึงวันแต่งงาน แต่การที่มีสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายตั้งแต่ช่วงวัยรุ่นนั้น อาจมีส่วนในการส่งผลให้การตัดสินใจที่จะเข้าสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศมีสูงขึ้น เนื่องจากมองว่าตนถูกลดคุณค่าจากสังคมและผู้ชายที่ตนรัก หากเขารู้ว่าตนไม่ได้บริสุทธิ์ก่อนแต่งงาน

2.3.2 ประเทศอินโดนีเซีย (Indonesia)

บริบททางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

ในประเทศอินโดนีเซียนั้นแม้ว่าการค้าบริการทางเพศจะเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและหลักศาสนาอิสลาม แต่ในช่องทางออนไลน์หลายช่องทางยังมีการสื่อสารเรื่องของการแพคเกจและโปรโมชั่นของการค้าบริการทางเพศสำหรับลูกค้าระดับบนและนักท่องเที่ยว ทำให้ประเทศอินโดนีเซียมีรายได้จากอุตสาหกรรมนี้มากกว่า 2.25 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี ถือเป็นประเทศที่มีอัตราการการค้าบริการทางเพศเป็นลำดับที่ 3 รองจากฟิลิปปินส์ และไทย ซึ่งการค้าบริการทางเพศในอินโดนีเซียมีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่การขายออนไลน์พ่วงไปกับแพคเกจท่องเที่ยว การขายบริการในช่อง การขายพ่วงในร้านนวด (Massage Parlor) และร้านทำผม (Salon) อีกทั้งการที่ประเทศอินโดนีเซียมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายของนักท่องเที่ยวทั่วโลก จึงทำให้ความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งที่มีความต้องการเรื่องของการบริการทางเพศเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

ในส่วนบริบทฝั่งของแรงจูงใจที่ทำให้ผู้หญิงเข้าสู่การขายบริการทางเพศนั้น สามารถอธิบายสั้นด้วยคำว่า No Voice, No Choice แปลว่า ไม่มีสิทธิมีเสียง, ไม่มีทางเลือก นี่คือการหนึ่งนัยยะคำที่สามารถอธิบายถึงบริบททางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของผู้หญิง เด็ก และกลุ่มรักร่วมเพศในประเทศอินโดนีเซีย จากข้อมูลพบว่าคนกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งซึ่งมีจำนวนมากในประเทศอินโดนีเซียยังไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในการมีอาชีพหรือสร้างรายได้มากเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากวัฒนธรรมที่ผู้ชายคือกลุ่มคนหลักของสังคม ผู้หญิงจึงขาดโอกาสทางการศึกษา ขาดโอกาสและทางเลือกทางอาชีพ ดังนั้นเมื่อถึงคราวที่ต้องหาเงินเพื่อมาจุนเจือครอบครัว หรือ

ต้องการเงินเพื่อไปเรียนหนังสือ นั่น ทางเลือกที่คนกลุ่มนี้นึกถึงคือการขายบริการทางเพศ ดังที่มีกรณีตัวอย่างจากหนังสือ ‘hidden lives’ ของ Sjarifoedin (2009) ระบุถึงพฤติกรรมการขายบริการทางเพศของนักเรียนนักศึกษา ระดับมัธยมปลายถึงมหาวิทยาลัยกลุ่มหนึ่ง ที่ใช้ชีวิตด้วยขายบริการทางเพศเพื่อเอาเงินไปเรียนหนังสือ เนื่องจากที่บ้านไม่ให้ความสำคัญกับการมีศึกษาของผู้หญิง จึงทำให้เป็นแรงบีบคั้นส่วนหนึ่งที่ต้องมาขายบริการทางเพศ

บริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

- เนื่องจากประเทศอินโดนีเซียถือเป็นประเทศอิสลาม ที่มีประชากรมุสลิมมากที่สุดในโลก ดังนั้นวัฒนธรรม การใช้ชีวิต ส่วนใหญ่จะมีผลสืบเนื่องมาจากศาสนาเช่นกัน แม้ว่าในปัจจุบันอัตราการเพิ่มสูงขึ้นของการค้าบริการทางเพศในประเทศอินโดนีเซียจะอยู่ในอัตราที่สูง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แต่การค้าบริการทางเพศถือเป็นการกระทำที่ผิดหลักศาสนา ทำให้นักการเมือง ภาคสังคม หลายส่วนออกมาต่อต้านการค้าบริการทางเพศอย่างต่อเนื่อง และประณามกลุ่มคนที่ขายบริการทางเพศอย่างหนัก เกิดการปราบปรามจากหน่วยงานภาครัฐเป็นระยะ ๆ ตามนโยบายของรัฐ หากแต่ด้วยภูมิประเทศที่เป็นเกาะ และการเข้ามาของสื่อออนไลน์นั้นทำให้การบังคับใช้กฎหมายเรื่องนี้เป็นไปด้วยความยากลำบาก

- จากบริบททางวัฒนธรรมของประเทศอินโดนีเซียในปัจจุบัน พบข้อมูลว่าผู้หญิงในประเทศอินโดนีเซียส่วนหนึ่งแต่งงานตั้งแต่วัยเด็ก คือ อายุระหว่าง 10-24 ปี เท่านั้น (ข้อมูลจาก 33 จังหวัดในประเทศอินโดนีเซีย โดย Statistic Indonesia, 2013) เด็ก เยาวชน กลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา และจากสภาพสังคมปัจจุบันมีอัตราการหย่าร้างในคนกลุ่มนี้สูงจึงส่งผลให้เกิดปัญหาในการใช้ชีวิต โดยเฉพาะการขาดรายได้ ในการดำรงชีวิต นอกจากนี้ในกลุ่มที่ยังไม่ได้แต่งงานแต่ขาดโอกาสทางการศึกษานั้น การที่จะหารายได้จากช่องทางอื่นนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก การขาดศึกษาจึงเป็นสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งที่ผลักดันให้เข้าสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศ

2.3.3 ประเทศฟิลิปปินส์ (Philippines)

บริบททางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

ในประเทศฟิลิปปินส์การเจริญเติบโตของการค้าประเวณีใกล้เคียงกับการขยายตัวและการพัฒนาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (The Protection Project, 2007: 132) The Protection Project (2007: 132) ระบุเพิ่มเติมว่า ในขณะที่การท่องเที่ยวทางเพศไม่ได้รับการช่วยเหลือให้ดีขึ้นอย่างเปิดเผยจากรัฐบาล การค้าบริการทางเพศในประเทศฟิลิปปินส์ ถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญแหล่งหนึ่งที่ดึงดูดเงินจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อการค้าประเวณี ได้ขยายเข้าสู่ธุรกิจข้ามชาติขนาดใหญ่ ควบคู่ไปกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนั้นในประเทศฟิลิปปินส์ ก็ยังเป็นอีกประเทศที่ถือเป็นจุดหมายของนักเดินทาง เนื่องจากภูมิประเทศที่เป็นเกาะมีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย และประชากรสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ

ได้ จนได้รับฉายาทางการท่องเที่ยว ว่าเป็นประเทศที่มี 4S สำหรับการท่องเที่ยว คือ Sun (อุดมไปด้วยแสงอาทิตย์), Sea (มีทะเลที่สวยงาม), Sand (มีชายหาดที่สวยงาม) and Sex (มีการค้าบริการทางเพศ)

- รูปแบบการให้บริการของฝั่งขาย (Supply Side)

การขายบริการทางเพศในฟิลิปปินส์ สามารถแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบหลัก คือ 1) กลุ่มที่ขายบริการทางเพศในสถานค้าบริการทางเพศ มีนายหน้า ผู้ดูแลที่ชัดเจน 2) กลุ่มที่ทำงานในร้านอาหาร บาร์ คาราโอเกะ 3) กลุ่มที่ค้าบริการทางเพศในสถานค้าบริการทางเพศแบบเป็นครั้งคราว ไม่ประจำ (Freelancers) และ 4) Call Girl หรือบริการทางโทรศัพท์ สำหรับกลุ่มลูกค้าระดับบนจะมีการบริการถึงที่พักผ่านการนัดหมายทางโทรศัพท์และออนไลน์

- ความต้องการของลูกค้า (Demand Side)

แม้ว่าการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวจะมีส่วนในการเพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมการค้าบริการทางเพศในฟิลิปปินส์ หากแต่จากข้อมูลพบว่า กลุ่มลูกค้าหลักของการค้าบริการยังเป็นกลุ่มผู้ชายในประเทศที่มีความต้องการทางเพศสูง

บริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

ปัจจุบันการค้าบริการทางเพศในฟิลิปปินส์ยังเป็นสิ่งผิดกฎหมาย หากแต่เริ่มมีการเรียกร้องจากกลุ่มคนเพื่อให้เปิดให้มีการค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย ซึ่งในช่วงปี 1991 – 1992 เคยมีการเรียกร้องเดินขบวนประท้วงต่อการปิด Subic Navy Base โดยกลุ่มคนที่ทำงานในบาร์และกลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศเนื่องจากกลัวว่าจะขาดรายได้ในการขายบริการ ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่ของผู้ค้าบริการทางเพศในฟิลิปปินส์จะเริ่มค้าตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น และออกจากอาชีพช่วง 20 ปีปลาย ๆ

มูลเหตุจูงใจในการเข้าสู่อาชีพหลัก ๆ คือ การหารายได้ที่ไม่เหนื่อยและได้เงินสูง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้หญิงที่มีการศึกษาไม่สูง คาดการณ์ว่าในปัจจุบันฟิลิปปินส์มีจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศไม่ต่ำกว่า 500,000 คน แม้จะมีการมองหรือโจมตีจากสังคมว่ากลุ่มคนที่ค้าบริการทางเพศเป็นกลุ่มคนบาป และมีผลเสียต่อประเทศ แต่รายได้จำนวนมากในตลาดในอาชีพทำให้การค้าบริการทางเพศในฟิลิปปินส์ยังคงมีและขยายตัวอยู่ในปัจจุบัน

2.3.4 ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)

บริบททางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

จากรายงานของ TIP 2010 กล่าวว่ามาเลเซียเป็นหนึ่งในประเทศปลายทางหลักสำหรับผู้ขายบริการทางเพศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันอุตสาหกรรมการค้าบริการทางเพศในมาเลเซียมีมูลค่าประมาณ 963.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ถือเป็นการสร้างรายได้จากอุตสาหกรรมการค้าบริการทางเพศอันดับที่ 17 จาก 26 ลำดับประเทศที่มีการเก็บข้อมูล (US Department of State, 2010a:223; Saat, 2009: 140–1)

รูปแบบการให้บริการของฝั่งขาย (Supply Side)

กว่าสิบปีที่ผ่านมาการขายบริการทางเพศในมาเลเซียเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง จากเดิมที่กลุ่มผู้ค้าส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่น แต่ปัจจุบันผู้ค้าส่วนใหญ่มาจากจีน พม่า เวียดนาม ไทย ลาว และกัมพูชา จากรายงานประมาณการว่าจำนวนผู้ขายบริการทางเพศในประเทศมาเลเซียมีมากกว่า 150,000 คนทั่วประเทศ

ความต้องการของลูกค้า (Demand Side)

ความต้องการใช้บริการทางเพศในมาเลเซียมีค่อนข้างหลากหลาย ทั้งในส่วนของรสนิยม และระดับราคาการให้บริการ ทั้งจากคนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันมาเลเซียมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงทำให้การท่องเที่ยวที่ควบคู่การใช้บริการทางเพศ (Sex Tourism) ในประเทศมาเลเซียมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมาก

บริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

การค้าบริการทางเพศในประเทศมาเลเซีย เป็นการค้าที่ผิดกฎหมาย แต่การดำเนินงานส่วนใหญ่ก็ยังสามารถดำเนินงานได้ในรูปของร้านอาหาร ร้านนวด บาร์ และบ้านพักส่วนตัวที่ตกแต่งไว้สำหรับการเป็นสถานบริการทางเพศสำหรับกลุ่มคนรวย โดยบริบททางสังคมที่สำคัญต่อการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศของคนท้องถิ่นและคนจากประเทศใกล้เคียงส่วนใหญ่ยังคงเป็นเรื่องของการแสวงหาโอกาสทางรายได้ และการมีภาระค่าใช้จ่ายทางสาธารณสุขที่แพง ขาดโอกาสทางการศึกษา

2.3.5 ประเทศสิงคโปร์ (Singapore)

บริบททางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

เนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศที่การค้าบริการทางเพศถูกกฎหมาย และเป็นประเทศที่มีสภาพเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ทำให้คนในประเทศมีกำลังซื้อค่อนข้างสูง ประกอบกับบริบทด้านการค้าของสิงคโปร์ ได้มีนโยบายด้านการท่องเที่ยว และมีท่าเรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ จึงทำให้การค้าบริการทางเพศในประเทศสิงคโปร์กลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง โดยตลาดการค้าบริการทางเพศขนาดใหญ่ของประเทศมาจากช่องที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่ผู้ค้าบริการทางเพศจะมาจากประเทศจีน ประเทศไทย ประเทศเวียดนาม และประเทศฟิลิปปินส์ (Agency France Press, 2008) โดยสามารถแบ่งรูปแบบตลาดของการค้าบริการทางเพศของสิงคโปร์ได้ดังนี้

รูปแบบการให้บริการของฝั่งขาย (Supply Side) ผู้ค้าบริการทางเพศของสิงคโปร์ค่อนข้างมีความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ สีผิว และศาสนา โดยมากจะมาจากต่างประเทศ มากกว่าจำนวนผู้ค้าบริการทางเพศที่เป็นคนสิงคโปร์ โดยรูปแบบการให้บริการมีทั้งแบบถูกกฎหมาย และไม่ถูกกฎหมาย อีกทั้งยังมีการ

แบ่งระดับของตลาดสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย รายได้ปานกลางและรายได้สูง ไว้อย่างหลากหลายตามความต้องการของผู้ใช้บริการ

ความต้องการของลูกค้า (Demand Side) ผู้ใช้บริการทางเพศในประเทศสิงคโปร์มีความหลากหลายค่อนข้างสูง ทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา โดยเบื้องต้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มผู้ชายในประเทศสิงคโปร์ กลุ่มนักท่องเที่ยวผิวขาว (Caucasian Men) และกลุ่มแรงงานชาวบังกลาเทศ (Bangladeshi Construction Workers) โดยความต้องการส่วนใหญ่ของผู้ใช้บริการจะสนใจผู้ค้าบริการทางเพศจากประเทศจีน และเวียดนามเป็นพิเศษ

ปัจจัยและมูลเหตุจูงใจทางเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการค้าบริการทางเพศในสิงคโปร์

ปัจจัยด้านรายได้ ถือเป็นมูลเหตุสำคัญของการเข้าสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากประเทศเพื่อนบ้านที่ยากจนกว่า โดยเข้ามาเพื่อหาโอกาสในการสร้างรายได้ก้อนใหญ่โดยการขายบริการทางเพศ อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจและค่าครองชีพของประเทศสิงคโปร์นั้นดีกว่าประเทศต้นทางของผู้ค้าบริการ ซึ่งอัตราผลตอบแทนของผู้ค้าบริการนั้นมีความแตกต่างหลากหลายตามกลุ่มของการให้บริการ ตั้งแต่ Low end ถึง High end โดยทั่วไปจะได้รับผลตอบแทนอยู่ระหว่าง S\$30 – S\$200 โดยมีระดับราคากลาง (Median) อยู่ที่ประมาณ S\$60 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) อยู่ที่ S\$35

บริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

เนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศที่การค้าบริการทางเพศถูกกฎหมาย ตรรกะที่ดำเนินการภายใต้ความสงบเรียบร้อย โดยพื้นที่หลักของการค้าบริการทางเพศอยู่ที่ Gaylang หรือที่เรียกกันว่าเป็นพื้นที่โคมแดง (Designated Red Light Areas : DRAs) ซึ่งบริบททางสังคมของสิงคโปร์นั้นไม่แตกต่างจากประเทศอื่นมากนักในแง่ของความต้องการของผู้ชายที่มีความต้องการเรื่องเพศสูง จึงทำให้เกิดรูปแบบของการค้าบริการทางเพศขึ้น ซึ่งเกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยที่สิงคโปร์ยังเป็นส่วนหนึ่งของอังกฤษ (British Colony) โดยที่ในสมัยนั้นไม่ได้มีกฎหมายห้ามเรื่องการค้าบริการทางเพศ แต่มีการจำกัดพื้นที่และดูแลความสงบเรียบร้อย จากนั้นมาก็เริ่มมีการออกใบอนุญาตให้มีช่อง (Brothel) ถูกกฎหมายขึ้น โดยจำกัดเรื่องของการออกใบอนุญาต และมีการตรวจสอบสภาพสำหรับผู้ให้บริการทางเพศเป็นประจำ โดยช่วงที่ตลาดมีมูลค่าสูงที่สุดของปีจะอยู่ในเดือนมิถุนายน เดือนกันยายน และเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงเดือนเดียวกับช่วงที่ประเทศสิงคโปร์มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดของปี และจะมีการค้าบริการในระดับไม่สูงมากช่วงเทศกาลตรุษจีน หรือวันปีใหม่ของจีน ซึ่งจะสังเกตได้ว่าอิทธิพลของวัฒนธรรมในประเทศสิงคโปร์ยังคงส่งผลกระทบต่อมูลค่าตลาดการค้าบริการทางเพศในประเทศอยู่

ปัจจัยและมูลเหตุจูงใจทางสังคมที่ทำให้เกิดการค้าบริการทางเพศในสิงคโปร์

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาสิงคโปร์ได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ประชากรมีการศึกษาสูงโดยเฉพาะประชากรหญิงกว่าร้อยละ 95 มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกว่าร้อยละ 63 จบการศึกษาระดับ Higher

Education ทำให้ผู้หญิงในประเทศไม่มีความต้องการในการเข้าสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศมากนัก อีกทั้งยังมีแนวโน้มในการอยู่เป็นโสเภณีมากกว่าแต่งงาน มูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการค้าบริการทางเพศในประเทศสิงคโปร์ จึงมีสาเหตุสำคัญมาจากความต้องการของผู้ชายในประเทศ ความต้องการของนักท่องเที่ยว และแรงงานข้ามชาติ กล่าวคือ แนวโน้มผู้ชายในประเทศสิงคโปร์แต่งงานช้าลง หรือมีค่านิยมในการอยู่เป็นโสเภณีมากขึ้น รวมไปถึงปริมาณนักท่องเที่ยว และแรงงานข้ามชาติที่ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 70 จาก 1.2 ล้านคน เป็นแรงงานฝีมือระดับกลาง (Semi-skilled Workers) ซึ่งผู้ชายที่อยู่ในสามกลุ่มนี้มีความต้องการทางเพศไม่แตกต่างจากผู้ชายทั่วไป และมีกำลังซื้อในระดับที่สามารถให้ผลตอบแทนกับผู้ค้าบริการได้ จึงทำให้มีช่องว่างสำหรับผู้ค้าบริการทางเพศจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาค้าบริการทางเพศในประเทศสิงคโปร์มากขึ้น

กรณีศึกษาการสำรวจ Sex Workers Characteristics ในประเทศสิงคโปร์ (Huali Li, 2013) พบว่ากว่าร้อยละ 72 ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ค้าบริการทางเพศทั้งที่ให้บริการอย่างถูกกฎหมาย และผิดกฎหมาย ที่มาจากประเทศไทย จีน เวียดนาม อินโดนีเซีย สิงคโปร์ เมียนมาร์ ศรีลังกา และกัมพูชา มีการศึกษาอยู่ในระดับพื้นฐาน (Primary Education) และอีกกว่าร้อยละ 21 เป็นคนไม่รู้หนังสือ (Illiterate) มีเพียงไม่ถึงร้อยละ 10 เท่านั้นที่มีการศึกษาถึงระดับ High School Education อาจกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาของผู้ค้าบริการทางเพศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนต่างชาติ ถือเป็นบริบททางสังคมที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของการค้าบริการทางเพศในประเทศสิงคโปร์

2.3.6 ประเทศไทย (Thailand)

บริบททางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

นักวิชาการยืนยันว่าในทศวรรษเดียวกันในประเทศไทยการพัฒนาของ 'การท่องเที่ยวโดยทั่วไป' ในปี 1970 เพื่อบรรเทาหนี้แห่งชาตินำไปสู่การขยายตัวจากและสถาบันโดยนัยของการแลกเปลี่ยนทางเพศก่อนหน้านี้ที่เกิดขึ้นระหว่างทหารต่างประเทศและผู้ชายบริการทางเพศในประเทศ (Bishop and Robinson, 1998: บทที่ 2 และ 3) ในช่วงปลายปี 1990 ที่ประเทศไทยจัดขึ้นเป็นส่วนสำคัญของภาคการท่องเที่ยวทางเพศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีประมาณ USD300 ล้านโอนประจำปีโดยผู้ชายบริการทางเพศจากสถานที่ทำงานในเมืองของพวกเขาไปที่บ้านของพวกเขาในชนบท

ในปี 2003 (The Protection Project, 2007:155) มีรายงานว่าการค้าบริการทางเพศในประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ถึง 4.3 พันล้านเหรียญฯ หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 3 ของรายได้ของประเทศ (Thais Mull, 2003) ประเทศไทยถือเป็นตลาดการค้าบริการทางเพศที่เป็นศูนย์กลางในมิติที่หลากหลาย ตั้งแต่การเป็นประเทศต้นน้ำ คือ เป็นประเทศที่มีผู้หญิงค้าบริการทางเพศจากประเทศไทยออกไปทำการค้าบริการในต่างประเทศ อาทิ ออสเตรเลีย อเมริกา ญี่ปุ่น ไต้หวัน เป็นต้น การเป็นประเทศกลางน้ำ คือ ประเทศที่มีผู้หญิงค้าบริการทางเพศเป็นคนในประเทศ และค้าบริการในประเทศ อีกทั้งยังเป็นประเทศที่เป็นปลายน้ำ คือ เป็นตลาดการค้าบริการทางเพศที่รองรับผู้ค้าบริการทางเพศจากประเทศเพื่อนบ้าน จากงานศึกษา ในปี พ.ศ. 2552

(ปาริณา ศรีวนิชย์, 2552) เรื่องกรณีธุรกิจการค้าประเวณีของสตรีและผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการนำผลกำไรไปลงทุนในธุรกิจประเภทอื่น พบว่า มูลค่าตลาดการค้าบริการทางเพศมีกว่า 2 แสนล้านบาทต่อปี เจ้าของธุรกิจการค้าประเวณีของสตรีนำผลกำไรในการประกอบธุรกิจไปลงทุนในธุรกิจประเภทอื่น ตลอดจนการสร้างอิทธิพลทางการเมืองเพื่อคุ้มครองธุรกิจของตน

มีข้อค้นพบจากกรณีศึกษาที่น่าสนใจ จากการศึกษาของอารมณ ोनันทสิงห์ (2535) เรื่อง การติดเชื้อเอดส์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในหญิงบริการทางเพศ จังหวัดลพบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยพบว่าจำนวนหญิงบริการทางเพศโดยตรงมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่จำนวนหญิงบริการทางเพศแอบแฝงเพิ่มขึ้น สัดส่วนของหญิงบริการทางเพศที่ไม่ใช่ชาวไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สัดส่วนของหญิงบริการทางเพศที่เป็นเด็กมีแนวโน้มสูงขึ้น และธุรกิจการค้าบริการทางเพศข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้น

กรณีศึกษาสถานการณ์การค้าบริการทางเพศกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ พัทยา จังหวัดชลบุรี (ดุขฎา ดวงทอง, 2549; อติศักดิ์ รัชนิกรณ, 2553)

จากการศึกษาเมื่อปี 2549 และ 2553 ถึงมูลเหตุจูงใจที่ทำให้หญิงขายบริการมีทัศนคติต่อการขายบริการทางเพศกับคนต่างชาติว่าเป็นเรื่องที่ดี ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจดังต่อไปนี้ ในแง่ของความเชื่อ ค่านิยมที่เกิดจากการได้เห็นหรือเคยได้ยินว่า หญิงที่แต่งงานกับชาวต่างประเทศมักจะประสบความสำเร็จ มีอนาคตที่มั่นคง และมีชีวิตที่ดีกว่าปัจจุบัน ซึ่งมุมมองและทัศนคติเหล่านี้ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่ในวงของหญิงผู้ขายบริการเท่านั้น แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติบางคนก็ได้รับข้อมูลนี้ จึงอาศัยจุดอ่อนนี้เป็นจุดหลอกลวงให้หญิงบริการบางคนแต่งงานกับตน เพื่อหวังใช้ภรรยาชาวไทยของตนให้เป็นประโยชน์/เป็นเครือข่ายในการชักจูงหญิงไทยอื่น ๆ ที่เป็นเพื่อนหรือคนรู้จักให้ไปขายตัวในต่างประเทศ โดยการหลอกลวงหญิงเหล่านี้ว่าจะพาไปแต่งงานกับผู้ขายต่างชาติที่มีฐานะ เป็นต้น โดยนอกจากปัจจัยด้านความเชื่อ ค่านิยมแล้ว เหตุผลหลักที่ทำให้หญิงขายบริการขอรับการขายบริการแก่คนต่างชาติ นั่นคือ ปัจจัยทางด้านรายได้ จากการศึกษพบว่า รายได้ของหญิงบริการในสถานประกอบการบาร์เบียร์ขนาดต่าง ๆ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เงินเดือนและเงินรางวัล (เงินพิเศษจากลูกค้า) หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่า “เงินทิป” ซึ่งได้จากลูกค้าให้ด้วยความพอใจ โดยเงินเดือนที่หญิงบริการได้รับแบ่งตามขนาดบาร์เบียร์

บาร์เบียร์ขนาดเล็ก 2,000 - 3,000 บาท

บาร์เบียร์ขนาดกลาง 3,000 - 3,500 บาท

บาร์เบียร์ขนาดใหญ่ 3,500 - 4,500 บาท

* โดยเงินเดือนจะมีความสัมพันธ์กับปริมาณของการออффของลูกค้าที่เข้ามาขอใช้บริการ เช่น หญิงบริการเงินเดือน 3,000 บาท จะต้องออฟฟลูกค้าไม่ต่ำกว่า 10 ครั้ง หากต่ำกว่านั้นจะถูก หักเงินเดือน ครั้งละ 300 บาท ทั้งนี้ระยะเวลาในการออфф แบ่งได้ 3 ช่วงคือ ชั่วโมง (60 นาที) ค้างคืน และระยะยาว (ตั้งแต่ 5-30 วัน) โดยลูกค้าต้องจ่ายล่วงหน้าให้กับทางบาร์เบียร์

ส่วนที่ 2 ส่วนเงินพิเศษ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียกร้องของหญิงบริการและความพึงพอใจของลูกค้า เงินที่ได้จากการบริการทางเพศ หรือค่าออฟ แบ่งเป็น

- บาร์เปียร์ขนาดเล็ก ค่าบริการ 800 - 1,000 บาท หญิงบริการได้รับ 500 - 700 บาท ทางร้านได้รับ 300 บาท
- บาร์เปียร์ขนาดกลาง ค่าบริการ 1,000 - 1,200 บาท หญิงบริการได้รับ 600 - 800 บาท ทางร้านได้รับ 400 บาท
- บาร์เปียร์ขนาดใหญ่ ค่าบริการ 1,500 - 2,000 บาท หญิงบริการได้รับ 1,000 - 1,500 บาท ทางร้านได้รับ 500 บาท
- เงินค่าดริง หญิงบริการจะได้รับส่วนแบ่งจากทางร้าน ประมาณ 40 - 50 เปอร์เซ็นต์ต่อ 1 ดื่ม
- บาร์เปียร์ขนาดเล็ก ราคาขายต่อ 1 ดื่ม 70 - 80 บาท หญิงบริการได้รับ 20 - 30 บาท
- บาร์เปียร์ขนาดกลาง ราคาขายต่อ 1 ดื่ม 80 - 100 บาท หญิงบริการได้รับ 30 - 40 บาท
- บาร์เปียร์ขนาดใหญ่ ราคาขายต่อ 1 ดื่ม 120 - 150 บาท หญิงบริการได้รับ 50 - 60 บาท

* สถานบริการบาร์เปียร์ที่หญิงบริการสังกัด มีมาตรการเชิงบังคับ ให้หญิงบริการพยายามให้ลูกค้าสั่งเครื่องดื่มให้ได้ เฉลี่ยเดือนละ 30 ดื่ม หากดื่มได้ต่ำกว่าที่กำหนด หญิงบริการจะถูกหักดื่มละ 30 บาท

โดยเมื่อถูกมิหลังด้านอาชีพของผู้ที่มาขายบริการ สามารถแบ่งข้อมูลได้ดังนี้ คือ อาชีพเดิมของหญิงบริการ เป็นเกษตรกร ร้อยละ 50 รับจ้าง ร้อยละ 36 ค่าขาย ร้อยละ 6 ไม่มีอาชีพ ร้อยละ 6 และเรียนหนังสือ ร้อยละ 2

เหตุผลที่เข้าสู่อาชีพนี้ส่วนหนึ่งให้เหตุผลว่า ตนมีความรับผิดชอบที่ต้องส่งเสียน้องที่ยังเล่าเรียน เพื่อให้เป็นการสูญเสียโอกาสทางสังคมซึ่งมีผลถึงความมั่นคงในอนาคตของน้อง และในขณะเดียวกันก็ยังมีความกังวลเรื่องการต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ที่แก่และยากจน มีความกังวลเรื่องบุตร ความกังวลเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสามีที่มีต่อบุตร/ห่วงใยว่าบุตรจะมีชีวิตอยู่อย่างไร เป็นทั้งตัวแปรสัดกันและตัวแปรส่งเสริมการเข้าสู่อาชีพหญิงบริการ (ขึ้นอยู่กับวิธีคิด การตัดสินใจ และมุมมองของหญิงบริการ) โดยส่วนใหญ่จะฝากบุตรไว้กับบิดามารดาของตนก่อนตัดสินใจเดินทางเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ

ภูมิหลังด้านการศึกษา

จำนวนผู้หญิงให้บริการ จำแนกตามระดับการศึกษา ได้แก่ ประถมศึกษา ร้อยละ 40 มัธยมศึกษา ร้อยละ 53 ปวช./ปวส./อนุปริญญา ร้อยละ 5 และปริญญาตรี ร้อยละ 2

ภูมิหลังด้านสถานภาพสมรส

ผู้หญิงให้บริการส่วนใหญ่ผ่านการมีคู่ครองแล้ว ร้อยละ 98 ไม่เคยผ่านการมีเพศสัมพันธ์มาก่อน ร้อยละ 2 (เพียง 1 รายเท่านั้น)

ส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาครอบครัว และเข้าสู่อาชีพขายบริการ ด้วยหวังว่าจะมีชายชาวต่างชาติมารักและชอบพอตนจนตัดสินใจแต่งงานกับตน ในจำนวนหญิงบริการที่ผ่านการมีสามีมาก่อนการเข้าสู่อาชีพขาย

บริการ ร้อยละ 30 มีผู้ชายคนใหม่ในชีวิต แต่เป็นเพียงลักษณะคู่นอน มากกว่าที่จะเป็นสามีภรรยากันอย่างแท้จริง ซึ่งมีสาเหตุของความล้มเหลวของสถาบันครอบครัวหลัก ๆ มาจาก

สามีไปมีภรรยาใหม่/ติดพันหญิงใหม่ ร้อยละ 50

สามีติดยาเสพติดและดื่มเหล้าเป็นประจำ ร้อยละ 30

สามีเกียจคร้านไม่ทำงานเลี้ยงดูหรือรับผิดชอบครอบครัว ร้อยละ 20

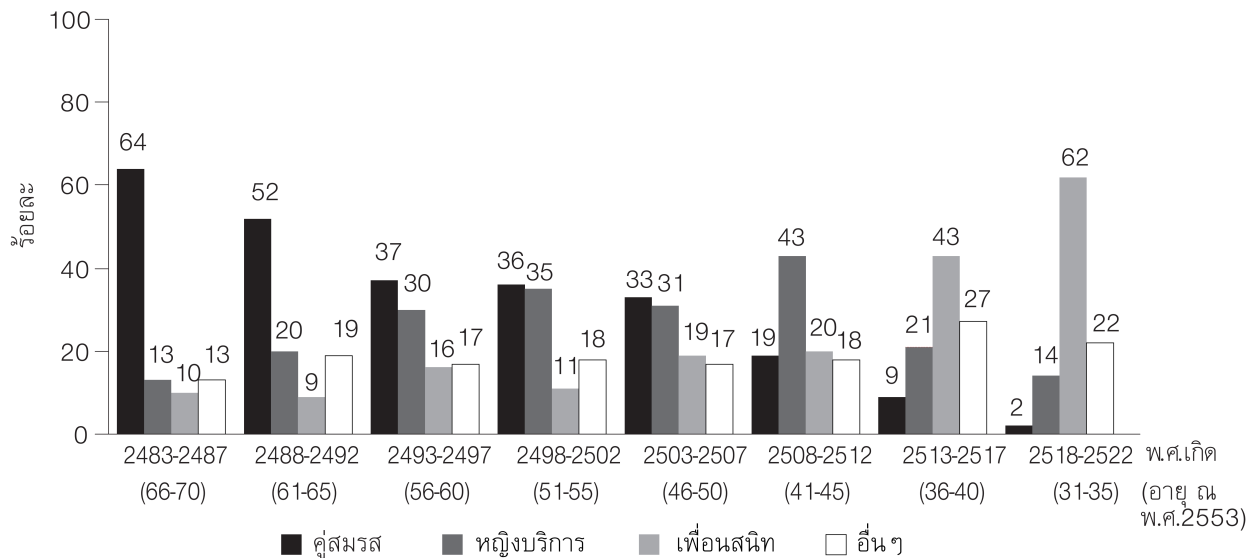
โดยสรุป ผู้หญิงจะหมดความอดทนและต้องการตัดสินใจปัญหาการมีภรรยาใหม่ของสามีรวดเร็วกว่า ปัญหาการติดยาเสพติดหรือติดสุราจึงตัดสินใจเลิกรา หรือแยกทางออกมาโดยมักให้เหตุผลกับคนอื่น ๆ ถึงเรื่องรสนิยมและการเข้ากันได้ (Compatibility) ระหว่างตนกับสามี ซึ่งคำตอบส่วนใหญ่ คือ “มีทัศนคติไม่ตรงกันกับสามี”

บริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไปสังคมไทย

กฤตยา อาชวนิจกุล (2554) สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ศึกษาเรื่องเพศวิถีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทย พบว่า แนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของผู้ชายไทยมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยมีการเปรียบเทียบจากงานวิจัยระดับชาติหลายชิ้น ที่มีคำถามว่า คู่นอนคนแรกของคุณคือใคร คำตอบที่มีให้เลือกคือ ภรรยา พนักงานหญิงขายบริการ เพื่อนสนิท และคนอื่น ๆ โดยการสำรวจนี้ผู้เขียนคำนวณอายุผู้ตอบ ณ ปีพ.ศ. 2553 ซึ่งพบประเด็นน่าสนใจว่า รุ่นที่อายุน้อยที่สุดในรูป (อายุ 31-35 ปี) นั้นกว่าสองในสาม (ร้อยละ 62) มีประสบการณ์ทางเพศครั้งแรกกับเพื่อน และเกือบหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 22) ตอบว่า มีประสบการณ์ทางเพศครั้งแรกกับคนอื่น ๆ ดังแสดงในภาพที่ 3.5

ภาพที่ 2.5 คู่นอนครั้งแรกของผู้ชายไทยรุ่นต่าง ๆ

ที่มา: กฤตยา อาชวนิจกุล และกนกวรรณ ธราวรรณ (2550)

จากข้อมูลพบประเด็นที่น่าสนใจ คือ การเพิ่มขึ้นของคำตอบ ‘คนอื่น ๆ’ ที่เพิ่มสูงขึ้นตามรุ่นอายุ นอกจากนี้จากงานสำรวจพฤติกรรมทางเพศระดับชาติดังกล่าว ยังพบว่ามีสัดส่วนของวัยรุ่นชายไทยอายุ 15 - 18 ปี ที่มีประสบการณ์ทางเพศแล้วมีสูงถึงร้อยละ 61 โดยเกือบทั้งหมดเป็นเช็กส์นอกการแต่งงาน ซึ่งสูงกว่าวัยรุ่นฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 45) และเวียดนาม (ร้อยละ 10) (Phodhisaha & Xenos, 2009: 65-66)

นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบของธุรกิจการค้าบริการทางเพศในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก จากที่เป็นสำนักหรือห้องขายบริการทางเพศอย่างเดียวล้วน ๆ มาอยู่ในรูปแบบที่ฝังตัวอยู่ในสถานบริการบันเทิงรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น (บาร์ คาราโอเกะ ผับ คอกเทลเลาจ์ สวนอาหาร ฯลฯ) หรือสถานบริการอื่น ๆ มากขึ้น (อาบอบนวด นวดแผนโบราณ หอพัก ร้านตัดผม ฯลฯ) โดยมีรูปแบบการบริการเคลื่อนที่มากขึ้น และมีกลุ่มค้าบริการอิสระไม่ขึ้นกับตัวสถานบริการมากขึ้น (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2541) โดยขบวนการในการจัดหาผู้หญิงเพื่อเข้าสู่อาชีพนี้ก็เปลี่ยนแปลงไป คือ จากเดิมที่มีการหลอกล่อผู้หญิงที่เข้าเมืองมาค้าประเวณี ปรับเปลี่ยนเป็นยุคตกเขียว ที่นายหน้ารุกเข้าพื้นที่ชนบทหลอกล่อเด็กมาค้าประเวณี ถัดมาคือ ยุคจัดหาเด็กชนเผ่าต่าง ๆ เข้ามาค้าบริการในเมือง และตามด้วยการหาผู้หญิงจากประเทศเพื่อนบ้าน ทั้ง กัมพูชา ลาว พม่า และจีนตอนใต้ จนมาถึงยุคไซเบอร์ที่เด็กและเยาวชนเสนอตัวขายบริการทางเพศแบบ ‘กึ่งสมัครใจ’ มีรูปแบบการให้บริการหลากหลาย (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2537; กฤตยา อาชวนิจกุล และพรสุข เกิดสว่าง, 2540; พรพรรณ บุณยสัจจะ, 2548; กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554)

ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์จากข้อมูลดังกล่าวที่เกี่ยวกับการตอบเรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนสนิท และคนอื่น ๆ ที่เพิ่มมากขึ้นอาจแสดงให้เห็นถึงมุมมองฝั่งผู้ให้บริการ (Demand Side) ในการมีเพศสัมพันธ์กับคนที่รู้จักกันมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นผลมาจากแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของการขายบริการทางเพศโดยช่องทางอินเทอร์เน็ต

โดยตรง ไม่ผ่านนายหน้า หรือสถานบริการที่ชัดเจน อีกทั้งยังเป็นบริบทความสัมพันธ์แบบไม่ผูกมัดให้มีการดำเนินชีวิตด้วยอาชีพการขายบริการ เพียงแต่มองว่าการขายบริการเป็นช่องทางในการหารายได้ช่องทางหนึ่ง

การเข้าสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศ

การเข้าสู่อาชีพของผู้ขายบริการทางเพศจากการชักชวนของคนใกล้ชิด

ข้อมูลจากการการศึกษา ของ ศุภกร แสงพงษ์พิทยา (2551) เกี่ยวกับการบริหารจัดการและรักษาทุนทางสังคมของท้องถิ่น โดยศึกษาจากชีวิตของผู้หญิงขายบริการ กรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ปี พ.ศ. 2551 พบว่า การเข้าสู่อาชีพของผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศ (โดยส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงขายบริการที่อยู่ตามร้านคาราโอเกะ ผับ โต๊ะสนุกเกอร์ เป็นหญิงนั่งตริ๊งค์ นักร้อง ที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี) มีทั้งปัจจัยผลักดันให้เข้าสู่อาชีพและปัจจัยเหนี่ยวรั้งให้อยู่ในอาชีพ ปัจจัยผลักดัน อาทิ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เช่น การผิดหวังในความรัก หรือการเคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อนเลยมองว่าการขายบริการทางเพศไม่ใช่เรื่องใหญ่เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่แรงจูงใจที่ต้องพึ่งตนเอง และการที่ได้ชั่งใจกับกลุ่มผู้ที่ค้าบริการทางเพศทำให้ง่ายต่อการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานบริการ และเมื่อเข้าสู่อาชีพแล้วก็ทำให้เกิดมุมมองต่ออาชีพที่เปลี่ยนไป คือ เปลี่ยนแปลงทัศนคติมาเป็นการยอมรับอาชีพหญิงบริการ ผ่านการตระหนักถึงความพอใจในรางวัลที่หากยึดอาชีพนี้ ก็จะทำให้มีรายได้ที่ดีเมื่อเทียบกับอาชีพอื่นที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงขาดทักษะได้ทำ รวมถึงการได้เห็นแบบอย่างจากคนอื่นที่ทำอาชีพนี้แล้วประสบความสำเร็จกลับมา และได้รับความชื่นชมยินดีจากสังคมที่บ้าน

นอกจากงานวิจัยที่ศึกษาในคนไทยแล้ว ยังมีงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวที่มาทำอาชีพขายบริการทางเพศในประเทศไทยของปิยะศักดิ์ พงศ์อำพรศักดิ์ (2554) เมื่อปี 2554 ก็พบเหตุผลและแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ แรงกระตุ้นจากเพื่อน/ญาติพี่น้องที่เดินทางมาทำงานก่อนหน้านี้ โดยอาชีพขายบริการ ที่สื่อสารต่อการมาว่างานนี้เป็นงานสบาย ไม่ต้องใช้กำลังแรงงานมาก มีรายได้สูง เมื่อเทียบกับรายได้ในพม่าต่อวัน ซึ่งปัจจุบันขายกันอย่างเปิดเผย แยกที่มาให้บริการชาวไทยส่วนใหญ่ใจดี ค่อนข้างสุภาพ (ยกเว้นผู้ที่ประกอบอาชีพใช้แรงงานไม่ว่าไทยหรือพม่าจะมีพฤติกรรมทางเพศไปในทางรุนแรงก้าวร้าว)

การเข้าสู่อาชีพของวัยรุ่นที่มีการศึกษาดำรงระดับมัธยมศึกษา

กรณีศึกษาเกี่ยวกับร้านคาราโอเกะที่มีการค้าบริการ ของศศิธร วราวุฒิ (2549) ในหัวข้อเรื่อง คาราโอเกะหยอดเหรียญกับการค้าประเวณี: ศึกษากรณีอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง เมื่อปี 2549 พบว่า ผู้ค้าบริการเป็นวัยรุ่นหญิง โดยขายบริการในร้านคาราโอเกะหยอดเหรียญ มีอายุระหว่าง 14 - 20 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น มีฐานะยากจน มาจากภาคตะวันออก รองลงมาคือ ภาคเหนือ และเหตุผลหลักที่ตัดสินใจค้าประเวณี เพราะเคยเสียความบริสุทธิ์มาแล้ว มาทำด้วย

ความสนใจ ต่างจากสมัยก่อนที่ถูกบังคับหรือล่อลวงมา เพราะมองว่าเป็นงานที่ทำงานง่าย รายได้ดีกว่าอาชีพรับจ้างอื่น ๆ ประกอบกับมีการชักชวนจากผู้ที่เคยทำมาก่อน โดยรายได้ของหญิงบริการในร้านคาราโอเกะหยอดเหรียญ มี 4 ส่วน คือ เงินเดือน เดือนละ 2,000 บาท ค่าตั้ง ได้ส่วนแบ่งแกละ 40 - 60 บาท ค่าออฟ ได้ส่วนแบ่งจากร้านครั้งละ 100 บาท ค่าตัวหรือค่านอนกับแขก จะเป็นราคาที่หญิงบริการกับแขกตกลงกันเอง โดยจะอยู่ประมาณครั้งละ 1,000 - 1,500 บาท

การบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ความต้องการรายได้ และค่านิยม

ข้อมูลจากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการไปประกอบอาชีพค้าประเวณีของสตรีไทยในต่างประเทศ เมื่อปีพ.ศ. 2531 (ยุพา วงศ์ไชย และคณะ, 2531) พบว่า เมื่อประเทศไทยเปลี่ยนเข้าสู่การผลิตแบบอุตสาหกรรมเป็นหลัก ส่งผลให้ภาคเกษตรกรรมถูกลดความสำคัญลง เกิดแรงงานส่วนเกิน ประกอบกับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลเข้ามาช่วยให้กิจการสถานบริการเฟื่องฟู ส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าสู่อาชีพผู้ขายบริการทางเพศอายุ 21 - 32 ปี มีความใฝ่ฝันทะเยอทะยาน อยากรวยอยากลง อยากมีชีวิตที่ดีกว่าเดิม มีการศึกษาน้อย เดิมทำอาชีพเกษตรกรรม มีบุตรในความดูแล รวมทั้งต้องรับภาระครอบครัว (พ่อ แม่ น้อง) รายได้ไม่พอกับการใช้จ่าย ทำให้แรงงานเกิดการหลั่งไหลเข้าสู่เมืองเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นจากการศึกษายังพบว่าผู้หญิงที่เข้าสู่อาชีพการขายบริการทางเพศส่วนใหญ่มีแรงจูงใจมาจากรื่องของการเงิน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยผู้หญิงที่ขายบริการกว่า 70% เข้าสู่อาชีพจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ส่วนอีก 30% มีความฟุ้งเฟ้อ ทะเยอทะยาน อยากรวยเร็ว หาเงินง่าย

จากงานวิจัยยังพบอีกว่า สถานการณ์ด้านการใช้แรงงาน แรงงานที่เป็นผู้หญิงขาดการยอมรับในสถานภาพที่เท่าเทียมกับชาย มีการใช้แรงงานหญิงมากกว่าชายหลายเท่าตัว ด้วยการจ่ายค่าจ้างราคาถูกกว่า ทำให้เป็นสาเหตุหนึ่งในการเข้าสู่อาชีพของผู้หญิงที่ขายบริการ โดยเมื่อมีการเข้าสู่อาชีพนี้แล้ว ผู้หญิงที่เพิ่งเข้าสู่อาชีพจะไม่ค่อยกล้าไปกับแขกต่างชาติ ในขณะที่ผู้หญิงที่เคยทำงานในพัทยาและเคยไปต่างประเทศจะมีลักษณะที่แสดงถึงความมั่นใจในตัวเองในการไปกับแขกต่างประเทศ โดยนอกจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นแล้ว พวกเขายังเชื่อว่าจะสามารถเพิ่มโอกาสในการได้แต่งงานกับชายชาวต่างประเทศ ที่คนในกลุ่มที่ขายบริการทางเพศมีมายาคติร่วมกันว่าคนต่างประเทศมีนิสัยดี มีความรับผิดชอบ ให้เกียรติ สุภาพ เห็นอกเห็นใจมากกว่าสามีคนไทยที่มีนิสัยเห็นแก่ตัว เกียจคร้าน เจ้าชู้ ติดเหล้า การพนัน

นอกจากงานวิจัยที่ได้กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ยังมีข้อค้นพบจากการศึกษาเรื่อง การเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนเส้นทางอาชีพใหม่ของหญิงขายบริการทางเพศในสถานบริการบาร์เบียร์ เมื่อปี พ.ศ. 2548 (ปรารธนา ไมลัสถึง, 2548) ได้ค้นพบว่า ผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศบางกลุ่มมองว่าตนคือกลุ่มคนที่มีค่า แม้อยู่ในอาชีพที่บางคนมองว่าไร้ค่า แต่สำหรับหญิงบริการเป็นอาชีพที่มีค่าสูงและภูมิใจมาก เพราะสามารถมีเงินเลี้ยงพ่อ แม่ สามี ลูกตัวเองให้มีความสุขสบาย โดยไม่ต้องไปขอหรือลักขโมยใคร อีกทั้งยังมองว่าการอยู่ในอาชีพนี้ คือโอกาสที่จะทำให้ตนได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ด้านต่าง ๆ เช่น การเลือกซื้อเครื่องสำอาง เสื้อผ้า รองเท้า

กระเป๋าคือ การดูแลเรื่องกลิ่น และวิธีแต่งหน้า การได้รับความรู้ด้านภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์จากที่ไม่เคยรู้มาก่อน การได้นำสิ่งที่เรียนรู้อยู่มาเป็นแนวคิดในการปรับเปลี่ยนอาชีพใหม่ในอนาคต เช่น อาชีพเสริมสวย ขายของชำ ศึกษาต่อด้านภาษาอังกฤษหรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เป็นต้น

กรณีศึกษากลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา (กฤษฎา พชรวานิช, 2548; พชรภรณ์ ภาวนานนท์, 2546; อารีย์ กุศล, 2547; ดิเรก สุขเกษม และคณะ, 2549; กิตติกร ประทีป ณ ถลาง, 2548)

จากงานวิจัยมูลเหตุในการเข้าสู่อาชีพและทัศนคติต่ออาชีพการขายบริการทางเพศของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาหลากหลายงานวิจัย พบว่า นักศึกษาบางกลุ่มมีความคิดเรื่องเพศในทางซ่อนเร้นและปกปิด อันเนื่องมาจากครอบครัวมีค่านิยมให้ลูกได้เรียนรู้เรื่องเพศด้วยตนเอง ไม่มีการแนะนำหรือสอน รวมทั้งการปิดกั้น อีกเหตุผลสำคัญคือความต้องการเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนและสังคม ด้วยการเลียนแบบเพื่อนฝูง ผ่านการใช้จ่ายสินค้าราคาแพงหรือสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อสามารถเลื่อนสถานภาพทางสังคมให้สูงขึ้น จึงมองว่าการหารายได้ผ่านการขายบริการทางเพศเป็นทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากได้เงินจำนวนมาก ในระยะเวลาอันรวดเร็ว และเป็นที่ต้องการของตลาด เนื่องจากโสเภณีเด็กอายุน้อย ๆ การได้เปิดบริษัท การได้มีเพศสัมพันธ์กับหญิงที่มีการศึกษาสูง ยังคงเป็นความต้องการหลักของผู้ที่มาใช้บริการ นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาบางกลุ่มมองว่า เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช่เรื่องเสียหาย และผู้ชายไม่ใช่ฝ่ายเลือกเสมอไป ผู้หญิงสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้หากรู้จักป้องกันให้ถูกวิธี เมื่อวิเคราะห์แยกรายปัจจัยจะพบว่า มีปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาก้าวเข้าสู่อาชีพนี้ แบ่งออกเป็น

ปัจจัยด้านครอบครัว : พ่อแม่ให้ความไว้วางใจ และคิดว่าสามารถดูแลตัวเองได้/ควบคุมมากเกินไป, ความต้องการยกฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวให้ดีขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของสังคม มีพฤติกรรมเลียนแบบ คือ ฐานะทางครอบครัว/พฤติกรรมการใช้จ่ายการบริโภค มีอิทธิพลต่อการผลักดันให้เด็กก้าวเข้าสู่การขายบริการทางเพศ

ปัจจัยด้านการเรียน : ไม่มีผลกระทบต่อการเรียน ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทางจนเรียนจบ

ปัจจัยจากการผิดหวังในความรัก : มีความคาดหวังสูงในเรื่องความรัก เมื่อผิดหวังจึงประชดชีวิตด้วยการก้าวเข้าสู่อาชีพนี้

ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน : บางรายถูกบังคับให้ขายบริการโดยมีข้อต่อรองว่า ถ้าไม่ทำตามเงื่อนไขจะนำภาพบันทึกลับไปเปิดเผยต่อสาธารณชน

ปัจจัยจากการมีเพศสัมพันธ์มาก่อน จึงทำให้คิดว่าไม่มีอะไรเสียหายไปมากกว่านี้

ความรักสนุก : การมีแฟนในวัยเรียนเป็นเรื่องปกติ, การอยู่ในวัยที่ควรจะสนุกให้เต็มที่ การใช้ชีวิตอิสระ อยู่หอพักตามลำพัง การได้รับการยอมรับจากเพื่อนว่าเป็นคนเก่ง รู้จักคนเยอะ รู้จักสถานที่เที่ยวกลางคืนหลายแห่ง เป็นการเพิ่มโอกาสในการได้รู้จักเพื่อนใหม่

การเข้าสู่อาชีพการขายบริการทางเพศอันเนื่องมาจากการเกิดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว

จากการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมและลักษณะบุคลิกภาพระหว่างหญิงขายบริการทางเพศและหญิงที่ประกอบอาชีพอื่น เมื่อปี พ.ศ. 2547 (นภัทร พนมน้อย, 2547) พบว่า ผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศส่วนใหญ่อายุเฉลี่ยประมาณ 25 ปี มาจากภาคเหนือ รองลงมาคือภาคอีสาน ผ่านการมีคู่ครอง ระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษา อีกทั้งยังมาจากครอบครัวแตกแยก เป็นบุตรคนโต มีสถิติการใช้ยาเสพติดสูง มีการตั้งครรภ์ที่ไม่สมบูรณ์ มีการออกจากโรงเรียนตั้งแต่อายุน้อย อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ จึงนำไปสู่การตอบสนองความมั่นคง โดยหาสิ่งอื่นมาทดแทน เช่น หาเงินมาก ๆ เพื่อใช้จ่ายซื้อข้าวของที่อยากได้ ไม่ค่อยสนใจกฎเกณฑ์ ไม่ค่อยมีความละเอียดหรือรู้สึกผิด เป็นคนช่างสงสัย อิจฉาผู้อื่น ตีอรั้น หงุดหงิดง่าย มีแนวโน้มที่จะทำอะไรตามความเป็นจริง เอาจริง เอาจัง เป็นผู้มีจิตใจห้าวหาญ วิตกกังวลง่าย รู้สึกไม่ค่อยมั่นคงปลอดภัย ชอบลงโทษตัวเอง รู้สึกผิดได้ง่าย มีลักษณะค่อนข้างเสรีนิยม เปิดใจกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง ชอบการทดลอง

บทที่ 3

กฎหมายเปรียบเทียบและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน

ความร่วมมือระดับภูมิภาคของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้ข้อบังคับและอุปสรรคหลายเรื่องถูกลดระดับลงไป รวมถึงเรื่องของการเคลื่อนย้ายแรงงาน ผลที่ตามมาก็คือการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศภายในอาเซียนสามารถทำได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจตามมา และส่งผลย้อนกลับไปให้เกิดการไหลของเงินทุนและวัฒนธรรมมากขึ้นไปอีก

แม้ว่าข้อบังคับบางมาตรการต่าง ๆ จะถูกปรับเพื่อให้สะดวกและสอดคล้องกับเป้าหมายของการรวมกลุ่ม แต่กฎหมายเรื่องการค้าบริการทางเพศยังคงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยแต่ละประเทศจะมีบทบัญญัติเฉพาะเป็นการภายในประเทศ ทั้งในแง่บริบทของกฎหมาย การดำเนินการเอาผิดของผู้กระทำความผิด และความรุนแรงของบทลงโทษ สาเหตุส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าการค้าบริการทางเพศนั้นถูกกำหนดขึ้นจากบริบทหลายด้านของสังคม ทั้งศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยม และครอบครัว โดยไม่ใช่เพียงแค่เรื่องเศรษฐกิจเท่านั้น การรวมกลุ่มเศรษฐกิจจึงเป็นผลดีในระยะยาวในหลายเรื่อง แต่อาจจะยังไม่สามารถทำได้ดันทันทีกับเรื่องโสเภณี

3.1 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศไทย

ประเทศไทยมักจะเรียกกิจกรรมการซื้อขายบริการทางเพศว่า "การค้าประเวณี" และเรียกผู้หญิงที่ประกอบอาชีพนี้ว่า "หญิงค้าประเวณี" ทั้งกิจกรรมและผู้ประกอบอาชีพนี้มักถูกมองแบบเหมารวมว่าเป็นส่วนหนึ่งของการค้าผู้หญิงและเด็กด้วย ซึ่งถูกนำไปเชื่อมโยงกับขบวนการการค้ามนุษย์ และกลายเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การค้าประเวณีผิดกฎหมายในประเทศไทย

การให้นิยามความหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีของไทยปรากฏในกฎหมายที่มีการบัญญัติในเรื่องโสเภณีโดยเฉพาะ และมีความสัมพันธ์กับบริบทของกฎหมายนั้น ๆ ด้วย สำหรับกฎหมายฉบับแรกที่ได้บัญญัติขึ้นเกี่ยวกับการค้าประเวณีคือ พระราชบัญญัติป้องกันสัจจรโรค ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) ซึ่งเรียกผู้หญิงค้าประเวณีว่า "หญิงนครโสเภณี" คำว่าหญิงนครโสเภณีตามพระราชบัญญัติมาตรา 4 วรรค 3 มีความหมายว่า "หญิงที่รับจ้างทำชำเราสำหรับคนอื่น โดยได้รับผลประโยชน์เป็นค่าจ้าง" ต่อมามีการยกเลิกกฎหมายและตรากฎหมายฉบับใหม่ขึ้นชื่อ พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ซึ่งได้ให้นิยามความหมายการค้าประเวณีเหมือนและต่อเนื่องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ว่า "การยอมรับการกระทำชำเราหรือการยอมรับการกระทำอื่นใด หรือการกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการสำส่อนเพื่อสินจ้างหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ"

กฎหมายทั้งสามฉบับที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีถูกปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้น ๆ ก่อนที่จะมีกฎหมายฉบับแรกเกี่ยวกับการค้าประเวณี สังคมไทยมีกิจกรรมรูปแบบนี้มาตั้งแต่สมัยอยุธยา แต่ไม่ได้มีการตรากฎหมายขึ้นมาบังคับใช้ เมื่อถึงสมัยรัชกาลที่ 5 เกิดการปฏิรูปทาส จึงทำให้มีทาสหญิงจำนวนมากที่ถูกปลดปล่อยเลือกช่องทางเป็นหญิงค้าประเวณีในการเลี้ยงชีพ ประกอบกับการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ที่เอื้อให้ธุรกิจช่องและสถานค้าบริการทางเพศเกิดขึ้น รัฐตอนนั้นต้องการควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และจัดระเบียบสังคมจึงได้ตราพระราชบัญญัติสัญจรโรค ร.ศ. 127 (พ.ศ.2451) ขึ้นมารับรองการค้าประเวณีให้เป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ค้าประเวณีจะต้องจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ และมีการกำหนดบริเวณที่จะเป็นที่ตั้งของสถานค้าประเวณีไว้

ต่อมาเมื่อบริบทสังคมโลกเปลี่ยนแปลง จึงเกิดการค้าหญิงจากอังกฤษไปยังประเทศต่าง ๆ ในยุโรปและภูมิภาคอื่น ๆ ก่อให้เกิดเป็นอนุสัญญาหลายฉบับ และประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นหนึ่งในภาคีของอนุสัญญาการค้าหญิงข้ามชาตินั้นด้วย จากการเข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาส่งผลให้สมัยรัชกาลที่ 7 ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471 เพื่อป้องกันและปราบปรามการนำผู้หญิงและเด็กหญิงจากต่างประเทศเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย และห้ามไม่ให้มีการนำผู้หญิงและเด็กหญิงไปค้าประเวณียังต่างประเทศ

ภายหลังการยกเลิกพระราชบัญญัติสัญจรโรค ร.ศ. 127 (พ.ศ.2451) ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ขึ้นมาบังคับใช้แทน ซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างจากพระราชบัญญัติฉบับก่อน เนื่องจากเกิดการยกเลิกการอนุญาตให้มีการค้าประเวณีโดยกฎหมาย รวมถึงการค้าประเวณีในบางสถานที่และบางลักษณะเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย การค้าประเวณีที่จะเกิดขึ้นได้ในช่วงนั้นจึงต้องเป็นการค้าประเวณีในสถานที่ส่วนตัว ตัวผู้ค้าบริการทางเพศเองต้องเป็นอิสระจากเครือข่าย มีความเป็นเอกเทศ ทั้งนี้สังเกตได้จากคำที่ใช้ในนั้นคือ ปราม ไม่ใช่ ปราบ จึงไม่ใช่การห้ามค้าประเวณี

ต่อมา ช่วงสงครามอินโดจีนระหว่าง พ.ศ. 2502 ถึง 2512 ธุรกิจสถานบันเทิงและบริการต่าง ๆ เติบโตอย่างรวดเร็ว รัฐจึงจำเป็นต้องควบคุมสถานบริการบางประเภทเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและไม่กระทบต่อสภาพสังคมอันดี โดยออกพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ที่อนุญาตให้มีการเปิดสถานบริการประเภทต่าง ๆ เช่น สถานเต้นรำ โรงน้ำชา สถานอาบอบนวด ฯลฯ แต่ห้ามไม่ให้มีการค้าประเวณี ผลที่เกิดขึ้นคือไม่สามารถควบคุมไม่ให้มีการค้าประเวณีได้ และการค้าประเวณียังคงขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

สำหรับพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 เมื่อใช้งานไปช่วงระยะเวลาหนึ่งพบว่ากฎหมายนั้นไม่มีความทันสมัยเพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมวัฒนธรรมของประเทศ จึงได้บัญญัติพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ขึ้นเป็นกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติมาพิเศษเพื่อใช้ประกอบกับประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 แตกต่างจากพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 โดยมองว่าผู้ให้บริการทางเพศนั้นคือเหยื่อที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ บทลงโทษที่ปรากฏจึงมีโทษที่รุนแรงน้อยกว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ถือเป็นกฎหมายที่ระบุว่าการค้าประเวณีในประเทศไทยนั้นผิดกฎหมายและยังคงใช้บังคับอยู่จนถึงปัจจุบัน

ในส่วนของพระราชบัญญัติการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471 หลังจากมีการใช้มาอย่างยาวนาน ได้มีการปรับปรุงกฎหมายฉบับใหม่คือ พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 และตราเป็นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 เพื่อขยายขอบเขตการคุ้มครองไปยังเด็กผู้ชายด้วย นอกจากนี้มีการระบุขั้นตอนการช่วยเหลือ คุ้มครอง และดูแลผู้ที่ตกเป็นเหยื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นประเทศหนึ่งที่มีผู้หญิงค้าบริการทางเพศหลังไหลเข้ามาทำงานจำนวนมาก ทั้งจากอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม มาเลเซีย จีน และไทย (http://factsanddetails.com/southeast-asia/Singapore/sub5_7d/entry-3747.html) โดยเป็นการเข้ามาทำงานในช่อง คาราโอเกะที่เปิดให้บริการในโรงแรมหรือร้านอาหารหรูหรารวมถึงอาบอบนวด สาเหตุหนึ่งเนื่องจากการค้าบริการทางเพศในสิงคโปร์นั้นถูกกฎหมาย หากเป็นการค้าในสถานที่ที่ได้รับอนุญาตจากรัฐและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

การขายบริการทางเพศในสิงคโปร์ไม่ผิดกฎหมายตั้งแต่ปี 2009 รองศาสตราจารย์ Ho Peng Kee ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเคยกล่าวไว้ว่า “ประชาชนต่างตระหนักว่าการค้าบริการทางเพศไม่ใช่การกระทำความผิดในประเทศสิงคโปร์ พวกเราต่างตระหนักว่ามันเป็นไปไม่ได้ที่จะกำจัดการการค้าบริการทางเพศและบังคับเอาไว้ได้ดิน ซึ่งจะก่อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคลที่สามหรือองค์กรอาชญากรรมการค้าผู้หญิง รวมทั้งมีความเสี่ยงต่อสุขภาพของประชาชนทั่วไปด้วย อย่างไรก็ตามนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าการทำงานทางเพศนั้นควรถูกกฎหมายโดยสิ้นเชิง” (<http://theprojectx.org/situation-in-singapore/>) สิงคโปร์จึงเลือกที่กำจัดการค้าโสเภณีไปพร้อม ๆ กับการทำความเข้าใจธรรมชาติของปรากฏการณ์ในโลกความจริงอย่างมียุทธศาสตร์

ในกฎหมายสิงคโปร์แล้ว นิยามของหญิงค้าบริการทางเพศข้ามชาติคือ แรงงานที่ไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ม.8(3)(e)(f) นอกจากนี้ งานที่มีความเกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์ยังมีความผิดทางอาญา รวมทั้งการชักชวนในที่สาธารณะเพื่อวัตถุประสงค์การค้าบริการทางเพศด้วยหากไม่ได้รับการอนุญาตที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้หญิงที่ต้องการจะประกอบค้าบริการทางเพศในสิงคโปร์อย่างถูกกฎหมายจะมีอายุระหว่าง 21 - 35 ปี ไม่เป็นคนมุสลิม และไม่ถูกระบุว่าเป็นเพศชายบนบัตรประชาชน รวมทั้งก่อนที่จะมีการแปลงเพศด้วย ผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศต้องมาจากประเทศที่ได้รับการอนุญาตอย่างจีน มาเลเซีย ไทย และสิงคโปร์ ต้องได้รับการตรวจสุขภาพทุกเดือนและได้รับบัตรเหลือง ซึ่งแสดงถึงการเป็นผู้อพยพ (Migrant) ต้องทำงานครบ 6 วันต่อสัปดาห์ โดยก่อนการเข้ามาทำงานต้องได้รับการสัมภาษณ์และลงนามในสัญญาของตำรวจ เมื่อเดินทางมาถึงสิงคโปร์แล้ว ตามสัญญาผู้หญิงกลุ่มนี้จะถูกห้ามเดินทางท่องเที่ยวในสิงคโปร์ และจะต้องมีการชดเชยหากมีวันลามากกว่าที่ได้รับอนุญาต นอกจากนี้ยังไม่มีสิทธิที่จะลาไปพบแพทย์หรือได้รับสิทธิประโยชน์ทางการแพทย์ต่าง ๆ ของสิงคโปร์ ทำให้ค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ทั้งหมดต้องอยู่ภายใต้การใช้เงินของตนเอง ผู้ค้าบริการทางเพศทั้งหมดที่ไม่ได้อยู่ในระบบบัตรเหลืองจะถูกพิจารณาให้ผิดกฎหมาย และมักเผชิญกับความรุนแรง การคุกคามข่มขู่ อาชญากรรม รวมทั้งการล่อลวงจับกุมจากตำรวจ เนื่องจากในทางปฏิบัติตำรวจจะควบคุมและตรวจสอบจำนวนช่องให้มีอย่างจำกัดอย่างเข้มงวด และออกใบอนุญาตให้กับช่องในจำนวนที่เหมาะสมเท่านั้น

กิจกรรมที่ทำให้งานทางเพศผิดกฎหมายในสิงคโปร์ มีดังนี้

1. การชักชวนในที่สาธารณะเพื่อวัตถุประสงค์ของการค้าบริการทางเพศ (Misc offences Act, Article 19) มีโทษปรับมากที่สุด 2,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุก 6 เดือน
2. การหาแขกให้ผู้หญิงค้าบริการทางเพศหรืออาศัยรายได้จากการค้าประเวณี (Women's Charter, Article 146)
3. เป็นเจ้าของช่อง (Women's Charter, Article 148)

กฎหมายสิงคโปร์ได้ระบุถึงการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กผู้หญิงอายุต่ำกว่า 16 ปี จะต้องจำคุกสูงสุดถึง 5 ปี และปรับเป็นเงินสูงสุด 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ โดยก่อนหน้านี้ ในปี 2006 ถ้าซื้อบริการทางเพศกับบุคคลที่มี

อายุต่ำกว่า 18 ปี จะมีโทษจำคุกสูงสุด 7 ปี และรัฐได้แก้ไขกฎหมายเพิ่มเติมในปี 2006 การซื้อบริการทางเพศกับบุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี ถือเป็นการกระทำความผิด รวมไปถึงคนสิงคโปร์หรือคนที่พักอาศัยถาวรในประเทศสิงคโปร์ที่ซื้อบริการกับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์นอกประเทศด้วย แต่การซื้อบริการทางเพศกับบุคคลอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไปนั้นทำได้ไม่ผิดกฎหมาย ขณะที่สิงคโปร์อนุญาตให้เด็กอายุ 16 ปี สามารถมีเพศสัมพันธ์กันเองได้ ดังนั้น การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปีจะผิดกฎหมายแม้ว่าจะเป็นการอนุญาตของผู้เยาว์ ถ้าเป็นการกระทำความผิดกับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปีจะเรียกว่าการกระทำชำเรา มีโทษจำคุกสูงสุดถึง 20 ปี

ถ้าบุคคลหนึ่งมีเชื้อหรือเป็นผู้ต้องสงสัยว่ามีเชื้อ HIV หรือ AIDS การมีเพศสัมพันธ์กับใครคนใดคนหนึ่งจะเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมายก็ต่อเมื่อได้มีการบอกกับคู่นอนของตนให้ทราบว่าเสี่ยงที่จะติดเชื้อ HIV และคู่นอนคนนั้นเต็มใจที่จะยอมรับความเสี่ยงเท่านั้น หากไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้จะต้องรับโทษปรับมากกว่า 50,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือมีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำและปรับ

โดยสรุป การค้าประเวณีในประเทศสิงคโปร์ถูกกฎหมายหากได้รับอนุญาต แต่การหาแขกให้หญิงค้าบริการทางเพศ การเป็นผู้จัดหา การชักชวนเพื่อค้าประเวณีในที่สาธารณะผิดกฎหมาย การทำกิจกรรมค้าบริการทางเพศตามสถานที่อื่น ๆ นอกเหนือจากช่องที่รัฐกำหนดนั้นผิดกฎหมาย รวมทั้งสื่ออนาจารต่าง ๆ ทั้งการเก็บ เผยแพร่ หรือขายภาพยนตร์ลามก รูปถ่าย หนังสือ หรือการบันทึกแบบดิจิทัลนั้นผิดกฎหมาย แต่ภาพลามกที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ตนั้นถือว่าไม่ผิดกฎหมาย

3.3 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศมาเลเซีย

การค้าบริการทางเพศถือเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในประเทศมาเลเซีย แต่กิจกรรมนี้กลับมีตลาดที่ใหญ่ เพราะมีผู้หญิงค้าบริการทางเพศจำนวนมาก ส่วนหนึ่งอาจจะมาเพราะมาเลเซียมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมากประเทศหนึ่งในภูมิภาค โดยในปี 2012 จากการรายงานของสำนักข่าว Bernama ปรากฏว่ามีจำนวนผู้หญิงค้าบริการทางเพศอยู่ถึง 12,234 คน ซึ่งเป็นชาวต่างชาติจากจีน 5,165 คน เวียดนาม 3,456 คน ไทย 2,009 คน อินโดนีเซีย 1,418 คน ฟิลิปปินส์ 845 คน อินเดีย 139 คน พม่า 114 คน รวมทั้งอุซเบกิสถาน 70 คน และกัมพูชา 70 คน (<https://protectvietworkers.wordpress.com/2013/07/22/malaysian-police-arrested-12434-prostitutes-viets-are-2nd-highest/>)

กฎหมายอาญาของมาเลเซียระบุความหมายถึงบุคคลที่ถูกกดขี่เพื่อการค้าประเวณีไว้ว่า "บุคคลใดก็ตามที่ขาย ให้เช่า หรือจำหน่าย จัดหา หรือได้รับการว่าจ้าง หรืออื่น ๆ โดยได้รับการครอบครองจากบุคคลใดที่มีความตั้งใจว่าจะจ้างหรือนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณีหรือมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นทั้งในและนอกประเทศมาเลเซีย"

มาเลเซียมีระบบกฎหมายพื้นฐานอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบคือ กฎหมายอิสลามที่เรียกว่า Syariah และกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Civil Law) เช่น กฎหมายที่หลีกเลี่ยงหรือป้องกันการจัดการและธุรกิจท่องเที่ยวการค้าบริการทางเพศ ตาม The Woman and Girls Protection Act 1973 และ Penal Code and Criminal Procedure (Article 323, 375 และ 376) ได้กำหนดการลงโทษการกระทำความผิดและอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้ The Woman and Girls Protection Act ปี 1973 ระบุว่าถ้าถูกค้าขูดรีดทางเพศกับเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี จะถูกระวางโทษจำคุกสูงสุด 5 ปี ปรับไม่เกิน 10,000 ริงกิต (400 ดอลลาร์สหรัฐ) ถ้าควบคุม จัดการ ชักชวน หรือเป็นเจ้าของสถานค้าบริการทางเพศที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี จะถูกระวางโทษจำคุกสูงสุด 5 ปี ปรับไม่เกิน 10,000 ริงกิต (400 ดอลลาร์สหรัฐ) นอกจากนี้คนขาย คนซื้อ คนค้ามนุษย์ คนจัดหา คนกักขัง เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี จะได้รับโทษเช่นเดียวกัน

กฎหมายอาญาของมาเลเซียระบุความผิดในฐานการค้าประเวณีไว้ดังนี้

1. การชักจูงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าประเวณีในทุกสถานที่ต้องถูกลงโทษ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 ริงกิต (400 ดอลลาร์สหรัฐ) หรือทั้งจำและปรับ แต่ถ้าผู้หญิงค้าบริการทางเพศนั้นเป็นผู้หญิงมุสลิม จะทำให้การซื้อบริการทางเพศนั้นผิดกฎหมายเพราะต้องปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม (Article 372)
2. การปราบปรามช่อง ผู้ใดทำหน้าที่ดูแล จัดการ ช่วยเหลือ เกี่ยวกับช่อง ไม่ว่าจะป็นเจ้าของหรือตัวแทนของเจ้าของ ต้องระวางโทษจำคุก 15 ปี และต้องโทษปรับด้วย (Article 373)
3. การบังคับแรงงานไม่ถูกกฎหมาย ผู้ใดบังคับแรงงานให้ทำงานซึ่งไม่เป็นไปตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุก 1 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำและปรับ (Article 374)
4. ผู้ใดกระทำความผิดซ้ำต้องถูกลงโทษไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี และต้องถูกเขียนติ (Article 375)

ในส่วนของกฎหมาย Shariah ส่วนที่ 21 ห้ามไม่ให้มีการซื้อเพศสัมพันธ์ ดังนั้นจะมีการลงโทษด้วยการปรับและการเขียนติผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศตัวเอง¹ นอกจากนี้ การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่ได้รับการอนุญาตให้มีเพศสัมพันธ์ด้วยตามกฎหมาย ศาสนา ขนบธรรมเนียมที่เหมาะสม หรือแต่งงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 6 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี และต้องถูกเขียนติ

ระบบกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ของมาเลเซียไม่ได้ระบุว่าการค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เพียงแต่ห้ามการมีเพศสัมพันธ์ที่ผิดธรรมชาติที่มีผลต่อผู้หญิงค้าบริการทางเพศบางคน แต่กฎหมายอิสลาม (The Shariah) ห้ามการค้าประเวณี การร่วมเพศผิดธรรมชาติ และการมีเพศสัมพันธ์แบบผิดกฎหมาย ขณะที่กฎหมายคนเข้าเมืองมีข้อห้ามเรื่องคนเข้าเมือง (The Immigration Act 1959/63 Act 55) ที่จัดให้มีการค้าบริการทางเพศ (prostitutes) และบุคคลที่ดำรงชีพด้วยการค้าประเวณีเป็นสิ่งที่ต้องห้ามอยู่แล้ว หากพบการกระทำความผิดตามข้อห้ามของการอพยพเข้าเมือง บุคคลนั้น ๆ ก็จะถูกส่งตัวกลับประเทศ แต่หาก

¹ กฎหมายความผิด Sharia ส่วนที่ 21 ระบุว่า provides for fines and whipping to punish any woman who prostitutes herself Sharia law also forbid buying law

พบว่าหญิงค้าบริการทางเพศตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ หญิงเหล่านี้จะต้องถูกคุมขังอยู่ภายใต้การคุ้มครองของบ้านพักพิง ซึ่งไม่สามารถเข้าถึงกฎหมาย การแพทย์ หรือที่ปรึกษาทางจิตวิทยาได้ จนหลังจาก 90 วันที่ทางการมาเลเซียหาหลักฐานมาต่อสู่กลุ่มค้ามนุษย์แล้ว ผู้หญิงกลุ่มนี้จึงจะถูกเนรเทศออกนอกประเทศ

อาจกล่าวได้ว่า กฎหมายของมาเลเซียไม่ได้ระบุเกี่ยวกับงานบริการทางเพศไว้โดยตรง การปรับ กักขัง หรือลงโทษผู้หญิงค้าบริการทางเพศจะใช้กฎหมายเรื้อรังและการกระทำความผิดฐานยาเสพติดเข้ามาแทน ที่ผ่านมา การบังคับใช้กฎหมายในประเทศมาเลเซียมุ่งเป้าไปที่การปิดช่องเป็นหลัก แต่การค้าบริการทางเพศก็มีการปรับตัวไปสู่ธุรกิจบันเทิงและโรงแรม การชักจูงลูกค้าในที่สาธารณะก็ถูกแทนที่ด้วยอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือแทน

3.4 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศอินโดนีเซีย

ผู้ทำงานบริการทางเพศ (Sex Worker) ในอินโดนีเซียคือ ผู้หญิงที่ทำงานในช่องขนาดใหญ่ที่ลงทะเบียนซึ่งเรียกว่า lokalisasi หรือช่องที่ไม่ลงทะเบียน ทำงานค้าบริการเพศอย่างอิสระ หรือตามท้องถนน นางทางโทรศัพท์ ทำงานเป็นครั้งคราว เช่น สาวนึ่งต้ม เด็กเสิร์ฟ ทำงานในอาบ อบ นวด ร้านเสริมสวย และสปา เป็นต้น นอกจากนี้รวมถึงผู้หญิงที่จัดเตรียมในทางธุรกิจเพื่อทำสัญญาเป็นภรรยา การบริการเพศสัมพันธ์ในการติดต่อธุรกิจด้วย

แม้ว่าการค้าบริการทางเพศไม่ได้ถูกระบุไว้ในกฎหมายของอินโดนีเซีย แต่เจ้าหน้าที่หลายคนก็ตีความว่าสิ่งนี้เป็นอาชญากรรมที่ต่อสู้กับความถูกต้องหรือคุณธรรม เพราะขัดแย้งกับค่านิยมทางสังคมและบรรทัดฐานทางศาสนา ประมวลกฎหมายอาญาของอินโดนีเซียระบุว่าการค้าบริการทางเพศจะผิดกฎหมายหากเป็นการอำนวยความสะดวกในการกระทำความผิดกับบุคคลอื่นให้สามารถเลี้ยงชีพได้ (Article 296) การค้าผู้หญิง (Article 297) และมีชีวิตอยู่บนรายได้ของผู้หญิงที่ทำงานค้าบริการทางเพศ (Article 506) แต่กฎหมายเหล่านี้มักไม่ค่อยถูกนำมาใช้ในทางปฏิบัติ ขณะที่การชักจูงแขกเพื่อค้าบริการทางเพศถือเป็นการกระทำความผิดคนพเนจร (Article 505) ตามประมวลกฎหมายอาญา โดยปกติผู้หญิงค้าบริการทางเพศจะต้องตรวจการโรค (Sexually Transmitted Infection: STI) และ HIV โดยเทศบาลตามกฎหมายหรือตามกฎหมายของท้องถิ่น และบังคับให้การตรวจ HIV จะต้องรายงานด้วย ส่วนช่องในประเทศอินโดนีเซียจะถูกจัดการภายใต้การกำกับของรัฐบาลท้องถิ่น

องค์กร Unicef เคยประเมินการณ์ว่ากว่าร้อยละ 30 ของผู้หญิงค้าบริการทางเพศในอินโดนีเซียมีอายุต่ำกว่า 18 ปี อาจกล่าวได้ว่าการค้าบริการทางเพศในประเทศอินโดนีเซียยังไม่ผิดกฎหมายตราบที่ยังไม่ขัดกับกฎหมายอิสลามภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลอินโดนีเซียได้มีการวางแผนว่าจะปิดย่านการค้าประเวณี หรือ Red-light Districts ทั้งหมดในประเทศที่มีประมาณ 100 แห่ง ภายในปี 2019 (www.scmp.com) และภายหลังจากการปิด รัฐบาลสัญญาว่าจะจัดอบรม ให้คำแนะนำ และมีที่ปรึกษาให้กับผู้หญิงค้าบริการทางเพศที่ไม่มีงานทำ

3.5 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศพม่า

กิจกรรมที่เป็นไปเพื่อการค้าบริการทางเพศผิดกฎหมายในประเทศพม่า ไม่ว่าจะเป็นการค้าบริการในที่ส่วนตัว การชักจูงแขก หรือการจัดหาผู้หญิงเพื่อการค้าประเวณี รวมถึงการทำงานในช่อง รัฐบาลพม่าไม่มีกฎหมายที่ดำเนินความผิดกับผู้ซื้อบริการทางเพศ ยกเว้นการใช้ความผิดจากฐานเตร็ดเตร่มาบังคับใช้กับผู้มาซื้อบริการเท่านั้น การนิยามความหมายของการค้าบริการตามกฎหมายนิยามว่า ผู้หญิงต้องค้าบริการร่างกายของเธอเพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าตอบแทน

พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณีปี 1949 ได้บัญญัติความผิดจากการกระทำได้ดังต่อไปนี้

1. ห้ามไม่ให้ดำรงชีพจากการมีรายได้จากการค้าบริการทางเพศที่ทำด้วยตนเอง หรือเป็นการค้าบริการทางเพศของผู้อื่น
2. การชักจูงเพื่อค้าบริการทางเพศในที่สาธารณะนั้นผิดกฎหมาย
3. การชักชวนให้คนค้าบริการทางเพศ หรือเป็นเจ้าของ หรือจัดการช่อง หรือให้ใช้ที่อยู่เพื่อเป็นช่อง นั้นผิดกฎหมาย
4. บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนให้มีการค้าบริการทางเพศ

รัฐบาลพม่าบัญญัติโทษหนักสำหรับการชักชวน โดยมีโทษจำคุก 1-3 ปี และผู้หญิงที่ทำงานบริการทางเพศอาจจะถูกคุมขังไว้ใน “ศูนย์ที่จัดไว้ให้”

ในปี 1998 สภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐได้ปรับปรุงพระราชบัญญัติปราบปรามการค้าบริการทางเพศ (ฉบับแก้ไข) โดยได้ขยายการให้นิยามคำว่าช่องให้มีความหมายรวมถึงทุกส่วนของบ้าน อาคาร หอถุนานพาหนะทุกประเภท เรือ เครื่องบิน หรือสถานที่ที่มีการใช้ทางธุรกิจเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าบริการทางเพศ สถานที่ที่พักอยู่อาศัยเพื่อการค้าบริการทางเพศ ทำให้ครอบคลุมไปถึงธุรกิจที่มีการดำเนินงานในลักษณะเป็นสถานบริการอาบ อบ นวด และสถานบริการเสริมความงามด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการใช้ฐานความผิดที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยกับผู้หญิงค้าบริการทางเพศรวมถึงมาตรา 238 ของประมวลกฎหมายอาญา (การสร้าง ความรำคาญในที่สาธารณะ) และมาตรา 30 ของพระราชบัญญัติตำรวจกึ่ง ปี 1899 (การเตร็ดเตร่) ความผิดเหล่านี้อาจจะนำมาใช้สั่งให้ผู้หญิงค้าบริการทางเพศออกจากบริเวณนั้น ๆ หรือให้ไปรายงานตัวกับสถานีตำรวจในช่วงเวลาที่กำหนด โดยเจ้าหน้าที่มีอำนาจตามบทที่ 11 ของประมวลกฎหมายอาญา

ข้อสังเกตต่อพระราชบัญญัติปราบปรามการค้าบริการทางเพศ (ฉบับแก้ไข) ปี 1998 คือเป็นความผิดที่มุ่งไปที่การจับกุม ควบคุมตัว และปรับผู้หญิงค้าบริการทางเพศ ผลที่ตามมาก็คือ กฎหมายที่บังคับใช้นี้ก่อให้เกิดการทุจริตและความรุนแรงต่อผู้หญิงและผู้หญิงข้ามเพศที่ประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศในพม่า เพราะทำให้ผู้ซื้อหรือบุคคลที่สามารถกรรโชก จับกุม กักขัง และไม่ได้รับการลงโทษ

ในปี 2000 รัฐบาลได้ออกคำสั่งปกครองเพื่อกำกับตำรวจโดยตรง โดยห้ามตำรวจใช้ถุงยางอนามัยเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้หญิงทำงานบริการทางเพศ เนื่องจากการใช้ถุงยางเป็นหลักฐานได้ยิ่งเป็นการสนับสนุนให้เกิดการค้าบริการทางเพศที่ไม่ใช้ถุงยาง และต่อมาได้กลายเป็นกฎหมายคือ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 271 แต่การซื้อขายบริการทางเพศก็ยังคงไม่ผิดกฎหมาย

กระบวนการบังคับใช้กฎหมายนำไปสู่การปิดช่องจำนวนมากในทศวรรษที่ผ่านมา และยังจัดการการทำงานบนถนน ในปี 2011 รัฐบาลประกาศห้ามมีสถานบริการอาบ อบ นวด และมีข้อจำกัดกับร้านอาหารและคาราโอเกะในเมืองเนปิดอ ร้านอาหาร คาราโอเกะ บาร์ ถูกสั่งให้เปลี่ยนกระจกเป็นกระจกใส สถานเสริมสวยให้เพิ่มไฟมากขึ้น และยังมีข่าวว่าคำสั่งในการห้ามห้ามเอาผิดเรื่องถุงยางอนามัยไม่ได้ถูกนำมาใช้จริง

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายอาญาของพม่ากำหนดว่าการชักชวนและจัดจ้างผู้หญิงอายุน้อยกว่า 18 ปี เป็นความผิดเช่นเดียวกับการค้ามนุษย์ และประเทศพม่ามีการบัญญัติห้ามมิให้นำผู้หญิงที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี จากประเทศอื่นเข้ามาทำงาน เนื่องจากกฎหมายของพม่ามีความพยายามที่ไม่ให้มีการขูดรีดผู้หญิงค้าบริการทางเพศข้ามชาติ

3.6 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศกัมพูชา

ในกฎหมายกัมพูชาได้มีการให้นิยามการค้าประเวณีว่า เป็นการค้าบริการทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หรือมีกิจกรรมทางเพศทุกประเภท เพื่อแลกเปลี่ยนกับอะไรก็ตามที่มีมูลค่า

ในปี 2008 กัมพูชาออกกฎหมายปราบปรามการค้ามนุษย์และการขูดรีดทางเพศ (Sex Exploitation) การจัดหาคนเพื่อนำมาใช้แรงงาน รวมทั้งการบังคับ ซึ่งเกิดจากการกระทำของกลุ่มบุคคลที่สามในงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศทั้งหมดถือเป็นนิยามของการขูดรีดทางเพศ รวมไปถึงการกระทำอาชญากรรมทางสังคมและการติดต่อทางธุรกิจที่เชื่อมโยงกับการค้าบริการทางเพศด้วย เช่น การค้าขาย การขนส่ง ลูกจ้าง และกิจกรรมอื่นของการค้าบริการทางเพศ นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังเอาผิดกับกิจกรรมที่รวมไปถึง 1.การชักจูง 2. การจัดจ้างทุกรูปแบบ 3. การจัดการผู้หญิงค้าบริการทางเพศ และมีการกำหนดโทษเป็นพิเศษกับการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กทั้งผู้หญิงและผู้ชาย

มาตราที่สำคัญในกฎหมายฉบับนี้ประกอบด้วยมาตรา 25 การชักจูงให้บุคคลมาซื้อบริการทางเพศก็มีโทษจำคุก 1-6 วัน ปรับ 3,000 – 10,000 เรียล โดยได้ให้นิยามของผู้จัดหาไว้ว่าเป็นผู้ที่

1. ได้รับกำไรจากการค้าบริการของผู้อื่น
2. สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือคุ้มครองการค้าบริการของผู้อื่น
3. จัดหา อบรม เพื่อที่จะให้ทำงานค้าบริการทางเพศ
4. กัดดันบุคคลให้เป็นผู้หญิงค้าบริการทางเพศ

มาตรา 26 กำหนดว่าผู้จัดหาหญิงค้าบริการทางเพศต้องระวางโทษจำคุก 2-5 ปี และมาตรา 27 กำหนดว่าผู้ที่จัดหาจะมีโทษรุนแรงมากขึ้น 5 - 10 ปี ในกรณีที่

1. ผู้จัดจ้างเป็นผู้ปกครอง พ่อแม่ตามธรรมชาติ หรือพ่อแม่บุญธรรม ของผู้หญิงค้าบริการทางเพศ
2. ในกรณีที่ผู้จัดจ้างใช้อำนาจเพื่อให้อีกบุคคลเป็นผู้หญิงค้าบริการทางเพศ
3. ในกรณีที่บุคคลใช้กำลังข่มขู่ให้เป็นผู้หญิงค้าบริการทางเพศ
4. การจัดจ้างทำโดยองค์กร
5. การจัดจ้างทำโดยบุคคล

มาตรา 28 การจัดหาผู้หญิงค้าบริการทางเพศที่เป็นเด็กจะถูกลงโทษจำคุก 7-15 ปี

มาตรา 29 ถ้าเป็นการจัดหาผู้หญิงค้าบริการทางเพศโดยใช้การทารุณหรือการกระทำที่ป่าเถื่อน มีโทษจำคุก 10-20 ปี

มาตรา 42 การมีเพศสัมพันธ์กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ระวางโทษจำคุก 5-10 ปี

นอกจากนี้ การโฆษณาให้มีเพศสัมพันธ์กับเด็กมีโทษจำคุก 2-5 ปี ปรับ 4,000,000-10,000,000 บาท

การชักชวนเพื่อค้าบริการทางเพศในที่สาธารณะถือว่าผิดกฎหมาย ดังนั้น ผู้หญิงค้าบริการทางเพศอิสระจะมีความผิดทางอาญาตามกฎหมายก็เมื่อทำการชักชวน และการชักชวนนี้ถูกตีความตามนโยบายของรัฐที่อยู่บนฐานชุมชนที่ปลอดภัย และผู้หญิงค้าบริการทางเพศมักจะถูกมองไปว่าเป็นผู้ขายเสพติด ดังนั้น การห้ามชักชวนเป็นรูปแบบหนึ่งของการป้องกันการแพร่ระบาดของการใช้ยาเสพติดด้วย

การบังคับใช้กฎหมายก่อให้เกิดจับกุมการค้า การจัดหา และการชักจูงหญิงค้าบริการทางเพศ โดยผู้หญิงกลุ่มนี้จะได้รับความช่วยเหลือและนำเข้าสู่สถานคุ้มครอง ชองและการค้าบริการทางเพศบนท้องถนนถูกสั่งห้าม เพศพาณิชย์จึงเกิดการปรับตัวกลายเป็นร้านอาหาร สถานบันเทิง ร้านนวด ผู้หญิงค้าบริการทางเพศปรับตัวเป็นคณงานด้านบันเทิง และคำว่าผู้หญิงค้าบริการทางเพศถูกลบออกจากเอกสารของทางราชการทั้งหมด ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีผลสอดคล้อง การตั้งข้อกล่าวหาผู้หญิงค้าบริการทางเพศนั้นมีความรุนแรง อีกทั้งมีข่าวเรื่องการข่มขืน การลักขโมย และการเอาเปรียบจากตำรวจและคนคุมอยู่บ่อยครั้ง

การซื้อขายบริการทางเพศในประเทศกัมพูชาไม่มีความผิดตามกฎหมายที่ชัดเจน และการทดสอบ HIV และ STI กฎหมายก็เปิดโอกาสให้เข้าไปด้วยความสมัครใจและเป็นความลับ แต่ในทางปฏิบัติยังมีการเอากฎหมายมาใช้เนื่องจากมีความคลุมเครือและไม่ชัดเจนอยู่มาก

3.7 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศเวียดนาม

การค้าบริการทางเพศในเวียดนามผิดกฎหมาย ธุรกิจใดที่ยอมให้มีการค้าบริการทางเพศจะถูกปรับ และสามารถนำถุงยางอนามัยมาใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีได้ด้วย เมื่อถูกจับในครั้งแรกผู้หญิงจะต้องเสียค่าปรับ 300,000 ดอง และถ้าถูกจับได้อีกในครั้งต่อ ๆ ไป จะต้องจ่ายค่าปรับเพิ่มเป็น 5,000,000 ดอง

ต่อมาในปี 2004 รัฐได้เปลี่ยนค่าปรับเป็นเสียค่าปรับระหว่าง 500,000 - 5,000,000 ดอง ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์แวดล้อม ภายหลังจากผู้หญิงค้าบริการทางเพศถูกจับจะถูกส่งตัวไปยังศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีระดับการรักษาความปลอดภัยต่ำกว่าเรือนจำ โดยจะลงโทษคุมขัง 3 - 28 เดือน ทางศูนย์จะบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดกับบรรดากลุ่มที่ไม่ต้องจ่ายเงินตามคำสั่งศาล และต้องได้รับการตรวจสอบ HIV และ STIs ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

รัฐบาลยังได้จัดทำโครงการป้องกันเชื้อ HIV สำหรับผู้หญิงค้าบริการทางเพศผ่านทางตำรวจและหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขที่มีความเกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ ซึ่งจากการรายงานของเครือข่ายผู้หญิงค้าบริการทางเพศในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายพบว่า ในภูมิภาคนี้มีการบังคับใช้อย่างไม่เหมาะสมและก่อให้เกิดความเสียหายกับผู้หญิงมากกว่าจะเกิดผลดี จนกระทั่งปี 2011 กฎหมายได้สนับสนุนนโยบายที่มีชื่อว่า “The National Programme of Action Prostitution 2011-2015” มีจุดประสงค์เพื่อความเป็นอิสระของชุมชนและเมืองจากการค้าบริการทางเพศด้วยการบังคับใช้กฎหมาย การฝึกอบรม และการเผยแพร่ข้อมูลของสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับ HIV และ STIs (โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์)

ตามพระราชกฤษฎีกาป้องกันและควบคุมการค้าประเวณีปี 2013 มีข้อห้ามอย่างเคร่งครัดดังนี้

- (๑) การซื้อและขายเพศสัมพันธ์
- (๒) ที่พักแก่การค้าบริการทางเพศ
- (๓) การจัดกิจกรรมให้กับการค้าบริการทางเพศ
- (๔) บังคับให้ค้าบริการทางเพศ
- (๕) เป็นนายหน้าให้กับการค้าบริการทางเพศ
- (๖) ปกป้องการค้าบริการทางเพศ
- (๗) ไม่ใช่ธุรกิจบริการในทางที่ผิดเพื่อกิจกรรมการค้าบริการทางเพศและการกระทำอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการค้าบริการทางเพศตามที่กฎหมายกำหนด

ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศในเวียดนามถือว่ามีความผิดตามกฎหมายต้องได้รับการลงโทษ

3.8 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศลาว

การค้าบริการทางเพศในประเทศลาวมีน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศไทย เพราะผู้หญิงลาวจำนวนหนึ่งเดินทางเข้ามาค้าบริการทางเพศในประเทศไทยแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากมีตลาดที่ใหญ่กว่า ในปี 2014 มีการศึกษาพบว่าผู้หญิงค้าบริการเพศลาวในบาร์และคาราโอเกะมีอยู่ถึงร้อยละ 20 ที่ไม่สามารถเข้าถึงถุงยางและการรักษาทางการแพทย์ขั้นพื้นฐานได้ (http://factsanddetails.com/southeast-asia/Laos/sub5_3b/entry-2961.html) เมื่อศึกษาประเด็นทางกฎหมายพบว่า การค้าบริการทางเพศในประเทศลาวยังไม่ถูกกฎหมาย และกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีการบัญญัติเรื่องค้าประเวณีไว้ในกฎหมายการป้องกันและพัฒนาผู้หญิง ปี 2004 ในส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นประเด็นการค้าผู้หญิงและเด็ก

มาตรา 24 การค้ามนุษย์ในผู้หญิง หมายถึง การจัดหา การช่วยเหลือขนถ่าย ขนส่ง ส่งต่อ ให้ที่หลบซ่อน หรือการรับผู้หญิงจากภายในหรือระหว่างชายแดน โดยใช้วิธีการหลอกลวง การให้หรือติดสินบน ข่มขู่ หรือใช้กำลัง และใช้การบีบบังคับ ข่มขู่ ขู่เชื้ญรูปแบบอื่น ๆ ลักพาตัว ผูกมัดทางหนี้ หรือโดยวิธีอื่น ๆ เพื่อให้เป็นแรงงานบังคับ การค้าบริการทางเพศ การตีพิมพ์สื่อลามกต่าง ๆ ซึ่งขัดกับวัฒนธรรมอันดีของชาติ หรือเพื่อการขายชิ้นส่วนอวัยวะ หรือเป็นไปด้วยวัตถุประสงค์ที่ผิดกฎหมายอื่น ๆ

ถ้าการกระทำเกิดขึ้นกับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แม้จะไม่ได้เป็นการหลอกลวง ข่มขู่ หรือการผูกมัดทางหนี้ ก็จัดว่าเป็นการค้ามนุษย์ทั้งสิ้น

บุคคลใดที่เป็นผู้ร่วมมือกับบุคคลที่กระทำความผิดข้างต้น แม้ว่าโดยการปลุกปั่น จัดหาสินทรัพย์ ยานพาหนะให้กับผู้กระทำความผิด ให้ที่พักพิง ปกปิดหรือขจัดพยานหลักฐาน ถือเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดในฐานะผู้สมรู้ร่วมคิดในการค้าผู้หญิงและเด็ก

ลาวมีการคุ้มครองเหยื่อของการค้ามนุษย์ไว้ค่อนข้างดี โดยมาตรา 25 กำหนดสิทธิของเหยื่อ เหยื่อหมายถึง บุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนจากการค้าผู้หญิงและเด็ก และเหยื่อจะมีสิทธิดังต่อไปนี้

- (1) ขอความช่วยเหลือจากคนใกล้ชิด
- (2) แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- (3) ให้การหรือส่งมอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดีต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- (4) ขอค่าสินไหมทดแทน เพื่อการเยียวยาและกลับคืนสู่สังคม
- (5) ได้รับการคุ้มครองและดูแลเพื่อรับรองความปลอดภัย
- (6) ไม่ถูกดำเนินคดีหรือควบคุมตัวภายใต้ข้อหาที่เกี่ยวข้องกับการค้าผู้หญิงและเด็ก การค้าบริการทางเพศ หรือการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
- (7) ไม่ถูกบันทึกภาพและภาพเคลื่อนไหว หรือถูกนำไปเผยแพร่ในลักษณะที่จะมีผลกระทบต่อเกียรติยศศักดิ์ศรี
- (8) ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม ที่พักพิง อาหาร เครื่องนุ่งห่ม การรักษาพยาบาล การศึกษาทางวิชาชีพ การเดินทางกลับประเทศ และอื่น ๆ

(9) ได้รับสิทธิอื่น ๆ ตามกฎหมายและระเบียบที่กำหนดไว้

มาตรา 49 มาตราการทางอาญาต่อต้านการค้าผู้หญิงและเด็ก ระบุว่าบุคคลที่กระทำความผิดในการค้าผู้หญิงและเด็กจะถูกลงโทษจำคุก 5 - 15 ปี และมีโทษปรับ 10,000,000 กีบ ถึง 100,000,000 กีบ และยึดทรัพย์สินตามกฎหมายอาญามาตรา 32 ในกรณีที่มีการกระทำความผิดและเหยื่อเป็นเด็กที่มากกว่า 2 คนขึ้นไป และเป็นญาติกับผู้กระทำความผิดหรือเหยื่อได้รับบาดเจ็บหรือมีผลกระทบทางจิต ผู้กระทำความผิดในฐานะผู้ค้าผู้หญิงและเด็กจะถูกลงโทษจำคุก 15 - 20 ปี และต้องถูกปรับเป็นเงิน 100,000,000 กีบ ถึง 500,000,000 กีบ และต้องถูกยึดทรัพย์สินตามกฎหมายอาญามาตรา 32

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นสาเหตุให้เหยื่อต้องพิการตลอดชีวิต หรือทำให้เหยื่อติดเชื้อ HIV/AIDS หรือเสียชีวิต ต้องถูกลงโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับ 500,000,000 กีบ ถึง 1,000,000,000 กีบ และต้องถูกยึดทรัพย์สินตามกฎหมายอาญามาตรา 32 หรือถูกตัดสินประหารชีวิต การเตรียมการ และการพยายามดำเนินการก็จะถูกลงโทษในฐานความผิดเดียวกัน

นอกจากนี้ ลาวยังมีกฎหมายที่ควบคุมความสัมพันธ์ในครอบครัวด้วย โดยกฎหมายอาญา ปี 2005 บทที่ 6 กล่าวถึงช่องโหว่ของสถานะและความสัมพันธ์ในครอบครัว

มาตรา 126 การประพฤติดีกในกาม บุคคลที่แต่งงานแล้วถ้ามีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลที่สาม ต้องระวางโทษจำคุก 3 เดือน ถึง 1 ปี หรือต้องถูกทำการปลูกฝังการศึกษาใหม่ (Re-education) โดยไม่ลิดรอนเสรีภาพ และต้องเสียค่าปรับ 500,000 กีบ ถึง 5,000,000 กีบ ส่วนคู่ที่ร่วมกระทำความผิดต้องระวางโทษเดียวกัน

มาตรา 128 การข่มขืน บุคคลที่ใช้กำลังข่มขืนด้วยอาวุธ ยาเสพติด และสารเสพติดอื่น ๆ หรือวิธีการอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้หญิงต้องตกอยู่ในสถานะที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ เพื่อการมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงที่ไม่ยินยอม ซึ่งผู้หญิงนั้นไม่ได้เป็นภรรยา จะต้องระวางโทษจำคุก 3 - 5 ปี และปรับ 1,000,000 - 5,000,000 กีบ ในกรณีที่เหยื่อเป็นผู้หญิงที่มีอายุ 15 - 18 ปี เป็นผู้อยู่ใต้การปกครองของผู้กระทำความผิดหรือเป็นคนไข้ของผู้กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุก 5 - 10 ปี และปรับ 2,000,000 - 10,000,000 กีบ ในกรณีที่เป็นการข่มขืนโดยมีผู้กระทำความผิดหลายคนและผู้เสียหายมีอายุต่ำกว่า 15 ปี จนทำให้ต้องทุพพลภาพหรือเสียชีวิต จะต้องระวางโทษจำคุก 7 - 15 ปี และปรับ 5,000,000 - 15,000,000 กีบ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดข่มขืนและฆ่าเหยื่อ จะต้องระวางโทษจำคุก 15 -20 ปี และปรับ 10,000,000 - 20,000,000 กีบ นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดอาจถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต คนที่วางแผนกระทำความผิดอาจจะต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา 129 การมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก ไม่ว่าเด็กจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ต้องระวางโทษจำคุก 1 - 5 ปี และปรับ 2,000,000 - 5,000,000 กีบ

มาตรา 131 การค้าประเวณี ผู้ใดมีส่วนร่วมในการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุก 3 เดือน ถึง 1 ปี หรือต้องปลุกฝังการศึกษาใหม่ (re-education) โดยไม่ลิดรอนเสรีภาพ จะต้องเสียค่าปรับ 50,000 ถึง 500,000 กีบ ส่วนผู้ใดอำนวยความสะดวกให้มีการค้าบริการทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุก 3 เดือน ถึง 1 ปี หรือปรับเป็นเงิน 300,000 - 1,000,000 กีบ หรือต้องปลุกฝังการศึกษาใหม่ (Re-education) โดยไม่ลิดรอนเสรีภาพ

มาตรา 132 การจัดหา ผู้ใดมีรายได้จากการจัดหาการค้าบริการทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุก 6 เดือน ถึง 3 ปี และปรับ 5,000,000 - 10,000,000 กีบ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดกระทำงานนี้เป็นประจำและเกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศเด็กหรือบังคับให้ผู้หญิงที่อยู่ภายใต้การปกครองต้องกระทำการค้าบริการทางเพศ จะต้องระวางโทษ 3 - 5 ปี ปรับตั้งแต่ 10,000,000 - 50,000,000 กีบ

มาตรา 133 การบังคับให้ค้าบริการทางเพศ ผู้ใดก็ตามบังคับให้บุคคลอื่นค้าบริการทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุก 5 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000,000 - 20,000,000 กีบ ถ้าเป็นการบังคับบุคคลอื่นที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ต้องระวางโทษจำคุก 10 - 20 ปี ปรับ 20,000,000 - 50,000,000 กีบ

3.9 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศฟิลิปปินส์

การศึกษาขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization : ILO) ในปี 1998 ได้ประมาณการจำนวนผู้ที่ประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศในประเทศฟิลิปปินส์พบว่า มีจำนวน 400,000 - 500,000 คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นเด็กประมาณ 60,000 ถึง 100,000 คน ในปี 2004 จำนวนผู้หญิงที่ถูกกดขี่มีจำนวน 600,000 คน และขยายตัวเป็น 800,000 คน ในปี 2005 การศึกษาในปี 2009 พบว่ามีจำนวนอยู่ราว ๆ 800,000 คน จากจำนวนนี้ครึ่งหนึ่งเป็นเด็ก (<http://pcw.gov.ph/sites/default/files/documents/laws/wpla/2013/October/webmaster/anti-prostitution.pdf>)

พระราชบัญญัติการค้ามนุษย์ในปี 2003 ได้นิยามความหมายการค้าบริการทางเพศให้กว้างขึ้น โดยหมายถึงการกระทำใด ๆ การติดต่อธุรกิจ แผนโครงการหรือการออกแบบที่ใช้คนอื่นสำหรับการมีเพศสัมพันธ์ การปฏิบัติสิ่งลามกเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงิน กำไรหรือของตอบแทน

แม้การค้าบริการทางเพศในประเทศฟิลิปปินส์จะผิดกฎหมาย แต่รัฐบาลท้องถิ่นก็ยังสามารถอนุญาตและให้ใบอนุญาตกับการประกอบการบาร์และชองได้ มีเพียงประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขที่ได้ระบุว่า โสเภณีคือ ผู้หญิงที่ได้รับเงินและกำไร มีนิสัยปกติที่หลงไปกับการมีเพศสัมพันธ์ หรือมีความประพฤติที่ไม่ชอบด้วยศีลธรรม ซึ่งถือว่าการค้าบริการทางเพศเป็นอาชญากรรม

กฎหมายสาธารณรัฐ ฉบับ 10158 หรือมาตรา 202 ของกฎหมายอาญา ฉบับแก้ไขใหม่ กำหนดให้การดำเนินคดีกับผู้หญิงค้าบริการทางเพศต้องมียศประกอบดังต่อไปนี้ (1) มีส่วนร่วมในการมีเพศสัมพันธ์หรือ

ความประพฤติผิดศีลธรรม (2) ประพฤติจนเป็นปกติ และ (3) มีการจ่ายเงินเพื่อหวังผลกำไร ทำให้การดำเนินคดีค่าบริการทางเพศทำได้ยาก ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงใช้กฎหมายอื่นเพื่อดำเนินคดีแทน เช่น กฎหมายลงโทษคนเร่ร่อนตามมาตรา 202(5) เพราะกฎหมายได้กำหนดให้ผู้หญิงค่าบริการทางเพศเป็นคนพเนจรรูปแบบหนึ่ง เพราะมีการชักชวนในที่สาธารณะและเดินเตร็ดเตร่ บทลงโทษกำหนดให้จำคุก 30 วัน และต้องจ่ายค่าปรับในครั้งแรก ถ้ามีการกระทำความผิดซ้ำอีกจะเพิ่มบทลงโทษเป็นจำคุก 6 เดือน ส่วนคนคุมช่องหรือแมงดา กฎหมายได้ผ่านอนุมัติให้ (1) แมงดากลายเป็นอาชีพที่ถูกกฎหมาย ไม่ได้จัดเป็นกลุ่มเร่ร่อน (2) แมงดาจะสามารถใช้อำนาจได้มากขึ้นในการจัดระเบียบผู้หญิงที่ทำอาชีพค่าบริการทางเพศ

กฎหมายอีกฉบับที่กล่าวถึงการค่าบริการทางเพศคือ พระราชบัญญัติการค้ามนุษย์ปี 2003 ได้กำหนดในส่วนที่ 4 ว่า การค้ามนุษย์จะเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการรับส่ง ขนถ่าย บุคคลหรืออื่น ๆ ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการค่าบริการทางเพศ หรือการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุก 20 ปี และปรับเป็นเงิน 1,000,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท ถ้าเป็นการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ โดยการรับมาเป็นลูกบุญธรรม มีโทษจำคุกตลอดชีวิต ปรับไม่น้อยกว่า 2,000,000 บาท แต่ไม่เกิน 5,000,000 บาท

ส่วนที่ 11 บุคคลใดซื้อหรือมีส่วนร่วมในบริการการค้ามนุษย์อย่างการค่าบริการทางเพศ ความผิดครั้งแรกจะต้องทำงานบริการชุมชนเป็นเวลา 6 เดือน ซึ่งต้องได้รับการพิจารณาจากศาล และปรับ 50,000 บาท ถ้าเป็นความผิดในครั้งที่สองและครั้งต่อ ๆ ไป ต้องระวางโทษจำคุก 1 ปี ปรับ 100,000 บาท

3.10 กฎหมายการค้าประเวณีของประเทศบรูไน

การค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งผิดกฎหมาย (Illegal) มีการระบุนถึงการทำผิดโดยการร่วมเพศทางทวารหนักไว้ด้วยการลงโทษสูงสุด 10 ปี ปรับสูงสุด 30,000 ดอลลาร์บรูไน อายุที่ถือว่าบรรลุนิติภาวะในประเทศบรูไนคือ 18 ปี ถ้าต้องการจะแต่งงานกัน กฎหมายอนุญาตให้ต้องมีอายุ 13 ปีขึ้นไป แต่การจะมีเพศสัมพันธ์กันได้ต้องมีอายุ 14 ปี

การกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับการค่าบริการทางเพศมีดังนี้

มาตรา 375 การข่มขืน การร่วมประเวณีกับผู้หญิงอายุต่ำกว่า 14 ปี พระราชบัญญัติได้กำหนดการกระทำความผิดไว้ในมาตรา 376 ผู้ใดพยายามที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี ยกเว้นเป็นการแต่งงาน ที่ภรรยาไม่ได้มีอายุต่ำกว่า 13 ปี และไม่ใช่ว่าการข่มขืน จะมีความผิดฐานกระทำความผิด ต้องจำคุกไม่น้อยกว่า 8 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี และต้องถูกเขียนติ 12 ครั้ง

มาตรา 366 กรณีที่ผู้หญิงอายุน้อย ผู้ใดไม่ว่าจะจัดส่งผู้หญิงไปสถานที่ใด ๆ แล้วเป็นการกระทำที่ผู้หญิงรู้หรือไม่รู้หรือเป็นการบังคับหรือล่อลวงเพื่อการมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ผิดกฎหมาย จะต้องถูกลงโทษจำคุกสูงสุด 20 ปี และเขียนอย่างน้อยจำนวน 12 ครั้ง กรณีที่นำเข้าผู้หญิงจากต่างประเทศ ผู้ใดนำเข้าผู้หญิงที่

มีอายุต่ำกว่า 21 ปี จากประเทศอื่น ๆ เข้าสู่บรูไน ผู้หญิงอาจรู้หรือไม่ว่าถูกบังคับ ล่อลวง เพื่อการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างผิดกฎหมาย จะต้องถูกลงโทษสูงสุด 30 ปี และต้องถูกเขียนตี 12 ครั้ง

มาตรา 367 การลักพาตัวหรือนำมาเป็นทาส หรือเพื่อนำมาตอบสนองความต้องการทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกสูงสุด 30 ปี และต้องถูกเขียนตี 12 ครั้ง

มาตรา 372 การขายเพื่อมีจุดประสงค์เพื่อการค้าบริการทางเพศ กำหนดว่า ผู้ใดขาย จำ หรือจำหน่ายบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยตั้งใจว่าบุคคลจะถูกว่าจ้างเพื่อการค้าบริการทางเพศหรือมีเพศสัมพันธ์ที่ผิดกฎหมายหรือผิดศีลธรรม หรือใช้เพื่อจุดประสงค์ดังกล่าว มีโทษจำคุกสูงสุด 30 ปี และเขียน 12 ครั้ง

พระราชบัญญัติกฎหมายป้องกันผู้หญิงและเด็ก

มาตรา 3 การขายหรือการทำงานสำหรับวัตถุประสงค์การค้าบริการทางเพศ

1. ผู้ใดขายหรือว่าจ้าง หรือจำหน่าย หรือซื้อ หรือได้รับการว่าจ้าง หรือครอบครองผู้หญิงหรือเด็ก ด้วยความต้องการที่จะนำผู้หญิงหรือเด็กไปเป็นลูกจ้าง หรือใช้เพื่อมีวัตถุประสงค์การค้าประเวณีทั้งในประเทศและนอกประเทศบรูไน
2. การจัดหาผู้หญิงหรือเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่า 21 ปี หรือผู้หญิงและเด็กที่มีอายุมากกว่าเป็นหญิงค้าบริการทางเพศที่มีลักษณะผิดศีลธรรม ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศหรือประเทศนอกบรูไน สำหรับวัตถุประสงค์การค้าบริการทางเพศ ยกเว้นการแต่งงาน
3. โดยการคุกคามหรือข่มขู่ผู้หญิงหรือเด็ก เพื่อเชื่อมต่อทั้งในประเทศและนอกประเทศบรูไนกับผู้ขายคนอื่น ๆ ยกเว้นการแต่งงาน
4. ภายใต้ข้ออ้างที่เป็นเท็จหรือการหลอกลวง เพื่อช่วยเหลือหรือทำให้ผู้หญิงหรือเด็กเข้ามาประเทศบรูไน ไม่ว่าจะทราบหรือไม่ทราบว่าจ้าง
5. ผู้หญิงหรือเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี หรือมีอายุมากกว่าที่ไม่ได้เป็นผู้หญิงค้าบริการทางเพศหรือลักษณะผิดศีลธรรม แต่เชื่อได้ว่าถูกจัดหามาเพื่อวัตถุประสงค์การค้าบริการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งในประเทศและนอกประเทศบรูไน หรือมีจุดประสงค์ดังกล่าว ยกเว้นการแต่งงาน
6. รู้หรือมีสาเหตุที่เชื่อได้ว่าผู้หญิงหรือเด็กถูกจัดหาโดยการคุกคามข่มขู่ เพื่อวัตถุประสงค์การค้าบริการทางเพศทั้งในประเทศและนอกประเทศบรูไน ยกเว้นการแต่งงาน
7. รู้หรือมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าผู้หญิงหรือเด็กได้เข้ามาในประเทศบรูไนถูกละเมิดตาม (4) หรือได้รับการซื้อขาย (1) โดยมีวัตถุประสงค์ว่าจ้างหรือนำไปใช้เพื่อการค้าบริการทางเพศทั้งในและนอกประเทศ
8. การกักขังผู้ใหญ่หรือเด็กไว้ในช่อง
9. การกักขังผู้ใหญ่หรือเด็กไว้ในสถานที่ที่เธอจะได้รับการว่างจ้างหรือใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าบริการทางเพศ สิ่งผิดกฎหมาย หรือผิดศีลธรรม

มาตรา 4 การขายผู้หญิงและเด็ก

1. ผู้ใดซื้อขาย จัดซื้อ ค้าขาย หรือนำเข้าผู้หญิง หรือเด็กในประเทศบรูไน เพื่อจุดประสงค์ในการค้าขาย และเพื่อวัตถุประสงค์การค้าบริการทางเพศของผู้หญิงละเด็กในปัจจุบัน ต้องระวางโทษจำคุก 5 ปี ปรับ 20,000 ดอลลาร์บรูไน
2. ไม่มีใครถูกดำเนินคดี ถ้าเป็นการซื้อเด็กหรือผู้หญิงเพื่อนำเข้าหรือส่งออกเพื่อวัตถุประสงค์การแต่งงานหรือประกอบพิธีทางศาสนาภายใต้กฎหมายหรือศุลกากร

3.11 กฎหมายเปรียบเทียบของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศในอาเซียน ทั้ง 10 ประเทศ สามารถเปรียบเทียบกันได้ดังตารางที่ 3.1 โดยจะเห็นได้ว่า เกือบทุกประเทศการค้าบริการทางเพศยังไม่ถูกกฎหมาย (illegal) แต่จะมีรายละเอียดของการจำกัดหรือข้อห้ามบางประการที่แตกต่างกัน ยกเว้นประเทศสิงคโปร์ที่อนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐอย่างเข้มงวด จุดร่วมอีกประการหนึ่งซึ่งนับว่าเป็นปัญหาหลักในภูมิภาคอาเซียนคือการค้ามนุษย์ (Human Trafficking) การค้าบริการทางเพศถูกจัดว่าเป็นหนึ่งในรูปแบบของการค้ามนุษย์ด้วย ทั้งการเคลื่อนย้ายแรงงานภายในภูมิภาคระหว่างประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง การบังคับแรงงาน การข่มขู่คุกคาม และการใช้แรงงานผู้หญิงและเด็ก เป็นต้น จึงเห็นได้ว่ากฎหมายที่หลายประเทศใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานค้าบริการทางเพศหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ประโยชน์คือกฎหมายค้ามนุษย์ ในขณะที่ความต่างในเรื่องกฎหมายของแต่ละประเทศคือบางประเทศมีการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ซื้อบริการทางเพศที่ถือว่าเป็นลูกค้า ในขณะที่อีกหลาย ๆ ประเทศยกเว้นโทษและมุ่งเอาผิดกับผู้หญิงค้าบริการทางเพศเพียงอย่างเดียว ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายในแต่ละประเทศจึงสอดคล้องกับสภาพปัญหา บริบททางสังคมวัฒนธรรม และมุมมองในเรื่องการค้าบริการทางเพศ รวมทั้งการจัดการในเรื่องนี้ ซึ่งทำให้มีบทลงโทษที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3.1 สรุปความผิดตามกฎหมายในการค้าประเวณีของแต่ละประเทศ

ประเทศ	การค้าบริการทางเพศในที่ส่วนตัว	การชักจูงเพื่อบริการทางเพศ	การค้าบริการทางเพศในช่อง
ไทย	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)
สิงคโปร์	ถูกกฎหมาย (legal)	ผิดกฎหมาย (illegal)	ถูกกฎหมาย (legal)
มาเลเซีย	ไม่มีการระบุว่าผิดกฎหมาย (not illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)
อินโดนีเซีย	ไม่มีการระบุว่าผิดกฎหมาย (not illegal)	ไม่มีการระบุว่าผิดกฎหมาย (not illegal)	ไม่มีการระบุว่าผิดกฎหมาย (not illegal)
พม่า	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)
กัมพูชา	ถูกกฎหมาย (legal)	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)
เวียดนาม	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)
ลาว	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)
ฟิลิปปินส์	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)
บรูไน	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)	ผิดกฎหมาย (illegal)

3.12 ข้อสังเกตต่อกฎหมายตรวจคนเข้าเมืองของบางประเทศในอาเซียน

เนื่องจากการค้าประเวณีมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเพศสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานของมนุษย์ ทำให้การลงโทษทางกฎหมายไม่ได้เอาผิดจริงจังเต็มที่ เนื่องจากไม่ใช่อาชญากรรมร้ายแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ ภาครัฐของทุกประเทศมักจะเน้นการส่งตัวกลับไปยังภูมิลำเนามากกว่าการกักขังเพื่อรอลงโทษในประเทศตนเอง ซึ่งกฎหมายหนึ่งที่มีถูกหยิบยกขึ้นมาใช้โดยแต่ละประเทศก็คือกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง

กฎหมายตรวจคนเข้าเมืองเป็นกฎหมายที่แต่ละประเทศบัญญัติขึ้นมาได้เอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศจำนวนมาก อย่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศ กฎหมายดังกล่าวจึงถูกดำเนินการใช้เป็นการเฉพาะในประเทศนั้นๆ ทำให้การตรวจสอบและคัดกรองคนเข้าเมืองมีความแตกต่างกัน ทั้งความเข้มงวดในตรวจตรา ข้อกำหนดของการเดินทางเข้า และข้อปฏิบัติสำหรับการพำนักอยู่ภายในประเทศ มาตรการนี้เป็นเครื่องมือที่มีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ รวมถึงเพื่อการค้าบริการทางเพศ ซึ่งถือเป็นมาตรการทางกฎหมายที่นำมาบังคับใช้เพื่อลดปัญหาการกระทำผิดที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง

จากการลงพื้นที่พบว่ามาเลเซียและสิงคโปร์นำกฎหมายเข้าเมืองมาใช้เป็นหลักเพื่อสกัดกั้นผู้หญิงที่จะเข้าไปทำงานค้าบริการทางเพศด้วย เนื่องจากในอาเซียนการค้าบริการทางเพศยังไม่ถูกกฎหมาย บางประเทศที่

อนุญาตให้มีการค้า การค้าทางบริการทางพศนั้นต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ ผู้หญิงที่เดินทางเข้าประเทศ ต้องเข้าไปอย่างไม่มีวัตถุประสงค์อื่นที่ผิดกฎหมายแอบแฝง ส่วนฟิลิปปินส์กับพม่าได้เห็นมาตรการที่ทางรัฐไทย ใช้เพื่อตรวจสอบผู้หญิงที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพื่อประกอบอาชีพหรือเป็นทางผ่าน ดังนั้น กฎหมาย ตรวจคนเข้าเมืองจึงมีความสำคัญในแง่ของการป้องกันและการเอาผิดทางกฎหมาย

ประเทศไทยตรากฎหมายคนเข้าเมืองในรูปของพระราชบัญญัติ ฉบับที่ใช้งานปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ซึ่งอธิบายคำว่า “คนเข้าเมือง หมายความว่า คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักร” ในส่วนรายละเอียดนั้นกำหนดให้บุคคลที่เข้ามาต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดใน กฎกระทรวง ต้องการผ่านการตรวจและอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ด่านตรวจ การเดินทางเข้าและ เดินทางออกต้องผ่านตามช่องทางที่กำหนดเท่านั้น ซึ่งถ้าไม่ปฏิบัติตามจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีและปรับไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีที่นำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาประเทศโดยฝ่าฝืนคำสั่งจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท กรณีถ้าให้ที่พักอาศัย ช่วยเหลือ ซ่อนเร้นให้พ้นจากการจับกุมโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 50,000 บาท ถ้าเป็นการกระทำเพื่อช่วยคนในครอบครัวศาลไม่ลงโทษ และถ้าเป็นการพัก อาศัยอยู่ในประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการอนุญาตสิ้นสุดแล้ว หรือถูกเพิกถอน ต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำและปรับ

ประเทศมาเลเซียได้ตรากฎหมายเข้าเมืองโดยในฉบับแก้ไข² ทางกรมมาเลเซียดำเนินการเอาผิดกับคน ต่างด้าวที่เข้าเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีมาตรการลงโทษปรับไม่เกิน 10,000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำและปรับ และเขียนไม่เกิน 6 ปี ถ้าเป็นการเข้าเมืองผิดกฎหมาย ปรับ 10,000 ริงกิต หรือจำคุก 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และถูกเขียน 6 ครั้ง กรณีที่นายจ้างรับแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจำนวน 1 - 5 คน มีโทษ ปรับตั้งแต่ 10,000 - 50,000 ริงกิต หรือจำคุก 1 ปีต่อลูกจ้าง 1 คน หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้ารับแรงงานต่างด้าว ผิดกฎหมายมากกว่า 5 คน ถูกเขียน และจำคุก 5 ปี ผู้ที่อนุญาตให้ที่พักอาศัยจะมีโทษปรับไม่น้อยกว่า 30,000 ริงกิต หรือจำคุก ไม่เกิน 1 ปี ต่อคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย 1 คน หรือทั้งจำทั้งปรับ ในส่วนผู้ที่ทำหน้าที่ปกป้อง หรือคุ้มครองจะมีโทษปรับไม่น้อยกว่า 10,000 ริงกิต แต่ไม่เกิน 50,000 ริงกิต หรือจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 5 ปี และถูกเขียนไม่เกิน 6 ครั้ง ถ้าได้รับอนุญาตเข้าเมืองแต่อยู่เกินเวลาที่ได้รับ (Over Stay) จะมีโทษปรับวันละ 30 - 50 ริงกิต และกักกันเพื่อรอส่งกลับประเทศต้นทางต่อไป

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศหนึ่งที่มีความเข้มงวดอย่างมากเรื่องการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายหรือการ อยู่ในสิงคโปร์เกินกำหนด หากถูกจับ ผู้กระทำผิดจะต้องถูกจำคุก ถูกเขียนและถูกปรับแล้วแต่การพิจารณา ของกองตรวจคนเข้าเมือง (Immigration and Checkpoints Authority) ซึ่งโทษจำคุกสูงสุด 6 เดือน หรือ ปรับ 4,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ และถูกส่งกลับประเทศ หากอยู่เกิน 90 วันจากเวลาที่กำหนด จะมีโทษเขียนอย่างน้อย 3 ครั้ง และจำคุกสูงสุด 6 เดือน ผู้เข้าไปทำงานต้องได้รับใบอนุญาตทำงานจาก กระทรวงแรงงานสิงคโปร์ก่อนเดินทางเข้าสิงคโปร์ ถ้าเป็นเดินทางเข้าสิงคโปร์ภายใต้ Visitor Pass จะไม่

² มีผลบังคับใช้กฎหมายฉบับแก้ไขตั้งแต่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2545

สามารถประกอบอาชีพหรือทำธุรกิจได้ ผู้ใดฝ่าฝืนและถูกจับกุมถือว่ามีความผิดตามกฎหมายเข้าเมือง มีโทษสูงสุดปรับ 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุก 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ และถูกเพิกถอนด้วยอายุ 3 ครั้ง และถูกส่งกลับประเทศ ถ้าเป็นการเดินทางเข้าสิงคโปร์โดยผิดกฎหมาย จะมีโทษจำคุก 1 ปี หรือปรับสูงถึง 4,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ ในกรณีที่ให้ที่พักอาศัยแก่ผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย จะมีโทษจำคุกสูงสุด 1 ปี หรือปรับสูงถึง 4,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2556 ประเทศฟิลิปปินส์ได้ออกระเบียบการเข้าเมืองใหม่โดยผู้ที่มาจาก 151 ประเทศสามารถเดินทางเข้าเมืองโดยไม่ต้องขอ VISA และสามารถอยู่ได้ 30 วัน ทั้งนี้หนังสือเดินทางต้องมีอายุมากกว่า 6 เดือน ถ้าเป็นการเข้ามาทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตระหว่างโทษจำคุก 3 เดือนถึง 3 ปี โทษปรับตั้งแต่ 1,000 - 10,000 เปโซ หรือทั้งจำและปรับ ชาวต่างชาติสามารถเข้าฟิลิปปินส์ในฐานะนักท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องทำวีซ่าภายใต้ Executive Order (EO) 408 หรือวีซ่าสำหรับผู้ต้องการเข้าประเทศเป็นการชั่วคราวตามมาตรา 9 (a) ของกฎหมายตรวจคนเข้าเมืองฟิลิปปินส์ (Philippines Immigration Act) ซึ่งวีซ่าประเภทนี้อนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้าประเทศได้ทั้งเพื่อธุรกิจ เพื่อการพักผ่อน หรือเพื่อสุขภาพโดยสามารถอยู่ในประเทศได้ถึง 59 วัน และอาจจะขยายได้ถึง 1 ปีในขณะที่อยู่ในฟิลิปปินส์ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (Bureau of Immigration หรือ BI) จะอนุญาตให้ชาวต่างชาติเปลี่ยนสถานภาพการเข้าเมืองจากนักท่องเที่ยวไปเป็นวีซ่าประเภทอื่นได้โดยไม่จำเป็นต้องออกนอกประเทศ

รัฐบาลอินโดนีเซียบังคับใช้กฎหมายด้านการตรวจคนเข้าเมืองอย่างเข้มงวด โดยผู้ที่พำนักรอยู่ในอินโดนีเซียเกินเวลาที่ได้รับอนุญาต (Overstay) จะมีโทษทั้งจำและปรับ โทษปรับวันละ 300,000 รูเปียห์ ในกรณีที่อยู่เกินมากกว่า 60 วัน จะถูกปรับสูงสุด 25,000,000 รูเปียห์ และมีโทษจำคุกสูงสุด 5 ปี สิ่งของผิดกฎหมาย อาวุธ ยาเสพติด อาวุธปืน หนังสือโป๊ เป็นสิ่งต้องห้าม ห้ามนำเข้าประเทศเพราะกฎหมายอินโดนีเซียกำหนดโทษหนัก โดยเฉพาะการครอบครองยาเสพติดมีโทษถึงประหารชีวิต เนื่องจากอินโดนีเซียเป็นประเทศมุสลิมที่เคร่งครัด อบายมุขต่าง ๆ จึงไม่ชอบตามหลักศาสนา

การเดินทางเข้าประเทศลาว ต้องใช้เอกสารเดินทางอย่างหนังสือเดินทางหรือบัตรผ่านแดน ซึ่งการไม่ใช่เอกสารเดินทางที่ถูกต้องถือเป็นการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ผู้ที่มีสัญชาติไทยจะเดินทางเข้าประเทศลาวได้ 2 วิธี คือ หนึ่ง โดยใช้บัตรผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass) ซึ่งสามารถอยู่ในลาวได้ 3 วัน 2 คืน บัตรดังกล่าวออกให้ที่จังหวัดหนองคาย จะอยู่ได้เฉพาะในนครหลวงเวียงจันทน์เท่านั้น ไม่สามารถเดินทางออกนอกกำแพงนครไปยังที่อื่น ๆ ได้ การฝ่าฝืนต้องระวางโทษทั้งจำและปรับ โดยจำคุกตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป ปรับตั้งแต่ 100 ดอลลาร์สหรัฐ สูงสุดไม่เกิน 500 ดอลลาร์สหรัฐ วิธีที่สอง การใช้หนังสือเดินทางมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวจะอยู่ในลาวได้ไม่เกิน 30 วัน โดยหนังสือเดินทางจะต้องมีอายุการใช้งานเกิน 6 เดือน ถ้าละเมิดต้องระวางโทษทั้งจำและปรับ โดยจำคุกตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป ปรับตั้งแต่ 100 ดอลลาร์สหรัฐ สูงสุดไม่เกิน 500 ดอลลาร์สหรัฐ ในกรณีที่เข้าเมืองอย่างถูกกฎหมายแล้วพำนักรอยู่ในประเทศลาวต่อไปซึ่งเกิน

กำหนดที่ได้รับอนุญาต กรณีบัตรผ่านแดนจะถูกปรับวันละ 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อวันที่อยู่เกินกำหนด ส่วนหนังสือเดินทางจะถูกปรับวันละ 10 ดอลลาร์สหรัฐต่อวันที่อยู่เกินกำหนด

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า กฎหมายเข้าเมืองนั้นมีความหลากหลายมากในเรื่องของการกำหนดโทษที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ และยังมีความแตกต่างกันในเรื่องของความเข้มงวดในการบังคับใช้ด้วย อย่างไรก็ตาม หลายประเทศใช้เพียงการปรับและขับไล่ออกนอกประเทศเท่านั้น เนื่องจากการตัดสินจำคุกจะทำให้ประเทศนั้นเองต้องสูญเสียงบประมาณในการดูแล ผลที่ตามมาก็คือเกิดการกระทำความผิดซ้ำซากของผู้หญิงที่เข้ามาขายบริการ เพราะการลงโทษไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

นอกจากนี้ เมื่อทำการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่า การให้ความสำคัญเรื่องการเคลื่อนย้ายโสเภณีของประเทศต่าง ๆ นั้นยังมีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นการให้ความสำคัญกับการค้าภายในประเทศมากกว่า โดยหากจะเน้นความสำคัญเรื่องการเคลื่อนย้าย ประเทศไทยควรเป็นประเทศแรก ๆ ที่ดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

บทที่ 4

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้ของการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ

ปัจจุบันอาชีพค้าบริการทางเพศเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย แต่เนื่องด้วยรายได้ที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ทำให้หญิงสาวจำนวนไม่น้อยเลือกประกอบอาชีพดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม การประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศส่งผลให้ระยะเวลาการสะสมทุนมนุษย์ของหญิงสาวเหล่านี้น้อยกว่าคนปกติ ทั้งในแง่บริบทของระยะเวลาในการเรียน (Year of Schooling) และการได้รับการฝึกอบรม (Job Training) ซึ่งอาจทำให้ขาดโอกาสในการทำงานอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งระยะเวลาในการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศนี้ค่อนข้างสั้น และโอกาสในการกลับเข้ามาสู่อาชีพแบบปกติค่อนข้างลำบาก ส่งผลให้ในระยะยาว หญิงสาวจำนวนไม่น้อยประสบปัญหาในการพึ่งพาตนเอง เนื่องจากไม่สามารถรักษาระดับของรายได้เลี้ยงตนเองอย่างคงที่และสม่ำเสมอไปตลอดชีวิต

เนื้อหาในบทนี้พยายามตอบคำถามในประเด็นที่ว่า การเลือกประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศส่งผลกระทบในแง่ความเสี่ยงต่อตัวผู้ค้าบริการทางเพศ หรือเกิตต้นทุนส่วนบุคคล (Private Cost) อย่างไร และเกิดผลได้อย่างไร เมื่อเปรียบเทียบการประกอบอาชีพแบบปกติ โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ ที่ชื่อว่าแบบจำลองการคำนวณรายได้ตลอดชีวิต (Life-time Income Model)

4.1 แบบจำลองการคำนวณรายได้ตลอดชีวิต

การวิเคราะห์ต้นทุนส่วนบุคคลของการเป็นผู้ค้าบริการทางเพศ สามารถคำนวณได้จากหลักคิด “ส่วนต่าง” ของรายได้ตลอดชีวิตเมื่อหญิงสาวเลือกเส้นทางประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศเปรียบเทียบกับหญิงสาวที่เลือกเส้นทางประกอบอาชีพแบบปกติว่ามีส่วนต่าง หรือส่วนเพิ่มมากน้อยเพียงใด

การคำนวณรายได้ของการเลือกประกอบแต่ละอาชีพนั้น ใช้หลักคิดของการคำนวณรายได้ตลอดชีวิต (Lifetime-income Earning) โดยใช้หลักการคำนวณค่าที่แท้จริง (The Present Value) เป็นพื้นฐาน ซึ่งสามารถเขียนเป็นรูปสัญลักษณ์อย่างง่าย ดังต่อไปนี้

$$LTE = \sum_{i=1}^n \frac{W_{ji}}{(1+r)^{i-1}} + \sum_{i=1}^m \frac{C_{pi}}{(1+r)^{i-1}}$$

โดยที่ LTE คือ รายได้ตลอดชีวิต (Lifetime-income Earning)

W_i คือ รายได้แต่ละช่วงเวลา i ของแต่ละประเภทงาน j

r คือ อัตราส่วนลด (Discount Rate)

i คือ ระยะเริ่มต้น

n คือ ระยะเวลาสุดท้าย

j คือ ประเภทของงาน

Cp คือ ต้นทุนทางการศึกษา (p = 1 ปริญญาตรี และ p = 2 ปริญญาโท)

m คือ ระยะเวลาที่เรียนหนังสือ

ซึ่งในส่วนของรายได้แต่ละช่วงเวลานั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณีหลัก ดังนี้

กรณี 1 อาชีพปกติ มีลักษณะการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเดือนในแต่ละช่วงเวลาถัดไปด้วยอัตราคงที่ (g_k) นั้นคือ

$$w_{i+1} = w_i(1 + g_k)$$

โดยที่ g_k คือ อัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ของอาชีพแบบปกติ

กรณี 2 อาชีพค้าบริการทางเพศ มีลักษณะรายได้คงที่ในแต่ละช่วงเวลาที่พักผ่อน ไม่มีอัตราการเจริญเติบโตของเงินเดือน ซึ่งแตกต่างจากรายได้จากการประกอบอาชีพแบบปกติ (กรณี 1)

นอกจากนี้ ในการศึกษาได้กำหนดข้อสมมติของแบบจำลองไว้ ดังต่อไปนี้

(1) ข้อสมมติด้านรายได้และอายุการทำงาน โดยสมมติให้เงินเดือนแรกบรรจุตามอัตราเงินเดือนแรกเข้าของข้าราชการแยกตามระดับคุณวุฒิทางการศึกษา

ระดับการศึกษา	เงินเดือนแรกบรรจุ (บาท)	อายุแรกเข้าทำงาน (ปี)	อายุเกษียณ (ปี)	อายุทำงาน (ปี)
ปริญญาโท	17,500	25	60	36
ปริญญาตรี	15,000	23	60	38
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9,400	15	60	46

(2) อัตราการเพิ่มของเงินเดือนของอาชีพแบบปกติ (Wage Growth: g_k) เท่ากับร้อยละ 6 หรือ 0.06 ซึ่งเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นของการเพิ่มเงินเดือนโดยเฉลี่ยของข้าราชการ

(3) อัตราส่วนลด (Discount Rate: r) เท่ากับร้อยละ 2 หรือ 0.02 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี 2550-2559)

(4) ต้นทุนทางการศึกษา

(4.1) ระดับปริญญาตรี เท่ากับ 35,516 บาท ต่อปี (ค่าเฉลี่ยของค่าเทอมภาคปกติของ 6 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) โดยสมมติว่าใช้เวลาเรียนแบบปกติ 4 ปีการศึกษา

(4.2) ระดับปริญญาโท เท่ากับ 100,000 บาท ต่อปี โดยสมมติว่าใช้เวลาเรียน 2 ปีการศึกษา

(5) ไม่มีต้นทุนในการเปลี่ยนแปลงประเภทงาน (No Transaction Costs)

4.2 แนวทางการกำหนดเส้นทางอาชีพและค่าตอบแทนของผู้ค้าบริการทางเพศในแบบจำลอง

การศึกษาค้นคว้าได้ทำการสำรวจผู้ค้าบริการทางเพศในกลุ่มที่เรียกว่า "สาวไซด์ไลน์" ในกรุงเทพฯ จำนวน 89 คน ผ่านเครือข่ายนายหน้าหรือแม่เล้าจำนวน 8 คน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมิถุนายน 2560 โดยเป็นการเก็บข้อมูลตามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูล และการเก็บข้อมูลมีทั้งแบบการสัมภาษณ์ซึ่งหน้า (Face-to-face) การสอบถามทางโทรศัพท์ และการกรอกแบบสอบถามในอีเมล หรือ LINE อย่างไรก็ดี ผลการสำรวจครั้งนี้อาจไม่สามารถถือได้ว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรทั้งหมดของผู้ค้าบริการทางเพศ อันเนื่องจากข้อจำกัดบางประการ ได้แก่

1. ข้อมูลที่ได้รับไม่ได้มีการตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล อย่างไรก็ดี เนื่องจากการตอบโดยความสมัครใจ ข้อมูลก็น่าจะเชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง
2. แหล่งข้อมูลที่ให้ข้อมูลเป็นไปเท่าที่สามารถเข้าถึงได้ โดยไม่ได้มาจากกระบวนการสุ่มตัวอย่างทางสถิติ
3. แหล่งข้อมูลมีเฉพาะสาวไซด์ไลน์ที่มีสังกัดเท่านั้น ไม่สามารถเป็นตัวแทนของสาวไซด์ไลน์ทั้งหมด และไม่สามารถเป็นตัวแทนของผู้ค้าบริการทางเพศทั้งหมดได้
4. พื้นที่หลักของแหล่งข้อมูลอยู่ในกรุงเทพฯ เท่านั้น แม้ว่าจะมีการเดินทางไปอื่นด้วย แต่พื้นที่หลักยังคงเป็นกรุงเทพฯ

วัตถุประสงค์ของการเข้าถึงข้อมูลของคนกลุ่มนี้ก็เป็นแนวทางการกำหนดเส้นทางอาชีพ (Career Path) และค่าตอบแทนของผู้ค้าบริการทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ เท่านั้น อย่างไรก็ดี การศึกษาค้นคว้าได้ทำการเก็บข้อมูลที่มีประโยชน์อื่นเพื่อทำความเข้าใจผู้ที่ประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศด้วย

จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบสาวไซด์ไลน์มีอายุกระจายอยู่ในช่วง 18-25 ปี ในจำนวนที่พอ ๆ กัน สาเหตุส่วนหนึ่งก็น่าจะมาจากการที่นายหน้าหรือแม่เล้าจำกัดอายุของเด็กในสังกัดไว้ไม่เกิน 25 ปี ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดนี้ด้วย

ตารางที่ 4.1 การกระจายช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์

อายุ	จำนวน
18	13
19	17
20	17
21	3
22	11
23	8
24	8
25	12
	89

ที่มา: จากการสำรวจ

เนื่องจากการเป็นสาวไซด์ไลน์สามารถทำได้เป็นอาชีพเสริมได้ การศึกษาครั้งนี้จึงถามถึงอาชีพปัจจุบันด้วย และพบว่าส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา มีทั้งปริญญาตรีและโท รองลงมาคือ PR/พรีตตี้/นางแบบ/ทำงานกลางคืน และพนักงานธนาคาร ตามลำดับ โดยมีเพียง 16 คนเท่านั้นที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ของคนกลุ่มนี้ก็ยังมีความต้องการจะทำงาน เนื่องจากรู้สึกเบื่อกับการอยู่ว่างๆ แต่ไม่ใช่เพราะต้องการหารายได้แต่อย่างใด

ตารางที่ 4.2 การกระจายอาชีพของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์

อาชีพ	จำนวน
นักศึกษา	31
PR/พรีตตี้/นางแบบ/ทำงานกลางคืน	27
พนักงานธนาคาร	13
ไม่มี	16
อื่นๆ	2
	89

ที่มา: จากการสำรวจ

กลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์ที่ทำการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่บอกว่าตนเองเป็นคนกรุงเทพฯ และปริมณฑล รองลงมาคือภาคเหนือและภาคกลางตอนบนเป็นหลัก

ตารางที่ 4.3 การกระจายภูมิฐานะของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์

ภูมิฐานะ	จำนวน
ภาคเหนือ	24
ภาคกลาง	14
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8
ภาคใต้	3
กทม.ฯ และปริมณฑล	40
	89

ที่มา: จากการสำรวจ

กลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์ที่ทำการสัมภาษณ์ทุกคนใช้จ่ายเงินส่วนใหญ่ในแต่ละเดือนไปกับคัลยกรรม/อาหารเสริม/เสริมความงาม เนื่องจากถือว่าการลงทุนในการแสวงหารายได้ เช่น การมีผิวขาวขึ้น มีหน้าอกที่ใหญ่ขึ้น มีหน้าที่ใสขึ้น นอกจากจะทำให้มีโอกาสได้งานง่ายขึ้น หรือมีรายได้มากขึ้นแล้ว ยังส่งผลต่อโอกาสความก้าวหน้าในการทำงานด้วย เช่น การเป็นดารา หรือนางแบบนิตยสาร เป็นต้น

ขณะที่กลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์ที่ทำการสัมภาษณ์ทุกคนใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อเครื่องประดับ/เสื้อผ้า/กระเป๋า/โทรศัพท์ด้วย อย่างไรก็ตาม เหตุผลของกลุ่มตัวอย่างมี 2 แบบ แบบแรกคือทำให้เหตุผลว่าสิ่งของเหล่านี้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าสังคมชั้นสูง ทำให้พวกเธอเป็นที่โดดเด่น และมีความมั่นใจ ขณะที่เหตุผลอีกแบบหนึ่งจะกล่าวถึงการให้รางวัลตัวเองจากการทำงานหนักหรือการชดเชยความสูญเสียทางร่างกายและจิตใจของตนเอง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการผ่อนรถด้วยตนเอง และจำนวนมากของกลุ่มนี้จ่ายเงินดาวน์รถด้วยตนเอง แต่ที่น่าสนใจคือ กลุ่มตัวอย่างที่ผ่อนบ้านนั้นมีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นการเช่าอยู่กับอพาร์ทเมนต์หรือคอนโด เนื่องจากมีความสะดวกสบายกว่าและไม่ต้องการจ่ายเงินก้อน ขณะที่อีกส่วนหนึ่งมีคนอื่นเป็นคนออกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยให้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ส่งเงินให้ครอบครัว/ที่บ้านใช้ มีทั้งการให้เป็นก้อนเมื่อมีความจำเป็นหรือการให้รายเดือนอย่างสม่ำเสมอ โดยหากมีการให้แบบใดแบบหนึ่งอยู่แล้วก็มักไม่ได้ให้อีกแบบหนึ่ง ขณะที่ส่วนใหญ่ไม่มีการออม และก็ออมไม่มากนัก

ตารางที่ 4.4 การกระจายรูปแบบการใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์

ค่าใช้จ่ายรายเดือน	จำนวนผู้ที่ตอบว่ามี การใช้จ่ายในหมวดนี้	ร้อยละของค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับ รายได้ (เฉพาะผู้ที่จ่ายในด้านนี้เท่านั้น)
คัลยกรรมเสริมความงาม/อาหารเสริม/	89	35-40
ซื้อเครื่องประดับ/กระเป๋า/เสื้อผ้า/ โทรศัพท์	89	30-40
ผ่อนรถ	70	20-35
ผ่อนบ้านคอนโด/	4	15-20
ให้ครอบครัวที่บ้าน/	62	20
ออม	7	10

ที่มา: จากการสำรวจ

เมื่อถามถึงเป้าหมายของชีวิตของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์ที่ทำการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีเป้าหมายชีวิตอยู่ที่การแต่งงาน/การมีสามีที่รักจริง รองลงมา คือการเก็บเงินเพื่อเป็นเจ้าของกิจการของตนเอง และการเรียนต่อหรือเรียนสูงๆ แต่ก็ยังน้อยกว่าคนที่มีเป้าหมายเรื่องการแต่งงานอย่างมาก

ตารางที่ 4.5 เป้าหมายชีวิตของกลุ่มตัวอย่างสาวไซด์ไลน์

เป้าหมายในชีวิต	จำนวน
แต่งงาน	46
เก็บเงินเป็นเจ้าของกิจการ/	18
เรียนสูงๆเรียนต่อ/	10
ดูแลพ่อแม่ดูแลลูก/	4
อื่นๆ เช่น ไม่รู้วชชี/	4
	82

ที่มา: จากการสำรวจ

สุดท้ายได้ถามถึงสาเหตุของการมาทำงานไซด์ไลน์ ซึ่งพบว่า เกือบทั้งหมดต้องการเงิน เท่ากับว่าเป็นความสมัครใจ มีเพียง 1 คนเท่านั้นที่ตอบว่าเพราะความจำเป็น อย่างไรก็ตาม คำตอบนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดที่เน้นทำการสอบถามที่สาวไซด์ไลน์ที่ทำงานในเขตกรุงเทพฯ เป็นหลัก

ตารางที่ 4.6 สาเหตุของการเป็นสาวไซด์ไลน์

สาเหตุ	จำนวน
ต้องการเงิน	72
จำเป็น	1
อื่นๆ	3
	76

ที่มา: จากการสำรวจ

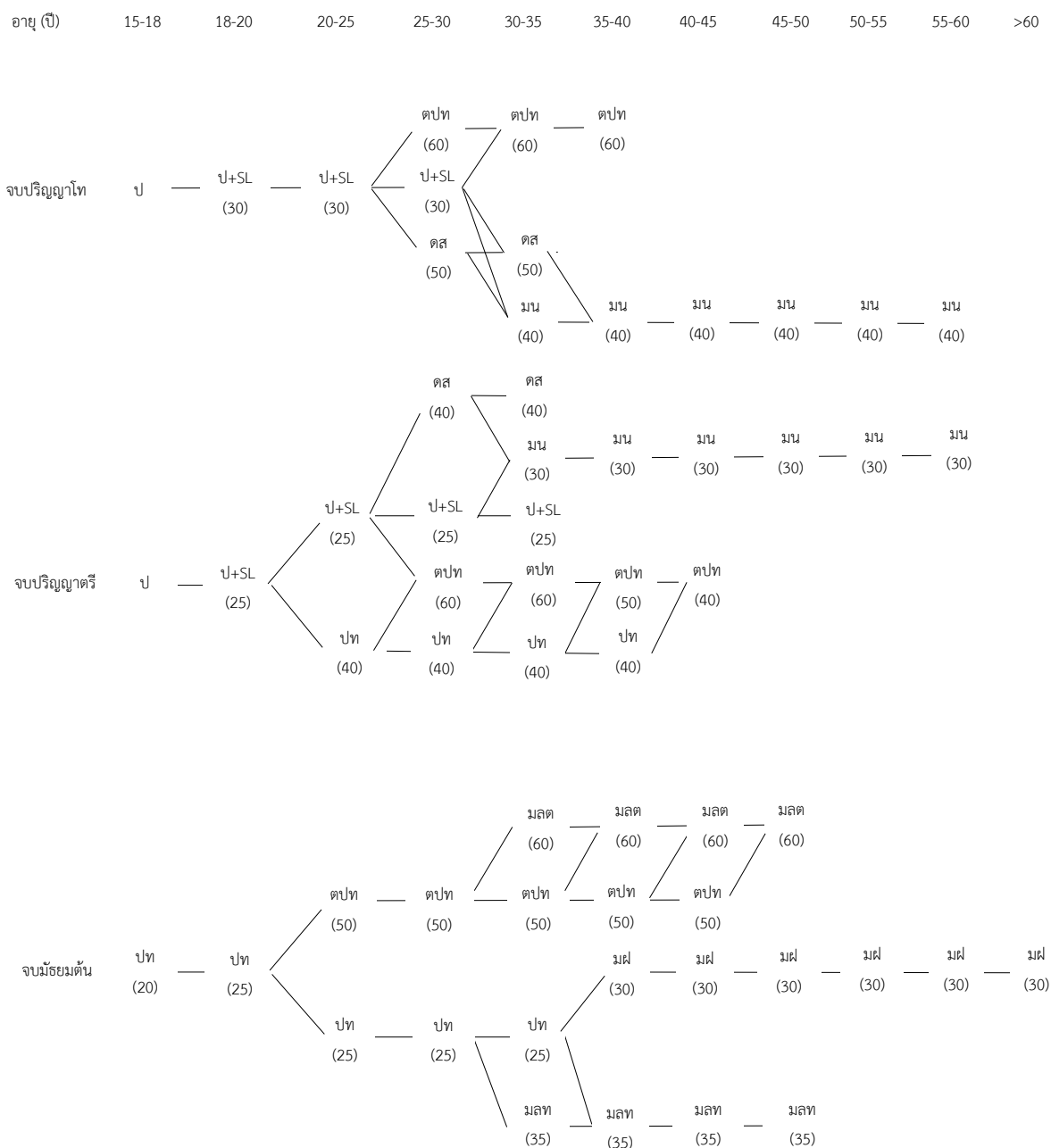
ประเด็นสำคัญของการสัมภาษณ์ก็เพื่อให้ได้ข้อมูลของทางเลือกในชีวิตของผู้ที่ทำงานค้าบริการทางเพศ ซึ่งได้มีการพูดคุยและแสดงความคิดเห็นอย่างครบถ้วนจากสาวไซด์ไลน์จำนวน 41 คนจาก 89 คน โดยจากการลงพื้นที่เชิงสำรวจ การศึกษาสามารถแบ่งกลุ่มของผู้ค้าบริการทางเพศ ได้เป็น 8 กลุ่ม และมีค่าตอบแทนของแต่ละกลุ่มเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

1. ผู้ค้าบริการทางเพศประเภทไซด์ไลน์ (แทนด้วยตัวย่อ SL) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 30,000 บาทต่อเดือน
2. ผู้ค้าบริการทางเพศต่างประเทศ (แทนด้วยตัวย่อ ตปท.) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 60,000 บาทต่อเดือน
3. ผู้ค้าบริการทางเพศในประเทศ (แทนด้วยตัวย่อ ปท.) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 25,000-40,000 บาทต่อเดือน
4. เด็กเสี่ย (แทนด้วยตัวย่อ ดส) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 40,000 บาทต่อเดือน
5. เมียน้อย (แทนด้วยตัวย่อ มน) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 30,000 บาทต่อเดือน
6. เมียฝรั่ง (แทนด้วยตัวย่อ มฟ) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 30,000 บาทต่อเดือน
7. แม่เล้าในต่างประเทศ (แทนด้วยตัวย่อ มลต) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 60,000 บาทต่อเดือน
8. แม่เล้าภายในประเทศ (แทนด้วยสัญลักษณ์ มลท) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 35,000 บาทต่อเดือน

4.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา (Conceptual Framework)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาจะพิจารณาจากเส้นทางของการประกอบอาชีพ ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 แนวทางหลัก ๆ และแต่ละแนวทางสามารถเปลี่ยนเส้นทางไปมาได้ในแต่ละช่วงอายุ

ภาพที่ 4.1 เส้นทางอาชีพของผู้ค้าบริการทางเพศแต่ละรูปแบบ
(ตัวเลขในวงเล็บคือค่าตอบแทนเฉลี่ยต่อเดือนหลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว หน่วยคือ พันบาท)

ที่มา: จากการสัมภาษณ์สาวไซด์ไลน์จำนวน 41 คน

ในการศึกษาครั้งนี้ได้จัดทำกรณีศึกษา (Scenario) โดยให้กลุ่มที่ทำงานอาชีพปกติเป็นกรณีฐาน (Based-scenario) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มฐาน 3 กลุ่มตามระดับการศึกษา ดังต่อไปนี้

- (1) กลุ่มผู้มีระดับการศึกษาปริญญาโท และทำงานอาชีพปกติ (แทนด้วยสัญลักษณ์ H-0)
- (2) กลุ่มผู้มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และทำงานอาชีพแบบปกติ (แทนด้วยสัญลักษณ์ M-0)
- (3) กลุ่มผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และทำงานแบบอาชีพปกติ (แทนด้วยสัญลักษณ์ L-0)

เพื่อนำไปพิจารณาเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาอื่น ๆ ซึ่งคือ กลุ่มหญิงสาวที่เลือกประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ และจากการลงสำรวจพื้นที่ ผู้ศึกษาได้ใช้ข้อมูลดังกล่าวมาสรุปรูปแบบที่เป็นไปได้ของแต่ละกลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศจำแนกตามระดับการศึกษา โดยสามารถแจกแจงรายละเอียดของแต่ละกรณีศึกษาได้ตามตารางที่ 4.7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 รูปแบบกรณีที่สนใจศึกษา (Scenario Patterns)

ช่วงอายุ (ปี)	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	30-26	35-31	40-36	45-41	50-46	55-51	60-56
กลุ่ม ป โท	ม3	ม4	ม5	ม6	ปี1	ปี2	ปี3	ปี4	โท	โท	----- เริ่มทำงานเมื่ออายุ 25 ปี เกษียณอายุ 60 ปี (อายุงาน 36 ปี) -----							
H-0 (Based)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป
H-1	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ 41 ปี			
H-2	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ 41 ปี			
H-3	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	ดส	มน	มน	มน	มน	มน
H-4	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	มน	มน	มน	มน	มน	มน
H-5	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	ดส	ดส	มน	มน	มน	มน	มน
H-6	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	ดส	มน	มน	มน	มน	มน	มน
กลุ่ม ป ตรี	ม3	ม4	ม5	ม6	ปี1	ปี2	ปี3	ปี4	----- เริ่มทำงานเมื่ออายุ 23 ปี เกษียณอายุ 60 ปี (อายุงาน 38 ปี) -----									
M-0 (Based)	-	-	-	-	-	-	-	-	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป
M-1	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	ดส	ดส	มน	มน	มน	มน	มน
M2-	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	ดส	มน	มน	มน	มน	มน	มน
M-3	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	SL*	มน	มน	มน	มน	มน	มน
M-4	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	SL*	SL*	มน	มน	มน	มน	มน
M-5	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	SL*	SL*	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-6	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-7	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-8	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-9	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-10	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุปี 46		

ช่วงอายุ (ปี)	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	30-26	35-31	40-36	45-41	50-46	55-51	60-56
กลุ่มต่ำกว่า ป ตรี	----- เริ่มทำงานเมื่ออายุ 15 ปี เกษียณอายุ 60 ปี (อายุงาน 46 ปี) -----																	
L-0 (Based)	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป
L-1	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-2	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-3	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-4	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-5	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	มฝ	มฝ	มฝ	มฝ	มฝ
L-6	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-7	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	มลด	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	

หมายเหตุ

ป	หมายถึง ทำงานแบบปกติ	SL*	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศประเภทไซด์ไลน์และทำงานงานแบบปกติ (รายได้ 2 ทาง)
SL	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศประเภทไซด์ไลน์	ดส	หมายถึง เด็กเสี้ย
ปท	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศในประเทศ	ตปท	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศในต่างประเทศ
มน	หมายถึง เมียน้อย	มฝ	หมายถึง เมียฝรั่ง
มลท	หมายถึง แม่เล้าในประเทศ	มלט	หมายถึง แม่เล้าในต่างประเทศ

หลังจากนั้น นำข้อมูลรายได้ของผู้ค้าบริการทางเพศแต่ละประเภทจากแหล่งที่เชิงสำรวจ พร้อมข้อสมมติต่าง ๆ มาคำนวณรายได้ตลอดชีวิต (Lifetime-income Earning) ซึ่งสามารถพิจารณาผลการคำนวณใน 2 ประเด็นดังต่อไปนี้

(1) รายได้แต่ละปีของแต่ละกรณีศึกษา ซึ่งปกติจะสะท้อนรายได้ในแต่ละปีของกลุ่มตัวอย่าง (Nominal Income) โดยไม่คำนวณแบบคิดทอนอยู่ในค่าปัจจุบัน เพื่อให้สามารถพิจารณาลักษณะวัฏจักรรายได้ (Life Cycle Income) หรือในแง่หนึ่ง นั่นคือ พิจารณาแนวโน้ม (Trend) ว่ารายได้ต่อปีตลอดช่วงเวลาของแต่ละกรณีศึกษาเป็นอย่างไร

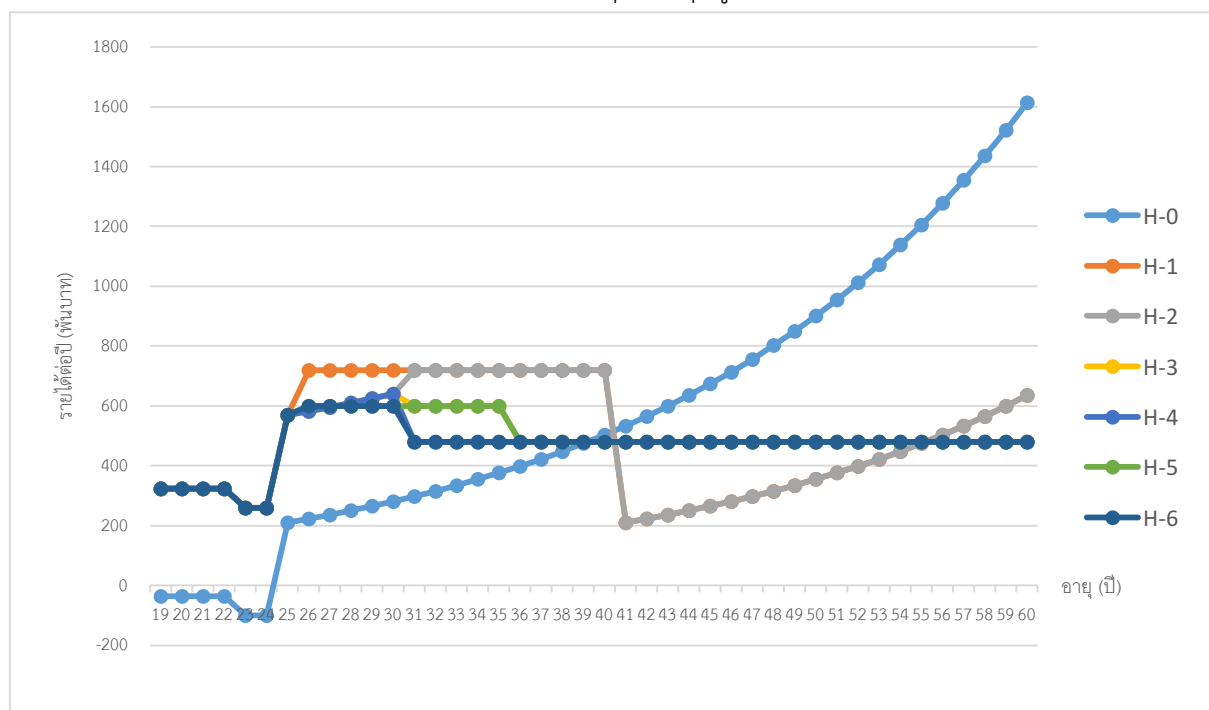
(2) รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต ซึ่งเป็นผลรวมของรายได้แต่ละปีของแต่ละกรณีศึกษาในรูปค่าเงินปัจจุบันแล้ว (The Present Value หรือ Real Income) ซึ่งส่วนนี้สามารถนำไปพิจารณาส่วนต่าง หรือส่วนเพิ่มของแต่ละกรณีศึกษาว่าเป็นอย่างไร การเปรียบเทียบดังกล่าวสามารถสะท้อนต้นทุนส่วนบุคคล (Private Cost) ของการเลือกเดินเส้นทางการประกอบอาชีพในแต่ละกรณีศึกษาได้

4.3 ผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่าลักษณะวัฏจักรรายได้ (Life Cycle Income) ของแต่ละกรณีศึกษา และรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต มีความแตกต่างกัน สามารถจำแนกผลการศึกษาตามระดับการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) กลุ่มผู้มีระดับการศึกษาปริญญาโท

ภาพที่ 4.2 รายได้แต่ละปีตลอดช่วงอายุของกลุ่มผู้มีระดับการศึกษาปริญญาโท

ตารางที่ 4.8 แสดงรายได้ของแต่ละกรณีในกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาโท และความแตกต่างของรายได้จากกรณีฐาน

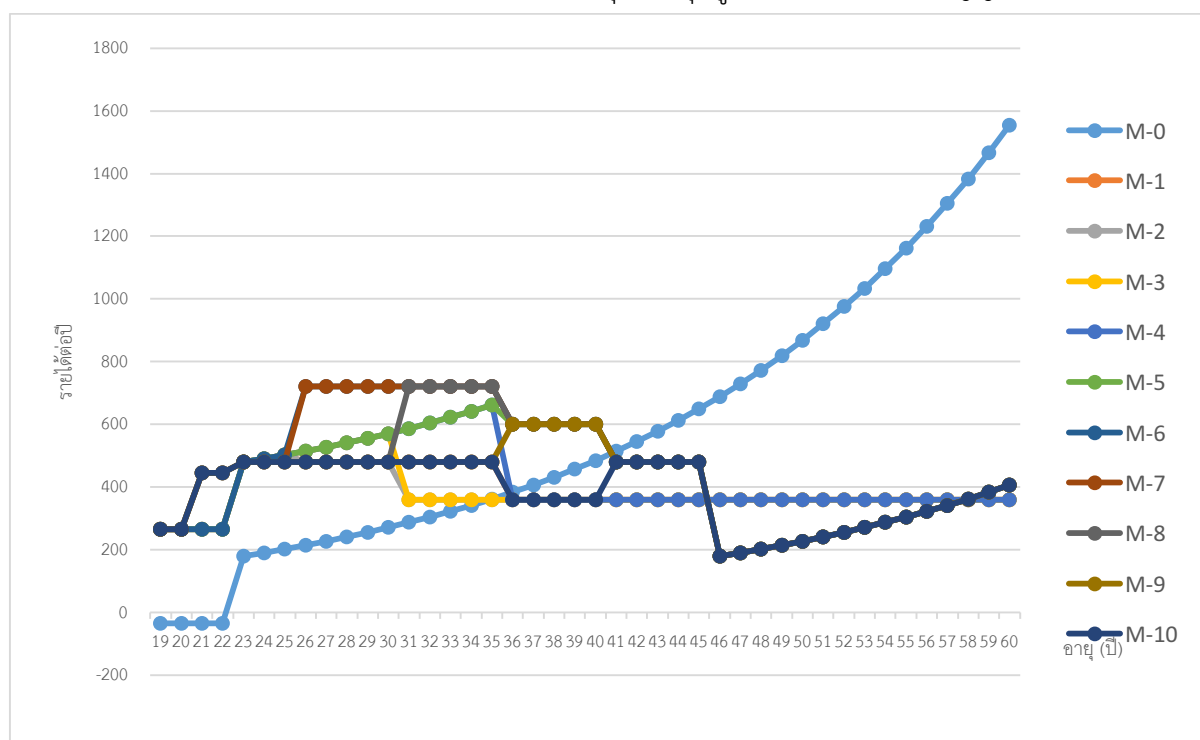
ประเภทกลุ่มตัวอย่าง	รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต (พันบาท :หน่วย)	ความแตกต่างของรายได้เมื่อเทียบกับกรณีฐาน (H-0) หน่วย: พันบาท (ร้อยละ)
H-0 (กลุ่มฐาน)	13,915.70	
H-1	14,469.31	553.62 (3.98)
H-2	14,010.53	94.83 (0.68)
H-3	13,897.78	-17.92 (-0.13)
H-4	13,442.88	-472.82 (-3.40)
H-5	13,854.31	-61.38 (-0.44)
H-6	13,399.41	-516.29 (-3.71)

จากผลการคำนวณพบว่า เมื่อพิจารณาลักษณะวัฏจักรรายได้ (Life Cycle Income) ของแต่ละกรณีศึกษาในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท พบว่ากลุ่มผู้หญิงที่ทำงานแบบปกติ (กลุ่ม H-0) มีลักษณะวัฏจักรของรายได้ที่ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มผู้หญิงที่เลือกทำงานเป็นผู้ค้าบริการทางเพศที่มีรายได้ค่อนข้างคงที่ในแต่ละช่วงเวลา ในช่วงต้นของช่วงชีวิตรายได้ต่อปีของการทำอาชีพค้าบริการทางเพศมากกว่าอาชีพแบบปกติอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่ออายุเพิ่มมากขึ้นความแตกต่างระหว่างรายได้ต่อปีจะค่อย ๆ ลดลง จนหลังจากช่วงอายุ 40 ปี รายได้ต่อปีของการประกอบอาชีพปกติกลับมีแนวโน้มมากกว่าการประกอบอาชีพเป็นผู้ค้าบริการทางเพศอย่างชัดเจน

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณารายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต พบว่า กรณีศึกษา H-1 และ H-2 เป็นกลุ่มมีรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตมากที่สุดสองอันดับแรก มากกว่ากรณีฐาน H-0 ประมาณ 555,620 และ 94,830 บาท ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มกรณีสองกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่สามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อประกอบอาชีพแบบปกติได้ตอนอายุ 41 ปี ได้ แตกต่างกับกรณีศึกษา H-3 H-5 H-4 และ H-6 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตน้อยกว่ากรณีฐาน H-0 ประมาณ 17,920 61,380 472,820 และ 516,290 บาท ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มกรณีสี่กลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่ยืดการประกอบอาชีพเส้นทางผู้ค้าบริการทางเพศจนเกษียณอายุการทำงาน

(2) กลุ่มผู้มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

ภาพที่ 4.3 รายได้แต่ละปีตลอดช่วงอายุของกลุ่มผู้มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

ตารางที่ 4.9 รายได้ของแต่ละกรณีในกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี และความแตกต่างของรายได้จากกรณีฐาน

ประเภทกลุ่มตัวอย่าง	รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต (หน่วย: พันบาท)	ความแตกต่างของรายได้เมื่อเทียบกับกรณีฐาน (H-0) หน่วย: พันบาท (ร้อยละ)
M-0 (กลุ่มฐาน)	13,912.23	
M-1	11,309.64	-2,602.59 (-18.71)
M-2	10,854.74	-3,057.49 (-21.98)
M-3	11,110.64	-2,801.58 (-20.14)
M-4	12,106.52	-1,805.71 (-12.98)
M-5	12,638.82	-1,273.41 (-9.15)
M-6	13,756.25	-155.98 (-1.12)
M-7	14,069.34	157.11 (1.13)
M-8	13,064.84	-847.39 (-6.09)
M-9	12,155.03	-1,757.19 (-12.63)
M-10	11,330.99	-2,581.23 (-18.55)

จากผลการคำนวณพบว่า เมื่อพิจารณาลักษณะวัฏจักรรายได้ (Life Cycle Income) ของแต่ละกรณีศึกษาในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี พบว่ากลุ่มผู้หญิงที่ทำงานแบบปกติ (กลุ่ม M-0) มีลักษณะวัฏ

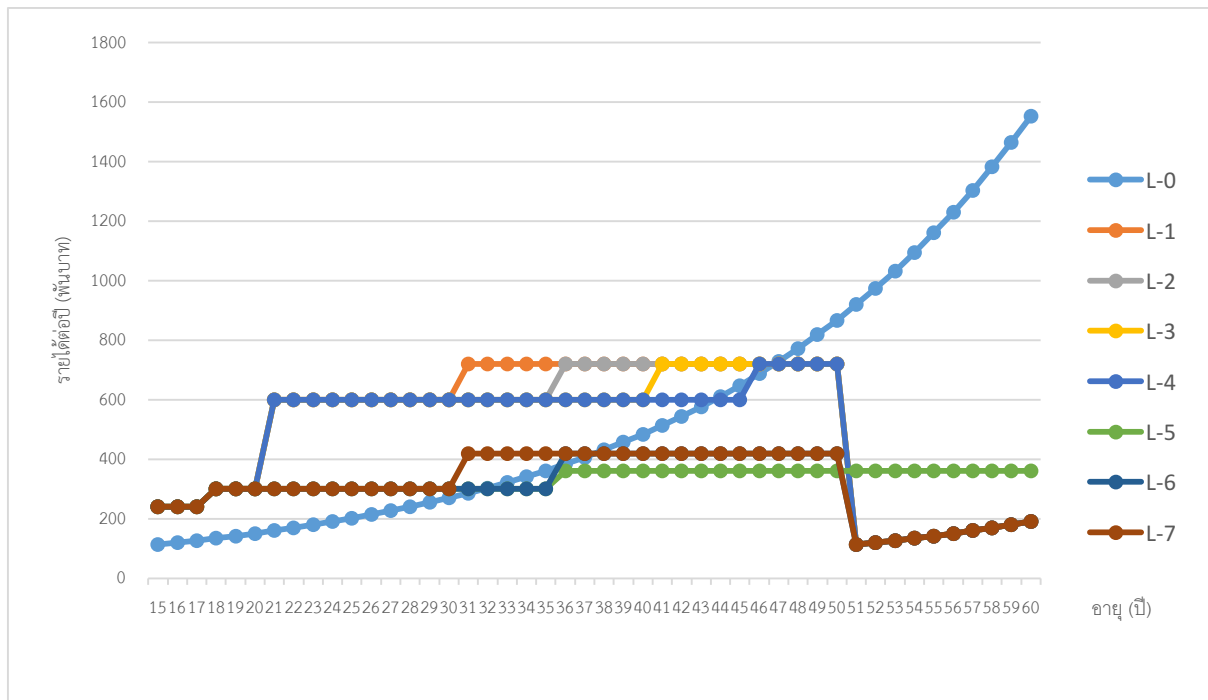
จักรของรายได้ที่ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มผู้หญิงที่เลือกทำงานเป็นผู้ค้าบริการทางเพศที่มีรายได้ค่อนข้างคงที่ในแต่ละช่วงเวลา ในช่วงต้นของช่วงชีวิตรายได้ต่อปีของการทำอาชีพค้าบริการทางเพศมากกว่าอาชีพแบบปกติอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่ออายุเพิ่มมากขึ้นความแตกต่างระหว่างรายได้ต่อปีจะค่อย ๆ ลดลง จนหลังจากช่วงอายุ 40 ปี รายได้ต่อปีของการประกอบอาชีพปกติกลับมีแนวโน้มมากกว่าการประกอบอาชีพเป็นผู้ค้าบริการทางเพศอย่างชัดเจน

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณารายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต พบว่า กรณีศึกษา M-7 มีรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตมากที่สุด และเป็นเพียงกรณีศึกษาเดียวเท่านั้นที่มีรายได้มากกว่ากรณีฐาน M-0 ประมาณ 157,110 บาท ถัดมากรณีศึกษา M-6 และ M-8 เป็นกลุ่มที่มีรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตมากเป็นอันดับรองลงมา แต่มีรายได้น้อยกว่ากรณีฐาน H-0 ประมาณ 155,980 และ 847,390 บาท ตามลำดับ ซึ่งกรณีศึกษาข้างต้นดังกล่าวมีลักษณะร่วมเหมือนกัน คือเป็นกลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศที่สามารถไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศในต่างประเทศได้ตั้งแต่อายุยังน้อย และสามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อประกอบอาชีพแบบปกติได้

ส่วนกรณีศึกษาที่เหลือได้แก่ M-5 M-9 M-4 M-10 M-1 M-3 และ M-2 เป็นกลุ่มที่มีรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตน้อยกว่ากรณีฐาน M-0 ตามลำดับ โดยที่กลุ่มกรณีศึกษา M-5 M-9 และ M-10 เป็นกลุ่มที่สามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อประกอบอาชีพแบบปกติได้ ส่วนกลุ่ม M-4 M-1 M-3 และ M-2 เป็นกลุ่มที่ยึดการประกอบอาชีพเส้นทางผู้ค้าบริการทางเพศจนเกษียณอายุการทำงาน ซึ่งสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าการกลับเข้าทำงานแบบปกติได้จะสามารถพยุกระดับรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตของผู้หญิงที่เลือกอาชีพค้าบริการทางเพศได้

(3) กลุ่มผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

ภาพที่ 4.4 รายได้แต่ละปีตลอดช่วงอายุของกลุ่มผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.10 รายได้ของแต่ละกรณีในกลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และความแตกต่างของรายได้
จากกรณีฐาน

ประเภทกลุ่มตัวอย่าง	รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต (พันบาท : หน่วย)	ความแตกต่างของรายได้เมื่อเทียบกับ กรณีฐาน (H-0) หน่วย: พันบาท (ร้อยละ)
L-0 (กลุ่มฐาน)	14,001.22	
L-1	15,828.06	1,826.84 (13.05)
L-2	15,407.80	1,406.58 (10.05)
L-3	15,027.15	1,025.93 (7.33)
L-4	14,682.39	681.17
L-5	9,758.88	-4,242.34 (-30.30)
L-6	9,322.25	-4,678.97 (-33.42)
L-7	9,742.51	-4,258.71 (-30.42)

จากผลการคำนวณพบว่า เมื่อพิจารณาลักษณะวัฏจักรรายได้ (Life Cycle Income) ของแต่ละกรณีศึกษาในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาต่ำกว่าตรี พบว่ากลุ่มผู้หญิงที่ทำงานแบบปกติ (กลุ่ม L-0) มีลักษณะวัฏจักรของรายได้ที่ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มผู้หญิงที่เลือกทำงานเป็นผู้ค้าบริการทางเพศที่มีรายได้ค่อนข้างคงที่ในแต่ละช่วงเวลา ในช่วงต้นของช่วงชีวิตรายได้ต่อปีของการทำอาชีพค้า

บริการทางเพศมากกว่าอาชีพแบบปกติอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่ออายุเพิ่มมากขึ้นความแตกต่างระหว่างรายได้ต่อปีจะค่อย ๆ ลดลง จนหลังจากช่วงอายุ 45 ปี รายได้ต่อปีของการประกอบอาชีพปกติกลับมีแนวโน้มมากกว่าการประกอบอาชีพเป็นผู้ค้าบริการทางเพศอย่างชัดเจน

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณารายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต พบว่า กรณีศึกษา L-1 L-2 L-3 และ L-4 เป็นกลุ่มที่มีรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตมากที่สุด และมีรายได้มากกว่ากรณีฐาน L-0 ประมาณ 1,826,840 1,406,580 1,025,930 และ 681,170 บาท ตามลำดับ ซึ่งกรณีศึกษาข้างต้นดังกล่าวมีลักษณะร่วมเหมือนกัน คือเป็นกลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศที่สามารถไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศในต่างประเทศได้ตั้งแต่อายุยังน้อย

ส่วนกรณีศึกษาที่เหลือได้แก่ L-5 L-7 และ L-6 เป็นกลุ่มที่มีรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตน้อยกว่ากรณีฐาน L-0 ประมาณ 4,242,340 4,258,710 และ 4,678,970 ตามลำดับ โดยกรณีศึกษา L-7 และ L-6 เป็นกลุ่มที่สามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อประกอบอาชีพแบบปกติได้ ส่วนกรณีศึกษา L-5 เป็นกลุ่มที่ยึดการประกอบอาชีพเส้นทางผู้ค้าบริการทางเพศจนเกษียณอายุการทำงาน (อาชีพเมียฝรั่ง)

ผลดังกล่าวสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่า ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี การประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศในต่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้กลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศมีรายได้รวมตลอดช่วงชีวิตที่มากกว่าอาชีพแบบปกติได้

นอกจากนี้ หากพิจารณารายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตในทุกกลุ่มระดับการศึกษา พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้ว รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตจากการประกอบอาชีพแบบปกติมีแนวโน้มมากกว่าจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ จึงเกิดคำถามที่น่าสนใจว่า ทำไมผู้หญิงบางคนยังตัดสินใจเลือกเดินบนเส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศ เพื่อตอบคำถามดังกล่าว ผู้วิจัยจึงลองพิจารณารายได้รวมที่แท้จริงในแง่มิติของเวลา ซึ่งแบ่งออกเป็นรายได้รวมที่แท้จริงจนถึงอายุ 30 ปี ซึ่งถือเป็นรายได้รวมในระยะสั้น และรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต ซึ่งถือเป็นรายได้รวมในระยะยาว ซึ่งสามารถนำผลการคำนวณได้แสดงตามตารางที่ 4.11 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 รายได้ของแต่ละกรณีศึกษา (เปรียบเทียบรายได้ระยะสั้นและระยะยาว)

ประเภทกลุ่มตัวอย่าง	รายได้รวมที่แท้จริงจนอายุ 30 ปี (พันบาท :หน่วย)	รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต (พันบาท :หน่วย)
กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาโท		
H-0 (กลุ่มฐาน)	913.54	13,915.70
H-1	5,255.59	14,469.31
H-2	4,796.81	14,010.53
H-3	4,796.81	13,897.78
H-4	4,796.81	13,442.88
H-5	4,753.34	13,854.31
H-6	4,753.34	13,399.41
กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรี		
M-0 (กลุ่มฐาน)	1,390.04	13,912.23
M-1	4,370.19	11,309.64
M2	4,370.19	10,854.74
M-3	4,626.09	11,110.64
M-4	4,626.09	12,106.52
M-5	4,626.09	12,638.82
M-6	5,374.69	13,756.25
M-7	5,687.78	14,069.34
M-8	4,683.28	13,064.84
M-9	4,683.28	12,155.03
M-10	4,683.28	11,330.99
กลุ่มการศึกษาต่ำกว่าระดับ ปริญญาตรี		
L-0 (กลุ่มฐาน)	2,446.40	14,001.22
L-1	6,419.03	15,828.06
L-2	6,419.03	15,407.80
L-3	6,419.03	15,027.15
L-4	6,419.03	14,682.39
L-5	3,978.29	9,758.88
L-6	3,978.29	9,322.25
L-7	3,978.29	9,742.51

เมื่อพิจารณารายได้ที่แท้จริงจนถึงอายุ 30 ปี (ผลรวมรายได้ในระยะสั้น) พบว่า รายได้รวมที่แท้จริงของกลุ่มผู้หญิงที่เลือกประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศสูงกว่ากลุ่มผู้หญิงที่เลือกประกอบอาชีพปกติอย่างชัดเจน (มากกว่าประมาณ 2-5 เท่าแล้วแต่กรณี) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายได้ที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต (ผลรวมรายได้ในระยะยาว) กลับพบว่า รายได้รวมที่แท้จริงของคนเลือกประกอบอาชีพปกติมีรายได้รวมที่แท้จริงสูงกว่าคนที่เลือกประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ

จากผลการคำนวณสามารถอธิบายได้ว่า หากกลุ่มผู้หญิงคำนึงเฉพาะรายได้ในระยะสั้นย่อมส่งผลให้จิตใจให้เข้าสู่เส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศได้ เนื่องจากรายได้ที่แท้จริงในระยะสั้นจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศมากกว่าการประกอบอาชีพแบบปกติอย่างชัดเจน

กล่าวได้ว่าการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศเป็นการเลือกเดินทางสั้นที่มีความเสี่ยงของรายได้ที่มากกว่าการประกอบอาชีพแบบปกติ เมื่อพิจารณาในมิติของเวลา รายได้รวมในระยะสั้นจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศมากกว่าการประกอบอาชีพแบบปกติอย่างชัดเจน ย่อมชักจูงกลุ่มผู้หญิงส่วนหนึ่งที่คำนึงเพียงรายได้ในระยะสั้นเลือกเดินบนเส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศ แต่เมื่อพิจารณาในรายได้ที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตกลับพบว่า โดยส่วนใหญ่ รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตจากการประกอบอาชีพแบบปกติมีแนวโน้มมากกว่าจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ

นอกจากนั้น หากพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความแตกต่างรายได้รวมที่แท้จริงระหว่างอาชีพแบบปกติ (กลุ่มฐาน) กับอาชีพค้าบริการทางเพศอย่างมาก หากกลุ่มตัวอย่างผู้ค้าบริการทางเพศดังกล่าวสามารถที่จะไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศที่ต่างประเทศจะสามารถมีรายได้มากกว่ากลุ่มฐานอย่างชัดเจน แต่หากกลุ่มตัวอย่างผู้ค้าบริการทางเพศดังกล่าวไม่สามารถที่จะไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศที่ต่างประเทศกลับจะมีรายได้มาน้อยกว่ากลุ่มฐานอย่างชัดเจนเช่นกัน ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาโทที่มีความแตกต่างรายได้รวมที่แท้จริงระหว่างอาชีพแบบปกติ (กลุ่มฐาน) กับอาชีพค้าบริการทางเพสน้อยกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น ๆ จากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาเสมือนเป็นตัวพุง (Buffer) ของรายได้ เนื่องจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่ามีความแปรปรวนของรายได้ หรืออีกในแง่หนึ่ง นั่นคือ ความเสี่ยงของด้านรายได้ที่น้อยกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่านั่นเอง

อีกทั้งสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ลักษณะของประเพณีงานของกลุ่มหญิงผู้ค้าบริการทางเพศมีผลต่อรายได้รวมที่แท้จริง ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มผู้หญิงที่มีโอกาสไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศในต่างประเทศมีแนวโน้มมีรายได้ที่แท้จริงตลอดชีวิตมากกว่ากลุ่มอื่นโดยเปรียบเทียบ หรือความสามารถในการกลับมาทำงานแบบปกติได้ของกลุ่มหญิงผู้ค้าบริการทางเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยพุงรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตของกลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศได้

ดังนั้น เมื่อหญิงสาวเลือกเดินเส้นทางประกอบอาชีพเส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศแล้วจึงเปรียบเสมือนเป็นการเสี่ยงโชค เพราะ หากต้องการรายได้ที่มากกว่า พวกเธอจำเป็นต้องหาแหล่งทำกินที่ดีกว่า

เช่น การไปขายบริการที่ต่างประเทศ จะทำให้สามารถเพิ่มรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตได้มากกว่า หรือ พวกเธอจำเป็นต้องกลับเข้ามาทำงานแบบปกติในช่วงปลายของช่วงชีวิต เพื่อช่วยพยุงรายได้ของตนเอง

การคำนวณรายได้ตลอดช่วงชีวิตตามแบบจำลองเป็นหลักฐานเชิงปริมาณที่สามารถเพียงชี้นำ (Guideline) เบื้องต้นเท่านั้น เนื่องจากแบบจำลองอยู่ภายในข้อสมมติหลายประการ ตัวอย่างเช่น การกำหนดให้อัตราการเติบโตของรายได้เป็นค่าคงที่เท่ากันทุกกลุ่มระดับการศึกษา ซึ่งในความเป็นจริงส่วนมาก อัตราการเติบโตของรายได้ของคนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีแนวโน้มมากกว่าคนที่ระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า หรือการกำหนดอัตราส่วนลดให้เป็นค่าคงที่ตลอดระยะเวลาพิจารณา ซึ่งในความเป็นจริงแนวโน้มของอัตราส่วนลดในอนาคตมีโอกาสเพิ่มหรือลดได้ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังไม่นำต้นทุนด้านอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น ต้นทุนด้านสุขภาพจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศมาพิจารณา หรือ เรื่องสวัสดิการสังคม (Social Security) ที่โดยปกติแล้ว คนที่อยู่ในระบบการทำงานแบบปกติมักจะมีระบบประกันสังคมที่ดูแลด้านสุขภาพ และรายได้หลังจากเกษียณอายุ อาทิ บำนาญ หรือ บำเหน็จ มาพิจารณาในรายได้ในแบบจำลอง แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ได้พยายามทำแบบจำลองให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ภายใต้เงื่อนไขจำกัด เพื่อให้ผลการคำนวณสามารถอธิบายเหตุการณ์ได้

บทที่ 5

บทสังเคราะห์ผลการศึกษา

บทสังเคราะห์ผลการศึกษาจะทำการสังเคราะห์ผลการศึกษาทั้งหมดของการศึกษารั้งนี้เข้าด้วยกัน โดยแบ่งหัวข้อออกเป็นรากฐานของแนวคิดที่มีต่อการค้าบริการทางเพศ รายละเอียดของโครงการ ประเภทของผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ ปัจจัยมหภาคที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ ปัจจัยจุลภาคที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.1 รากฐานของแนวคิดที่มีต่อการค้าบริการทางเพศ

การให้บริการทางเพศมีจุดเริ่มต้นมาจากพิธีกรรมทางศาสนา เช่น การถวายพรหมจรรย์ของผู้หญิงเพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ต่อมา การให้บริการทางเพศเริ่มถูกใช้เพื่อแลกกับสิ่งตอบแทนอื่น อย่างเงินทอง แต่ยังคงอยู่ภายใต้ความเชื่อทางศาสนา เช่น ถ้าชายแปลกหน้าพอใจหญิงสาวที่นั่งเรียงรายอยู่ในวิหารเจ้าแม่ไอซิดาร์ ก็โยนเงินลงบนตัก หลังจากประกอบพิธีกรรมเสร็จแล้ว หญิงสาวเหล่านี้ก็จะกลับไปยังบ้านเมืองของตนและครองชีวิตคู่ต่อไป โดยมีความเชื่อว่าการสละพรหมจรรย์ของหญิงสาวให้กับชายแปลกหน้าที่ไม่ใช่คู่ครองของตนจะนำมาซึ่งโชคลาภ

ต่อมา การให้บริการทางเพศได้เริ่มปรับเปลี่ยนจากเรื่องของพิธีกรรมไปเป็นเรื่องของการสะสมทุนเพื่อการสมรส และเชื่อว่าผู้หญิงที่ผ่านการเป็นโสเภณีมาแล้วจะเป็นแบบอย่างที่ดีของภรรยาและแม่ จนกระทั่งถึงยุคสมัยกรีก-โรมัน ความเจริญทางวัตถุเริ่มเข้ามาศาสนา ทำให้เกิดโรงหญิงโสเภณีสาธารณะแห่งแรกของโลกที่กรุงเอเธนส์ ทั้งนี้ เพื่อวัตถุประสงค์สองประการ หนึ่งคือ ค้ำครองและรักษาสถาบันครอบครัวของประชาชนไว้ ไม่ให้เกิดการลักลอบมีเพศสัมพันธ์และความสัมพันธ์แบบคบชู้ สองคือ เพื่อนำเงินที่เก็บมาได้ มาใช้ในการบำรุงการกุศลต่าง ๆ ทางศาสนา

การค้าบริการทางเพศในยุคแรก ๆ จึงไม่ใช่สิ่งที่ผิด โดยเกิดขึ้นและคงอยู่ภายใต้การรองรับด้วยพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา งานวิจัยจำนวนหนึ่งจึงเชื่อว่า โสเภณีเป็นอาชีพที่เก่าแก่ที่สุดของโลกอาชีพหนึ่ง ในฐานะของการใช้ร่างกายของตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งมีค่า ทั้งนี้ แตกต่างจากการเป็นทาส หรือนักบวชในสมัยนั้น เพราะทาสหรือนักบวชเป็นการเกณฑ์และได้ค่าตอบแทนในรูปของเงินรางวัลเป็นครั้งคราว จึงไม่นับว่าเป็นการประกอบอาชีพ

เมื่อสงครามเริ่มสงบลง สังคมเริ่มต้องการความกินดีอยู่ดี ระบอบการปกครองแบบกษัตริย์และกองทัพจึงพัฒนามาเป็นระบอบการปกครองแบบพ่อปกครองลูก อย่างไรก็ตามแล้ว การพิสูจน์ที่มาของความเป็นแม่ของทารกทำได้ง่ายผ่านการตั้งครรภ์ของฝ่ายหญิง แต่การพิสูจน์ความเป็นพ่อทำได้ยาก เมื่อมา

ประกอบกับระบบการปกครองแบบพ่อปกครองลูกที่เป็นระบบชายเป็นใหญ่แล้ว วาทกรรมหญิงชั่ว (Bad Woman) ที่แบ่งแยกประเภทของผู้หญิงออกเป็นแม่พระ (Madonna) กับหญิงแพศยา (Whore) จึงเกิดขึ้นเพื่อแบ่งแยกสาวพรหมจรรย์กับหญิงสำส่อน ภายใต้มายาคติที่ว่าความเป็นแม่พระคือความเป็นแม่ที่ดี หญิงแพศยาจึงไม่อาจเป็นแม่ที่ดีได้ โดยวาทกรรมหญิงชั่วเป็นกระบวนการที่ต้องการจำกัดกิจกรรมทางเพศของฝ่ายหญิงเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับฝ่ายชายความเป็นพ่อ และต่อเนื่องไปยังความรับผิดชอบของพวกเขาคู่บุตรที่เกิดขึ้นมา การสมรสแบบผิวเดียวเมียวเดียว และการสร้างตราใบให้กับหญิงสำส่อนจึงเริ่มเป็นที่ยอมรับของสังคม และการค้าบริการทางเพศก็ไม่ใช่เรื่องที่ได้รับการยอมรับจากสังคมมากเท่าที่ผ่านมา

อันที่จริง การประกอบกิจกรรมทางเพศนั้นเป็นงานบ้าน (Housework) รูปแบบหนึ่ง หากพิจารณาถึงอำนาจที่แท้จริงในโครงสร้างอำนาจแล้ว ผู้หญิงจะมีอำนาจทางเพศ (Sexual Power) ซึ่งประกอบด้วยอำนาจทางกามารมณ์ (Erotic Power) และอำนาจในการสืบพันธุ์ (Reproductive Power) มากกว่าผู้ชาย ขณะที่ผู้ชายจะมีอำนาจทางกายภาพ (Physical Power) ซึ่งประกอบด้วยอำนาจทางเศรษฐกิจ (Economic Power) และอำนาจทางสังคม (Social Power) มากกว่าผู้หญิง วาทกรรมหญิงชั่วจึงไปลดทอนความสามารถในการใช้อำนาจทางเพศของฝ่ายหญิง ส่งผลให้มูลค่าแลกเปลี่ยน (Exchange Value) ของอำนาจทางเพศที่เป็นความได้เปรียบของผู้หญิงกับอำนาจทางการภาพของผู้ชายนั้นน้อยลงไป ซึ่งนี่คือรูปแบบหนึ่งของการลดทอนความมีศักดิ์ศรีของเพศหญิงในสังคม หรือที่เรียกว่า การกดขี่ทางเพศ

นักวิชาการในสำนักสตรีนิยม (Feminists) เองก็มีมุมมองที่แตกต่างกันกับแนวปฏิบัติต่อการกดขี่ทางเพศในประเด็นของการค้าบริการทางเพศอย่างชัดเจน โดยมุมมองแบบสตรีนิยมที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศที่ถกเถียงกันอยู่นั้นมี 3 มุมมองหลัก ได้แก่ หนึ่ง การค้าประเวณีในฐานะการขูดรีด (Prostitution as Exploitation) เป็นมิติทางด้านการบิดเบือนอำนาจ (Abuse) นักวิชาการในกลุ่มนี้เชื่อว่า ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น การที่ผู้หญิงมีโอกาสในความก้าวหน้าทางการงานหรือการศึกษาที่ต่ำกว่า มีเงินเดือนที่ต่ำกว่า หรือมีภาระหน้าที่ที่มากกว่า เช่น ต้องทำงานทั้งเรื่องงานนอกบ้านและงานครอบครัว การแลกเปลี่ยนของบริการทางเพศกับเงินจึงเกิดขึ้นด้วยความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากความด้อยของผู้หญิงที่สังคมเป็นตัวสร้างขึ้น และก่อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์และการละเมิดสิทธิมนุษยชน นักวิชาการกลุ่มนี้จึงเชื่อว่า โสเภณีจะไม่มีวันหมดไปจนกว่าความไม่เท่าเทียมทางเพศจะหมดไป และความไม่เท่าเทียมกันทางเพศจะหมดไปเมื่อมีการรื้อโครงสร้างสถาบันทางสังคมใหม่ทั้งหมด แต่จนกว่าจะถึงเวลานั้น การค้าประเวณีจึงควรเป็นสิ่งต้องห้าม เพราะการค้าประเวณีคือเครื่องตอกย้ำความไม่เท่าเทียมกันทางเพศในสังคม

มุมมองที่สอง โสเภณีในฐานะอำนาจทางเพศ (Prostitution as Sexual Power) เป็นมิติทางด้านเพศ (Sex) ซึ่งเห็นว่า การปฏิรูปการค้าประเวณีเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่ผู้หญิงที่จะสามารถล้มล้างการกดขี่ทางเพศของระบบการปกครองทางสังคมเดิมได้ ผู้หญิงจึงสามารถอ้างสิทธิ์ทางเพศของตนและท้าทายมาตรฐานทางศีลธรรมแบบดั้งเดิมได้โดยชอบธรรม นักคิดในกลุ่มสตรีนิยมเหล่านี้เชื่อว่าเรื่องเพศเป็นหนึ่งใน

สินทรัพย์ที่มีอำนาจมากที่สุดของพวกเขาผู้หญิง แต่กลับเป็นอำนาจที่ผู้หญิงใช้ประโยชน์ได้ไม่ดี เพราะถูกกักกันไว้ เช่น การถูกดูแลด้วยคำที่ไม่เหมาะสม อาทิ แพศยา มารยา แรต การประกอบอาชีพของโสเภณีที่เป็นอิสระจึงเป็นสาระสำคัญของความเป็นสตรีที่ได้รับการปลดปล่อยและเป็นตัวแทนของความรับผิดชอบในเรื่องเพศของพวกเขาเอง นักสตรีนิยมเหล่านี้เชื่อว่าระบบการค้าประเวณีที่ไม่ถูกลงโทษ (Decriminalization) เป็นขั้นตอนที่จำเป็นต่อเสรีภาพและความเสมอภาคทางเพศ

และมุมมองที่สาม โสเภณีในฐานะแรงงานมนุษย์ (Prostitution as Human Labor) เป็นมิติทางด้านการงาน (Work) ที่มองว่า การค้าประเวณีเป็นเพียงแค่ "การทำงาน" รูปแบบหนึ่ง โสเภณีเป็นงานบริการส่วนบุคคลที่ไม่ควรได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากการทำงานอื่น หรือกล่าวได้ว่า โสเภณีก็ไม่ควรได้รับการปฏิบัติต่างไปจากอาชีพอื่น ๆ เพียงเพราะเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ การค้าบริการทางเพศไม่ใช่แค่ควรได้รับการยกเว้นโทษ แต่ควรได้รับการกำกับดูแลหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ด้วย

แม้ว่าสำนักคิดทางด้านสตรีนิยมทั้งสามสำนักจะมีความเห็นที่แตกต่างกันในแนวทางที่พึงปฏิบัติต่อการค้าบริการทางเพศเพื่อยกระดับความเท่าเทียมทางเพศ แต่ก็มีความเห็นที่เหมือนกันคือ ผู้หญิงเป็นเหยื่อในสังคมแบบชายเป็นใหญ่ และเป็นผลพวงต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีต

เมื่อพื้นฐานของปรัชญาและวิธีคิดมีความแตกต่างกันแล้ว ผลก็คือการดำเนินนโยบายของแต่ละประเทศต่อเรื่องการค้าบริการทางเพศจึงมีความแตกต่างกันด้วย โดยสามารถแบ่งประเทศตามการบังคับใช้กฎหมายออกได้เป็นสามกลุ่ม กลุ่มแรกคือกลุ่มประเทศที่มีการห้ามการค้าบริการทางเพศโดยสิ้นเชิง มีจำนวน 109 ประเทศ อาทิ ประเทศจีน รัสเซีย เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และไทย โดยมักจะอ้างอิงถึงการคำนึงถึง "สิทธิสาธารณะ" เป็นหลัก กล่าวคือ กลุ่มนี้มีความกังวลว่าการอนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศจะทำลายระบบศีลธรรมอันดีของสังคม หรือทำลายความเป็นสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง ภาครัฐจึงไม่ควรอนุญาตให้มีการค้า และยังจำเป็นต้องกำกับดูแลไม่ให้มีด้วย กลุ่มที่สองคือกลุ่มประเทศที่อนุญาตให้มีการค้าการค้าบริการทางเพศโดยปัจเจกเท่านั้น ไม่อนุญาตให้มีการจัดการแบบองค์กร ซ่องหรือสถานบริการ มีจำนวน 11 ประเทศ เช่น สาธารณรัฐโดมินิกัน อิสราเอล ไอร์แลนด์ บราซิล และ แคนาดา ซึ่งกลุ่มนี้มักอ้างอิงถึงการคำนึง "สิทธิส่วนบุคคล" เป็นหลัก กล่าวคือ การตัดสินใจค้าบริการทางเพศหรือใช้เรือนร่างของตนเองเพื่อแสวงหารายได้เป็นสิทธิอันชอบธรรมที่พึงกระทำได้ภายใต้ความสมัครใจของปัจเจกบุคคลนั้น ๆ และกลุ่มที่สามคือกลุ่มประเทศที่อนุญาตให้มีการค้าการค้าบริการทางเพศในรูปแบบองค์กรหรือผ่านการจัดหาได้ ซึ่งหมายความว่าสามารถค้าบริการในรูปแบบของปัจเจกบุคคลได้ด้วย มีจำนวน 77 ประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี นิวซีแลนด์ โคลัมเบีย รวมถึงบางรัฐในสหรัฐอเมริกา โดยกลุ่มนี้มักอ้างอิงถึงการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพเป็นหลัก กล่าวคือ ภาครัฐสามารถกำหนดให้มีใบอนุญาตการประกอบกิจการ หรือใบอนุญาตทำงาน เพื่อให้สามารถดูแลไม่ให้เกิดการเอาเปรียบเปรียบกับลูกค้า และดูแลสาธารณสุขของลูกค้าและผู้ซื้อได้อย่างเหมาะสม

5.2 รายละเอียดของโครงการ

5.2.1 ที่มาของโครงการ

ในอดีตที่ผ่านมา สังคมเกือบทุกแห่งมีตลาดการค้าบริการทางเพศมาโดยตลอด เพียงแต่จะเป็นที่ปกปิดหรือโจ่งแจ้งเท่านั้น เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมชาติ และจำเป็นต้องถูกปลดปล่อยไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งหากพิจารณาร่วมกับบริบททางสถาบันในสามมิติ คือ ช่วงอายุการแต่งงานของคนในสังคมที่ต่ำลง ทำให้ความเป็นโสดยาวนานขึ้น ประชากรมีการย้ายถิ่นในการทำงาน โดยเฉพาะสังคมที่จำกัดการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส ทำให้การมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องยาก และข้อจำกัดของผู้หญิงในการมีเพศสัมพันธ์อย่างเสรี ทำให้คาดการณ์ได้ว่า ตลาดการค้าบริการทางเพศน่าจะมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด เพราะเป็นอุปทานของตลาดเพศสัมพันธ์

อย่างไรก็ดี โครงสร้างสังคมที่สืบทอดการกดขี่ทางเพศมาจากประวัติศาสตร์ โดยสิ่งที่พิทักษ์ระบบการกดขี่ทางเพศให้ดำรงอยู่ก็คือ ตราบาป (Stigma) จากการสำสอนทางเพศ ตราบาปที่หนาที่สุดจึงเกิดขึ้นกับโสเภณี ผู้หญิงจึงทำการลดโอกาสในการมีตราบาปติดตัวด้วยการทำการค้าบริการทางเพศในพื้นที่ที่ห่างออกไปจากถิ่นกำเนิดของตน และนี่คือที่มาที่ในอดีตมีการหลอกลวง กักขัง หรือเอาเปรียบผู้หญิงที่ทำการค้าบริการทางเพศอยู่มาก เพราะการทำงานต่างถิ่นมีข้อจำกัดเรื่องข้อมูลข่าวสาร

หากทำการแบ่งพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของการค้าบริการทางเพศตามลักษณะของการย้ายถิ่นของผู้ซื้อและผู้ค้าบริการทางเพศ น่าจะสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ยุคโดยคร่าว ได้แก่ ยุคแรกเป็นยุคที่ยังไม่มีตราบาปเกิดขึ้น ผู้ซื้อและผู้ค้าบริการทางเพศจะทำการซื้อขายในพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ เพราะไม่มีความจำเป็นต้องปกปิด ยุคที่สอง เป็นยุคที่เริ่มมีตราบาปติดตัวผู้หญิง ส่งผลให้ผู้ค้าบริการทางเพศจะไปทำงานนอกพื้นที่ และให้บริการกับผู้ซื้อในพื้นที่นั้นๆ กล่าวคือ มีการย้ายถิ่นของผู้ค้า แต่ไม่มีการย้ายถิ่นของผู้ซื้อ แต่ส่วนใหญ่ยังเป็นการย้ายถิ่นเฉพาะในประเทศของตนเองและมักจะเข้ามาสู่เมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ เพราะการย้ายถิ่นมีข้อจำกัดเรื่องข้อมูลอยู่มากและมีความเสี่ยงสูง ยุคที่สาม การเดินทางระหว่างประเทศและระหว่างเมืองสะดวกสบายขึ้น ผู้หญิงยังคงทำการค้าบริการทางเพศนอกพื้นที่ของตน เพื่อหลีกเลี่ยงตราบาปที่อาจเกิดขึ้นขณะที่การซื้อนอกพื้นที่หรือภูมิฐานะของผู้ซื้อที่สูงขึ้น เพราะถูกผนวกไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมสันตนาการในการท่องเที่ยว หรือเป็นกิจกรรมเพื่อความบันเทิงของการย้ายถิ่นมาทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ซื้อจะเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง ยุคนี้จึงเป็นการย้ายถิ่นของทั้งผู้ซื้อและผู้ค้าในตลาด ยุคที่สี่ เป็นการย้ายถิ่นของผู้ค้าข้ามประเทศเพื่อแสวงหาตลาดใหม่ที่ผู้ซื้ออาจจะอยู่ในพื้นที่ของตน ทั้งนี้เนื่องจากการแข่งขันที่สูงของตลาดการค้าบริการทางเพศนอกถิ่นของทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในยุคที่สาม และการเข้าถึงข้อมูลของพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งต่างประเทศที่ง่ายขึ้น

ดังที่กล่าวมา การขยายตัวของการค้าบริการทางเพศข้ามชาติจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องไปพร้อม ๆ กับกระแสโลกาภิวัตน์ที่เอื้อต่อการย้ายถิ่นของประชากร จึงเป็นที่มาของโครงการศึกษารังนี้ในการทำความเข้าใจสาเหตุ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติของผู้ค้าบริการทางเพศ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อสถานการณ์การเคลื่อนย้าย และมาตรการหรือนโยบายในการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่าย

5.2.2 ความสำคัญของโครงการ

เมื่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้น จึงอาจเป็นทั้งโอกาสและปัญหาในการกำกับดูแลของภาครัฐ โครงการศึกษานี้จึงมีความสำคัญในการจัดทำขึ้น เพื่อนำเสนอองค์ความรู้ความเข้าใจ และเสนอแนะมาตรการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยความสำคัญของโครงการสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นแรก จากประสบการณ์ของยุโรปภายหลังข้อตกลงเชงเก้น (Schengen Agreement) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเคลื่อนย้ายคนและสินค้าระหว่างกันโดยเสรี (to establishing free movement of persons and goods between them) ได้รวมเอาประเทศสองกลุ่มเข้าด้วยกัน คือ กลุ่มประเทศที่อนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศอย่างถูกกฎหมาย อย่างเนเธอร์แลนด์ และกลุ่มประเทศที่ไม่อนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศอย่างถูกกฎหมาย

ผลจากข้อตกลงเชงเก้น ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อประเทศทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันมาก กลุ่มแรกคือกลุ่มประเทศที่อนุญาตตามกฎหมายอยู่แล้ว มีรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องจากผู้ซื้อจากหลายประเทศเดินทางไปซื้อบริการในประเทศเหล่านี้ และได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ แต่ในอีกด้านหนึ่ง ต้นทุนทางสังคมของประเทศเหล่านี้ก็เพิ่มสูงขึ้นมากจนไม่อาจควบคุมได้ด้วยประเทศของตัวเอง ขณะที่กลุ่มที่สองที่กฎหมายไม่อนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศ ก็มีการค้าบริการทางเพศมากขึ้น เพราะมีการเคลื่อนย้ายตัวผู้ค้าบริการทางเพศจากประเทศที่มีรายได้ต่ำกว่าเข้ามาหางานทำในประเทศที่มีรายได้สูงกว่า แม้ว่าจะเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมายก็ตาม สถานการณ์นี้ส่งผลให้เกิดแรงกดดันอย่างหนักกับประเทศที่แม้จะไม่อนุญาตให้ทำการค้าประเวณีอย่างถูกกฎหมาย จนกระทั่งประเทศเหล่านี้จำเป็นต้องผ่อนคลायข้อบังคับห้ามค้าบริการทางเพศดังกล่าวลงในเวลาต่อมา

เมื่อพิจารณากรณีของการรวมกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ซึ่งประเทศส่วนใหญ่ไม่อนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศ แต่ก็มีจำนวนผู้ค้าและมูลค่าการค้าบริการทางเพศที่สูงมากอยู่แล้ว ย่อมมีโอกาสในการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศระหว่างกันได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ประเด็นของการรวมกลุ่มนี้จะส่งผลให้ประเทศหนึ่ง ๆ ไม่สามารถจัดการระบบการค้าบริการทางเพศได้ด้วยตัวเองอีกต่อไป แต่ต้องอาศัยความร่วมมือและความสมดุลในการบังคับใช้กฎหมายหรือการกำกับดูแลที่เหมาะสมระหว่างประเทศต่าง ๆ ด้วย โครงการศึกษานี้จึงมีความสำคัญในการมองภาพรวมของปัญหาภายใต้กรอบของหลายประเทศร่วมกัน

ประเด็นที่สอง ในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมา สถานการณ์ทางสังคมของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้ง (1) การขยายตัวของโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้วัฒนธรรมการบริโภคเติบโตอย่างมาก (2) รูปแบบการติดต่อสื่อสารที่

ง่ายขึ้นและถูกลง เช่น จากที่เคยใช้โทรศัพท์ที่เพียงแค่นำเงินเสียงและมีราคาแพง มาเป็นการใช้ LINE หรือ Facebook (3) รูปแบบโครงข่ายทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จากที่เคยเป็นสังคมเชิงภูมิศาสตร์ กลายเป็นสังคมที่ไม่จำเป็นต้องอิงภูมิศาสตร์อีกแล้ว แต่สามารถรู้จักกันได้ทุกหนแห่ง และ (4) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่กว้างขึ้น ถูกลง และมีคู่มือที่ชัดเจนขึ้น จากการขยายตัวของอินเทอร์เน็ต ทำให้ความเสี่ยงในการเคลื่อนย้ายลดลงอย่างมาก

อย่างไรก็ดี ในการศึกษาเรื่องการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ยังไม่มีการศึกษาเรื่องปัจจัยหรือสาเหตุในการเคลื่อนย้ายตัวผู้ค้าบริการทางเพศระหว่างประเทศเลย ประกอบกับการศึกษาการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศในช่วงก่อนหน้านี้ก็อาจจะไม่สามารถอธิบายเปรียบเทียบกับบริบทในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น โครงการศึกษานี้จึงมีความสำคัญในการทำความเข้าใจปัจจัยหรือสาเหตุในการเคลื่อนย้ายตัวผู้ค้าบริการทางเพศระหว่างประเทศภายใต้บริบทของปัจจุบัน

ประเด็นที่สาม การศึกษาเรื่องการค้าบริการทางเพศนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษาเศรษฐกิจนอกระบบ ซึ่งตามปกติแล้วจะไม่มีข้อมูลเป็นการทั่วไป ผลที่ตามมาคือการแสวงหาองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในเรื่องเหล่านี้ไม่สามารถพบเห็นได้เองในสังคม ต้องอาศัยการศึกษาผ่านงานวิจัยหรือการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น โครงการศึกษานี้จึงมีความสำคัญในการนำเสนอข้อเท็จจริงของสถานการณ์การเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศให้เป็นบทวิเคราะห์และข้อมูลเพื่อการต่อยอดการนำไปใช้ ทั้งในเชิงวิจัยและเชิงนโยบายต่อไป

5.2.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน เนื่องจากความแตกต่างของตัวบทกฎหมายและการบังคับใช้ของแต่ละประเทศ จะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานของโสเภณีจากประเทศที่มีการกำกับดูแลที่แข็งแกร่งกว่าไปสู่ประเทศที่มีการกำกับดูแลที่อ่อนแอกว่า

2. เพื่อศึกษาโอกาสในการเคลื่อนย้ายแรงงานในการค้าบริการทางเพศของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน จากการวิเคราะห์สถานการณ์ความต้องการการใช้บริการโสเภณีในประเทศนั้น ๆ โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้จะช่วยให้เห็นภาพการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามถิ่นเพื่อการมีงานทำและแสวงหารายได้ที่สูงกว่า โดยการศึกษาครั้งนี้มีการลงพื้นที่ทั้งในและต่างประเทศ การลงพื้นที่ในต่างประเทศประกอบไปด้วยสิงคโปร์ที่โสเภณีมีแนวโน้มจะย้ายเข้า ลาวที่โสเภณีมีแนวโน้มจะย้ายออก และเวียดนามที่นับเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทย รวมทั้งการลงพื้นที่ในประเทศจะกระทำใน กทม.และจังหวัดชายแดนไทย-ลาว

3. เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของประเทศไทยอันเนื่องจากการเคลื่อนย้ายโสเภณีระหว่างประเทศภายหลังการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยประยุกต์ข้อมูลที่ได้รับจากข้อ 1 และข้อ 2

5.2.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาใช้กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยผลักและปัจจัยดึง (Push-Pull Factor Analysis) ในการอธิบายการย้ายถิ่นของแรงงาน โดยมองการค้าบริการทางเพศข้ามชาติเป็นการเคลื่อนย้ายแรงงานรูปแบบหนึ่ง โดยเป็นการอธิบายด้วยบริบททางกฎหมายและการกำกับดูแล และตลาดการค้าบริการทางเพศเปรียบเทียบระหว่างประเทศ จากนั้น จะทำการศึกษาด้วยกรอบการตัดสินใจส่วนบุคคล (Individual Decision Making) ในการเลือกที่จะค้าบริการทางเพศในประเทศหรือออกไปค้าบริการทางเพศที่ต่างประเทศ โดยใช้การวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้ (Cost Benefit Analysis) เปรียบเทียบระหว่างสองทางเลือกดังกล่าว

5.2.5 วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยที่เรียกว่า Grounded Theory ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างแบบจำลองการศึกษา โดยกระบวนการเก็บข้อมูลจะดำเนินการในรูปแบบทั่วไป ได้แก่ การศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตภาคสนาม แต่วิธีวิธีนี้มีจุดเด่นอยู่ที่การแสวงหาความจริง (Epistemology) ซึ่ง จะดำเนินการไปพร้อมกับกระบวนการเก็บข้อมูลทั้งสามรูปแบบ โดยกระบวนการเก็บข้อมูลที่ดำเนินการในสามรูปแบบดังกล่าว จะทำการสร้างทฤษฎีไปพร้อม ๆ กับการโต้แย้งทฤษฎีที่สร้างขึ้นในเวลาเดียวกันด้วย

สำหรับกระบวนการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ได้ทำการรวบรวมเอกสาร รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และหนังสือต่าง ๆ เท่าที่มีอยู่ในประเทศไทยในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา เกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศทั้งหมด จากฐานข้อมูลห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยมหิดล ฐานข้อมูลของสภาวิจัยแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และ www.thailis.or.th

กระบวนการสัมภาษณ์ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักวิชาการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิและ NGOs รวมถึงที่ปรึกษากฎหมาย นักการเมืองท้องถิ่น ไกด์นำเที่ยว นักวิจัยท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ทั้งข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงต่างประเทศ พยาบาลและตำรวจ เจ้าของสถานบริการ แม่เล้า/คนกลาง/นายหน้า และผู้ค้าบริการทางเพศ ทั้งที่ทำประจำ และเป็นครั้งคราว รวมถึงจากการสำรวจความคิดเห็นของสาวไซด์ไลน์ จำนวน 89 คนและนายหน้าหรือแม่เล้าจำนวน 8 คน ทั้งทางตรงและผ่าน LINE

และกระบวนการสังเกตภาคสนาม เพื่อทำความเข้าใจบริบทและรูปแบบของตลาด ได้ทำการลงพื้นที่ทั้งในประเทศ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี เชียงใหม่ อุดรธานี และระนอง และในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย ในฐานะของพื้นที่เป้าหมายของหญิงไทย ประเทศฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย ในฐานะของพื้นที่คู่แข่งของไทย และประเทศพม่าและลาว ในฐานะของผู้ค้าที่ย้ายเข้ามาประเทศไทย

5.3 ประเภทของผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ

แม้ว่าการศึกษาค้างนี้จะได้กำหนดไว้ในขอบเขตของการศึกษาว่าจะมุ่งเน้นไปที่ผู้ค้าบริการทางเพศโดยสมัครใจ (ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า Prostitution ซึ่งแปลว่า โสเภณี กับผู้ค้าบริการทางเพศทั้งหมด แต่จะใช้คำว่า Sex Worker กับเฉพาะผู้ค้าบริการทางเพศโดยสมัครใจเท่านั้น) แต่จากการลงพื้นที่ ทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ค้าบริการทางเพศออกเป็น 2 กลุ่ม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มแรกคือ ผู้ค้าบริการทางเพศที่ไม่สมัครใจ โดยอาจถูกหลอกลวงหรือบังคับ นักวิชาการมักจะเรียกกลุ่มนี้ว่า โสเภณีที่ถูกบังคับ (Forced Prostitution) หรือ UN จะถือว่าเป็นการค้ามนุษย์เพื่อการขูดรีดทางเพศ (Human Trafficking for Sex Exploitation) ซึ่งนโยบายหรือมาตรการที่ดำเนินการกับกลุ่มนี้มีความชัดเจน เพราะไม่ต้องตีความเรื่องการค้าบริการทางเพศว่าผิดหรือถูก แต่การหลอกลวงหรือการบังคับเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ชัดเจน แนวนโยบายและมาตรการของทุกประเทศจึงต่อต้านและมีมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดอยู่แล้ว

กลุ่มที่สองคือ กลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศโดยสมัครใจ หรือที่ UN เรียกว่าผู้ค้าบริการทางเพศ (Sex Worker) แนวนโยบายหรือมาตรการที่ดำเนินการกับผู้ค้าบริการทางเพศกลุ่มนี้ยังเป็นที่ถกเถียงกันอย่างมากในกลุ่มนักวิชาการสายสตรีนิยม เนื่องจากการมีประเด็นของการกดขี่ทางเพศของสังคมทับซ้อนอยู่ในกิจกรรมนี้ด้วย ประกอบกับการประกอบกิจกรรมทางเพศนั้นเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่พึงมี การจำกัดที่มากเกินไปก็อาจไม่เป็นผลดี แนวทางการกำกับดูแลที่มีเหมาะสมจึงมีหลายทางเลือกและมีข้อดีข้อเสียต่างกันไป

สัดส่วนของผู้ค้าบริการทางเพศในสองกลุ่มของแต่ละประเทศอาจมีความแตกต่างกันไป จากการสัมภาษณ์และลงพื้นที่ในประเทศไทย พบว่า กลุ่มที่สองซึ่งเป็นกลุ่มที่สมัครใจน่าจะมีจำนวนมากกว่ากลุ่มแรกมาก และกลุ่มที่สองก็น่าจะมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่กลุ่มแรกซึ่งไม่สมัครใจส่วนใหญ่จะเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 และคนต่างด้าวที่มักมาจากฐานะยากจน ซึ่งมักมาจากประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทยที่ถูกหลอกลวงหรือบังคับให้มาทำงานบริการทางเพศ โดยไม่ใช้การใช้กำลังบังคับขู่เข็ญเหมือนในอดีต แต่มักเป็นการชวนมาทำงาน แต่ต้องทำงานบริการทางเพศเสริมด้วย

อย่างไรก็ดี จากการสัมภาษณ์พบว่า มีผู้ค้าบริการทางเพศจำนวนหนึ่งที่ทำงานโดยสมัครใจ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำงานในสถานประกอบการหรือนายหน้าชักชวนมา ทั้งที่เป็นคนไทยและคนต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทย หากสถานประกอบการหรือนายหน้าถูกจับกุมข้อหาค้าประเวณี หรือไม่พอใจในสถานที่ทำงานของตน ผู้ค้าบริการทางเพศกลุ่มนี้จะอ้างว่าถูกหลอกลวงและบังคับให้ทำงาน เพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นผู้กระทำความผิดให้เป็นเพียงเหยื่อของการค้ามนุษย์แทน ทำให้ยอดการจับกุมในลักษณะของการค้ามนุษย์ หรือสถิติประมาณการของการค้ามนุษย์ในประเทศไทยนั้นสูงเกินความเป็นจริง

สำหรับประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย พม่าและลาวนั้น สถานการณ์ของสัดส่วนผู้ค้าบริการทางเพศที่สมัครใจและไม่สมัครใจนั้นมีความแตกต่างกันไป ในประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่าอย่าง

สิงคโปร์ และมาเลเซียจะมีสัดส่วนผู้ค้าบริการทางเพศที่สมัครใจมากกว่าไม่สมัครใจ ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย พม่าและลาว จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากชายยังมีการอ้างถึงการหลอกลวงหรือบังคับเพื่อค้าบริการทางเพศอยู่พอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากประเทศที่มีระดับรายได้สูงกว่ามักจะมีความสัมพันธ์กับการที่ประชากรมีการศึกษาสูงกว่าและการเข้าถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐทำได้ง่ายกว่า จึงเป็นข้อจำกัดของกิจการบังคับค้าประเวณีด้วย

เช่นเดียวกัน การไปทำงานบริการทางเพศของคนไทยในประเทศต่าง ๆ จำนวนหนึ่งก็ไปด้วยความสมัครใจ แต่เมื่อสถานประกอบการหรือนายหน้านั้น ๆ ถูกจับกุม หรือไม่พอใจในสถานที่ทำงานหรือเงินเดือนหรือเงื่อนไขในการทำงานของตน ผู้ค้าบริการทางเพศกลุ่มนี้จะอ้างว่าถูกหลอกลวงและบังคับให้ทำงาน เพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นผู้กระทำความผิดให้เป็นเพียงเหยื่อของการค้ามนุษย์แทน ทำให้ตนเองไม่ต้องรับโทษของประเทศนั้น ๆ และเข้าสู่กระบวนการช่วยเหลือของภาครัฐ ตัวเลขผู้หญิงไทยที่ถูกหลอกไปค้าบริการทางเพศของประเทศต่าง ๆ จึงค่อนข้างสูง

5.4 ปัจจัยมหภาคที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ

การศึกษาปัจจัยมหภาคที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติใช้กรอบของการศึกษาการตัดสินใจย้ายถิ่นของแรงงานมาประยุกต์ โดยแบ่งปัจจัยออกเป็นสองส่วน ได้แก่ ปัจจัยผลักและปัจจัยดึง

สำหรับปัจจัยผลักที่สำคัญตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาจะมี 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบแรกคือ ความยากจนที่จะส่งผลให้ผู้หญิงต้องออกมาหางานทำนอกพื้นที่ ประกอบกับการไม่มีความรู้ แต่ต้องการเงินมากเพื่อเลี้ยงดูที่บ้าน จึงต้องประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ องค์ประกอบที่สองคือ การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด ซึ่งจะส่งผลให้การค้าบริการทางเพศในพื้นที่นั้น ๆ ไม่สามารถทำได้ ทั้งผู้ซื้อและผู้ค้าจำเป็นต้องไปทำงานในพื้นที่อื่นแทน เท่ากับว่าเป็นการผลักดันการค้าบริการทางเพศออกจากพื้นที่

จากการศึกษาในส่วนขององค์ประกอบแรกของปัจจัยผลักที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศตั้งแต่ในอดีตก็คือ ความยากจน โดยเฉพาะความยากจนสมบูรณ์ (Absolute Poor) หมายถึงการมีทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกายในการยังชีพ ทำให้ต้องออกจากพื้นที่เพื่อแสวงหาการเอาตัวรอดในการใช้ชีวิต (ทั้งนี้ไม่นับรวมความยากได้อายากมี หรือความจำเป็นในการมีฐานะเพื่อเข้าสังคม เนื่องจากนับไปเป็นส่วนของปัจจัยดึง) เมื่อบริบททางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้การย้ายถิ่นทำได้ง่ายขึ้นและเดินทางไปได้ไกลขึ้น ซึ่งในด้านหนึ่งน่าจะทำให้ความยากจนส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายผู้บริการทางเพศจากที่เคยเคลื่อนย้ายเฉพาะในประเทศเป็นการเคลื่อนย้ายข้ามชาติด้วย แต่ในอีกด้านหนึ่ง บริบทที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นมาพร้อมกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น ส่งผลให้ปัญหาความยากจนสมบูรณ์ลดลงมากในทุกประเทศที่ทำการศึกษา ปัจจัยผลักที่เกิดจากความยากจนให้เข้ามาสู่อาชีพผู้ค้าบริการทางเพศด้วยความจำเป็นนั้นลดลงมาก อย่างไรก็ตาม ในประเทศที่ยังมีความยากจนอยู่ อย่างเช่น พม่าหรือลาว บทบาทของปัจจัยผลักจากความยากจนก็อาจส่งผลให้เกิดการหลอกลวงหรือบังคับค้าบริการทางเพศ แต่ก็มักจะเป็น

การค้าบริการทางเพศที่อยู่ในประเทศเสียเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ปัจจัยหลักทางด้านความยากจนสัมบูรณ์มีผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติไม่มากนักและน่าจะลดลงอย่างต่อเนื่องในอนาคต

นอกจากนี้ ความแตกต่างของการบังคับใช้กฎหมายเปรียบเทียบระหว่างประเทศก็เป็นองค์ประกอบของปัจจัยหลักอีกประการหนึ่งที่สำคัญ ทุกประเทศ (ยกเว้นสิงคโปร์) มีกฎหมายที่ห้ามค้าประเวณีโดยสิ้นเชิงและมีบทลงโทษที่รุนแรงขึ้นหากเป็นการบังคับค้าประเวณีหรือค้าประเวณีของเด็กหรือเยาวชน แต่ภาครัฐของทุกประเทศก็มีความเข้าใจเรื่องธรรมชาติของการมีเพศสัมพันธ์เช่นเดียวกัน และมองว่าการค้าบริการทางเพศไม่ใช่อาชญากรรมที่รุนแรง トラバไตที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือการบังคับขู่เข็ญ การบังคับใช้กฎหมายค้าประเวณีโดยเฉพาะกับผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติจึงเป็นเรื่องที่มักไม่นิยมทำกัน เนื่องจากหากมีการจับกุมและติดคุกจะเป็นต้นทุนของประเทศนั้น ๆ ที่ต้องดูแล ส่วนใหญ่ประเทศเหล่านี้จึงมักใช้กฎหมายคนเข้าเมืองหรือกฎหมายห้ามการเตร็ดเตร่แทน เพื่อผลักดันกลับประเทศและห้ามไม่ให้กลับเข้ามาใหม่

เมื่อทุกประเทศดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในรูปแบบที่คล้ายกัน ความเป็นปัจจัยผลจากความแตกต่างของการบังคับใช้กฎหมายค้าประเวณีของแต่ละประเทศนั้นจึงมีผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติไม่มากนัก เพราะเท่ากับว่าทำงานที่ไหนก็ไม่แตกต่างกัน

ขณะที่ปัจจัยดังให้เกิดการย้ายถิ่นเพื่อทำงานค้าบริการทางเพศนั้น เกิดจากองค์ประกอบที่สำคัญสองส่วน ได้แก่ บริบททางด้านเศรษฐกิจและบริบททางด้านสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันมากในแต่ละประเทศ และส่งผลให้ปัจจัยดังเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายในบริบทปัจจุบัน

ตารางที่ 5.1 เป็นการสรุปข้อมูลพื้นฐาน ปัจจัยดังและปัจจัยหลักในการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติของประเทศต่าง ๆ ที่ได้มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและทำการสัมภาษณ์ ซึ่งแสดงให้เห็นความแตกต่างกันทางด้านมหภาคของแต่ละประเทศ

ตารางที่ 5.1 บริบทมหภาคของบางประเทศในอาเซียน

ปัจจัย	การตีความ	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	ลาว	พม่า
จำนวนผู้ค้าบริการทางเพศ (ตามข้อมูลของ UN ปี 2015)	ปัจจัยตั้งให้เข้ามาค้าบริการทางเพศ เพราะพื้นที่ที่มีจำนวนผู้ค้ามากยิ่งขึ้นมีผู้ซื้ออีกด้วย	200,000 คน	N/A	150,000 คน	450,000 คน	250,000 คน	14,000 คน	N/A
ค่าบริการต่อครั้ง (ครั้งละประมาณ 90-120 นาที หรือ 1 รอบการมีเพศสัมพันธ์)	ปัจจัยตั้งจากอัตราผลตอบแทนจากการค้าบริการในประเทศนั้นๆ	\$50-150 ขึ้นอยู่กับ การตกลงกันและสถานที่พบเจอ	\$50 ในสถานประกอบการ หรือ \$120 สำหรับเรียกออนไลน์	\$100 สำหรับการตกลงกันในสถานบันเทิง	\$35-50 สำหรับการตกลงกันในสถานบันเทิง	\$70 สำหรับเรียกออนไลน์	\$20-30	\$15-20
รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร (2016)	ปัจจัยตั้ง เพื่อแสวงหารายได้ที่สูงขึ้น	\$5,939	\$53,431	\$9,360	\$2,921	\$3,604	ไม่มีข้อมูล แต่น่าจะต่ำมาก	ไม่มีข้อมูล แต่น่าจะต่ำมาก
ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ	ปัจจัยตั้งให้เกิดการเข้าสู่การค้าบริการทางเพศ และสร้างตลาดพรีเมียม	สูง	กลางๆ	กลางๆ	สูงมาก	สูงมาก	ไม่มีข้อมูล แต่น่าจะสูงมาก	ไม่มีข้อมูล แต่น่าจะสูงมาก
รูปแบบการค้าบริการทางเพศทั่วไป	ลักษณะของตลาดค้าบริการทางเพศ หากมีมาก โอกาสการเข้าสู่ตลาดก็มากด้วย	มีครบทุกรูปแบบ ในสถานประกอบการ เช่น คาราโอเกะ ในร้านนวด ในพื้นที่ที่รู้จักกัน ในที่สาธารณะ ในช่อง นั่งรอตามสถานบันเทิง และ	ในสถานประกอบการ ในร้านนวด ในพื้นที่ที่รู้จักกัน นั่งรอตามสถานบันเทิง และทางโทรศัพท์ หรือ Application	ในร้านนวด ในโรงแรมที่จัดห้องไว้ให้ และทางโทรศัพท์ หรือ Application	ในช่อง นั่งรอตามสถานบันเทิง และทางโทรศัพท์ หรือ Application	ในช่อง และทางโทรศัพท์ หรือ Application	ในช่อง ในสถานประกอบการ และทางโทรศัพท์ หรือ Application	ในช่อง และในสถานประกอบการ

ปัจจัย	การตีความ	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	ลาว	พม่า
		ทางโทรศัพท์ หรือ Application						
ภาพลักษณ์ของประเทศ	ปัจจัยดึงดูดจากมุมมองของสื่อที่มีต่อการค้าบริการทางเพศของประเทศนั้นๆ	Land of Sex, Thai Girl	N/A	N/A	Asian-Latino Sex, Filipino Girl	N/A	Innocent Girl, Thai Girl	Land of Virgin
แนวทางการบังคับใช้กฎหมาย	ปัจจัยผลักดันให้เกิดการย้ายถิ่นตามความเข้มงวดของโอกาสในการถูกลงโทษ	ผิดกฎหมาย แต่มักมีผู้มีอิทธิพลนอกกระบวนการคุ้มครอง หากจับจะเน้นการปรับ	ถูกกฎหมายเฉพาะในพื้นที่ แต่ผิดกฎหมายนอกพื้นที่ หากจับจะเน้นส่งกลับประเทศ	ผิดกฎหมายการค้าประเวณี หากไม่ได้ค้าให้ชาวมุสลิม เมื่อถูกจับ จะส่งกลับประเทศ	ผิดกฎหมายการค้าประเวณี หากถูกจับ จะช่วยเหลือและเยียวยาทางจิตใจ แต่มีการคุ้มครอง	ผิดกฎหมายการค้าประเวณี หากถูกจับ จะช่วยเหลือและหาทางออกสู่อาชีพใหม่	ผิดกฎหมายการค้าประเวณี หากถูกจับ จะถูกลงโทษ	ผิดกฎหมายการค้าประเวณี หากถูกจับ จะถูกลงโทษ แต่มักได้รับการคุ้มครองทางอื่น
เป้าหมายเชิงนโยบาย	ปัจจัยผลักดันจากระบบการบริหารจัดการตลาดการค้าบริการทางเพศของภาครัฐในแต่ละประเทศ	มีความยากและทับซ้อนในการดำเนินนโยบาย เพราะเป็นประเทศศูนย์กลางของการเคลื่อนย้ายโสเภณีและเป็นตลาดขนาดใหญ่ รวมทั้งมูลค่าการค้าบริการทางเพศยังสัมพันธ์กับมูลค่าการท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลักของประเทศ	มีการเปิดเสรีการค้าบริการทางเพศ เฉพาะที่เก๋าง โดยเน้นการทำงานหนักและบริการกับแรงงานต่างด้าวมากกว่าคนสิงคโปร์เอง หากทำงานนอกสถานที่จะถูกจับ เพราะส่งผลต่ออัตราการแข่งขันและมูลค่าของคอนสิงคโปร์	ไม่ต้องการให้มีการค้าบริการทางเพศ แต่ความเข้มงวดของกฎหมายแตกต่างกันระหว่างชาวมุสลิมและชาวจีน โดยการลักลอบค้าส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเมืองใหญ่ (เฉพาะพื้นที่คนจีน) ในเมืองท่องเที่ยวและชายแดนที่ติดกับสิงคโปร์ เพื่อค้าให้กับชาวสิงคโปร์	มีการต่อสู้เรื่องสิทธิสตรีมายาวนาน โดยมองว่าการค้าบริการทางเพศคือรูปแบบหนึ่งของการกดขี่ทางเพศ NGOs จึงมีทั้งที่สนับสนุนและคัดค้านการค้าบริการทางเพศ เพราะมีมิติทางสตรีนิยมแตกต่างกัน ภาครัฐจึงยังไม่ชัดเจนและเน้นที่สาธารณสุขเป็นหลัก	มีกฎหมายห้ามอย่างชัดเจน แต่เนื่องจากเป็นประเทศใหญ่และมีความเหลื่อมล้ำสูง ทำให้ควบคุมได้ยาก ภาครัฐเน้นการปราบปรามการค้าในตลาดล่าง เพราะยังมีความรุนแรงและการค้ามนุษย์ ขณะที่ตลาดบนที่ค้าตามความสมัครใจไม่ถูกกำกับดูแลมากนัก	ไม่สนับสนุนให้มีการค้าประเวณี เพราะขัดกับวัฒนธรรมอันดีงามของชาวลาว แต่เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ยังยากจนและเริ่มมีการท่องเที่ยวเข้าไปมากขึ้น การค้าบริการทางเพศก็สูงขึ้น	ไม่สนับสนุน เพราะผูกโยงกับการหลอกลวงและค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในชนกลุ่มน้อย รวมทั้งมีการซื้อบริการทางเพศของเด็กด้วย ภาครัฐพยายามปราบปรามอย่างหนักและออกกฎหมายบังคับรุนแรง แต่ยังคงดำเนินการได้ในระดับหนึ่ง

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติมีบทบาทลดลงมาก ทั้งความยากจนที่ลดลงในทุกประเทศ และการบังคับใช้กฎหมายที่เน้นการผลักดันกลับประเทศมากกว่าการลงโทษ ทำให้ไม่มีแรงกดดันให้ผู้ค้าต้องย้ายถิ่นในการทำงานข้ามชาติมากนัก แต่ปัจจัยดังนั้นก็กลับมีบทบาทเพิ่มขึ้น กล่าวคือ แรงดึงดูดของการย้ายถิ่นไปทำงานบริการทางเพศข้ามชาติทั้งผลได้ที่สูงขึ้นและต้นทุนหรือความเสี่ยงที่ลดลงกลับเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานค้าบริการทางเพศต่างชาติ ซึ่งเรียกได้ว่าเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิงจากในอดีต สำหรับการทำความเข้าใจปัจจัยดัง จะอาศัยกรอบแนวคิดการตัดสินใจของปัจเจกบุคคลมาช่วยในการอธิบายในหัวข้อถัดไป

5.5 ปัจจัยจุลภาคที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ

การวิเคราะห์ปัจจัยจุลภาคที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติจะใช้แนวคิดการตัดสินใจของปัจเจกบุคคล (Individual Decision Making) มาวิเคราะห์ โดยแนวคิดนี้มีความเชื่อว่าปัจเจกบุคคลจะคำนึงถึงผลได้และต้นทุนของการย้ายถิ่นทำงานตามที่คุณค้าบริการทางเพศจะใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจ การที่จำนวนผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติในโลกเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง และส่วนใหญ่ก็เกิดจากความสมัครใจของตัวผู้ค้าเองนั้น ย่อมแสดงให้เห็นได้ในระดับหนึ่งว่า ผลได้จากการค้าบริการทางเพศข้ามชาติในปัจจุบันน่าจะสูงขึ้น และ/หรือต้นทุนของการค้าบริการทางเพศข้ามชาติในปัจจุบันน่าจะลดลงจากอดีตไปพอสมควร

ในการวิเคราะห์ จะพิจารณาแยกออกเป็นผลได้และต้นทุนของการทำงานค้าบริการทางเพศข้ามชาติในบริบทปัจจุบันเปรียบเทียบกับการทำงานค้าบริการทางเพศข้ามชาติในบริบทของอดีต โดยจะทำการวิเคราะห์จากมิติของผู้หญิงไทยเท่านั้น เนื่องจากผู้หญิงไทยมีการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศเพื่อค้าบริการทางเพศในหลายประเทศมากกว่า และการศึกษาสามารถเก็บข้อมูลได้ในเชิงลึกได้มากกว่า

5.5.1 ผลได้ของการค้าบริการทางเพศข้ามชาติ

ผลได้จากการค้าบริการทางเพศข้ามชาติเปรียบเทียบกับการทำงานค้าบริการทางเพศในประเทศประกอบด้วย การมีรายได้ที่สูงขึ้น การเข้าถึงตลาดพรีเมียม การเข้าถึงตลาดที่มีความต้องการรูปร่างหน้าตาที่หลากหลาย และทางออกจากอาชีพที่เพิ่มขึ้น

การมีรายได้ที่สูงขึ้น

บริบทยุคใหม่เอื้อต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ ทำให้ตัวผู้ค้าสามารถเลือกไปทำงานในพื้นที่ที่มีระดับราคาค่าบริการที่สูงกว่าได้ และเมื่อทางเลือกของพื้นที่ในการทำงานสูงขึ้น โดยรวมก็จะทำให้ผู้ค้าบริการทางเพศมีรายได้สูงขึ้นด้วย จากการสัมภาษณ์ พบว่า ในประเทศกลุ่มอาเซียน ผู้หญิงไทยส่วนใหญ่

จะเลือกไปทำงานที่สิงคโปร์ และมาเลเซีย เพราะมีระดับรายได้ที่สูงกว่า ขณะที่ไม่นิยมไปทำงานที่พม่าหรือลาว เพราะระดับรายได้ต่ำกว่ามาก

รูปแบบการไปทำงานที่สิงคโปร์และมาเลเซียมีความสัมพันธ์กันมาก เพราะเป็นประเทศที่อยู่ติดกัน และสามารถเดินทางไปมาหากันได้โดยสะดวก ผู้หญิงไทยไปทำงานที่สิงคโปร์มีทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย โดยผู้ค้าบริการทางเพศที่ไปทำงานแบบถูกกฎหมายนั้นจะต้องทำงานอยู่ในสถานที่มืดชิดและไม่สามารถออกมาเตร็ดเตร่ได้ รวมทั้งมีการควบคุมและจำกัดพื้นที่อย่างเข้มงวด ขณะที่ผู้ที่ไปทำงานแบบไม่ถูกกฎหมายนั้นมักจะมียุทธศาสตร์ของการไปนั่งตามผับหรือสถานบันเทิงยามค่ำคืน เพื่อรอแขกมาเจรจาและการตัดสินใจทำงานนั้นก็จะเป็นไปตามสมัครใจ อย่างไรก็ตาม รูปแบบการทำงานเช่นนี้ในสิงคโปร์ก็นับได้ว่ามีความเสี่ยงมาก เพราะไม่รู้ว่าคุณสมบัติที่ต้องการซื้อบริการทางเพศจริงๆ หรือเพียงหาคุณอนันต์ การเสนอขายจึงอาจกลายเป็นหลักฐานในการถูกดำเนินคดีได้ และหากถูกจับ ก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง

ผู้หญิงที่ต้องการไปทำงานหารายได้จากการค้าบริการทางเพศในสิงคโปร์จึงอาศัยการพักรอทำงานที่ มาเลเซียแทน โดยเฉพาะในพื้นที่ยะโฮร์บาห์รู รัฐยะโฮร์ ซึ่งอยู่ติดกับสิงคโปร์และสามารถเดินทางไปได้ในเวลาไม่นานนัก แต่มาเลเซียเป็นประเทศที่ห้ามไม่ให้เกิดการค้าบริการทางเพศ ผลก็คือผู้หญิงกลุ่มนี้จะพักรอเสมือนเป็นนักท่องเที่ยวและมีนายหน้าที่ติดต่อมาจากสิงคโปร์ โดยนายหน้าจะทำหน้าที่จัดหาลูกค้า หาที่พัก และพาเดินทางข้ามประเทศ รวมทั้งหากไม่ได้มีงานค้าบริการทางเพศ นายหน้าก็จะรับงานบันเทิงทั่วไป เช่น เต้น ชงเหล้า หรือเป็นเพื่อนเที่ยวให้ผู้หญิงเหล่านี้เพื่อเป็นรายได้เพิ่มเติมอีกด้วย

การค้าบริการทางเพศในมาเลเซีย แม้จะผิดกฎหมายแต่ก็มีการลักลอบ โดยมีความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ ระหว่างเขตเมืองและเขตชายแดน หากเป็นพื้นที่ในเขตเมือง เช่น กัวลาลัมเปอร์หรือรัฐสลังงอร์ จะมีการลักลอบเข้ามาทำงานในสถานบริการ ทั้งช่องและสถานบริการนวด เพราะมีรายได้ดี แม้จะถูกหักค่าหัวคิวก็ตาม ผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน การทำงานในพื้นที่เขตเมืองมักจะทำได้นานกว่าพื้นที่ชายแดน เพราะมีผู้คุ้มครองและมีสถานที่ทำงานที่เป็นถาวร จากการสัมภาษณ์ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนหลังหักค่าใช้จ่ายจะอยู่ที่ประมาณ 3-6 หมื่นบาท

ขณะที่การทำงานในเขตชายแดนสิงคโปร์อย่างยะโฮร์บาห์รูนั้น ส่วนใหญ่เป็นการมาทำงานในลักษณะของนักท่องเที่ยว และการขอใบอนุญาตทำงานในรูปแบบอื่น เช่น พนักงานร้านอาหาร โดยมีนายหน้าเป็นคนกลางในการจัดการอำนวยความสะดวกและหักค่าใช้จ่ายไป ผู้หญิงที่มาทำงานในพื้นที่ชายแดนนี้ ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นชาวสิงคโปร์ที่ติดต่อกันทาง LINE หรือโทรศัพท์ การทำงานของผู้หญิงค้าบริการในพื้นที่ชายแดนนี้ มักจะเป็นการมางานในช่วงสั้น ๆ และหมุนเวียนไปมา สอดคล้องกับลักษณะการประชาสัมพันธ์ให้กับลูกค้าในรูปแบบของสาวไซด์ไลน์ด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นการทำงานช่วงสั้นๆ แต่ก็มีรายได้ดี เพราะลูกค้าชาวสิงคโปร์จะจ่ายค่าบริการในราคาที่สูงกว่า จากการสัมภาษณ์ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนหลังหักค่าใช้จ่ายของผู้ค้ากลุ่มนี้จะอยู่ที่ประมาณ 4-7 หมื่นบาท

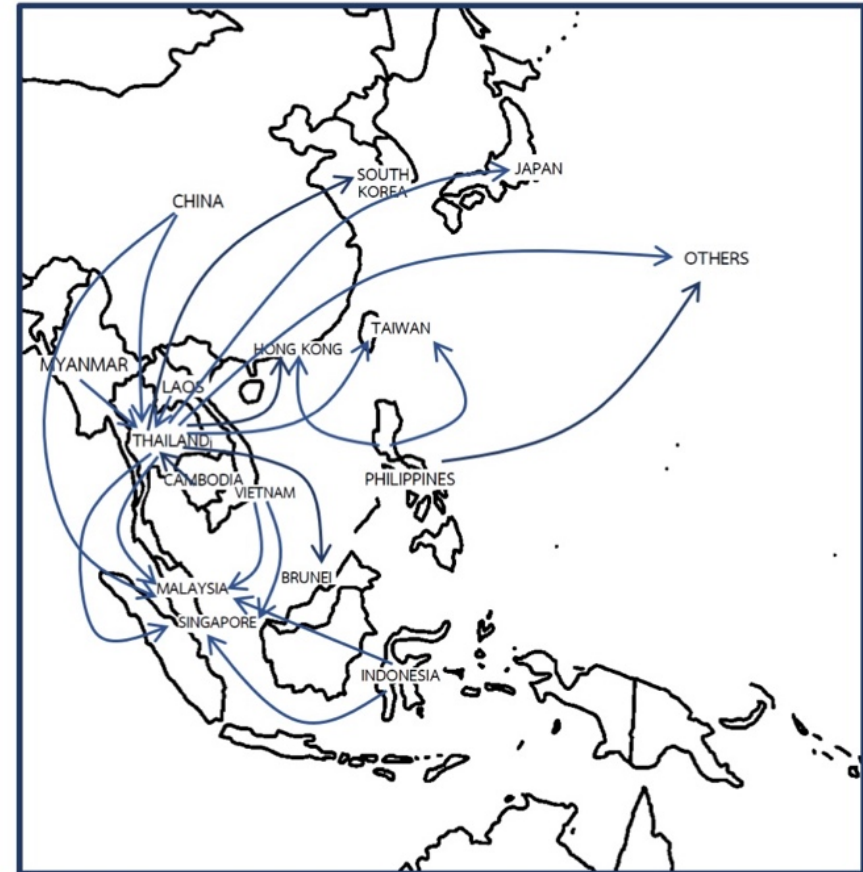
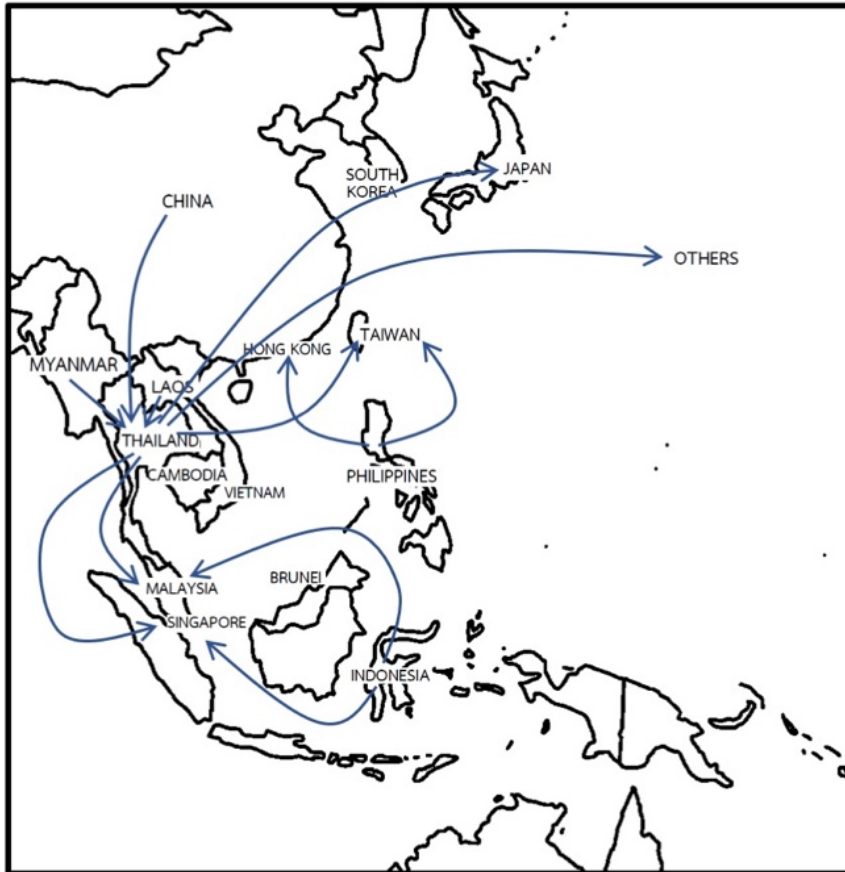
จากตัวเลขการทำงานในประเทศไทยที่ระดับรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 2-6 หมื่นบาท และทำงานค่อนข้างหนัก ไปอยู่ที่ประมาณ 3-7 หมื่นบาท แม้ว่าตัวเลขจะดูไม่ต่างกันมากนัก แต่ความเป็นจริงแล้ว คนที่เดินทางไปค้า บริการต่างประเทศและได้รับรายได้ 3-7 หมื่นบาท นั้นคือคนที่ทำการค้าอยู่ในประเทศและได้รับรายได้อยู่ที่ ประมาณ 2-3 หมื่นบาทเท่านั้น การค้าบริการทางเพศข้ามชาติจึงนอกจากทำให้ผู้ค้ามีรายได้ที่สูงขึ้นแล้ว ยัง เปิดโอกาสให้ผู้ค้าบริการทางเพศที่มีรายได้ไม่สูงมากในประเทศได้มีรายได้ที่สูงขึ้น

ภาพที่ 5.1 แสดงการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติในอดีตที่ผ่านมากับภายใต้บริบทใน ปัจจุบัน ในอดีตนั้น ประเทศไทยเป็นผู้นำเข้า ผู้ค้า และผู้ส่งออกบริการทางเพศแบบครบวงจร โดยนับได้ว่าเป็น ศูนย์กลางการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติอย่างชัดเจน โดยการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศไปยัง ประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ผ่านประเทศไทยนั้นมีไม่มาก แต่ภายใต้บริบทของปัจจุบัน การเคลื่อนย้ายมีความซับซ้อน มากขึ้น โดยเป็นการเคลื่อนย้ายแบบทวิภาคี (Bilateral) จากประเทศต้นทางไปยังประเทศปลายทางโดยตรง มากขึ้น แต่การเคลื่อนย้ายของผู้ค้าบริการผ่านประเทศไทยก็ยังคงมีจำนวนมาก ขณะที่ความเป็นผู้นำเข้า ผู้ค้า และผู้ส่งออกบริการทางเพศแบบครบวงจรของประเทศไทยยังคงดำรงอยู่เหมือนในอดีตที่ผ่านมา เพียงแต่มี คู่แข่งจากการเดินทางของผู้ค้าโดยตรงมากขึ้น

เนื่องจากระบอบโลกาภิวัตน์ทำให้การเคลื่อนย้ายมีความเสรีมากขึ้น ดังนั้น ลักษณะการเคลื่อนย้ายใน บริบทปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงการเคลื่อนย้ายของผู้ค้าบริการทางเพศจากประเทศที่มีรายได้ต่ำกว่าไปยัง ประเทศที่มีรายได้สูงกว่าชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าในอดีตมาก

ภาพที่ 5.1 การเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ

(ซ้าย การศึกษาของ Jones (1995, 2000) และ Graeme Hugo (2006) ขวา ผลจากการศึกษาครั้งนี้ในปี พ.ศ.2560)

นอกจากนี้ การเดินทางไปทำงานที่ต่างประเทศยังมีโอกาสได้ท่องเที่ยว เรียนรู้ภาษาอังกฤษ และได้พบเจอชาวต่างชาติเพื่อเปิดโอกาสการเจอคู่ครองอีกด้วย ทำให้นอกเหนือไปจากรายได้ที่สูงขึ้นยังมีผลประโยชน์อื่นเพิ่มเติมอีกเมื่อเปรียบเทียบกับค่าบริการทางเพศในประเทศ

การเข้าถึงตลาดพรีเมียม

การเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ นอกจากจะทำให้สามารถเข้าถึงตลาดที่มีกำลังซื้อเฉลี่ยที่สูงกว่าแล้ว ยังสามารถเข้าถึงตลาดที่มีกำลังซื้อต่ำกว่า แต่มีลูกค้าพรีเมียมได้ด้วย ตัวอย่างที่น่าสนใจคือประเทศอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ (น่าจะรวมถึงบรูไนด้วย แต่ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน) เพราะทั้งสองประเทศนั้นมีระดับรายได้ที่ต่ำกว่าไทย แต่เนื่องจากทั้งสองประเทศมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศสูงมาก นั่นหมายความว่า ยังมีคนรวยมาก ๆ อยู่ในประเทศเหล่านี้อยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งสามารถเป็นผู้ซื้อบริการทางเพศระดับพรีเมียมได้

รูปแบบการซื้อขายของประเทศในกลุ่มนี้จะมีความแตกต่างออกไปจากสิงคโปร์และมาเลเซีย เพราะไม่ใช่การไปนั่งรอลูกค้าทั่วไปมาติดต่อใช้บริการ เนื่องจากบุคคลทั่วไปนั้นมีรายได้น้อย แต่เศรษฐกิจจะใช้วิธีการติดต่อผ่านนายหน้าแล้วเลือกมาให้บริการเป็นระยะเวลา 2-3 วันขึ้นไป โดยจะออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ที่พักและอื่นๆ ให้ทั้งหมด เพื่อมาใช้บริการเป็นการส่วนตัวในประเทศของตน หรืออาจเป็นการไปเที่ยวประเทศอื่นร่วมกัน แม้ว่าจะไม่มีข้อมูลราคาที่ตกลงกันในการซื้อขาย เพราะเป็นการซื้อขายแบบส่วนตัว แต่ก็เชื่อได้ว่าน่าจะมียาได้สูงมาก

อย่างไรก็ดี การค้าบริการทางเพศในรูปแบบการซื้อขายส่วนตัวในตลาดพรีเมียมนี้ ผู้ค้าทั่วไปไม่สามารถทำได้ เพราะเศรษฐกิจมีกำลังจ่ายสูง ดังนั้น มักจะเป็นคนที่มีหน้าตาดี มีชื่อเสียง หรือปรากฏในสื่อต่าง ๆ อยู่แล้ว หากเปรียบเทียบกับค่าในประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียแล้ว การค้าในประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำทางรายได้สูงเหล่านี้จะมีรายได้ดีที่สุด ทำงานน้อยที่สุด แต่การได้ลูกค้ามักจะขึ้นอยู่กับโอกาสและต้องมีชื่อเสียงระดับหนึ่งแล้วเท่านั้น

การเข้าถึงตลาดที่มีความต้องการรูปร่างหน้าตาที่หลากหลาย

การค้าบริการทางเพศข้ามชาติจะช่วยให้เข้าถึงตลาดที่มีรูปแบบความต้องการรูปร่างหน้าตาที่หลากหลายได้ จึงเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้ค้าบริการทางเพศจำนวนหนึ่งที่อาจมีรูปร่างหน้าตาตรงกับความต้องการของคนในประเทศได้มีโอกาสแสวงหาตลาดที่มีความต้องการสูงกว่า

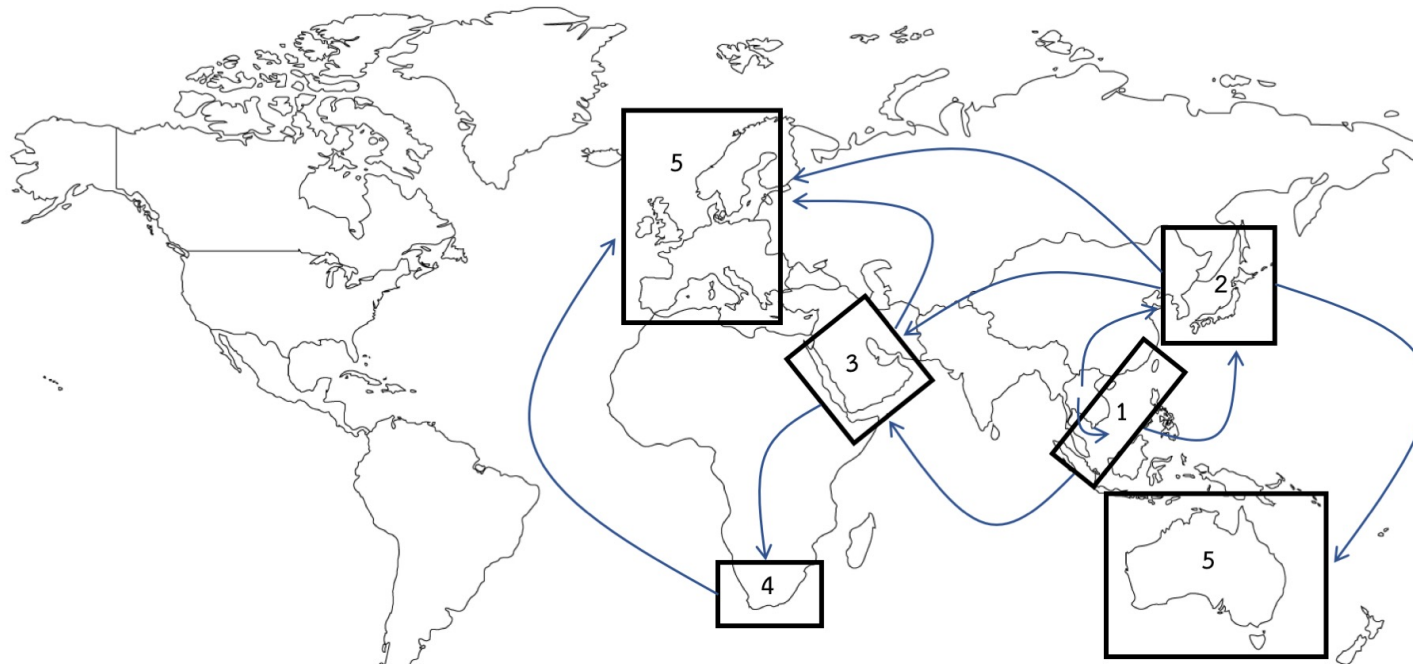
ลักษณะรูปร่างหน้าตาอันเป็นที่นิยมของสังคมไทยมักจะมีลักษณะผอมและขาวเป็นพื้นฐาน แต่ในบางประเทศในอาเซียน มองความสวยทางรูปร่างที่ผิวสีแทน ตัวสูง หรืออวบ เป็นต้น ทำให้ผู้หญิงจำนวนหนึ่งทำงานค้าบริการในประเทศไทยได้รายได้ที่ไม่สูงมากนัก แต่ก็สามารถทำรายได้ได้ดีกว่าและต่อเนื่องกว่าอันเนื่องมาจากเป็นที่ต้องการในตลาดต่างประเทศ ดังนั้น การค้าบริการทางเพศข้ามชาติจะช่วยให้ผู้ค้าบริการทาง

เพศสามารถแสวงหาตลาดที่เหมาะสมที่สุดกับตัวเองได้ แทนที่จะมีข้อจำกัดว่าต้องอยู่แค่ตลาดภายในประเทศ
อย่างไรก็ดี ผลได้จากการเข้าถึงตลาดที่มีความต้องการรูปร่างหน้าตาที่หลากหลายนั้นอาจไม่ได้จำกัดอยู่แค่ใน
อาเซียนเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการค้าบริการทางเพศในทวีปอื่น ๆ ด้วย

นอกจากนี้ การค้าบริการทางเพศข้ามชาติยังช่วยให้การทำงานค้าบริการทางเพศของผู้หญิงไทยยืด
ระยะเวลาออกไปได้นานขึ้น เนื่องจากความต้องการรูปร่างหน้าตาของผู้ซื้อในประเทศต่าง ๆ ในโลกนั้นมีความ
แตกต่างกัน แต่มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสรีระตามอายุของผู้หญิงไทย จากการสัมภาษณ์แม่เล่า
พบว่า ความต้องการผู้หญิงไทยของทวีปต่าง ๆ นั้นมีความแตกต่างกัน โดยในเรื่องของสีผิวนั้น ทางตะวันตกจะ
นิยมผิวสีเข้ม ทางตะวันออกจะนิยมผิวขาว แต่หากไม่นับเรื่องสีผิวแล้ว ความต้องการที่แตกต่างกันทั้งในเรื่อง
ของรูปร่างและอายุนั้นค่อนข้างสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของผู้หญิงไทย

ภาพที่ 5.2 แสดงเส้นทางการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศของผู้ค้าบริการทางเพศชาวไทย โดยแบ่ง
ออกเป็น 5 โซน จะเห็นว่าทั้ง 5 โซนจากโซน 1 ถึงโซน 5 เป็นเส้นทางที่ผู้หญิงไทยสามารถประกอบอาชีพค้า
บริการทางเพศอย่างต่อเนื่องได้ โดยมีความสอดคล้องกับอายุที่เพิ่มขึ้น และรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้
หญิงไทย ส่งผลให้การทำงานค้าบริการทางเพศของผู้หญิงไทยข้ามชาติสามารถทำได้นานกว่าปกติ หรืออาจ
กล่าวได้ว่า การค้าบริการทางเพศข้ามชาติช่วยยืดระยะเวลาการมีงานทำให้นานขึ้น

ภาพที่ 5.2 เส้นทางการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศของหญิงค้าบริการทางเพศสัญชาติไทย

โซนที่ 1 สิงคโปร์ มาเลเซีย บังกลาเทศ และไต้หวัน - ตลาดเปิดสำหรับผู้หญิงที่อายุประมาณ 20-25 ปี - นิยมตัวเล็ก ผิวขาว ผอม - ไม่ต้องการการเอาใจใส่มาก ต้องการเพศสัมพันธ์เป็นหลัก - ความเสี่ยงน้อยมาก เพราะอยู่ใกล้ ค่าเดินทางถูกและใช้ภาษาอังกฤษได้	โซนที่ 2 เกาหลีใต้และญี่ปุ่น - ตลาดเปิดสำหรับผู้หญิงที่อายุประมาณ 20-28 ปี - นิยมตัวเล็ก ผิวขาว ไม่จำเป็นต้องผอม - ต้องการการเอาใจใส่แบบชั่วคราว เช่น ชงเหล้า ร้องคาราโอเกะ - ความเสี่ยงน้อย เพราะค่าเดินทางไม่แพง แต่ใช้ภาษาอังกฤษไม่ค่อยได้	โซนที่ 3 ตะวันออกกลาง - ตลาดเปิดสำหรับผู้หญิงที่อายุประมาณ 25-35 ปี - นิยมตัวเล็ก ไม่จำเป็นต้องขาวหรือผอม แต่ต้องไม่ล้าเกินไป - มีทั้งต้องการการเอาใจใส่แบบข้ามคืน เช่น ร้องเพลง บริการในงานปาร์ตี้ และเน้นเฉพาะมีเพศสัมพันธ์ - ความเสี่ยงกลางๆ ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ และกฎหมายเข้มงวด ต้องมีนายหน้า	โซนที่ 4 แอฟริกาใต้ - ตลาดเปิดสำหรับผู้หญิงที่อายุประมาณ 28-35 ปี - นิยมตัวเล็ก ไม่จำเป็นต้องขาวหรือผอม - มีทั้งต้องการการเอาใจใส่แบบข้ามคืน เช่น ร้องเพลง บริการในงานปาร์ตี้ ระยะสั้นประมาณ 3-4 วันในการไปเที่ยวด้วยกัน และเน้นเฉพาะมีเพศสัมพันธ์ - ความเสี่ยงสูง เพราะมีข้อมูลน้อยมาก ต้องมีนายหน้า	โซนที่ 5 ยุโรปและออสเตรเลีย - ตลาดเปิดสำหรับผู้หญิงที่อายุประมาณ 28-40 ปี - มีความนิยมหลากหลายรูปแบบ - มีทั้งที่ต้องการบริการเสริม เช่น นวด และเน้นเฉพาะมีเพศสัมพันธ์ แต่มีโอกาสได้ทำงานหรือแต่งงานกับคนที่นี่ - ความเสี่ยงสูง เพราะโอกาสถูกจับมีสูง ไม่จำเป็นต้องมีนายหน้า แต่ต้องมีใบอนุญาตทำงาน
--	--	--	--	---

การสร้างความแน่นอนของรายได้

การค้าบริการทางเพศข้ามชาติเป็นการตอบสนองความต้องการผู้หญิงไทยไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก กล่าวคือ เมื่อมีการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศได้ก็จะเป็นการผูกติดรายได้ไว้กับตลาดใดตลาดหนึ่งอีกต่อไป แต่สามารถแสวงหาตลาดใหม่ ๆ เพื่อให้รายได้มีความแน่นอน อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าจำเป็นต้องเกิดวิกฤติในตลาดหนึ่งแล้วจึงส่งผลให้เกิดการย้ายพื้นที่ทำงาน แต่ในบริบทสังคมสมัยใหม่ ประกอบกับการเคลื่อนย้ายที่ทำได้ง่ายขึ้นนั้น ผู้ค้าบริการทางเพศสามารถย้ายงานและพื้นที่ทำงานเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองรายได้ของตนเองได้ด้วย กล่าวคือ การค้าบริการทางเพศข้ามชาติเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับผู้ค้าบริการทางเพศ ทั้งกับลูกค้าและนายหน้า

นอกจากความต้องการหญิงไทยที่มีอยู่ทั่วโลก ซึ่งทำให้อำนาจการต่อรองของผู้ค้าบริการทางเพศเพิ่มขึ้นแล้ว ความสามารถในการปรับตัวได้ง่ายของผู้หญิงไทยยังช่วยให้เข้าสู่ตลาดต่าง ๆ และลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดได้ด้วย เช่น สามารถประกอบอาชีพเป็นแม่ครัว ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย ช่างทำเล็บ พนักงานนวด แดนเซอร์ พนักงานชงเหล้า หรืออื่น ๆ ได้ตามที่ประเทศนั้น ๆ อนุญาต การมีความสามารถในการปรับตัวง่ายขึ้นนี้ ทำให้การค้าบริการทางเพศอาจจะเป็นอาชีพเสริม หรือแฝงเข้าไปในอาชีพหลักได้ ดังนั้น ผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติเหล่านี้จึงมีความแน่นอนทางรายได้ค่อนข้างสูง ทั้งจากการย้ายพื้นที่ทำงานตามอำนาจต่อรอง การปรับตัวเพื่อลดอุปสรรคในการทำงานบริการทางเพศ และการประกอบอาชีพอื่นที่ร่วมกับการค้าบริการทางเพศในการหารายได้

ทางออกจากอาชีพที่เพิ่มขึ้น

ปัญหาของการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศที่สำคัญประการหนึ่งคือ การทำงานค้าบริการทางเพศมักจะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 20-30 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญในการลงทุนพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital Investment) ของตนเอง เพราะหากสังคมเปิดให้มีการทำงานค้าบริการทางเพศโดยเสรีแล้ว ทางออกจากอาชีพ (Exit Option) ของผู้ค้าบริการจะมีไม่มากนัก เพราะไม่ได้มีประสบการณ์เชิงวิชาชีพใดใดในช่วงอายุดังกล่าว การออกจากอาชีพจึงเป็นไปได้ยาก โดยส่วนใหญ่อาจจะผันตัวเองไปเป็นแม่เล้าหรือคนดูแลผู้ค้ารายใหม่ แต่หากต้องการออกจากวงการ ก็อาจจะไปเปิดร้านอาหาร ร้านเสริมสวย หรือร้านขายดอกไม้

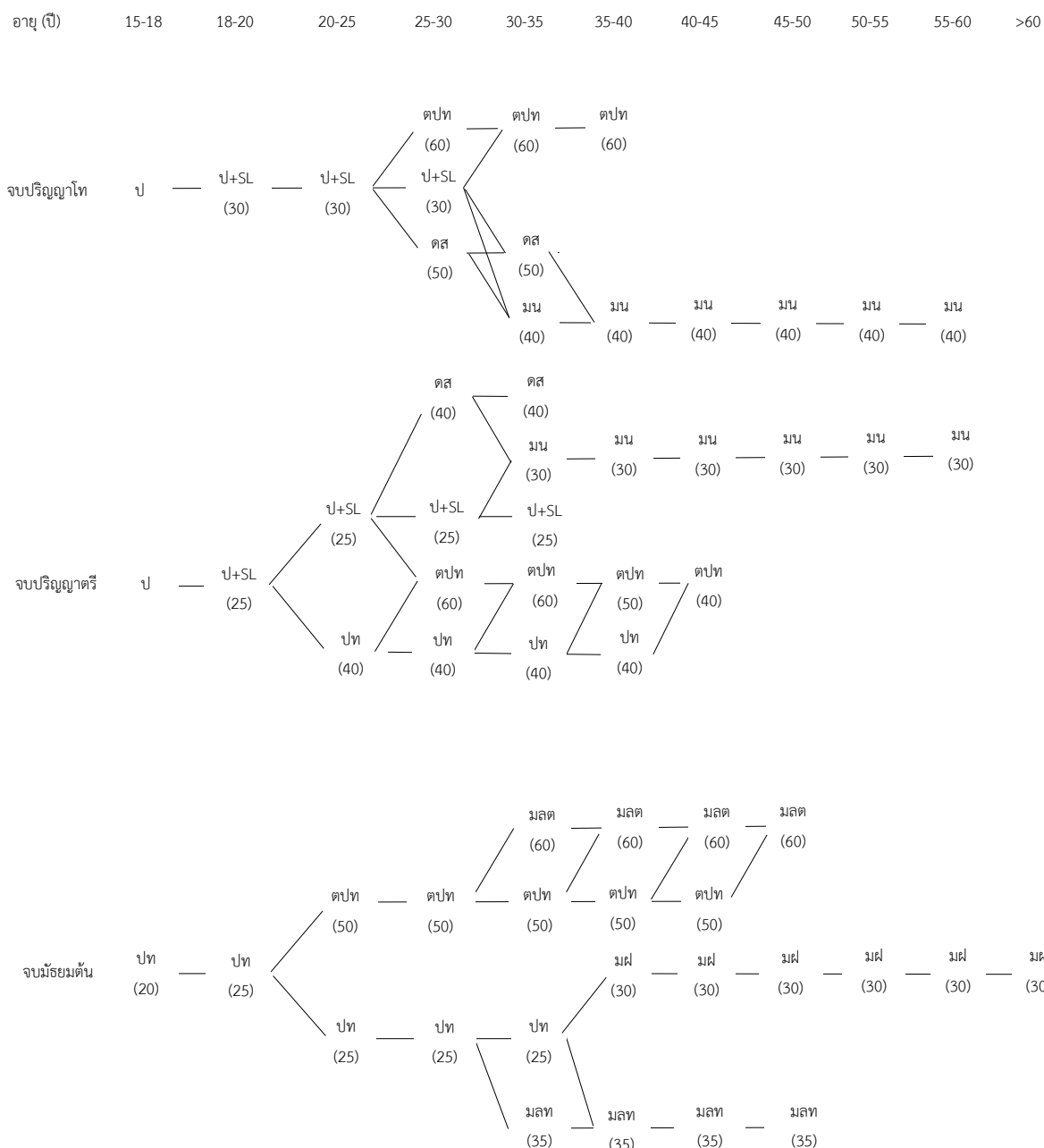
การค้าบริการทางเพศข้ามชาติจึงเปิดโอกาสให้เป็นแม่เล้าหรือคนดูแลผู้ค้าบริการทางเพศรายใหม่ที่มีตลาดที่กว้างขึ้น ทำให้สามารถทำงานต่อได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีโอกาสดำรงงานกับชาวต่างชาติ หรือหาช่องทางทำงานปกติที่ต่างประเทศต่อไปได้อีก

จากการสัมภาษณ์สาวไซด์ไลน์ จำนวน 89 คนและนายหน้าหรือแม่เล้าจำนวน 8 คน ทั้งแบบสัมภาษณ์ทางตรงและผ่าน LINE พบว่า ส่วนใหญ่อายุ 18-20 ปี ประกอบอาชีพเป็นนักศึกษา และ PR/พริตตี้/นางแบบ/ทำงานกลางคืน ภูมิลำเนาส่วนใหญ่เป็นคนกรุงเทพฯ หรือมาจากจังหวัดหัวเมือง ซึ่งแตกต่างจากผู้ค้า

บริการทางเพศในอดีตที่มักจะมีมาจากพื้นที่ที่ยากจน และเกือบทั้งหมดให้เหตุผลในการทำงานว่าเพราะต้องการเงิน ขณะที่มีการน้อยมากที่ตอบว่าเพราะความจำเป็น

จากนั้น การศึกษาได้สัมภาษณ์ถึงเส้นทางอาชีพและรายได้ของผู้ค้าบริการตลอดช่วงอายุของพวกเขาจากประสบการณ์ที่พวกเขาทราบมาหรือวางแผนไว้ ซึ่งได้ข้อมูลตามภาพที่ 5.3 ที่แสดงให้เห็นว่าการทำงานค้าบริการทางเพศข้ามชาติทำให้เส้นทางอาชีพและทางออกจากอาชีพมีทางเลือกเพิ่มขึ้นอย่างมาก และมีช่วงระยะเวลาการทำงานที่นานขึ้น และตารางที่ 5.4 แสดงรูปแบบของเส้นทางอาชีพ (career Path) ที่ทำการศึกษา

ภาพที่ 5.3 เส้นทางอาชีพของผู้หญิงไทยในการทำงานบริการทางเพศข้ามชาติ
(ตัวเลขในวงเล็บคือค่าตอบแทนเฉลี่ยต่อเดือนหลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว หน่วยคือ พันบาท)

หมายเหตุ: การศึกษาแบ่งกลุ่มของผู้ค้าบริการทางเพศออกเป็น 8 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ 1. ผู้ค้าบริการทางเพศประเภทไซด์ไลน์ (แทนด้วยตัวย่อ SL) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 30,000 บาทต่อเดือน 2. ผู้ค้าบริการทางเพศต่างประเทศ (แทนด้วยตัวย่อ ตปท.) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 60,000 บาทต่อเดือน 3. ผู้ค้าบริการทางเพศในประเทศ (แทนด้วยตัวย่อ ปท.) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 25,000-40,000 บาทต่อเดือน 4. เด็กเสี่ย (แทนด้วยตัวย่อ ตส) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 40,000 บาทต่อเดือน 5. เมียน้อย (แทนด้วยตัวย่อ มน) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 30,000 บาทต่อเดือน 6. เมียฝรั่ง (แทนด้วยตัวย่อ มฝ) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 30,000 บาทต่อเดือน 7. แม่เล้าโนต่างประเทศ (แทนด้วยตัวย่อ มต) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 60,000 บาทต่อเดือน 8. แม่เล้าภายในประเทศ (แทนด้วยสัญลักษณ์ มท) ค่าตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 35,000 บาทต่อเดือน และ การทำงานปกติ (แทนด้วย ป) และการศึกษาเส้นทางอาชีพ (Career Path) จะทำการเปรียบเทียบกับกรณีการทำงานปกติจนถึงอายุ 60 ปี

ตารางที่ 5.2 รูปแบบของเส้นทางอาชีพที่ทำการศึกษา (Scenario Patterns)

ช่วงอายุ (ปี)	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	30-26	35-31	40-36	45-41	50-46	55-51	60-56
กลุ่ม ป โท	ม3	ม4	ม5	ม6	ปี1	ปี2	ปี3	ปี4	โท	โท	----- เริ่มทำงานเมื่ออายุ 25 ปี เกษียณอายุ 60 ปี (อายุงาน 36 ปี) -----							
H-0 (Based)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป
H-1	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ 41 ปี			
H-2	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ 41 ปี			
H-3	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	ดส	มน	มน	มน	มน	มน
H-4	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	มน	มน	มน	มน	มน	มน
H-5	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	ดส	ดส	มน	มน	มน	มน	มน
H-6	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL*	ดส	มน	มน	มน	มน	มน	มน
กลุ่ม ป ตรี	ม3	ม4	ม5	ม6	ปี1	ปี2	ปี3	ปี4	----- เริ่มทำงานเมื่ออายุ 23 ปี เกษียณอายุ 60 ปี (อายุงาน 38 ปี) -----									
M-0 (Based)	-	-	-	-	-	-	-	-	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป
M-1	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	ดส	ดส	มน	มน	มน	มน	มน
M2-	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	ดส	มน	มน	มน	มน	มน	มน
M-3	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	SL*	มน	มน	มน	มน	มน	มน
M-4	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	SL*	SL*	มน	มน	มน	มน	มน
M-5	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	SL*	SL*	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-6	-	-	-	-	SL	SL	SL	SL	SL*	SL*	SL*	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-7	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-8	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-9	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุ ปี 46		
M-10	-	-	-	-	SL	SL	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	เริ่มทำงานแบบปกติ เมื่ออายุปี 46		

ช่วงอายุ (ปี)	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	30-26	35-31	40-36	45-41	50-46	55-51	60-56
กลุ่มต่ำกว่า ป ตรี	----- เริ่มทำงานเมื่ออายุ 15 ปี เกษียณอายุ 60 ปี (อายุงาน 46 ปี) -----																	
L-0 (Based)	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป
L-1	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-2	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-3	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-4	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	ตปท	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-5	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	มฝ	มฝ	มฝ	มฝ	มฝ
L-6	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	
L-7	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	ปท	มลด	มลด	มลด	มลด	เริ่มทำงานแบบปกติ อายุ 51 ปี	

หมายเหตุ

ป	หมายถึง ทำงานแบบปกติ	SL*	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศประเภทไซด์ไลน์และทำงานงานแบบปกติ (รายได้ 2 ทาง)
SL	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศประเภทไซด์ไลน์	ดส	หมายถึง เด็กเสี้ย
ปท	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศในประเทศ	ตปท	หมายถึง ผู้ค้าบริการทางเพศในต่างประเทศ
มน	หมายถึง เมียน้อย	มฝ	หมายถึง เมียฝรั่ง
มลท	หมายถึง แม่เล้าในประเทศ	มלט	หมายถึง แม่เล้าในต่างประเทศ

หากพิจารณารายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตของผู้ค้าบริการทางเพศในทุกกลุ่มระดับการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้ว รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตจากการประกอบอาชีพแบบปกติมีแนวโน้มมากกว่าจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ จึงเกิดคำถามที่น่าสนใจว่า ทำไมผู้หญิงบางคนยังตัดสินใจเลือกเดินบนเส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศ เพื่อตอบคำถามดังกล่าว การศึกษาจึงได้พิจารณารายได้รวมที่แท้จริงในแง่มิติของเวลา ซึ่งแบ่งออกเป็นรายได้รวมที่แท้จริงจนถึงอายุ 30 ปี ซึ่งถือเป็นรายได้รวมในระยะสั้น และรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต ซึ่งถือเป็นรายได้รวมในระยะยาว ซึ่งสามารถนำผลการคำนวณได้แสดงตามตารางที่ 5.5 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.3 รายได้ของแต่ละการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศในแต่ละเส้นทางอาชีพ
(เปรียบเทียบรายได้ระยะสั้นและระยะยาว)

เส้นทางอาชีพ	รายได้รวมที่แท้จริงจนถึงอายุ 30 ปี (หน่วย: พันบาท)	รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต (หน่วย: พันบาท)
กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาโท		
H-0 (กลุ่มฐาน)	913.54	13,915.70
H-1	5,255.59	14,469.31
H-2	4,796.81	14,010.53
H-3	4,796.81	13,897.78
H-4	4,796.81	13,442.88
H-5	4,753.34	13,854.31
H-6	4,753.34	13,399.41
กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรี		
M-0 (กลุ่มฐาน)	1,390.04	13,912.2
M-1	4,370.19	11,309.64
M-2	4,370.19	10,854.74
M-3	4,626.09	11,110.64
M-4	4,626.09	12,106.52
M-5	4,626.09	12,638.82
M-6	5,374.69	13,756.25
M-7	5,687.78	14,069.34
M-8	4,683.28	13,064.84
M-9	4,683.28	12,155.03
M-10	4,683.28	11,330.99
กลุ่มการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี		
L-0 (กลุ่มฐาน)	2,446.40	14,001.22
L-1	6,419.03	15,828.06
L-2	6,419.03	15,407.80
L-3	6,419.03	15,027.15
L-4	6,419.03	14,682.39
L-5	3,978.29	9,758.88
L-6	3,978.29	9,322.25
L-7	3,978.29	9,742.51

หมายเหตุ: รายละเอียดการคำนวณพิจารณาได้จากบทที่ 4

เมื่อพิจารณารายได้ที่แท้จริงจนถึงอายุ 30 ปี (ผลรวมรายได้ในระยะสั้น) พบว่า รายได้รวมที่แท้จริงของกลุ่มผู้หญิงที่เลือกประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศสูงกว่ากลุ่มผู้หญิงที่เลือกประกอบอาชีพปกติ (กลุ่มฐาน) อย่างชัดเจน (มากกว่าประมาณ 2-5 เท่าแล้วแต่กรณี) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายได้ที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิต (ผลรวมรายได้ในระยะยาว) กลับพบว่า รายได้รวมที่แท้จริงของคนที่เลือกประกอบอาชีพปกติมีรายได้รวมที่แท้จริงสูงกว่าหรือใกล้เคียงกับคนที่เลือกประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ

จากผลการคำนวณสามารถอธิบายได้ว่า หากกลุ่มผู้หญิงคำนึงเฉพาะรายได้ในระยะสั้นย่อมส่งผลให้จิตใจให้เข้าสู่เส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศได้ เนื่องจากรายได้ที่แท้จริงในระยะสั้นจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศมากกว่าการประกอบอาชีพแบบปกติอย่างชัดเจน

กล่าวได้ว่าการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศเป็นการเลือกเดินทางสั้นที่มีความเสี่ยงของรายได้ที่มากกว่าการประกอบอาชีพแบบปกติ เมื่อพิจารณาในมิติของเวลา รายได้รวมในระยะสั้นจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศมากกว่าการประกอบอาชีพแบบปกติอย่างชัดเจน ย่อมชักจูงกลุ่มผู้หญิงส่วนหนึ่งที่คำนึงเพียงรายได้ในระยะสั้นเลือกเดินบนเส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศ แต่เมื่อพิจารณาในรายได้ที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตกลับพบว่า โดยส่วนใหญ่ รายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตจากการประกอบอาชีพแบบปกติมีแนวโน้มมากกว่าจากการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ

นอกจากนั้น หากพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความแตกต่างรายได้รวมที่แท้จริงระหว่างอาชีพแบบปกติ (กลุ่มฐาน) กับอาชีพค้าบริการทางเพศอย่างมาก หากกลุ่มตัวอย่างผู้ค้าบริการทางเพศดังกล่าวสามารถที่จะไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศที่ต่างประเทศจะสามารถมีรายได้มากกว่ากลุ่มฐานอย่างชัดเจน แต่หากกลุ่มตัวอย่างค้าบริการทางเพศดังกล่าวไม่สามารถที่จะไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศที่ต่างประเทศกลับจะมีรายได้มาน้อยกว่ากลุ่มฐานอย่างชัดเจนเช่นกัน ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาโทที่มีความแตกต่างรายได้รวมที่แท้จริงระหว่างอาชีพแบบปกติ (กลุ่มฐาน) กับอาชีพค้าบริการทางเพสน้อยกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น ๆ จากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาเสมือนเป็นตัวพุง (Buffer) ของรายได้ เนื่องจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่ามีความแปรปรวนของรายได้ หรืออีกในแง่หนึ่ง นั่นคือ ความเสี่ยงของด้านรายได้ที่น้อยกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่านั่นเอง

อีกทั้งสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ลักษณะของประเพณีงานของกลุ่มหญิงค้าบริการทางเพศมีผลต่อรายได้รวมที่แท้จริง ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มผู้หญิงที่มีโอกาสไปประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศในต่างประเทศมีแนวโน้มมีรายได้ที่แท้จริงตลอดชีวิตมากกว่ากลุ่มอื่นโดยเปรียบเทียบ หรือความสามารถในการกลับมาทำงานแบบปกติได้ของกลุ่มผู้หญิงค้าบริการทางเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยพยุงรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตของกลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศได้

ดังนั้น เมื่อหญิงสาวเลือกเดินเส้นทางประกอบอาชีพเส้นทางอาชีพค้าบริการทางเพศแล้วจึงเปรียบเสมือนเป็นการเสี่ยงโชค เพราะ หากต้องการรายได้ที่มากกว่า พวกเขาจำเป็นต้องหาแหล่งทำกินที่ดีกว่า

เช่น การไปขายบริการที่ต่างประเทศ จะทำให้สามารถเพิ่มรายได้รวมที่แท้จริงตลอดช่วงชีวิตได้มากกว่า หรือ พวกเธอจำเป็นต้องกลับเข้ามาทำงานแบบปกติในช่วงปลายของช่วงชีวิต เพื่อช่วยพยุงรายได้ของตนเอง

5.5.2 ต้นทุนของการค้าบริการทางเพศข้ามชาติ

ต้นทุนในการออกไปค้าบริการทางเพศลดลง

การค้าบริการทางเพศข้ามชาติในปัจจุบันมีต้นทุนที่ลดลงกว่าในอดีตมาก ทั้งค่าเดินทาง ค่าที่พักและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ รวมทั้งสามารถประมาณการค่าใช้จ่ายของตนเองได้อย่างแม่นยำล่วงหน้า และยังมีทางเลือกในการเดินทางและกินอยู่ที่ประหยัด ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่ทุกประเทศในอาเซียนแข่งขันกันแย่งชิงนักท่องเที่ยวจากประเทศนอกอาเซียน

ยกตัวอย่างเช่น หากผู้ค้าบริการทางเพศต้องการไปทำงานที่สิงคโปร์เป็นระยะเวลา 4 วัน และต้องการไปด้วยตัวเองโดยไม่ต้องผ่านนายหน้า ตัวผู้ค้าบริการทางเพศจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ประมาณ 12,000-15,000 บาท เท่านั้น (อย่างไรก็ดี ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น เงินสำรองสำหรับการผ่านแดน เป็นต้น) หากสามารถหาลูกค้าได้เพียง 2-3 รายก็สามารถคุ้มทุนได้เลย โอกาสที่ลงทุนเดินทางแล้วขาดทุนจึงเป็นไปได้ยาก

อย่างไรก็ดี หากหาผู้ซื้อไม่ได้จำนวนตามเป้า ผู้ค้าบริการทางเพศก็ยังถือว่าได้เดินทางท่องเที่ยวและเปิดประสบการณ์ใหม่ รวมทั้งหากมีนายหน้าเป็นผู้จัดหาและดูแล ตัวผู้ค้าบริการทางเพศอาจจะไม่ต้องจ่ายค่าใช้จ่ายใด ๆ เลย

ความเสี่ยงในการประกอบอาชีพลดลง

แม้ว่าการประกอบอาชีพการค้าบริการทางเพศตามกฎหมายแล้ว ผู้ค้ามักจะเดินทางไปทำงานไกลออกไปจากภูมิลำเนาของตนเอง แต่ในอดีตที่ผ่านมาก็ยังคงเป็นการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพฯ หรือเมืองท่องเที่ยว เช่น ภูเก็ต เชียงใหม่ พัทยา เป็นต้น ซึ่งยังอยู่ในประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากการเดินทางออกนอกประเทศมีความเสี่ยงสูงและมีโอกาสที่ยากสำหรับผู้หญิงที่ต้องการออกไปทำงานต่างประเทศ ทั้งความเสี่ยงจากอันตราย การถูกหลอกลวง หรือการถูกจับโดยไม่รู้วิธีการต่อสู้ในกระบวนการยุติธรรม รวมไปถึงความไม่รู้จักสถานที่ การไม่รู้ภาษา และการไม่มีข้อมูลใดใดเกี่ยวกับประเทศที่ต้องการไปค้า

เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาทกับสังคมเป็นอย่างมาก ผู้ที่จะตัดสินใจค้าบริการทางเพศสามารถหาข้อมูลได้ตั้งแต่ง่อนการตัดสินใจ ทั้งข้อมูลความเป็นอยู่ โอกาสและความปลอดภัย รวมทั้งขณะที่ไปทำงานก็ยังสามารถติดต่อกับเครือข่ายและคนที่ประเทศไทยได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการชักชวนกันไปทำงานค้าบริการทางเพศนั้น ทำให้ผู้ค้าติดต่อกันเป็นเครือข่าย ซึ่งไม่ใช่แค่เพื่อการให้ข้อมูลเท่านั้น แต่เพื่อช่วยกันดูแลความปลอดภัยของกันและกันด้วย โดยผู้ค้าบริการแต่ละคนจะคอยแจ้งเมื่อรับแขกและคอยส่ง LINE บอก location ของตัวเอง เมื่อเสร็จงานก็จะส่งข้อความบอก เพื่อไม่ให้ต้องสงสัยว่าหายตัวไป

ดังนั้น เทคโนโลยีการสื่อสารภายใต้บริบทในยุคปัจจุบันจึงส่งผลให้ความเสี่ยงจากความรู้และอันตรายในการประกอบอาชีพค่าบริการทางเพศลดลง

อำนาจต่อรองของผู้ค่าบริการทางเพศที่เพิ่มสูงขึ้น

นอกจากเทคโนโลยีทำให้ความเสี่ยงและอันตรายลดลงแล้ว ยังช่วยให้ผู้ขายบริการสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้ ซึ่งทำให้ผู้ค้าแต่ละคนได้ทราบวณายหน้าของตนเองเป็นอย่างไร เอาเปรียบหรือไม่ หรือมีการหักส่วนแบ่งมากนักน้อยเพียงใด ทำให้ผู้ค่าบริการสามารถต่อรองกับนายหน้าได้ด้วยข้อมูลมากขึ้น และลดอำนาจต่อรองของนายหน้าลง

เทคโนโลยีการสื่อสารช่วยให้ผู้ค่าบริการทางเพศสามารถเลือกผู้ซื้อได้ จากในอดีตที่หากผู้ค้าทำงานในช่องก็ไม่สามารถเลือกได้ หรือแม้แต่มีการติดต่อด้วยตัวเองก็ยังไม่ทราบว่าลูกค้าเป็นใคร แต่ในบริบทปัจจุบันผู้ค่าบริการทางเพศสามารถใช้เทคโนโลยีในการรับงานโดยตรงได้ด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องผ่านนายหน้า ซึ่งผู้ค้าสามารถเห็นหน้าผู้ซื้อและพูดคุยในเบื้องต้นก่อนตัดสินใจได้ รวมทั้งหากผู้ค่าบริการทำงานได้เป็นที่ถูกใจก็สามารถทำให้เกิดการซื้อซ้ำหรือขายซ้ำ ซึ่งเป็นเครื่องรับประกับการเป็นผู้ซื้อและผู้ขายที่ดีด้วย

นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยเพิ่มทางเลือกในการทำงาน ซึ่งส่งผลให้อำนาจต่อรองของผู้ค่าบริการเพิ่มสูงขึ้นทางอ้อมด้วย โดยช่วยให้ผู้ค่าบริการสามารถเลือกงานและช่วงเวลาในการทำงานที่เหมาะสมกับตัวเองได้ เช่น การทำงานค่าบริการทางเพศแบบชั่วคราว/ถาวร ทำงานช่วงสั้น/ช่วงยาว เป็นต้น แม้ว่าทางเลือกในการทำงานที่เพิ่มขึ้นอาจไม่ได้เกิดกับผู้ค่าบริการทางเพศทุกคน แต่ก็เชื่อว่าน่าจะขยายความครอบคลุมมากขึ้นในอนาคต

กล่าวคือ เทคโนโลยีการสื่อสารในยุคปัจจุบันช่วยให้การทำงานค่าบริการทางเพศจากที่เคยมีลักษณะเป็นแรงงานในสถานประกอบการในอดีต กลายเป็น freelance ที่รับผิดชอบตนเอง หรือรวมกลุ่มได้ 3-4 คนก็สามารถดำเนินงานในรูปแบบ start-up ที่หาลูกค้าได้ด้วยตัวเอง โดยที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพานายหน้าอีกต่อไป แม้ว่าประโยชน์ที่ได้จากเทคโนโลยีจะส่งผลบวกให้กับการค้าบริการทางเพศทั้งในประเทศและข้ามชาติ แต่ก็ทำให้การค้าบริการทางเพศข้ามชาติที่เป็นไปไม่ได้ในการเข้าถึงลูกค้าโดยตรงด้วยตัวผู้ค่าบริการเพศนั้นเป็นไปได้

บทลงโทษที่ไม่รุนแรงและทางออกจากการอ้างว่าถูกหลอกลวง

เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์เป็นธรรมชาติของมนุษย์ รวมทั้งหากเป็นการซื้อขายบริการด้วยความเต็มใจทั้งสองฝ่าย มีการป้องกันโรคที่เหมาะสม และยังไม่มีการครอบครั้วทั้งคู่ อาจจะเป็นเรื่องผิดกฎหมาย แต่ก็อาจไม่ใช่เรื่องที่ผิดธรรมชาติ แม้ว่าประเทศในอาเซียนส่วนใหญ่ การค้าบริการทางเพศจะเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย ยกเว้นสิงคโปร์ แต่ก็มีการกำกับดูแลที่เข้มงวด เมื่อการค้าบริการทางเพศไม่ใช่อาชญากรรมที่ร้ายแรง ดังนั้น การลงโทษของภาครัฐในแต่ละประเทศจึงไม่ได้ต้องการเอาผิดอย่างจริงจัง

การลักลอบเข้าไปทำงานค้าบริการทางเพศในประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนของผู้หญิงไทยจึงมีต้นทุนไม่มากนัก เพราะเมื่อหากถูกจับได้ ภาครัฐของแต่ละประเทศมักจะทำการปรับแล้วส่งกลับประเทศ ซึ่งหากตัวผู้ค้าไม่มีเงินให้ปรับก็มักจะแค่ทำการบันทึกไว้และส่งตัวให้สถานทูตส่งตัวกลับ รวมทั้งหากมีการอ้างว่าถูกหลอกลวงก็สามารถได้รับความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกด้วย

การบังคับใช้กฎหมายของประเทศในอาเซียนกับเรื่องการค้าบริการทางเพศนั้น ส่วนมากอาศัยกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง หรือใบอนุญาตเข้าเมืองเป็นหลัก ซึ่งมีการลงโทษที่ไม่รุนแรงมากนัก เพราะไม่ได้ก่อความเสียหายกับสังคมมากนัก แต่เน้นไปที่การผลักดันให้กลับประเทศภูมิลำเนาเป็นหลัก

อย่างไรก็ดี ไม่ได้หมายความว่าผู้ค้าบริการที่ร้องเรียนเรื่องการถูกหลอกลวงจะเป็นการอ้างข้ออ้างเสมอไป เพราะมีผู้ที่ถูกหลอกลวงจริงหรือได้รับการปฏิบัติจากนายหน้าไม่ตรงกับที่ตกลงกันไว้จริงด้วย เพียงแต่ต้องการชี้ให้เห็นโอกาสที่ผู้ค้าบริการทางเพศที่สมัครใจและรับทราบข้อมูลทั้งหมดอาจจะใช้ช่องทางนี้ในการใช้ประโยชน์ได้

โอกาสในการเกิดตราบาปลดลง

ต้นทุนสำคัญประการหนึ่งของการค้าบริการทางเพศคือโอกาสในการเกิดตราบาปกับตัวผู้ค้า เพราะการทำงานค้าบริการทางเพศไม่ได้เป็นที่ยอมรับอย่างเปิดเผยในสังคมส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสังคมไทย หากเปรียบเทียบโอกาสในการเกิดตราบาปจากการค้าบริการทางเพศในประเทศไทยและในต่างประเทศแล้ว การค้าบริการทางเพศข้ามชาติจะมีโอกาสเกิดตราบาปน้อยกว่ามาก เพราะผู้ซื้อเป็นชาวต่างชาติทั้งหมด รวมทั้งการพบปะกับสังคมของคนไทยส่วนใหญ่ที่นั่นก็คือนักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพเดียวกันเท่านั้น อีกทั้งการทำงานค้าบริการในต่างประเทศยังมีแรงกดดันจากตราบาปน้อยลง เพราะในสังคมของประเทศอื่นมักจะไม่สร้างแรงกดดันหรือการดูถูกต่อตัวผู้ค้าบริการมากเท่าในประเทศไทยเอง

นอกจากนี้ การค้าบริการทางเพศข้ามชาติยังอาจส่งผลดีต่อตัวผู้ค้าในรูปแบบของการออกไปท่องเที่ยวยังประเทศต่าง ๆ การได้ทำงานในต่างประเทศ ประสบการณ์ที่หลากหลาย และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่ดีขึ้นด้วย

5.6 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า สำหรับบริบทในอนาคต การค้าบริการทางเพศข้ามชาติเป็นไปตามกลไกตลาด การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและระบอบโลกาภิวัตน์ที่เอื้อให้การเคลื่อนย้ายทำได้ง่ายขึ้น รวมทั้งช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองของหญิงค้าบริการให้มากขึ้นกว่าในอดีต หากข้ามประเด็นข้อถกเถียงที่ว่าการค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งที่สังคมพึงสนับสนุนหรือไม่ไปแล้ว จะพบว่า การค้าบริการทางเพศข้ามชาติมีผลดีต่อตัวผู้ค้าบริการมากกว่าผลเสียที่พึงเกิดขึ้นอย่างค่อนข้างชัดเจน

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่ได้พยายามตอบคำถามว่า ภาครัฐควรมีนโยบายต่อการค้าบริการทางเพศอย่างไร แต่เป็นประเด็นเรื่องการกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพ การศึกษาค้นคว้าจึงนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย แบ่งเป็นข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลไทย ภายใต้ความร่วมมืออาเซียน และข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไปดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อประเทศไทย

- ภาครัฐต้องมีความชัดเจนในประเด็นของการกำกับดูแลตลาดค้าบริการทางเพศว่าต้องการจะห้ามหรือต้องการจะอนุญาตให้มีการค้าบริการทางเพศได้ เพราะแนวทางการกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศข้ามชาตินั้น ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของนโยบายกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศในประเทศด้วย โดยแนวทางที่ชัดเจนของภาครัฐอาจต้องพิจารณาทั้งความเป็นจริงและความสามารถของภาครัฐที่จะทำได้ไปพร้อม ๆ กับผลประโยชน์สูงสุดของสังคมภายใต้วัฒนธรรมของไทย

- การกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศ เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารอุปสงค์ (Demand Management) โดยความต้องการทางเพศนับได้ว่าเป็นอุปสงค์ตามธรรมชาติของมนุษย์ (Natural Demand) ซึ่งการจะยับยั้งหรือบริหารจัดการได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบหรือนโยบายด้านอื่น ๆ มาทำงานร่วมกัน เช่น จะให้ความรู้เรื่องการบำบัดตนเองอย่างไร การยกระดับสิทธิสตรีให้เท่าเทียมในเรื่องความต้องการทางเพศได้อย่างไร จะบริหารสื่ออย่างไรให้มีประสิทธิภาพที่ตอบสนองต่ออุปสงค์ได้ เป็นต้น ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องตระหนักถึงเรื่องเหล่านี้ด้วย ไม่เช่นนั้นการกำกับดูแลการค้าบริการทางเพศใด ๆ ก็อาจประสบความสำเร็จได้ยาก

- ในระยะยาว การปลูกฝังค่านิยมเรื่องการมีเพศสัมพันธ์และการค้าบริการทางเพศที่เหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช่การลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยภาครัฐหรือสังคมต้องมีความชัดเจนเรื่องแนวทางการสอนเพศศึกษา เพื่อให้การสอนเรื่องเพศกับเด็กรุ่นใหม่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

- จากสมมติฐานที่คาดว่าโอกาสการเคลื่อนย้ายแรงงานการค้าบริการทางเพศเป็นไปได้เพื่อแสวงหารายได้และการมีงานทำ แต่ผลวิจัยกลับชี้ว่า โอกาสนั้นมาจากความมั่นคงในอาชีพที่พัฒนาขึ้นมาเป็นผู้จัดหาบริการมากกว่าผู้ให้บริการ ทำให้เห็นว่าปัจจัยที่ชี้้นำให้เคลื่อนย้ายแรงงานนั้นมาจากการรับรู้สถานะความเป็นอยู่ที่เอื้อต่อการให้บริการทางเพศในประเทศเป้าหมาย ผู้ที่ให้บริการทางเพศจึงเข้าไปพำนักและให้บริการก่อน จากนั้นแล้วจึงเป็นโอกาสที่ผู้ให้บริการทางเพศพัฒนาขึ้นมาเป็นผู้จัดหาบริการเสียเอง เนื่องจากมีความมั่นคงกว่าในประเทศเป้าหมายนั้น ดังนั้น การสร้างรายได้ อาจไม่ได้แก้ปัญหานี้เท่าการสร้างความมั่นคงทางรายได้

- ผู้ที่ประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศทุกรูปแบบจะมีรายได้สูงในช่วงวัย 20-30 ปี จากนั้นมีแนวโน้มจะลดลงหรือคงที่ ในขณะที่การทำงานด้วยอาชีพปกติ จะมีรายได้ต่ำในช่วงแรก แต่รายได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ และสูงขึ้นมากกว่าหรือเท่ากับการทำงานค้าบริการทางเพศในช่วงหลัง ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์รายได้ตลอดชีวิตแล้วการทำงานแบบปกติจะมีรายได้รวมสูงกว่าการค้าบริการทางเพศ สิ่งทีภาครัฐควรทำคือให้การศึกษาที่มี

คุณภาพอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับให้อย่างน้อยในช่วงแรกของชีวิตการทำงานมีรายได้จากการทำงานค่าบริการทางเพศและการทำงานปกติไม่ต่างกันมากเกินไป และรายได้จากการค่าบริการทางเพศจะไม่จูงใจให้เข้าสู่ตลาดค่าบริการทางเพศ

- จุดเปลี่ยนของการกลายเป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในแวดวงการค้าบริการทางเพศระยะยาว (Point of Return) เช่น การเป็นแม่เล้า หรือการออกไปทำงานค่าบริการทางเพศ โดยอาจไม่สามารถกลับมาทำงานปกติได้นั้นคืออายุประมาณ 30 ปี ดังนั้น การสนับสนุนให้มีการประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้เหมาะสมหรือการหาทางออกจากอาชีพค่าบริการทางเพศในช่วงก่อนอายุ 30 ปีสำคัญมาก ภาครัฐควรมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาของผู้หญิงในช่วงอายุนี้นี้ให้มาก

- คนที่มีการศึกษากับคนที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีวิธีเข้าถึงการให้บริการทางเพศที่ต่างกัน กล่าวคือ คนที่มีการศึกษาน้อยกว่า อาจยอมรับหรือถูกบังคับให้บริการทางเพศผ่านผู้จัดหา แต่คนที่มีการศึกษาสูงกว่า อาจจะเลือก จัดหา และมีกลยุทธ์ในการให้บริการด้วยตนเอง รวมทั้งอุปสงค์ด้านการเงินก็อาจจะแตกต่างกันด้วย ดังนั้น นโยบายที่จะดำเนินการกับทั้งสองกลุ่มนี้ต้องแตกต่างกัน

- ความน่ากังวลของการประกอบอาชีพค่าบริการทางเพศประการหนึ่งคือ การทำงานค่าบริการทางเพศจะอยู่ในช่วงที่ผู้ค้าควรจะได้ลงทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองในการประกอบอาชีพในอนาคต กล่าวคือ การทำงานค่าบริการทางเพศจะลดทุนมนุษย์ (Human Capital) ของผู้หญิงในช่วงสำคัญของการสะสมทุนจากเส้นทางอาชีพ (Career Path) ภาครัฐจึงควรจัดอบรมหรือจัดการศึกษาให้กับผู้หญิงเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พวกเขามีโอกาสออกจากอาชีพโดยที่มีทุนมนุษย์ติดตัวไปพัฒนาอาชีพต่อไปได้ด้วย

- ภาครัฐควรสนับสนุนการออกจากอาชีพที่มีประสิทธิภาพ เช่น การจัดอบรมระยะสั้น หรือการให้การศึกษาที่สามารถใช้ประกอบอาชีพได้จริง ผู้ค้าส่วนใหญ่ไม่สามารถออกจากอาชีพได้ง่ายนัก เพราะไม่ทราบว่าจะทำงานอะไรต่อไป รวมทั้ง ผู้ค้าส่วนใหญ่เปิดร้านค้าออนไลน์ เปิดร้านอาหาร เปิดผับ หรือทำธุรกิจเล็ก ๆ การอบรมจึงควรเป็นสิ่งเหล่านี้ที่ผู้ค้าบริการทางเพศต้องการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลไทยภายใต้ความร่วมมืออาเซียน

- การค้าบริการทางเพศข้ามชาติมีพัฒนาการเป็นไปตามบริบทปัจจุบัน รวมทั้งการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ใช่เพื่อการค้าก็มีความเสรีมากขึ้น ทำให้ยากต่อการสกัดกั้นและตรวจสอบ สิ่งที่ภาครัฐควรทำคือการให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคและความปลอดภัยในการมีเพศสัมพันธ์ เพื่อไม่ให้ผู้ค้าบริการติดโรคติดต่อหรือเป็นตัวแพร่เชื้อโรคติดต่อที่มากับเพศสัมพันธ์ เมื่อโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศมากขึ้น การให้ความรู้และการสนับสนุนเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จึงเป็นวาระระหว่างประเทศ

- ผู้ค้าบริการทางเพศจำนวนมากถูกจับและส่งตัวกลับมายังประเทศไทย แต่ก็ยังกลับเข้าไปทำงานอีก และถูกจับส่งกลับมา ซ้ำไปซ้ำมา ภาครัฐไทยและอาเซียนจึงควรสร้างระบบคัดกรองการออกไปทำงาน

ต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ เช่น หากเดินทางออกนอกประเทศและถูกส่งตัวกลับ จะไม่สามารถออกนอกประเทศได้อีกเป็นระยะเวลาหนึ่ง เป็นต้น รวมทั้งควรต้องเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างกัน

- ในอดีต ความยากจนคือสาเหตุหลักที่ผลักดันให้เกิดการเข้าสู่ตลาดค้าบริการทางเพศและย้ายถิ่น ขณะที่ในปัจจุบัน ความเหลื่อมล้ำเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะก่อให้เกิดความอยากมีอยากได้ และความทะเยอทะยาน หากต้องการลดการเข้าสู่ตลาดค้าบริการทางเพศจึงต้องลดความเหลื่อมล้ำในประเทศ ขณะที่หากต้องการลดการเข้าสู่ตลาดค้าบริการทางเพศข้ามชาติในอาเซียนก็ต้องลดความเหลื่อมล้ำระหว่างประเทศ แนวทางการแก้ปัญหาของภาครัฐจึงต้องการการทำงานร่วมกันของทุกประเทศมากกว่าการแยกกันทำหน้าที่ของตนเอง

- การค้าบริการทางเพศเป็นสิ่งผิดกฎหมายในเกือบทุกประเทศ แต่เกิดการลักลอบค้าบริการทางเพศได้ สาเหตุมาจากการมีผู้มีอิทธิพล และเมื่อสามารถเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามประเทศได้ แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของผู้มีอิทธิพลข้ามประเทศ นั่นหมายความว่า ภาครัฐของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนเองต้องร่วมมือกันเพื่อปราบปรามการใช้ผู้มีอิทธิพลข้ามชาติหรือความร่วมมือของผู้มีอิทธิพลระหว่างประเทศด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- การศึกษาครั้งนี้เน้นที่โอกาสและอุปสรรคของการเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ แต่ประเด็นที่ใหญ่และสำคัญไม่แพ้กันคือ แนวนโยบายของการสนับสนุนให้การบริการทางเพศควรเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมายหรือไม่ ซึ่งการศึกษาในอนาคตอาจจะต้องเปรียบเทียบผลดีและผลเสียในบริบทปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปมาจากอดีต เพื่อนำเสนอข้อเสนอทางนโยบายที่มีประสิทธิภาพ

- การศึกษาครั้งนี้เริ่มจากการแบ่งประเภทผู้ค้าบริการทางเพศออกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มที่ถูกบังคับ และกลุ่มที่สมัครใจ โดยกลุ่มแรกมีจำนวนไม่มากนักในประเทศไทย แต่เมื่อทำการศึกษาไปแล้ว กลับพบว่า การแบ่งประเภทผู้ค้าบริการทางเพศออกเป็นสองกลุ่มคือ ผู้ค้าที่มีความจำเป็นและผู้ค้าที่ต้องการเงินเพิ่ม อาจจะสำคัญและชัดเจนกว่า อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ทำการสำรวจเฉพาะสาวไซด์ไลน์ในเขตกรุงเทพฯ ทำให้ผู้ค้าบริการทางเพศส่วนใหญ่ทำการค้าจากความต้องการเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอยมากกว่าความจำเป็น การศึกษาในอนาคตอาจจะวางแผนเพื่อการศึกษาในสองกลุ่มนี้เป็นหลัก

- เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการครั้งแรกที่ใช้แนวคิด Grounded Theory ในการวิเคราะห์เรื่องการค้าบริการทางเพศ จึงเริ่มต้นจากพื้นที่ที่มีการเคลื่อนย้ายการค้าบริการทางเพศมาก ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมือง ทำให้ไม่อาจเห็นมิติของพื้นที่และชาติพันธุ์มากนัก การศึกษาในอนาคตจะต้องมุ่งเน้นประเด็นเรื่องถิ่นกำเนิดและชาติพันธุ์โดยอาจจะมาจากการสัมภาษณ์หรือการลงพื้นที่ของชาติพันธุ์นั้น ๆ

- คนที่มีการศึกษากับคนที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีวิธีเข้าถึงการให้บริการทางเพศที่ต่างกัน กล่าวคือ คนที่มีการศึกษาน้อยกว่า อาจยอมรับหรือถูกบังคับให้บริการทางเพศผ่านผู้จัดหา แต่คนที่มีการศึกษาสูงกว่า

อาจจะเลือก จัดหา และมีกลยุทธ์ในการให้บริการด้วยตนเอง รวมทั้งอุปสงค์ด้านการเงินก็อาจจะแตกต่างกัน
ด้วย ดังนั้น งานศึกษาในอนาคตอาจจะต้องพิจารณาการให้บริการใน 2 รูปแบบนี้แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กฤตยา อาชวนิจกุล. 2554. เพศวิถีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทย. วารสารประชากรและสังคม. หน้า 43-66.
- กฤษฎา พืชราวนิช. 2548. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขายบริการทางเพศของนักศึกษาหญิง ระดับอุดมศึกษา วิทยาลัยศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี : อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- กลุ่มงานข้อมูล สารสนเทศและการสื่อสาร. สำนักงานจังหวัดภูเก็ต. ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน(ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา:
http://www.phuket.go.th/webpk/file_data/asian/01.pdf.
- กิตติกร ประทีป ณ ถลาง. 2548. กระบวนการเข้าสู่การขายบริการทางเพศของนักศึกษาสตรี วิทยาลัยศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้. ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- คณะกรรมการการแก้ไขปัญหาค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ และเครือข่าย. บันทึกข้อตกลง เรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2542.
- จริยวรรณ พุฒานุรักษ์ และคณะ. 2550. การค้ามนุษย์ พินิจในแนวสตรีนิยม ในพื้นที่ของอินเทอร์เน็ต กระบวนการทางกฎหมาย และหน่วยงานภาครัฐ. เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดิเรก สุขเกษม ปิยวดี เกื่อนจักร์ และเทพนิมิต สิงห์พันธ์. มาตรการทางสังคมในการป้องกันปัญหาการขายบริการทางเพศของนิสิตนักศึกษา วิทยาลัยศึกษาเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ดุษฐา ด้วงทอง. 2549. ชีวิตคนกลางคืน ในเขตเมืองพัทยา วิทยาลัยการบริการทางเพศแบบแฝง : จังหวัดชลบุรี. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทวีชัย ระเบียบ. 2555. กระบวนการค้าประเวณีข้ามชาติ: ศึกษากรณีหญิงต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร. วารสารวิทยบริการ. 23 (3) (กันยายน - ธันวาคม 2555).
- นภัทร พนมน้อย. 2547. การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมและลักษณะบุคลิกภาพระหว่างหญิงขายบริการทางเพศ และหญิงที่ประกอบอาชีพอื่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปฐุม ทรัพย์เจริญ. 2549. โสเภณี (Prostitution): แนวความคิดที่แตกต่าง. วารสารรามคำแหงฉบับมนุษยศาสตร์. 26 (1) (ม.ย.มิ.ค. 2549). หน้า: 121-137.
- ปรารณา ไมลิ่ง. 2548. การเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนเส้นทางอาชีพใหม่ของหญิงขายบริการทางเพศในสถานบริการบาร์เบียร์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ปาริณา ศรีวินิชย์. 2552. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กรณีธุรกิจการค้าประเวณีของสตรีและผลกระทบทางเศรษฐกิจจาก การนำผลกำไรไปลงทุนในธุรกิจประเภทอื่น. เอกดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะศักดิ์ พงศ์อัมพรศักดิ์. 2554. ปัญหาแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่ขายบริการทางเพศกรณีศึกษาจังหวัดระนอง. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

พัชรภรณ์ ภาวนานนท์. 2546. การศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ. สารนิพนธ์กรุงเทพฯ .:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ ศุภวัฒนากร วงศ์นวสุ และทะนงศักดิ์ คุ่มไชนะ. 2542. ลักษณะและความสัมพันธ์ของ
นักท่องเที่ยวและผู้ขายบริการทางเพศในประเทศไทย. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภัทรวดี วงศ์วัฒน์. 2548. ความผิดฐานดำรงชีพด้วยรายได้ของหญิงซึ่งค้าประเวณี: ศึกษาการตีความกฎหมาย
อาญาของศาลไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

มาลี พงษ์พงศาวิ. 2552. สิทธิความเป็นคนของผู้หญิง: พันธกรณีระหว่างประเทศ กฎหมาย และข้อ
ถกเถียง. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

มูลนิธิผู้หญิง กฎหมายและการพัฒนาชนบท และศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
2547. การค้าประเวณีสังคมไทยจะไปทางไหน. เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ยุพา วงศ์ไชย เล็ก สมบัติ นัทธี จิตสว่าง ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และสายจิตร์ สิงห์เสนี .2531 .ปัจจัยทาง
เศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการไปประกอบอาชีพค้าประเวณีของสตรีไทยในต่างประเทศ .คณะ
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ศศิธร วรารุฒิ. 2549. คาราโอเกะหยอดเหรียญกับการค้าประเวณีศึกษา :กรณีอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง.
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริพร สโรคนาเนค และคณะ. 2540. การค้าผู้หญิง: ฎวิถีสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิผู้หญิง.

ศุภกร แสงพงษ์พิทยา. 2551. การบริหารจัดการและรักษาทุนทางสังคมของท้องถิ่น ศึกษาจากชีวิตของผู้หญิง
ขายบริการ กรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศูนย์อาเซียน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. ข้อมูลการค้าการลงทุนฟิลิปปินส์. (ระบบออนไลน์).

แหล่งที่มา: <http://www.fact.fti.or.th/th/การค้าการลงทุน-ฟิลิปปิน/>

สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต. ข้อเตือนคนไทย. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา

<http://www.thaisavannakhet.com/savannakhet/th/consulate-service/advice-thai/>

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์. 2559. คู่มือคนไทยในสิงคโปร์. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา

<http://www.thaiembassy.sg/ชุมชนคนไทย/thai-citizens-residing-in-singapore/คู่มือคนไทยในสิงคโปร์>

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. 2522. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา:

http://www.immigration.go.th/nov2004/doc/act_imm_2522.html

สมาคมรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2558. โครงการวิจัยเรื่อง การค้าประเวณีหญิงจากประเทศใน“
”แถบอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงในประเทศไทย)Modern Slavery :Inside the business of sex
trade of GMS women entering into Thailand (เสนอ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก

พ.ศ. 2540

สำนักงาน ก.พ. 2015. กฎหมายเข้าเมือง สปป.ลาว. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา:

http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=2609&filename=index

สำนักงาน ก.พ. 2015. บทลงโทษเกี่ยวกับการเข้าเมืองผิดกฎหมายมาเลเซีย. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา:

http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=4457&filename=index

สำนักแรงงานในประเทศสิงคโปร์. กฎหมายแรงงานของประเทศ. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา:

<http://singapore.mol.go.th/node/302>

สุชาดา ทวีสิทธิ์, มาลี สันสุวรรณ และศุภธิดา ชวนวัน. 2556. ประชากรและสังคม 2556 ประชากรและสังคม : ความท้าทายและโอกาส ในอาเซียน. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม.

เสาวรส หุ่นดี และจรัส เล็งวิทยา. 2558. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี. Veridian E-Journalist, Silpakorn University. 8 (2) (พฤษภาคม – สิงหาคม): 464 - 482.

อดิศักดิ์ รัชนิกรณ์. 2553. สภาพชีวิตของผู้หญิงขายบริการกรณีศึกษาผู้สมัครใจขายบริการในเขตเมืองพัทยา : ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อารมณ อันทนสิทธิ์. 2535. การติดเชื่อเอดส์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในหญิงบริการทางเพศ จังหวัดลพบุรี. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อารีย์ กุศล. 2547. การทำงานกลางคืนของนักศึกษากับการเข้าสู่การขายบริการทางเพศ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

A Havocscope Report: Black Market Crime. 2015. Prostitution: Prices and Statistics of the Global Sex Trade.

Asian Correspondent. 2015. Why Kuala Lumpur could be on its way to becoming the sex capital of Asia. (Online). Source: <https://asiancorrespondent.com/2015/07/kuala-lumpur-prostitution-malaysia>.

Directorate General of Law and Legislation, Ministry of Justice. Penal Code of Indonesia. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/id/id039en.pdf>

Global Indonesian Voices. 2016. Commercial Sex Industry in Batam. (Online). Source: <http://www.globalindonesianvoices.com/25057/commercial-sex-industry-in-batam/>.

GlobalPost. 2016. Why Cambodia's sex workers don't need to be saved .March 29, 2016. (Online). Source: <http://www.pri.org/stories/2016-03-29/why-cambodias-sex-workers-dont-need-be-saved>.

Graeme Hugo. 2006. Globalisation and Asian Youth: A Demographic Perspective. Paper presented at United Nations Regional Expert Group .Meeting on Development for Young People in Asia, UNCC Bangkok 28-30 March 2006

- hSpaide. 2011. Current Legal Framework: Prostitution in Cambodia. International Model Project on Women's Rights. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://www.impowr.org/content/current-legal-framework-prostitution-cambodia>
- iLaw. 2556. 2503-2539-วันนี้ การค้าบริการทางเพศยังอยู่ในวังวนสีเทา. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <https://ilaw.or.th/node/2863>
- Interactions for Gender Justice. Sexuality, Poverty and Law Programme. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://spl.ids.ac.uk/content/vietnam>
- Jeffrey Hays. 2015. Prostitution in Singapore. Fact and Details. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: http://factsanddetails.com/southeast-asia/Singapore/sub5_7d/entry-3747.html
- Commodification of Sexual Labor: The Contribution of Internet Communities to Prostitution Reform
- Jeffrey R. Young. 2009. Commodification of Sexual Labor: The Contribution of Internet Communities to Prostitution Reform. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: https://fau.digital.flvc.org/islandora/object/fau%3A4278/datastream/OBJ/view/Commodification_of_sexual_labor.pdf
- John Godwin. 2012. Sex Work and the Law in Asia and the Pacific.
- Jones, W. Gavin, Endang Sulistyaningsih and Terence H. Hull. 1995. "Prostitution in Indonesia". Research School of Social Sciences Australian National University. Canberra Australia.
- Jones Sidney. 2000. "Making Money off Migrants: the Indonesian Exodus to Malaysia: The Indonesian Exodus to Malaysia. Wollongong, Australia.
- Lee Kuan Yeaw. 2013. Containing Commercial Sex to Designated Red Light Areas :An idea past its prime? (Online). Source: <https://lkyspp.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2014/04/Containing-Commercial-Sex-to-Designated-Red-Light-Areas.pdf>
- Live & Invest Overseas News. 2013. The Countries with The Most Prostitutes. July 2013
- Meyerj. 2015. Current Legal Framework: Prostitution in Myanmar (Burma). International Model Project on Women's Rights. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://www.impowr.org/content/current-legal-framework-prostitution-myanmar-burma>
- Murray Hunter. 2015. Why Kuala Lumpur could be on its way to becoming the sex capital of Asia. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <https://asiancorrespondent.com/2015/07/kuala-lumpur-prostitution-malaysia/>

- NTS Alert. 2011. Recognising The Economic Relationship between Sex Workers and Sex Business. Issue 1.
- Philippine Commission on Women. 2013. Policy Brief No. 2. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://pcw.gov.ph/sites/default/files/documents/laws/wpla/2013/October/webmaster/anti-prostitution.pdf>
- Project X. 2008. Situation in Singapore. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://theprojectx.org/situation-in-singapore/>
- protectvietworkers. 2013. MALAYSIA ARRESTS 12,434 PROSTITUTES, VIETS ARE 2ND HIGHEST. Committee to Protect Vietnamese Workers. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <https://protectvietworkers.wordpress.com/2013/07/22/malaysian-police-arrested-12434-prostitutes-viets-are-2nd-highest/>
- Riswanda, Janet McIntyre-Mills and Yvonne Corcoran-Nantes. 2017. Prostitution and Human Rights in Indonesia :A Critical Systemic Review of Policy Discourses and Scenarios. Systemic Practice and Action Research. 30 (3). pp: 213-237.
- SYARIAH CRIMINAL OFFENCES (FEDERAL TERRITORIES) ACT 1997. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: http://www2.esyariah.gov.my/esyariah/mal/portalv1/enakmen2011/Eng_act_lib.nsf/f0a1dd6010da414b48256815001bd4fc/89ced924361d80b9c8256826002d175a?OpenDocument
- The Law Committee of the National Assembly of the Lao PDR. 2004. Law of The Development and Development and The Protection of Women.
- The Law Committee of the National Assembly of the Lao PDR. 2004. Law of Criminal Procedure.
- The Law Committee of the National Assembly of the Lao PDR. 2005. Penal Law. Penal Law thecoverage. 2015. Malaysia Ranked World No 8 in The World for Country With Most Prostitutes. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <https://thecoverage.my/opinion/list/malaysia-ranked-world-no-8-countries-with-the-most-prostitutes/>
- TN News. 2013. The naked truth about prostitution in Vietnam. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://www.thanhniennews.com/society/the-naked-truth-about-prostitution-in-vietnam-1883.html>
- United Nations Development Programme, UNDP Asia-Pacific Regional Centre. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://www.undp.org/content/dam/undp/library/hiv/aids/English/HIV-2012-SexWorkAndLaw.pdf>

UNODC. 2008. Law on Suppression of Human Trafficking and Sexual Exploitation. (ระบบออนไลน์)แหล่งที่มา:

https://www.unodc.org/res/cld/document/khm/2008/law_on_suppression_of_human_trafficking_and_sexual_exploitation_html/Cambodia_03_-_Law-on-Suppression-of-Human-Trafficking-and-Sexual-Exploitation-15022008-Eng.pdf

เว็บไซต์

http://factsanddetails.com/southeast-asia/Laos/sub5_3b/entry-2961.html

<http://laos-travel.blogspot.com/p/blog-page.html>

<http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/113593.pdf>

<http://pcw.gov.ph/sites/default/files/documents/laws/wpla/2013/October/webmaster/anti-prostitution.pdf>

<http://singapore.mol.go.th/node/302>

<http://spl.ids.ac.uk/content/vietnam>

<http://www.agc.gov.bn/AGC%20Images/LOB/PDF/Chp.120.pdf>

<http://www.agc.gov.my/agcportal/uploads/files/Publications/LOM/EN/Penal%20Code%20%5BAct%20574%5D2.pdf>

http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=2609&filename=index

http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=4457&filename=index

<http://www.fact.fti.or.th/th/การค้าการลงทุน-ฟิลิปปิน/>

http://www.immigration.go.th/nov2004/doc/act_imm_2522.html

<http://www.impowr.org/content/current-legal-framework-prostitution-cambodia>

<http://www.impowr.org/content/current-legal-framework-prostitution-myanmar-burma>

<http://www.thaiembassy.sg/ชุมชนคนไทย/thai-citizens-residing-in-singapore/คู่มือคนไทยในสิงคโปร์>

<http://www.thaisavannakhet.com/savannakhet/th/consulate-service/advice-thai/>

<http://www.thanhniennnews.com/society/the-naked-truth-about-prostitution-in-vietnam-1883.html>

<http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/id/id039en.pdf>

http://www2.esyariah.gov.my/esyariah/mal/portalv1/enakmen2011/Eng_act_lib.nsf/f0a1dd6010da414b48256815001bd4fc/89ced924361d80b9c8256826002d175a?OpenDocument

http://www2.esyariah.gov.my/esyariah/mal/portalv1/enakmen2011/Eng_act_lib.nsf/f0a1dd6010da414b48256815001bd4fc/89ced924361d80b9c8256826002d175a?OpenDocument

<https://asiancorrespondent.com/2015/07/kuala-lumpur-prostitution-malaysia/>

<https://ilaw.or.th/node/2863>

<https://protectvietworkers.wordpress.com/2013/07/22/malaysian-police-arrested-12434-prostitutes-viets-are-2nd-highest/>

<https://thecoverage.my/opinion/list/malaysia-ranked-world-no-8-countries-with-the-most-prostitutes/>

<https://www.hsph.harvard.edu/population/trafficking/philippines.traf.03.htm>

https://www.unodc.org/res/cld/document/khm/2008/law_on_suppression_of_human_trafficking_and_sexual_exploitation_html/Cambodia_03_-_Law-on-Suppression-of-Human-Trafficking-and-Sexual-Exploitation-15022008-Eng.pdf

ภาคผนวก ก

สรุปการลงพื้นที่ ณ ประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์

ระหว่างวันที่ 22-26 ตุลาคม พ.ศ. 2559

ภาพที่ ก.1 ตึก Petronus ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของประเทศมาเลเซีย

จากการศึกษาข้อมูลวรรณกรรมปริทัศน์ ทำให้ทราบว่าผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศในประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์นั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน ผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศที่เป็นคนในประเทศเองมีสัดส่วนน้อยกว่ามาก ซึ่งปัจจัยดึงดูดที่สำคัญคือ รายได้ เนื่องจากว่าประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคอย่างชัดเจน ผู้หญิงจากประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคจึงมุ่งเข้ามาแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า นอกจากนี้ผู้ที่เข้ามาค้าบริการทางเพศเหล่านี้ยังมีทัศนคติว่าการได้ทำงานในต่างประเทศ “ดูดี” และเป็นที่ยอมรับ

สำหรับผู้หญิงไทยจากข้อมูลทำให้ทราบว่า สาเหตุหลักสามประการที่ทำให้ตัดสินใจมาทำงานค้าบริการทางเพศในมาเลเซียและสิงคโปร์ คือ 1) มาเลเซียและประเทศสิงคโปร์อยู่ใกล้ประเทศไทย 2) มีรายได้สูงในการทำงานต่อครั้ง 3) มีคนไทยเข้าไปทำงานเป็นจำนวนมากสามารถช่วยเหลือกันได้ 4) การเดินทางเข้ามาเลเซียและสิงคโปร์ในฐานะนักท่องเที่ยวไม่ต้องใช้วีซ่าและสามารถอยู่ได้ตามเวลาที่กำหนด ด้วยเหตุผลเหล่านี้ทำให้มาเลเซียและสิงคโปร์เป็นจุดหมายปลายทางสำหรับผู้หญิงค้าบริการทางเพศคนไทย

สรุปการลงพื้นที่ ณ ประเทศมาเลเซีย

ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยกรุงกัวลาลัมเปอร์
ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นการค้าประเวณีจึงเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่ามีธุรกิจการค้าบริการในหลายเมืองที่มีคนจีนอาศัยอยู่ เช่น ปีนัง มะละกา กัวลาลัมเปอร์ อีโปว์ เป็นต้น ข้อมูลที่ได้รับจากการพูดคุยกับเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง พบว่า

ผู้หญิงที่ค้าประเวณีในมาเลเซียส่วนใหญ่มาจากประเทศเวียดนาม ไทย จีน และอินโดนีเซีย ตามลำดับ ผู้หญิงค้าบริการทางเพศที่มาจากประเทศไทยมักจะค้าบริการในประเทศไทยก่อน จากนั้นจึงเดินทางมายังมาเลเซีย แท้จริงแล้วค่าแรงที่ได้รับจากการค้าบริการทางเพศในประเทศมาเลเซียไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการค้าบริการในประเทศไทย แต่ผู้หญิงจำนวนหนึ่งที่เข้ามาค้าบริการในประเทศมาเลเซียเนื่องจาก ไม่สามารถค้าบริการในประเทศไทยได้อีกต่อไป อาจเนื่องมาจากอายุที่เพิ่มสูงขึ้น

ผู้หญิงไทยที่เข้ามาค้าบริการทางเพศมักจะทำงานใน 3 กลุ่มงาน คือ งานแฝงบริการในร้านนวด งานนวด และการทำ Escort Service โดยสถานที่ทำงานของผู้ค้าบริการทางเพศเหล่านี้จะมีคนจัดหาลูกค้าให้ โดยคิดค่าบริการ 400-500 RM ต่อชั่วโมง ซึ่งอาชีพนี้จัดเป็นเพื่อนแขกมีมากในรัฐ Johor Barau ผู้หญิงที่มาทำงานส่วนใหญ่เป็นคนไทใหญ่ จากประเทศไทยบริเวณจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย เนื่องจากชาวไทใหญ่เหล่านี้สามารถพูดภาษาจีนได้

ผู้หญิงไทยที่มาค้าบริการทางเพศมาจากภาคเหนือ ภาคอีสานและภาคกลาง ตามลำดับ สิ่งที่น่าสนใจคือ ไม่พบผู้หญิงจากภาคใต้เข้ามาค้าบริการทางเพศในมาเลเซียเลย ถึงแม้ว่าจะมีพรมแดนติดกันก็ตาม จะพบผู้หญิงจากภาคใต้อยู่บ้าง แต่เป็นการเข้ามาทำงานในร้านอาหาร และเป็นที่น่าสังเกตว่าสถานบันเทิงในภาคใต้จะเป็นแหล่งสำหรับขับเคลื่อนผู้หญิงให้เข้ามาค้าบริการทางเพศในมาเลเซีย โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการเดินเท้าทำให้เชื่อได้ว่ามีขบวนการที่ช่วยพาผู้หญิงกลุ่มนี้เข้ามา และเครือข่ายของขบวนการเหล่านี้จะอยู่ทั้งในฝั่งประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย อย่างไรก็ตามจนถึงปัจจุบันยังไม่สามารถจับกุมขบวนการดังกล่าวได้

ภาพที่ ก.2 การเข้าพบเพื่อขอข้อมูลกับทางสถานเอกอัครราชทูตไทยกรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

จากการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน 2559 มีการจับกุมดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดชาวไทยในประเทศมาเลเซียทั้งสิ้นประมาณ 2,700 คน ในจำนวนนี้ร้อยละ 30 เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด สำหรับคดีค้าประเวณี มีผู้หญิงไทยถูกจับกุมไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่เป็นการจับกุม ณ โรงแรมซึ่งใช้เป็นสถานที่ให้บริการและมีหลักฐานแสดงการกระทำอย่างชัดเจน

โดยเฉลี่ยแล้วจะมีคนไทยถูกคุมขังอยู่ในคุกมาเลเซียจำนวน 800 คน โดยมีฐานความผิด คือ เข้าประเทศโดยผิดกฎหมาย ทั้งนี้โดยปกติแล้วคนไทยสามารถเข้าประเทศมาเลเซียอย่างถูกกฎหมายโดยไม่ต้องขอวีซ่า (VISA) ได้เฉพาะในกรณีที่ไม่ได้เดินทางเพื่อเข้ามาทำงาน และมีระยะเวลาพำนักได้ไม่เกิน 30 วัน ดังนั้นคนไทยที่เข้ามาทำงานในมาเลเซียจึงมักจ้างนายหน้าให้พาไปประทับตราวีซ่า

มาเลเซียมีบ้านพักพิงที่คอยช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกจับข้อหาค้าประเวณีเรียกว่า บ้านพักฉุกเฉินสตรี เมื่อ 10 ปีที่แล้วมีผู้หญิงไทยอยู่ในบ้านนี้ 10 คน และเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ล่าสุดมีผู้หญิงไทยอยู่ในบ้านพักฉุกเฉินจำนวน 80 คน คิดเป็น 1 ใน 2 ถึง 1 ใน 3 ของ ผู้หญิงในบ้านพักฉุกเฉินสตรีทั้งหมด ซึ่ง 1 คนในจำนวนนี้เข้าข่ายข้อหาค้ามนุษย์ ขั้นตอนในการเข้าพักในบ้านพักฉุกเฉิน ทุกคนจะต้องทำแบบสอบถามเพื่อคัดแยก ทำให้ทราบว่าผู้หญิงที่เข้ามาทำงานในประเทศมาเลเซียมีการตกลงสัญญา (Commit) กับนายจ้างแต่ขัดแย้งกันในเงื่อนไข (Condition) การทำงานในภายหลัง

ผู้ค้าบริการทางเพศในมาเลเซียส่วนใหญ่เป็นการเข้ามาทำงานโดยสมัครใจ มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ถูกบังคับหรือหลอกลวง ปัญหาที่พบส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องค่าแรง สภาพที่อยู่อาศัย ส่วนการกระทำความรุนแรง เช่น การทุบตี มีไม่มากนัก ทั้งนี้การดำเนินคดีกับผู้ทำอาชีพนี้ไม่ได้เป็นการฟ้องในคดีการค้าประเวณีแต่เป็นการฟ้องในคดีการเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งคนที่เข้ามาค้าประเวณีมักจะทำงานไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ผู้หญิงไทยจำนวนหนึ่งจึงนิยมแต่งงานกับผู้ชายมาเลเซียเพื่อลดปัญหาการถูกดำเนินคดีการพำนักร้อยอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งตามบทลงโทษตามมาตรา 39 ของการตรวจคนเข้าเมือง ของมาเลเซียถ้าเข้ามาทำงานผิดกฎหมายจะปรับไม่เกิน 1,000 RM (10000 บาท) จำคุก 2-3 เดือน แต่หากถูกดำเนินคดีในข้อหาการค้าประเวณีโทษจะได้รับโทษที่สูงกว่านี้

กลุ่มคนที่เข้ามาทำงานโดยไม่มีเอกสารการเดินทาง ถูกเรียกว่า AI ในการช่วยเหลือกลุ่มคนเหล่านี้ สถานทูตจะพิจารณาจากศักยภาพในการซื้อตัวว่ามีเงินซื้อตัวตัวเองได้หรือไม่ (โดยอาจเป็นเงินของญาติหรือนายจ้าง) ถ้าไม่มีเงินสถานทูตจะให้ยืมโดยใช้คืนในภายหลัง แต่จากสถิติพบว่ามีการนำเงินที่ยืมไปมาคืนสถานทูตเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น ซึ่งเงินจำนวนนี้มาจากกรมการกงสุล ที่ผ่านมาทางสถานทูตมีการส่งคนไทยกลับประเทศประมาณ 40 คนต่อเดือน (รวมทุกกรณี)

เมื่อถามถึงสภาพการทำงานของผู้หญิงที่เข้ามาค้าบริการและธุรกิจการค้าบริการทางเพศในประเทศมาเลเซีย พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ผู้หญิงไทยที่มาค้าบริการทางเพศทำงานในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีดัด ดังนั้นเมื่อถูกส่งตัวกลับมักจะกลับเข้ามาทำงานในมาเลเซียอีก
2. เมื่อมีรายได้จากการทำงาน ผู้หญิงไทยจะส่งเงินกลับประเทศเพื่อลดความเสี่ยงในการเก็บเงินไว้กับตัว โดยมีนายหน้าเป็นผู้อำนวยความสะดวก
3. เมื่อเจ็บป่วย แรงงานกลุ่มนี้จะกลับไปรักษาตัวที่ประเทศไทย เพราะอยู่ไม่ห่างกันสามารถเดินทางทางรถเพียง 6 ชั่วโมง
4. ผู้หญิงจำนวนมากที่ทำงานในช่องจะถูกบังคับให้ใช้ยาเสพติดจำพวกยาไอซ์ เพื่อให้สามารถทำงานได้นานในแต่ละวัน การเสพยาเสพติดในปริมาณมากส่งผลให้มีสติปัญญาเสื่อม ทางสถานทูตพบว่าผู้หญิงที่มีอาการทางประสาทประมาณ 10 คนต่อปี
5. ธุรกิจที่เกี่ยวกับค้าบริการทางเพศส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเมืองที่เป็นที่อยู่อาศัยของคนจีน เช่น ปีนัง อีโปว์ กัวลาลัมเปอร์ จะโฮบาร์ห์ มะละกา เป็นต้น โดยลูกค้าที่ซื้อบริการส่วนใหญ่เป็นคนมาเลเซีย จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าคนไทยเชื้อสายจีน-มาเลย์จำนวนมาก อยู่ในธุรกิจการค้าบริการทางเพศ สะท้อนให้เห็นถึงคัมภีร์ที่เคร่งครัด ที่การค้าบริการทางเพศผิดหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม
6. ประเทศมาเลเซียเป็นสังคมมุสลิมที่มีระบบที่เคร่งครัด แต่ตำรวจเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการทุจริต (corruption) สถานประกอบการในมาเลเซียมีการส่งส่วยให้กับตำรวจ ไม่เช่นนั้นแล้วจะถูกจับกุมนำตัวไปกักขัง และจะปล่อยถ้ามีการจ่ายเงิน จะเห็นว่าตำรวจมาเลเซียมีบทบาทสูง เพราะ

ขาดกระบวนการตรวจสอบภาครัฐ สื่อถูกควบคุม เจ้าหน้าที่และนักการเมืองจึงไม่ต้องได้รับการตรวจสอบ

ด้านการคาดการณ์การค้าบริการทางเพศในมาเลเซียในอนาคตนั้น สถานทูตให้ความเห็นว่าปริมาณการค้าบริการทางเพศน่าจะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต แรงงานที่เข้ามาทำงานในมาเลเซียก็เนื่องมาจากประสบปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาครอบครัว ปัจจัยส่งเสริมที่ทำให้ผู้หญิงไทยเข้ามาค้าบริการทางเพศ ประกอบไปด้วย 1) การเดินทางระหว่างประเทศมีความสะดวกมากขึ้น 2) ปัจจุบันการเดินทางเข้ามาประเทศมาเลเซียไม่ต้องใช้วีซ่า ทุกคนสามารถเดินทางเข้ามาเลเซียได้ไม่เกิน 30 วัน 3) ไม่มีการขึ้นบัญชีสำหรับผู้เข้ามากระทำความผิด (blacklist) ในประเทศ แรงงานที่ถูกจับกลับประเทศสามารถเดินทางเข้ามาในมาเลเซียได้อีก 4) คนไทยมีค่านิยมในการทำงานต่างประเทศ 5) แรงงานมีแรงจูงใจในการได้ Hard Currency 6) ขบวนการส่งคนออกมาจะต้องมีแบคอัพที่ดีไม่ให้ธุรกิจโดนจัดการ

ในการให้ความช่วยเหลือแรงงานไทย สถานทูตมีเบอร์สายด่วน หรือ Hotline ที่ผูกกับศูนย์ดำรงธรรมซึ่งมีอยู่ในทุกประเทศ และมีอาสาสมัครคนไทยในแต่ละรัฐที่จะช่วยแก้ปัญหาในเบื้องต้นเมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับคนไทย

ปัญหาที่ทางสถานทูตพบ คือ ผู้หญิงที่เข้ามาค้าบริการทางเพศ แล้วภายหลังแต่งงานกับผู้ชายชาวมาเลเซีย อาจถูกทำร้ายร่างกายจากสามี แต่ต้องทน เพราะไม่สามารถไปทำอาชีพอื่นได้ ซึ่งอาจสะท้อนเรื่องทักษะการทำงานในลักษณะที่เป็น Extra ordinary ที่จะสามารถนำความรู้มาทำอาชีพอื่น ๆ ได้ ในส่วนนี้อาจจะประสานความร่วมมือกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ที่จะมาสอนทักษะให้คนไทยสามารถประกอบอาชีพต่าง ๆ ในต่างประเทศได้ โดยสถานทูตทำหน้าที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ หรือ Center of learning ให้ และจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ไม่ดี คนกลุ่มแรกที่ได้รับผลกระทบคือคนตัวเล็ก ๆ ที่ไม่มีทางเลือก ทำให้ต้องหาที่ที่สามารถจะไปแสวงหาโอกาสในชีวิตได้ จะสังเกตว่าผู้หญิงไทยที่ไปค้าบริการทางเพศในประเทศต่าง ๆ เมื่อทำงานไปสักพักหนึ่งก็ได้แต่งงานและมีชีวิตที่ดีเป็นตัวอย่างให้ผู้หญิงที่มาทำงานที่อยากจะกลับเข้ามาทำงานอีก ซึ่งนี่ถือเป็น Invest ในเรื่องโอกาส และมีความปลอดภัยในชีวิต (Security) สำหรับภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาคนมาเลเซียในเรื่องนี้ดูเป็นเรื่องเสียหาย อาจจะต้องช่วยชื้อของพหุยา แม้ว่าจะมีผู้หญิงจากประเทศเวียดนามเดินทางเข้ามาค้าบริการทางเพศมากกว่าผู้หญิงไทย

ภาพที่ ก.3 สะพานที่ข้ามระหว่างประเทศสิงคโปร์ไปยังเมืองจะโฮบารูห์ (Jahor Bahru) ประเทศมาเลเซีย

ลงพื้นที่ ณ เมืองจะโฮบารูห์ (Jahor Bahru)

สถานทูตไทยได้แนะนำให้คณะผู้วิจัยไปลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามและสัมภาษณ์กับอาสาสมัครของสถานทูตไทย ที่อยู่ในเมืองจะโฮบารูห์ (Jahor Bahru) พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. มีการปรับเปลี่ยนเส้นทางการค้าบริการทางทะเล จากเดิมที่จะเป็นการเดินทางโดยตรงจากประเทศไทยไปยังประเทศสิงคโปร์ ปัจจุบันผู้ค้าบริการทางทะเลต้องเดินทางเข้าไปมาเลเซียแล้วอยู่ในมาเลเซียประมาณ 1 เดือน จึงจะเดินทางต่อไปยังสิงคโปร์ เนื่องจาก ด้านตรวจคนเข้าเมืองของสิงคโปร์มีความเข้มงวด โดยเฉพาะกับผู้หญิงหน้าตาดี จากการลงพื้นที่ คณะผู้วิจัยสังเกตได้ว่า รถยนต์ที่เดินทางระหว่างสิงคโปร์และมาเลเซีย มีจำนวนมาก ซึ่งในแต่ละวันน่าจะมีคนผ่านที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองแห่งนี้ประมาณ 2-3 แสนคน¹
2. ผู้ที่เดินทางข้ามเขตแดน ผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองจะโฮบารูห์ (Jahor Bahru) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเมืองจะโฮบารูห์นี้เป็นเมืองสำหรับการพักผ่อนของคนสิงคโปร์ มีแหล่งการค้าบริการทางทะเลมากมาย สังเกตได้จากป้ายทะเบียนรถที่เป็นป้ายทะเบียนสิงคโปร์ โดยการเดินทางจากสิงคโปร์เข้ามายังเมืองจะโฮบารูห์ โดยรถนั้นใช้เวลาไม่นานนัก อาจ

¹ เป็นข้อมูลที่ได้จากสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

กล่าวได้ว่าเส้นทางนี้เป็นเส้นทางที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายผู้คนรวมทั้งผู้หญิง
ค้าบริการทางเพศด้วย

3. จำนวนผู้หญิงที่เข้าไปทำอาชีพค้าบริการทางเพศอย่างเดียวยุคจะโฮบาร์ห์ (Jahor Bahru)
ปัจจุบันมีจำนวนลดลง แต่มีอาชีพใหม่เกิดใหม่เข้ามาแทนที่ คือนักร้อง โคโยตี้ และนวดไทย ซึ่ง
ถือเป็นการค้าบริการทางเพศอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นการประกอบอาชีพหลักและแฝงกิจกรรม
การค้าบริการทางเพศเข้าไปด้วย
4. สัดส่วนผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศจากจีนและเวียดนามมีมากกว่าผู้หญิงไทย ในขณะที่ไม่พบ
ผู้หญิงมาเลเซียที่ค้าบริการทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สถานทูต ทำให้
เห็นถึงการยึดถือปฏิบัติตามหลักศาสนาของคนมาเลเซีย
5. รายได้จากการค้าบริการทางเพศ ขึ้นต่ำประมาณ 15,000-20,000 บาท ในบางรายอาจมีรายได้
ถึง 50,000 บาท
6. ผู้หญิงที่มาค้าบริการทางเพศมีอายุตั้งแต่ 22 ปีขึ้นไป เข้ามาทำงานโดยผ่านการแนะนำของคน
รู้จัก เมื่อเข้าทำงานแล้วจะพักอาศัยอยู่กับผู้จัดส่ง (Agent) ซึ่งมีลักษณะเป็นนายหน้า
7. ร้านที่ให้บริการจะมีช่วงเวลาการเปิดต่างกันคือ แบบที่เปิดตั้งแต่ 10.00 -22.00 น. และแบบที่
เปิด 18.00-05.00 น.

สรุปการลงพื้นที่ ณ ประเทศสิงคโปร์

ณ. สถานเอกอัครราชทูตไทย

ประเทศสิงคโปร์

จากการสัมภาษณ์ ได้รับทราบข้อมูลว่า ผู้หญิงไทยที่เข้ามาค้าบริการทางเพศในสิงคโปร์อาจไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนได้ แต่น่าจะอยู่ที่หลักร้อยคน เนื่องจากสถานทูตไม่ได้ติดต่อกับผู้ประกอบการและผู้หญิงเหล่านั้นโดยตรง และทางสถานทูตมักจะได้รับเอกสารว่าผู้หญิงเหล่านี้เข้ามาทำงานอื่น เช่น พนักงานเสิร์ฟ พนักงานในงานร้านอาหารโอเคะ นักร้อง นักดนตรี พนักงานนวด เป็นต้น

อย่างไรก็ตามทางสถานทูตก็ได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจ คือ ผู้หญิงไทยที่เข้ามาค้าบริการทางเพศมีทั้งแบบที่ถูกกฎหมายและแบบแอบแฝง โดยผู้หญิงเหล่านี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าบริการในประเทศไทยอยู่แล้ว แต่ย้ายมาค้าบริการในสิงคโปร์ เนื่องจากได้รับรายได้สูงกว่า โดยในแต่ละรอบที่เข้ามาทำงานจะใช้เวลา 25 - 28 วัน และได้รับรายได้รวมประมาณ 100,000 บาท การเข้ามาทำงานส่วนใหญ่จะมีผู้นำพาพาเข้ามา เพราะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ผิด

การค้าบริการทางเพศในสิงคโปร์เป็นอาชีพที่ถูกกฎหมาย โดยกฎหมายอนุญาตให้ทำงานได้ 2 ปี ต้องเข้าสู่ระบบ มีใบอนุญาต มีการตรวจสอบสุขภาพทุก ๆ 6 เดือน ต้องอยู่ในพื้นที่เฉพาะ หากเข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยวจะอยู่ในประเทศได้ 30 วัน การเข้ามาทำงานค้าบริการทางเพศในฐานะนักท่องเที่ยวถือว่าผิดกฎหมาย

ผู้หญิงที่เข้ามาค้าบริการทางเพศส่วนใหญ่ รู้ว่าตนเองต้องมาทำอาชีพอะไร ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเป็นปัญหาในเรื่องของเงื่อนไขในการทำงานที่อาจไม่ตรงกับที่ตกลงกับนายจ้างไว้ก่อนเข้ามาทำงาน เช่น นายจ้างบอกว่าทำงาน 8 ชั่วโมง แต่ทำงานจริงมากกว่า 8 ชั่วโมง ที่พักไม่ดี จำนวนการรับแขกมากกว่าที่ตกลงกันไว้ ได้รับค่าจ้างน้อยกว่าที่ตกลง ทำให้ผู้หญิงเหล่านี้บางคนตัดสินใจหนีและมาขอความช่วยเหลือจากสถานทูต ซึ่งทางสถานทูตจะออก Certificate Identity (CI) เพื่อใช้สำหรับกลับประเทศไทยต่อไป

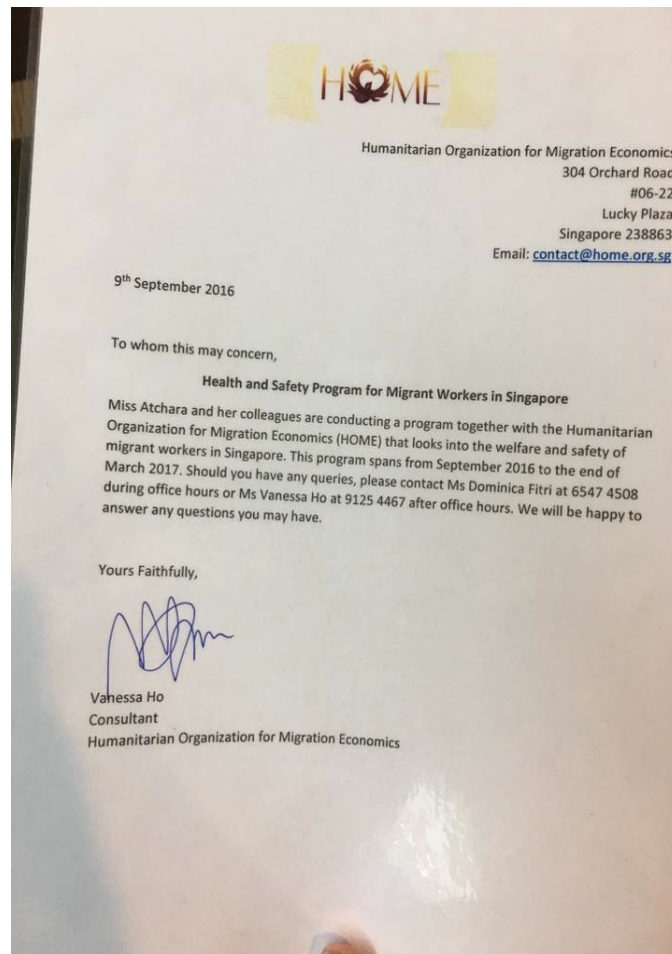
ภาพที่ ก. 4 การเข้าพบเพื่อขอข้อมูลกับทางสถานเอกอัครราชทูตไทย ประเทศสิงคโปร์

ในกรณีที่ผู้หญิงไทยถูกทางการสิงคโปร์จับกุม ตำรวจจะดำเนินการโดย หนึ่ง จะส่งผู้หญิงที่ถูกจับกลับประเทศไทยโดยไม่แจ้งกับทางสถานทูตไทยประจำประเทศสิงคโปร์ สอง ยังคงอยู่ในสิงคโปร์ แต่จะถูกกันเพื่อเป็นพยาน เนื่องจากทางการสิงคโปร์มองผู้หญิงกลุ่มนี้เป็นเหยื่อไม่ใช่คนที่ทำผิดกฎหมาย บุคคลที่จะถูกดำเนินคดีจริง ๆ คือคนนำพาและคนชักชวนเข้ามาค้าบริการทางเพศ ระยะเวลาที่ถูกกันตัวไว้เป็นพยานอยู่ระหว่าง 3-6 เดือน หรือ 1 ปี

ระหว่างพิจารณาคดี ผู้หญิงในกลุ่มนี้ถ้าไม่ได้ถูกจำคุก ก็มักจะประสบปัญหาการเงินเรื่องค่าอาหารและค่าที่พัก เพราะถูกห้ามไม่ให้ประกอบอาชีพในระหว่างนั้น องค์กรไม่แสวงหากำไรทางศาสนา เช่น HOME (Humanitarian Organization for Migration Economics) จึงเป็นหน่วยงานหนึ่งที่เข้ามาช่วยเหลือดูแลในเรื่องอาหารและจัดหาที่พัก สำหรับทางสถานทูตไทยจะให้ความช่วยเหลือผู้หญิงไทยที่ต้องการเดินทางกลับประเทศไทยโดยให้ยืมเงินค่าเดินทางจากกองทุนของกระทรวงต่างประเทศซึ่งกองทุนนี้มีเงินอยู่ประมาณ 20 ล้านบาท และทุก ๆ ปีเงินจำนวนนี้จะถูกใช้ไปปีละประมาณ 6-7 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 2 แต่สำหรับสถานทูตไทยในสิงคโปร์การให้ความช่วยเหลือเรื่องการเดินทางจะเป็นการเดินทางกลับโดยรถยนต์อเนกประสงค์ขนาดใหญ่จังหวัดสงขลา ค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งจะอยู่ที่ 45 ดอลลาร์สิงคโปร์ (SDG) จากสถิติที่ผ่านมาเงินจำนวนนี้กลับคืนมายังกองทุนเพียง 2% แม้ทางสถานทูตจะมีเอกสารหนังสือเดินทางเก็บไว้เพื่อระบุตัวตนคนยืมแล้วก็ตาม

ภาพที่ ก.5 จดหมายจากองค์กร HOME ที่นำไปแสดงระหว่างการลงไปให้บริการกับผู้หวั่งค้าบริการทาง
เพศที่ตึก Golden Mille

การค้าบริการทางเพศในสิงคโปร์ถูกกฎหมาย เนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์มองว่าเป็นการจัดการปัญหาทางสังคม เช่น การข่มขืนและการฉ้อฉล การค้าบริการทางเพศจะช่วยแก้ไขปัญหาคาความมั่นคงของประเทศ การค้าบริการทางเพศแบบถูกกฎหมายช่วยเข้ามาแก้ไขปัญหาสองประการคือ

1. ปัจจุบันผู้ชายสิงคโปร์แต่งงานช้า ทำให้ไม่มีทางออกในเรื่องความรู้สึกทางเพศ ต้องไปเป็นทหารรับใช้ชาติ ในขณะที่ผู้หญิงโตเร็ว เข้าสู่การศึกษาเร็ว มีการศึกษาสูงและเชื่อว่าสามารถดูแลตัวเองได้ มีอิสระ มีระดับทางเศรษฐกิจที่ดี ทำให้ผู้หญิงสิงคโปร์แต่งงานช้าและไม่ทำงานในอาชีพนี้
2. สิงคโปร์ได้ให้ใบอนุญาตการทำงานกับแรงงานผู้ชายจากประเทศอินเดียและบังคลาเทศจำนวนมาก ในการนี้ ซึ่งแรงงานเหล่านี้ไม่สามารถนำพารรยาและครอบครัวเข้ามาด้วยได้ ดังนั้นการมีผู้หวั่งค้าบริการทางเพศที่ถูกกฎหมายจะเกิดขึ้นมารองรับในจุดนี้ ข้อสังเกตคือผู้ชายสิงคโปร์จะนิยมใช้บริการผู้หญิงประเภทที่อยู่ตาม lounge ต่าง ๆ หรือผู้หญิงที่ติดต่อผ่านนายหน้าให้จัดส่งให้ตามโรงแรม ซึ่งถือ ตลาดบน ขณะที่แรงงานผู้ชายจากอินเดียและบังคลาเทศที่เข้ามาทำงานในสิงคโปร์นิยมผู้หญิงที่อยู่ในย่านเก้ง ซึ่งถือเป็นตลาดล่าง

ปัจจุบันรูปแบบการซื้อขายการค้าบริการทางเพศในสิงคโปร์ปรับเปลี่ยนไปโดยมีการใช้ Internet เข้ามาเป็นสื่อกลาง ลูกค้าจะเลือกผู้หญิงที่ต้องการจากรูป เมื่อเลือกได้แล้วจะติดต่อผ่านคนกลาง จากนั้นภายใน 20 นาที ผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศที่ต้องการจะไปหาที่ห้อง ตำรวจสิงคโปร์ใช้ช่องทางนี้ในการล่อซื้อ ซึ่งการล่อซื้อในประเทศสิงคโปร์ทำได้โดยถูกกฎหมาย เมื่อถูกจับได้ผู้หญิงเหล่านี้มักอ้างว่าตนเองไม่ได้ค้าบริการทางเพศ แต่เนื่องจากลูกค้า (ตำรวจปลอมตัว) เสนอเงินให้เยอะมากจึงยอมตกลง แต่อย่างไรก็ตามตำรวจมักมีหลักฐานคือ ภาพถ่ายที่แสดงว่าพร้อมที่จะให้บริการและอุปกรณ์สำหรับการมีเพศสัมพันธ์ สถานที่ค้าบริการทางเพศประเภทนี้ ส่วนใหญ่เป็นคอนโดมิเนียมที่ทำการเช่าห้องไว้ทั้งชั้น

ในประเทศสิงคโปร์มีย่านที่มีการค้าบริการทางเพศถูกกฎหมายที่มีชื่อเสียง คือ เกลัง (Gaylang) ผู้หญิงที่ทำงานในย่านนี้ต้องทำงานตั้งแต่ 12.00 - 24.00 น. โดยผู้หญิงเหล่านี้ต้องพักในบ้านที่จัดไว้ให้ และสามารถทำงานได้เพียง 2 ปีเท่านั้น หลังจากนั้นจะต้องกลับไปประเทศต้นทางของตนเอง ห้ามกลับเข้ามายังสิงคโปร์อีกตลอดชีวิต และห้ามจดทะเบียนสมรสกับคนสิงคโปร์ รัฐบาลสิงคโปร์จะปฏิบัติกับคนทำงานอาชีพนี้นี้แตกต่างกับคนทำงานอาชีพอื่น ในกรณีที่แรงงานเหล่านี้อยู่ในประเทศเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนด ทางตำรวจดำเนินคดีฐานเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งต้องถูกจำคุกนานหลายปี ทั้งนี้สิงคโปร์มีมาตรการตรวจคนเข้าเมืองที่เข้มงวด โดยในแต่ละปีจะมีคนถูกกักไม่ผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองประมาณ 5,000 คนต่อปี

สถานทูตไทยในสิงคโปร์วิเคราะห์ว่าสาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงไทยจำนวนหนึ่งประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศเนื่องจากมีเงินไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิต และใช้ชีวิตแบบยึดติดวัตถุนิยม การคิดแบบ Constructive จะช่วยลดปัญหาสังคมได้ ต้องมีแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อลดปัญหาการค้ามนุษย์ (Human Trafficking) ซึ่งอาจจะไม่หมดไป แต่สามารถป้องกันคนที่ได้ประโยชน์จากการกระทำที่ผิดกฎหมาย การจัดการเรื่องค้าบริการทางเพศของสิงคโปร์เป็นรูปแบบที่น่าสนใจเพราะช่วยลดธุรกิจสีเทา ลดปัญหาสังคม ลดปัญหาด้านสาธารณสุข สร้างความมั่นคงของชาติ ลดปัญหาการค้ามนุษย์และการเอารัดเอาเปรียบ นอกจากนี้ผู้หญิงที่ทำอาชีพค้าบริการทางเพศก็มีสถานะในสังคมที่ดี

จากข้อมูลเบื้องต้น ประเทศสิงคโปร์จะจัดแรงงานออกเป็นกลุ่มๆ ประกอบไปด้วย กลุ่มแรงงานที่มีความสามารถในการทำงานสูง จัดอยู่ในกลุ่ม professional แรงงานกลุ่มนี้ไม่ถูกตรวจสอบ สามารถพาครอบครัว เช่น พ่อแม่ หรือคู่สมรส เข้ามาพักอาศัยอยู่สิงคโปร์ได้ กลุ่มแรงงานที่มีความสามารถรองลงมา แรงงานกลุ่มนี้จะได้รับสิทธิให้พาครอบครัวหรือคู่สมรสเข้ามาอยู่ในประเทศและห้ามทำผู้หญิงสิงคโปร์ตั้งครรภ์ ส่วนแรงงานที่เข้ามาค้าบริการทางเพศหรือ Sex Worker ถือเป็นแรงงานที่มีชนชั้นต่ำที่สุด ถูกจำกัดสิทธิในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งการแบ่งประเภทของเอกสารแสดงวัตถุประสงค์ของการเข้ามาในสิงคโปร์ที่ชัดเจน เช่น เข้ามาเพื่อการทำงาน ท่องเที่ยว ศึกษาต่อ ฯลฯ

สำหรับการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทางสถานทูตคาดว่าไม่น่าจะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นของผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศ เนื่องจากไม่ใช่การอพยพย้ายถิ่นอย่างใน EU เนื่องจากมีข้อจำกัดทางเทคนิค ภาษา ใบอนุญาต นอกจากนี้ประชาชนในแต่ละประเทศยังมีค่านิยมของ

ตนเองที่แตกต่างกัน ดังนั้นการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงไม่ส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานของผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศ ยกเว้นในกรณีของ free movement of worker

ลงพื้นที่ ณ ตึก Orchard, ย่าน Gaylang และตึก Golden Mille

จากการลงพื้นที่ ณ ตึก Orchard Tower ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากสถานทูตไทย เป็นตึกที่มีการขายบริการทางเพศ โดยในตอนกลางวันจะเปิดเป็นร้านให้บริการนวด ส่วนในตอนกลางคืนจะเปิดเป็นสถานบันเทิง ภายในตึกมีร้านให้บริการทางเพศที่มีลักษณะเป็นห้องๆ ขนาด 1 คูหา มีผู้หญิงนั่งประจำห้องละ 1 คน เมื่อมองเข้าไปในห้องนั้นจะมีการกั้นพื้นที่ออกเป็นห้องอีกห้องหนึ่ง ซึ่งคาดว่าจะน่าจะเป็นห้องนอนสำหรับให้บริการทางเพศ ผู้หญิงที่ให้บริการส่วนใหญ่เป็นคนจีน คนเวียดนาม และคนไทย จากข้อมูลสัมภาษณ์พบว่า ในอดีตเมื่อประมาณ 3 ปีก่อนผู้หญิงที่เข้ามาค้าบริการทางเพศส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงไทย แต่เนื่องจากมาตรการการเข้ามาทำงานในประเทศที่เข้มงวดขึ้น ทำให้จำนวนของผู้หญิงไทยที่เข้ามาค้าบริการทางเพศในสิงคโปร์ลดลง

ภาพที่ ก.6 – ก.7 ภาพในตึก Orchard ที่มีร้านขายบริการทางเพศ ขายถุงยาง Sex Shop ร้านเสริมสวย และร้านอาหารไทยที่มีรูปผู้หญิงที่ขายบริการติดอยู่

Unit No	Name of Shops	Type of Trade
FRONT BLOCK SHOPS		
02-29 & 32	Bellissima Nails	Beauty & Health
03-43	Carmel Salon De Beaute	Beauty & Health
04-27	Charmante Facial Salon	Beauty & Health
04-39	Gracious Beauty Therapy	Beauty & Health
03-02	Natasha Unisex Hairdressing	Beauty & Health
04-11	New Chain Hair Centre	Beauty & Health
04-06	Orchard Towers Gents Saloon	Beauty & Health
04-03	Orchard Way Beauty Salon	Beauty & Health
04-07	Rashid Maskuri	Beauty & Health
03-40	SalonZ	Beauty & Health
04-01	Ted Unisex Hairdressing & Beauty	Beauty & Health
03-29	Wai Lee Beauty Salon	Department store
B1-23	Erilla Stationery	Department store
B1-27A	Nelsmith Cobbler	Electronics
02-40	Ace Venturer Connection	Electronics
02-44	Save N Safe Electronics	Foot Reflexology
01-26A	Foot Court Reflexology	Foot Reflexology
01-19	Footsie Reflexology	Foot Reflexology
01-19	Fuji Foot Reflexology	Foot Reflexology
B1-05	Shiatsu Health Foot Reflexology N Beaute	Foot Reflexology
02-33	Chako De Flores	Florist

นอกจากนี้ภายในตึกยังมีร้านที่เป็นธุรกิจต่อเนื่องกัน เช่น ร้านทำเล็บ ร้านทำผม ร้าน Sex Shop ร้านขายถุงยางอนามัย และร้านอาหารไทย (ที่ติดภาพผู้หญิงไทยที่ค้าบริการทางเพศไว้) จากการสังเกต พบว่าคนที่เดินเข้าออกห้างและเดินภายในห้างส่วนใหญ่เป็นผู้ชายชาวสิงคโปร์ คนต่างชาติมีจำนวนไม่มากนัก เมื่อสังเกตจากลักษณะการแต่งกาย คาดว่าคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ทำงานในออฟฟิศแบบพวก White Collar มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

สำหรับการลงพื้นที่ ณ ย่าน Gaylang ซึ่งเป็นบริเวณที่รัฐบาลสิงคโปร์จัดทำ Zoning ให้เป็นพื้นที่ที่สามารถค้าบริการทางเพศได้อย่างถูกกฎหมาย จากการสำรวจในซอยที่สถานทูตให้ข้อมูลเบื้องต้นว่าเป็นซอยที่มีสถานที่ค้าบริการทางเพศ จำนวน 5 ซอย พบว่า ในซอยที่ 10 และ 12 มีการสร้างบ้านเป็นหลังๆ เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับค้าบริการทางเพศ โดยบ้านแต่ละหลังจะมีเลขที่บ้านเรียงกันไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ 1-19 โดยจะไม่มีผู้หญิงค้าบริการทางเพศออกมายืนอยู่ภายนอกบ้าน แต่จะมีผู้คุมซึ่งน่าจะเป็นคนจีนหรือคนสิงคโปร์นั่งเฝ้าอยู่หน้าบ้าน

ส่วนในซอยที่ 11 ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้าม (ถนนจะเรียงซอยเลขคืออยู่ฝั่งหนึ่งและเลขคู่อีกฝั่งหนึ่ง) บรรยากาศค่อนข้างเงียบ มีร้านนวดไทยหนึ่งร้านชื่อ Lanna Thai Traditional และมีโรงแรมราคาถูกแบบค้างชั่วคราว 1 แห่งชื่อ Hotel81 ถัดไปเป็นซอย 13 เป็นซอยที่มีสมาคมจีน ศูนย์รวมพระพุทธรูปจากประเทศไทย (สังเกตได้จากมีอักษรไทยเขียนที่ป้ายติดไว้) และร้านคาราโอเกะหนึ่งร้าน ส่วนซอยสุดท้ายคือซอย 15 เป็นซอย

ที่มีบรรยากาศค่อนข้างคึกคัก มีร้านขายอาหารและโรงแรม มีร้าน Sex Shop ตั้งอยู่บนถนนเส้นหลัก ร้าน Sex Shop เป็นร้านค้าที่ถูกกฎหมาย แต่อยู่ภายใต้การควบคุม สินค้าที่ขายในร้านส่วนใหญ่นำเข้ามาจากประเทศญี่ปุ่น และถึงแม้ว่าร้าน Sex Shop จะเป็นร้านค้าที่ถูกกฎหมายแต่ภาพลามกยังคงเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายในประเทศสิงคโปร์

ภาพที่ ก.8 – ก. 9 บ้านที่มีการค้าบริการทางเพศอย่างถูกกฎหมาย ที่มีเลขที่บ้านกำกับอยู่ (ซ้าย) และภาพปากซอย 15 ในย่าน Geylang (ขวา)

พื้นที่ต่อมาที่ทีมคณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจคือตึก Golden Mille หรือที่คนทั่วไปเรียกว่า Thai Town ตึก Golden Mille เป็นแหล่งศูนย์รวมของคนไทย อาหารไทยและของใช้จากประเทศไทย มีร้านที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้คนไทยสามารถส่งเงินกลับบ้าน มีรถโดยสารจากสิงคโปร์กลับประเทศไทย มีร้านทำผมและร้านนวดที่มีผู้หญิงไทยนั่งอยู่หน้าร้าน ฯลฯ ระหว่างที่ทำการสำรวจได้พบกับอาสาสมัครจากองค์กร Home ที่ลงพื้นที่ให้บริการตรวจเลือด แจกถุงยาง และให้ความรู้ในเรื่องเพศกับผู้หญิง ซึ่งผู้หญิงที่มารับบริการส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงไทยที่มีอาชีพค้าบริการทางเพศ โดยองค์กร Home มีความร่วมมือกับร้านภายในตึกเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและเป็นอาสาสมัครร่วมทำงาน ภายในตึกยังเป็นที่ตั้งของสำนักงานแรงงานในประเทศไทย ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงแรงงานของประเทศไทย ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจ้างงาน ให้ความช่วยเหลือ

บุคคลที่มีบัตรประจำตัวประชาชนไทย คนไทยส่วนใหญ่ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือมักจะทำงานแบบผิดกฎหมาย

แรงงานไทยที่เข้ามาทำงานแบบถูกกฎหมายที่มีใบอนุญาตการทำงานส่วนใหญ่จะทำงานก่อสร้างทำงานในอุตสาหกรรมน้ำมัน เป็นต้น ขณะที่แรงงานที่เข้ามาค้าบริการทางเพศนั้น มีทั้งแบบถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย แต่แรงงานที่เข้ามาขอความช่วยเหลือกับสำนักงานแรงงานในประเทศสิงคโปร์ส่วนใหญ่เป็นผู้ค้าบริการทางเพศที่มีใบอนุญาตประกอบการทำงาน โดยแรงงานเหล่านี้ต้องตรวจสอบสุขภาพทุก 2-3 ปี และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เรียกว่า Anti-white คอยดูแล

ภาพที่ ก. 10 ในตึก Golden Mille มีสำนักงานแรงงานฯ ตั้งอยู่จึงทำให้ได้พูดคุยประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือและเรื่องที่แรงงานไทยมักเข้ามาขอความช่วยเหลือ

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานในสิงคโปร์ยังกล่าวอีกว่า ในอดีตคนที่ทำอาชีพนักร้องส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงจากฟิลิปปินส์ แต่ปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงชาวจีนและเกาหลี ซึ่งผู้หญิงกลุ่มนี้ร้อยละ 90 จะมีแฟนเป็นคนสิงคโปร์ ถ้าได้แต่งงานกับผู้ชายสิงคโปร์และอาศัยอยู่ในประเทศสิงคโปร์เป็นระยะเวลานานก็จะได้รับใบอนุญาตทำงานระยะยาว แต่ต้องเป็นงานที่ไม่เกี่ยวกับภาคบริการ เช่น ร้านอาหาร

สำหรับผู้หญิงไทย ส่วนใหญ่ที่เข้ามาทำงานจะได้รับใบใบอนุญาตแบบ Work Performance Active ซึ่งมีอายุการทำงาน 6 เดือน และต้องพักการทำงานไป 3 ปี แต่ระหว่างนั้นสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้ งานที่ผู้หญิงไทยเหล่านี้เลือกทำ ได้แก่ ขายดอกไม้ในสถานบันเทิง เป็นเพื่อนนั่งดื่ม นักร้อง ฯลฯ ขณะที่การเข้ามาค้าบริการทางเพศแบบถูกกฎหมายของผู้หญิงไทยมีจำนวนไม่มากนัก และเมื่อต้องการความช่วยเหลือจะติดต่อกับสำนักงานแรงงานในสิงคโปร์ผ่านทางโทรศัพท์ เนื่องจากอายุ โดยเรื่องที่ปรึกษาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของค่าจ้างที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน สภาพการทำงาน เช่น ต้องเข้าไปทำงานในป่า แต่อย่างไรก็ตามใน

ปัจจุบันปัญหาเหล่านี้ค่อยๆ ลดลงไปมาก ส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือจากสำนักงานแรงงานในสิงคโปร์นั้น จะเป็นกรณีที่ต้องการเดินทางกลับประเทศไทย

ปัจจุบันการเดินทางเข้ามาทำงานในสิงคโปร์มีความยากลำบากมากขึ้น เนื่องจากความเข้มงวดของ ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองของสิงคโปร์ ดังนั้นการเดินทางไปยังมาเลเซียก่อนแล้วหลังจากนั้นจึงเดินทางต่อมายัง สิงคโปร์จึงง่ายกว่า

ภาคผนวก ข

บทสรุปการลงพื้นที่ ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

ระหว่างวันที่ 6 - 9 ธันวาคม 2559

ในการลงพื้นที่บริเวณ Kalijodo ซึ่งเป็นย่านโคมแดงที่มีชื่อเสียงในจาการ์ตา ปัจจุบัน พบว่ามีความเจียบเหงา เนื่องจากรัฐวางแผนจะ Cleaned up พื้นที่ดังกล่าวให้เป็นสวนสาธารณะให้ได้ภายในปี 2019 จึงไม่พบการค้าบริการในย่านนี้ มีเพียงร่องรอยอาคารที่ถูกปิดทึบและทิ้งร้างไว้

บทสัมภาษณ์ นายกรณิณท์ โกมารทัต เลขานุการเอก

ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงจาการ์ตา

คุณกรณิณท์ได้ให้ข้อมูลไว้โดยสังเขป ดังนี้

สถานการณ์การค้าบริการที่กรุงจาการ์ตาเป็นอย่างไร?

“เมื่อ 2 ปีที่แล้ว เพิ่งมีปิดสถานบริการแห่งหนึ่งไป ซึ่งเป็นที่แรกที่โดนปิด เข้าใจว่าการปราบปราม มีเป็นระยะ ๆ แต่ก็คงจะคล้ายเมืองไทย โดยเป็นธุรกิจที่ผู้มีอิทธิพลมาทำ ตำรวจก็รู้ ๆ กัน แต่ก็ไม่ได้มีการปราบปรามอย่างเด็ดขาด ตามกฎหมาย โทษเรื่องค้าประเวณีที่นี่ ขั้นต่ำ 4 เดือน สูงสุดไม่เกิน 1 ปี ซึ่งถือว่าไม่รุนแรง”

การเปิดเสรีประชาคมอาเซียนมีผลกระทบอย่างไรไหม?

“โดยรวมการเปิดประชาคมอาเซียนก็ไม่ได้กระทบ เพียงแค่เรื่องของวีซ่ามากกว่าที่ทำให้การเดินทางมาง่ายขึ้น อาจจะเป็นปัจจัยดึงดูดคนไทยเข้ามาทำงาน ซึ่งเทียบกับสิงคโปร์และมาเลเซียไม่ได้ เพราะถือว่าที่อินโดนีเซียไม่ใช่พื้นที่ที่มีการค้าประเวณีมาก จากสถิติที่ทำงานในกรมศุลกากรมาใน 3 ปี มีเพียง 3 ราย ที่เราให้ความช่วยเหลือ ส่วนใหญ่ถือว่าลองตลาด แต่โดนผู้ประกอบการ (ซึ่งเป็นคนอินโดนีเซีย) เอาเปรียบ จึงหนีออกมาให้สถานทูตส่งตัวกลับ ส่วนสาเหตุที่ถูกชักจูงมาทำงานด้านการค้าประเวณีที่อินโดนีเซียนั้น สอดถามได้ความว่า ความจริงทำงานแบบนี้อยู่แล้วที่ประเทศไทย มีคนตกในเฟสบุ๊คว่ามาทำงานที่นี่ไหม เมื่อตกลงผู้ประกอบการจึงซื้อตัวให้ โดยผู้ค้าบริการจะมีอายุประมาณ 24 - 25 ปี”

การค้าบริการที่นี่ เป็นไปโดยรูปแบบใด?

“ไม่แน่ชัดว่าไปให้บริการรูปแบบใด เพราะคนที่มาไม่รู้ว่าจะต้องเจอการปฏิบัติในรูปแบบใด ยกตัวอย่างเช่น คนที่ถูกหลอกมาค้าบริการเพื่อใช้เงินค่าตัวเครื่องบิน เป็นต้น จะได้เงินประมาณครึ่งละ 2,000 บาท”

คนไทยที่ถูกดำเนินคดีที่นี่ ส่วนใหญ่ถูกจับด้วยข้อหาใด?

“ส่วนใหญ่คนไทยที่ติดคุกที่นี่จะเป็นเรื่องยาเสพติดและเรื่องประมง”

บริบททางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอินโดนีเซียเป็นอย่างไร?

“ที่อินโดนีเซีย มีเรื่องคอร์รัปชันเยอะ ถ้าใครจ่ายเงินก็อยู่รอดได้ คนที่ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นชาวจีน คนแปลงเพศมาขายบริการก็มี คนไทยบางคนทำงานกลางคืนแล้วโดนจับ เพราะไม่ได้ขออนุญาต เช่น นักดนตรี เป็นต้น

จุดเริ่มต้นหรือจุดพลิกผันของสถานการณ์ต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับผู้ว่าฯ แต่ละเมือง ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง กรณีเมืองหนึ่งผู้ว่าฯ เป็นผู้หญิง ต้องการปราบเรื่องโสเภณี ให้มีครอบครัวหรือสังคมที่ควรจะเป็น ครอบครัวเป็นสิ่งให้ความสำคัญมาก กฎหมายค่อนข้างประหลาด แล้วแต่คน ผู้ว่าฯ มีอำนาจจัดการเมืองของเขา ค่อนข้างเต็มที่ การปราบปรามโสเภณี คิดว่าไม่น่าจะใช่เรื่องของรัฐบาลกลาง รัฐบาลกลางจะเป็นเรื่องอื่นมากกว่า โสเภณีน่าจะเป็นเรื่องของแต่ละพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น เมืองที่เป็นชาวอิสลามเขาก็มีกฎหมายของเขาเอง บางกฎหมายห้ามมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน อินโดนีเซียมีตำรวจศาสนา เขาจะมาปราบปรามโดยเฉพาะเรื่อง”

NGO ที่มีบทบาทอย่างไรบ้าง?

“NGO ที่นี้จะไม่ค่อยมีในเรื่องโสเภณี ส่วนใหญ่มีบทบาทในเรื่องของการเมือง เรื่องโสเภณีคนที่นี่รู้ว่า มีแต่ไม่ได้พูดให้เป็นเรื่องขึ้นมา”

ในอินโดนีเซีย ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นใคร?

“ที่นี่มีความเหลื่อมล้ำ คนรวยมากก็รวยจริง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นคนจีน แต่เขาก็ไปเที่ยวหรือใช้บริการที่สังคโปร์หรือที่อื่น”

ภาพที่ ข.1 พื้นที่ Hayam Wuruk

มีการป้องกันหรือไม่?

“คนที่นี่ คิดว่าไม่ค่อยได้ใช้ถุงยางอนามัย วัดจากการตัวเลขการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในทุก ๆ ปี HIV ที่นี่ถือว่าน้อยมาก ๆ ไม่ได้เป็นประเด็นในที่นี้สักเท่าไร แต่ก็ไม่แน่ใจว่าเขาควบคุมกันอย่างไร”

ลงพื้นที่ย่าน Hayam Wuruk

ย่าน Hayam Wuruk ถือเป็นย่านค้าบริการทางเพศที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่ง ผู้หญิงต่างชาตินิยมขายบริการที่นี่เป็นจำนวนมาก บรรยากาศโดยทั่วไปถูกรายล้อมด้วยสถานให้บริการ มีทั้งในรูปแบบคลับ บาร์ โรงแรม ฯลฯ ในระดับทั่วไปจนถึงระดับ Executive

ลงพื้นที่ Taman Lawang และ Alexis Hotel

Taman Lawang เป็นแหล่งค้าบริการทางเพศของผู้หญิงและผู้หญิงข้ามเพศ ส่วนชั้น 7 ของ Alexis Hotel เป็นคาราโอเกะและอาบอบนวด โดยจะมีพนักงานให้บริการขับรถรับส่งนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการไปยังทางเข้าอาคารด้านหลังของโรงแรม เพื่อขึ้นลิฟต์อาคารไปยังชั้นที่ให้บริการ ลักษณะภายในเป็นห้องสำหรับจัดเลี้ยงและจัดงานสังสรรค์ มีบริการนวด และร้องคาราโอเกะเช่นเดียวกับโรงแรมทั่วไป

ภาคผนวก ค

สรุปการลงพื้นที่ ณ เมืองมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

ระหว่างวันที่ 14 - 17 มกราคม พ.ศ. 2560

ภาพที่ ค.1 การเข้าพบเพื่อสัมภาษณ์สถานเอกอัครราชทูตไทยฯ ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

ณ สถานทูตเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศหนึ่งที่มีชื่อเสียงในเรื่องการค้าบริการทางเพศ และผู้หญิงฟิลิปปินส์เองก็ทำอาชีพนี้อยู่แล้ว ทำให้ผู้หญิงไทยที่เดินทางเข้ามาค้าบริการทางเพศในฟิลิปปินส์มีจำนวนไม่มากนัก เมื่อสอบถามการเดินทางเข้ามาในประเทศฟิลิปปินส์ คณะผู้วิจัยได้รับข้อมูลว่า การเดินทางเข้าประเทศฟิลิปปินส์ในแต่ละครั้งนั้น คนไทยสามารถเข้ามาพำนักอยู่ได้ 30 วันแบบไม่มี VISA

นอกจากนั้นประเทศไทยและฟิลิปปินส์ยังมีข้อตกลงยกเว้นการเก็บค่าธรรมเนียมค่าลงตรา 59 วัน ซึ่งในการเดินทางเข้ามาในประเทศไทยนั้น คนฟิลิปปินส์ที่ขอเดินทางเข้าประเทศไทยมีหลายกลุ่ม กลุ่มที่จะได้รับลงตรา 59 วันคือ คนที่ต้องการเข้าไปเยี่ยมญาติหรือต้องการเข้าไปหางานทำ แต่ทั้งนี้ไม่ใช่ทุกคนจะสามารถเดินทางมายังประเทศไทยได้ เพราะตำรวจตรวจคนเข้าเมืองฟิลิปปินส์มีอำนาจพิเศษในการตรวจสอบสกัดกั้นไม่ให้คนออกนอกประเทศ ด้วยระเบียบ Oversea Contract Workers (OCW) ที่ต้องมีการลงทะเบียน ตามรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ แรงงานที่ออกไปทำงานนอกประเทศหากประสบปัญหา ก็จะได้รับ การคุ้มครองจากรัฐด้วย ดังนั้นทางการฟิลิปปินส์จึงระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งในการอนุญาตให้คนออกนอกประเทศ เจื่อนไขที่ทำให้

ไม่ได้รับอนุญาตออกนอกประเทศ เช่น เป็น Possible Victim การเดินทางมีความน่าสงสัย เดินทางโดยใช้เอกสารเดินทางปลอม เป็นต้น

ประเทศไทยถือเป็นทางผ่านในการค้าบริการทางเพศให้กับชายต่างชาติที่ต้องการจ้างผู้หญิงฟิลิปปินส์ เป็นภรรยาชั่วคราว โดยประเทศไทยกลายเป็นพื้นที่นัดพบระหว่างลูกค้าต่างประเทศกับผู้หญิงฟิลิปปินส์ สถานทูตเคยพบกรณีชายชาวญี่ปุ่นต้องการดูแลผู้หญิงฟิลิปปินส์ ในช่วงระยะเวลาที่เขาอยู่ในประเทศไทย ผู้หญิงคนดังกล่าวเป็นสาว Escort ที่พูดภาษาอังกฤษได้ การมายื่นเอกสารต่อสถานทูตไทยต้องแสดงให้เห็นว่าจะพบกันที่ไหน สถานทูตต้องทำการอนุญาตเพราะมีการเดินทางเข้าประเทศไทย อีกกรณีหนึ่ง เป็นกรณีของชายชาวคิวบา กับผู้หญิงฟิลิปปินส์อายุ 18 ปี ซึ่งต้องการเดินทางเข้ามาในประเทศไทย แต่ทางสถานทูตไม่อนุญาตเพราะผู้หญิงยังเป็นเด็ก อีกทั้งยังเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ด้วย นอกจากนี้สถานทูตยังพบผู้หญิงแอฟริกา และมอโรคโคเดินทางเข้ามาขอเอกสารเดินทาง (VISA) ที่สถานทูตไทยในฟิลิปปินส์จำนวนมาก โดยจะมีผู้ชายเป็นคนพาма จึงตั้งข้อสังเกตได้ว่าเป็นการพาเข้าไปเพื่อทำธุรกิจบางอย่างอย่างเช่น นางแบบ ซึ่งน่าจะมีการเปิดบริษัทในประเทศไทยเพื่อรองรับผู้หญิงเหล่านี้

ประวัติศาสตร์ของประเทศฟิลิปปินส์ทำให้เกิดวิวัฒนาการการค้าบริการทางเพศ เริ่มจากการตกเป็นเมืองขึ้นของสเปนทำให้ประชาชนฟิลิปปินส์ประสบกับสภาวะความยากจน ต่อมาเป็นช่วงที่กองทัพสหรัฐเข้ามาตั้งฐานทัพทำให้ธุรกิจการค้าบริการทางเพศขยายตัว ทหารสหรัฐฯ เป็นลูกค้าที่มาใช้บริการการค้าบริการทางเพศ เมื่อฟิลิปปินส์เน้นการลงทุนจากต่างประเทศจึงทำให้นักธุรกิจและนักท่องเที่ยวจากจีน เกาหลี และญี่ปุ่นเข้ามาในประเทศมากขึ้น เกิดธุรกิจการค้าบริการทางเพศทั้งแบบตรงและแบบแฝงโดยมีเจ้าของเป็นชาวต่างชาติ ซึ่งกำลังพัฒนากลุ่มเป็นแก๊งมาเฟียหรือยาภูเขา อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังไม่มีการพัฒนาไปจนถึงการส่งผู้หญิงออกไปค้าบริการทางเพศยังต่างประเทศ

ปัญหาความยากจนยังคงเป็นปัญหาใหญ่ในฟิลิปปินส์ รากฐานของคนฟิลิปปินส์เป็นชนเผ่าที่รักพวกพ้องสูง จึงมีทัศนคติว่าถ้าตัวเองได้ดีเจริญก้าวหน้า ครอบครัวก็จะมีหน้ามีตาไปด้วย อีกทั้งการเคยตกเป็นอาณานิคม หล่อหลอมให้ผู้หญิงฟิลิปปินส์มีความกล้ามากกว่าผู้หญิงไทย ดังนั้นการเดินทางคู่กับชาวต่างชาติ หรือแต่งงานกับต่างชาติจึงไม่ใช่เรื่องแปลก กล่าวได้ว่าการเข้ามาทำงานในอาชีพค้าบริการทางเพศของผู้หญิงฟิลิปปินส์ ไม่ได้เกิดจากความต้องการที่จะประกอบอาชีพนี้โดยตรง แต่พวกเขาเหล่านั้นใช้เป็นหนทางในการยกระดับชีวิตของตนเองและครอบครัว และเป็นหนทางในการเพิ่มโอกาสในการได้เจอกับชายชาวต่างชาติ

รัฐบาลฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญมากกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว เน้นให้ฟิลิปปินส์เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวเกาหลีใต้และญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังเฝ้าระวังเฝ้าจับกับการปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยมีการออกกฎหมาย Anti-Human Trafficking ในปี 2012 เพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงในเด็กและสตรี

สำหรับการออกกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณี สภาสภาฟิลิปปินส์พยายามนำกฎหมายเรื่องการค้าประเวณีเข้าสู่การพิจารณาถึง 3 ครั้ง แต่ไม่ผ่านการพิจารณาเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเศรษฐกิจ

และความเจริญของประเทศ พื้นที่ที่มีการค้าบริการทางเพศ เช่น Cebu ทั้งนี้ผู้หญิงที่เข้าไปค้าบริการทางเพศส่วนใหญ่เป็นคนจีนและคนเกาหลี ส่วนลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนเกาหลี

Manila เป็นอีกเมืองหนึ่งที่มีการค้าบริการทางเพศ โดยเฉพาะในบริเวณ Clark และ Subic ซึ่งการค้าบริการทางเพศจะอยู่ในรูปแบบของ Escort ทั้งนี้ผู้หญิงชาวฟิลิปปินส์เกือบทั้งหมดค้าบริการทางเพศในประเทศเท่านั้น ไม่นิยมไปค้าบริการยังต่างประเทศ เนื่องจาก ผู้หญิงชาวฟิลิปปินส์ไม่เป็นที่นิยมของชาวต่างชาติ ผู้หญิงชาวต่างชาติที่เข้ามาค้าบริการทางเพศในฟิลิปปินส์ ได้แก่ จีน เกาหลี รองลงมา คือ รัสเซีย

ด้านสถานการณ์การออกไปทำงานในต่างประเทศของชาวฟิลิปปินส์ พบว่า ปัจจุบันมีแรงงานชาวฟิลิปปินส์ออกไปทำงานยังต่างประเทศจำนวนกว่า 10 ล้านคน ทั้งในอาเซียน สหรัฐอเมริกา ตะวันออกกลาง ญี่ปุ่น ฯลฯ แรงงานเหล่านี้เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย โดยเข้าไปทำงานเป็นแม่บ้าน หมอหวัด คนดูแลผู้สูงอายุ

ผู้ชายจากตะวันตกต้องการมาตั้งรกรากในฟิลิปปินส์ ทางรัฐบาลจึงมีให้เอกสารการเข้าเมืองประเภท Retirement VISA และผู้ชายกลุ่มนี้ชอบการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กฟิลิปปินส์

จากการสัมภาษณ์ยังทำให้ทราบอีกว่า นักท่องเที่ยวที่มาจากโซนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกมีค่าใช้จ่ายสำหรับการใช้บริการทางเพศต่อครั้งเป็นจำนวนเงินที่สูง รายได้จากการค้าบริการทางเพศที่สูงนี้ ส่งเสริมให้ผู้หญิงที่เข้ามาค้าบริการทางเพศมีจำนวนมากขึ้น ทั้งนี้ผู้หญิงที่เข้ามาค้าบริการทางเพศส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่มาจากต่างจังหวัด การค้าบริการทางเพศในฟิลิปปินส์มีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ให้บริการนางโทรศัพท์ที่สามารถเรียกมาที่คอนโดมีเนียมได้ การให้บริการทางเพศในรูปแบบใหม่ที่ชื่อว่า mail order bride ซึ่งเป็นการจ้างผู้หญิงฟิลิปปินส์ให้แต่งงานกับชายชาวต่างชาติตามสัญญา โดยผู้หญิงก็จะได้รับเงินเป็นค่าตอบแทนเมื่ออยู่ครบตามที่ตกลงกัน

ด้วยความที่คนฟิลิปปินส์ไม่มีความรู้ในเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และข้อกำหนดของศาสนาเรื่องการห้ามคุมกำเนิด ทำให้การระบาดของโรคเอดส์ (HIVs) และกามโรค (STD) ในฟิลิปปินส์นั้นมีสูงมาก

การสัมภาษณ์ Jean Enriquez องค์กร The Coalition Against Trafficking in Women -Asia Pacific (CATW-AP)

สำหรับบทบาทขององค์กรภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการค้าบริการทางเพศนั้น ที่ผ่านมา องค์กร CATW-AP ได้จัดกิจกรรมนอกมหาวิทยาลัย โดยนำนักศึกษาเข้าค่ายผู้นำ (Youth Camp) แล้วให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศสภาวะ (Gender) การค้าประเวณี (Prostitution) และการค้าบริการทางเพศ (Sex Work)

ภายหลังกิจกรรมทำให้ทราบว่าความคิดของนักศึกษาเป็นผลมาจากโครงสร้างสังคม นักศึกษาเป็นกลุ่มหนึ่งที่ต่อต้านความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ ความรุนแรงในครอบครัว และการคุกคามทางเพศ ซึ่งทั้งหมดเชื่อมโยงกับแนวคิดคิตชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) การจัดอบรมเช่นนี้เคยจัดขึ้นในประเทศไทย โดยความร่วมมือกับ UN Women (ในอดีตมีชื่อว่า Unifem) และมี Survivor¹ เป็นวิทยากร มีนักศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และโรงเรียนบางแห่งเข้าร่วม แต่กิจกรรมนี้เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวและไม่ต่อเนื่อง

ภายหลังจากการจัดกิจกรรมทำให้ทราบข้อมูลว่าผู้ชายชาวอินโดนีเซีย อินเดีย และไทย มีความคิดว่ในเมื่อพวกเขาได้เงินจ่ายสำหรับซื้อบริการทางเพศ แล้วทำไมจึงไม่ควรจะมีผู้หญิงที่ทำอาชีพค้าบริการทางเพศอยู่ นอกจากนี้พวกเขายังมองว่าหญิงและชายไม่มีความทัดเทียมกันทางเพศ ไม่สนใจว่าผู้หญิงจะตั้งครรภ์จากการขายบริการทางเพศ หรือได้รับเชื้อที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์หรือไม่

การที่ผู้หญิงค้าบริการทางเพศที่เป็น Survivor ได้เข้าร่วมทำให้เปลี่ยนมุมมองที่จากเดิมมองผู้ชายเป็นสัตว์ เป็นการมองเห็นว่าที่จริงแล้วผู้ชายก็สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ มีการจัดโครงการนอ้อบรมผู้หญิงฟิลิปปินส์ในต่างจังหวัดพบว่า ผู้หญิงครึ่งหนึ่งถูกระทำความรุนแรง และส่วนใหญ่ต้องขายตัวเองเพราะมาจากครอบครัวที่ยากจน

นักกิจกรรมในฟิลิปปินส์ไม่นิยามกิจกรรมการมีเพศสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนเงินหรือสิ่งของว่าเป็นการค้าบริการทางเพศ (Sex Work) เพราะถือว่เป็นการให้ความชอบธรรมในเรื่องนี้ ทำให้เกิดความคิดว่มนุษย์สามารถซื้อขายกันได้ ดังนั้นในฟิลิปปินส์จึงไม่มีการเรียกผู้หญิงค้าบริการทางเพศ (Sex Worker) และเรียกผู้ที่มีชีวิตรอดจากการค้าประเวณี (Prostitution) ว่า ผู้รอดชีวิต (Survivor) เพราะมีชีวิตที่รอดจากการผ่านมือของลูกค้า องค์กรภาคประชาสังคมมองว่ การที่ทำให้คนกลายเป็นสินค้า (Commodity) จะไม่สามารถสร้างความชอบธรรมได้ รวมทั้งแรงงานข้ามชาติภายใต้เสรีนิยมใหม่ที่ผู้หญิงและเด็กถูกกดขี่

ปัญหาการค้าบริการทางเพศมีรากและต้นตอที่เชื่อมโยงกับ 1) ความไม่เท่าเทียมกันทางด้านเศรษฐกิจ 2) ความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องเพศ 3) จักรวรรดินิยมอเมริกา โดยอเมริกาใช้พื้นที่ของฟิลิปปินส์เป็นที่ตั้งฐานทัพ ปัจจุบันทั้งสามนี้คือสิ่งที่ขบวนการทางสังคมในฟิลิปปินส์เชื่อแม้จะมีนักวิชาการบางส่วนบอกว่เป็นการตัดสินใจของผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศเอง ในภาคประชาสังคมพยายามที่จะช่วยเหลือผู้หญิงเพราะอยากให้มีโอกาสที่จะเลือกได้ว่าจะมีชีวิตอย่างไร ดังนั้นวาทกรรมการค้าบริการทางเพศเป็นทางเลือกหรือเป็นงานทางเพศ ทำให้รัฐไม่ต้องรับผิดชอบกับสิ่งต่าง ๆ ที่จะตามมาจากการค้าประเวณี

¹ ผู้รอดชีวิต (Survivor) คือ ผู้หญิงที่ทำงานค้าประเวณีแล้วมีชีวิตที่รอดจากการผ่านมือของลูกค้า

ภาพที่ ค.2 แลกเปลี่ยนข้อมูลและเข้าใจมุมมองเรื่องการค้าประเวณีในฟิลิปปินส์จากองค์กรที่ทำงานด้าน
ผู้หญิงอย่าง CATW-AP และมีโอกาสได้สัมภาษณ์ผู้หญิงที่ทำอาชีพนี้ซึ่งเรียกตัวเองว่าเป็น Survivor

เมื่อมองจากประวัติศาสตร์และสังคม ผู้หญิงและแรงงาน ต่างต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ได้ทำงานในประเทศ
ส่งผลให้ผู้หญิงจำนวนหนึ่งเลือกทำอาชีพค้าบริการทางเพศ ยิ่งเมื่อประเทศประสบกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ
จำนวนผู้หญิงที่เข้ามาค้าบริการทางเพศยิ่งเพิ่มสูงขึ้น รัฐบาลจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการปกป้องผู้หญิงและเด็ก
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาผู้หญิงและเด็ก ได้นำเอาโมเดลในสแกนดิเนเวียมาเป็นต้นแบบ กล่าวคือ ไม่
เอาผิดผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศ ให้มองผู้หญิงเหล่านี้เป็นเหยื่อของอาชญากรรมที่ต้องได้รับการดูแล ปกป้อง
เป็นกลุ่มที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน กลุ่มคนที่ควรได้รับการลงโทษคือ แมงดาและผู้ซื้อ

จากการสัมภาษณ์องค์กรที่ทำงานด้านสตรีในฟิลิปปินส์ ทำให้ทราบว่า ผู้ที่เป็น Survivor นั้นมักถูกพ่อ
หรือคนในครอบครัวข่มขืนตั้งแต่เด็ก หรือเป็นผู้หญิงที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาเรื่องการใช้ความรุนแรงใน
ครอบครัว ผู้ให้สัมภาษณ์ยังให้ทัศนะอีกว่า การที่ผู้หญิงที่ทำอาชีพค้าบริการทางเพศคิดว่าตนเองมีสิทธิในการ
เลือกประกอบอาชีพ อาจเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง และเป็นแนวคิดที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพค้าประเวณี
ไปตลอดชีวิต ถ้าสังคมยอมรับให้การค้าประเวณีเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม นั้นหมายความว่า สังคมก็ต้อง
ยอมรับว่าแมงดา และผู้ซื้อบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ชอบธรรมด้วยเช่นเดียวกัน ในหลายประเทศทำให้การ
ค้าประเวณีเป็นสิ่งถูกกฎหมาย ส่งผลทำให้ปัญหาการค้ามนุษย์ทวีความรุนแรงมากขึ้น เช่น ในประเทศเม็กซิโก
ผู้หญิงที่เข้ามาในอุตสาหกรรมค้าบริการทางเพศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นคนจน

ปัจจุบันแม้ว่า รูปแบบการค้าบริการทางเพศจะดูเหมือนเป็นรูปแบบที่ทำให้ผู้หญิงดูมีราคาแพงขึ้น แต่
อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศเหล่านี้ยังคงเป็นกลุ่มที่มาจากแหล่งเดียวกัน เช่น นักศึกษาที่เข้ามาค้า
บริการทางเพศเพื่อหาค่าเล่าเรียน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์คิดว่า หากรัฐบาลจัดการศึกษาให้ฟรี อาจช่วยลดปัญหา
เหล่านี้ลงได้ ที่ผ่านมามองค์กรได้พยายามให้ความรู้กับผู้ชายชาวฟิลิปปินส์ โดยหวังว่าจะปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ว่า

ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิงได้ ทศวรรษนี้มีมาตั้งแต่สมัยที่สเปนเข้ามาปกครองประเทศ และการค้าบริการทางเพศก็เริ่มมีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ดังจะเห็นได้จากคำเรียก “ช่อง” ในภาษาฟิลิปปินส์ ที่เรียกว่า casa ซึ่งเป็นภาษาสเปนด้วยเช่นกัน

ในช่วงที่สเปนเข้ามาปกครองประเทศ ประเทศใต้อาณานิคมต้องจัดบ้านไว้สำหรับให้เที่ยว สังคมขณะนั้นมีทั้งการข่มขืน การกดขี่ผู้หญิงและช่อง และเมื่อญี่ปุ่นเข้ามาในฟิลิปปินส์ ก็มีการจัดนางบำเรอนางทาสไว้ เรียกว่า Comfort Woman ซึ่งทั้งหมดก่อให้เกิดกระบวนการตีตรา (Stigma) ว่าผู้หญิงต้องค้าบริการทางเพศ จนกลายเป็นสถาบันที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

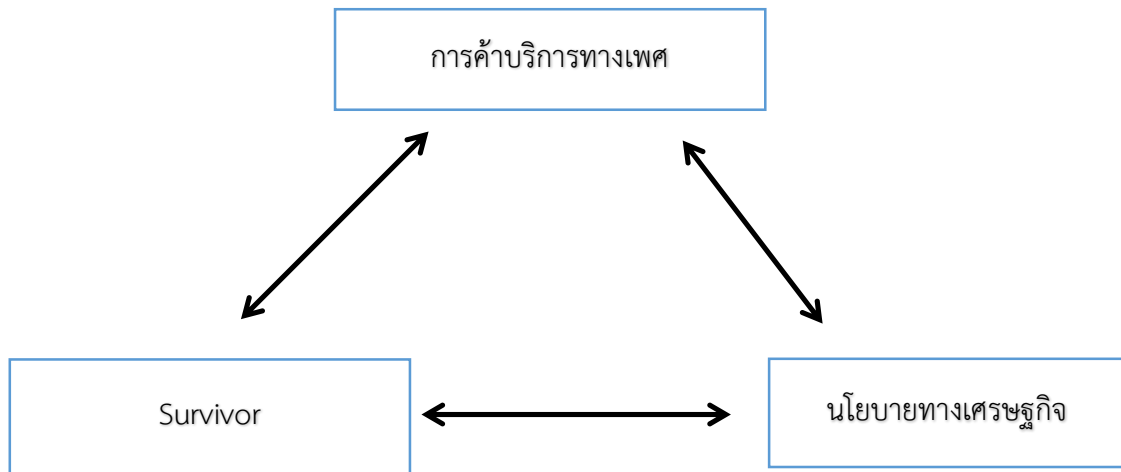
กฎหมายอาญาปี 1935 ของฟิลิปปินส์ถอดมาจากกฎหมายอาญาของสเปน ผู้หญิงกลายเป็นอาชญากรการค้าบริการทางเพศ ต่อมาอนุสัญญาปี 1949 ระบุว่าคนซื้อบริการทางเพศเป็นอาชญากร และการซื้อบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่คนขายบริการทางเพศไม่มีความผิด ในปี 2003 องค์การพัฒนาเอกชนและหญิงที่รอดชีวิตจากการทำงาน (Survivor) ผลักดันให้มีการออกพระราชบัญญัติการค้ามนุษย์ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวถือว่าเป็นพระราชบัญญัติที่ปกป้องผู้หญิง ผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศตามกฎหมายนี้มิได้เป็นอาชญากร ผู้ที่เป็นอาชญากร ได้แก่ ผู้มีส่วนในการค้าหรือเมงดา ต่อมาในปี 2012 ได้มีการปรับเนื้อหาในพระราชบัญญัตินี้ โดยเพิ่มโทษสูงสุด คนซื้อมีโทษเท่ากับคนค้าซึ่งเป็นไปตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ²

ทั้งนี้กฎหมายทั้งสองฉบับยังมีความขัดแย้งกันอยู่ การบังคับใช้กฎหมายยังเป็นปัญหา เพราะตำรวจซื้อบริการทางเพศ หรือต้องการกดขี่เพื่อใช้บริการฟรี ผู้หญิงที่ถูกจับจึงถูกดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายเตริดเตริดด้วย แต่ตอนนี้กฎหมายเตริดเตริดถูกยกเลิกไปเนื่องจากมีการรณรงค์ในสภา นักพัฒนาเอกชนจึงทำความเข้าใจกับตำรวจว่าควรใช้พระราชบัญญัติการค้ามนุษย์ เพราะประมวลกฎหมายอาญาไม่ทันสมัย มีการทำความเข้าใจกับศาลและนายกเทศมนตรีในเรื่องนี้ด้วย

ในเมือง Quazon City ภายหลังจากที่นำเอาพระราชบัญญัตินี้มาใช้ ส่งผลทำให้การจับกุมมีจำนวนน้อยลง ตามความคิดของผู้ให้สัมภาษณ์ สิ่งนักพัฒนาเอกชนต้องเร่งทำต่อไปคือการสร้างความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ห้ามจับกุมผู้หญิงที่อยู่ในอุตสาหกรรมนี้ นอกเหนือไปจากผู้ค้า เมื่อมีพระราชบัญญัตินี้ทำให้ความคิดผู้ชายเปลี่ยนแปลงไป การทำให้ผู้หญิงเป็นสินค้ายอมรับไม่ได้ ซึ่งองค์กรภาคประชาสังคมเห็นได้ชัดเจนในพื้นที่ที่ทำงานอยู่ นอกจากนี้พยายามผลักดันให้รัฐหาทางเลือกให้กับผู้หญิง มีการรวมตัวของผู้หญิงที่เป็นผู้รอดชีวิต (Survivor) ที่ทำงานตามถนนหรือช่อง ใน Quazon City ผู้หญิงจำนวน 100 คน จัดตั้งกลุ่มข่มโนธรรมใหม่ (New Unconsciousness) เมือง Davao

² อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Optional Protocol to the Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women หรือย่อว่า CEDAW) ซึ่งแสดงถึงความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ และสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรี

และเมืองอื่น ๆ บนเกาะ Mindanao รวมกลุ่มจำนวน 300 คน จัดตั้งกลุ่มที่มีความเข้มแข็งมาก มีเป้าหมายเพื่อรณรงค์ต่อเนื่องให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา ผักดันกฎหมายท้องถิ่นใน Davao เช่น เทศบัญญัติสนับสนุนผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศด้วยการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ให้ความรู้เรื่องกฎหมาย จัดตั้งสหกรณ์เพื่อเก็บออมเงิน เมื่อมีความพร้อมทางด้านจิตใจต้องการที่จะออกจากอาชีพก็จะยืมเงินเพื่อไปทำการค้า

การค้าบริการทางเพศมีความสัมพันธ์กับนโยบายทางเศรษฐกิจ ถ้ารัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจ ก็เท่ากับว่ารัฐบาลส่งเสริมให้กิจกรรมการค้าบริการทางเพศเติบโตมากยิ่งขึ้น เพราะธุรกิจนี้จะเข้ามารองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ ในขณะเดียวกันมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นก็ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศต่อไป กลุ่มผู้หญิงที่เรียกตัวเองว่าผู้รอดชีวิต (Survivor) เข้ามาทำงานในธุรกิจการค้าบริการทางเพศตามนโยบายเศรษฐกิจ การมีผู้หญิงกลุ่มนี้ทำให้อุตสาหกรรมยังอยู่ได้ และคำจูนนโยบายเศรษฐกิจ ซึ่งนโยบายทางเศรษฐกิจของฟิลิปปินส์ช่วยสร้างอำนาจให้กับสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นในการเข้ามามีอิทธิพลในประเทศ

อาจสรุปได้ว่าผู้หญิงที่เข้ามาค้าบริการทางเพศมีปัญหาเรื่องความรุนแรงในครอบครัว กว่าร้อยละ 88 ถูกข่มขืนจากคนในครอบครัว ญาติ หรือคนรู้จัก (ผู้ที่ให้สัมภาษณ์ก็ถูกพ่อของตัวเองข่มขืน โดยอ้างว่าทำไปเพราะรัก) กล่าวได้ว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผู้หญิงเข้ามาสู่อาชีพการค้าบริการทางเพศ

นอกจากนั้นสื่อก็มีผลในการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมว่าการประกอบอาชีพนี้สามารถทำให้หลุดพ้นจากความยากจนได้ ปัญหาที่ผู้หญิงเหล่านี้เผชิญคือ ไม่สามารถเลิกทำอาชีพนี้แล้วไปประกอบอาชีพอื่นได้ บางคนเป็นผู้ค้าบริการทางเพศมากกว่า 10 ปี

มุมมองเรื่องการค้าบริการทางเพศของนักพัฒนาเอกชนหรือนักกิจกรรมในฟิลิปปินส์มองว่าการค้าประเวณีไม่ใช่การค้าบริการทางเพศ เนื่องจากผู้หญิงที่เข้าสู่อาชีพนี้ไม่ได้ทำด้วยความเต็มใจหรือเลือกที่จะทำ แต่ทำเพราะไม่มีโอกาสในชีวิตที่ดีกว่านี้ ไม่มีหนทางอื่นให้เลือกเพื่อให้หลุดพ้นจากความยากจน เป็นผู้ที่ถูกเป็น

เหยื่อของความรุนแรงจากคนใกล้ชิด นอกจากนั้นระบบผู้ชายเป็นใหญ่ในฟิลิปปินส์ก็มีส่วนผลักดันให้เกิดการค้าประเวณี และช่วยดำรงกิจกรรมการค้าบริการทางเพศให้ยังคงอยู่ กล่าวได้ว่า การค้าบริการทางเพศในฟิลิปปินส์มีมิติ มีความเฉพาะตัวภายในประเทศที่แตกต่างจากประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ

การสัมภาษณ์ Prof. [Aurora De Dios](#) สถาบัน Women and Gender, Miriam College

สถาบันทำหน้าที่ให้ความรู้เรื่องสิทธิสตรี (Female Rights) การพัฒนาในระดับมหาวิทยาลัยและการวางแผนการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี 1999 เป็นช่วงที่เริ่มทำงานวิจัยเกี่ยวกับผู้หญิงและงานค้าบริการทางเพศ พบว่ามีผู้หญิงที่ทำอาชีพนี้อยู่ประมาณ 1,000 คน เมื่อสหรัฐอเมริกาเข้ามาทำให้ผู้หญิงต้องเข้าไปทำงานด้านเพศ เจ้าของกิจการในช่วงนั้นจะเป็นคนอเมริกัน แคนาดา และออสเตรเลีย

ลักษณะของอาชีพค้าบริการทางเพศในฟิลิปปินส์เริ่มจากการเคลื่อนย้ายผู้หญิงจากเมืองต่าง ๆ มาสู่เมืองใหญ่เพื่อธุรกิจการท่องเที่ยวทางเพศ (sex tourism) ผู้หญิงส่วนใหญ่มีอายุน้อย ครอบครัวจะขายเด็กเพื่อให้เข้าสู่อุตสาหกรรมการขายบริการทางเพศ โดยคนซื้อจะให้บัตร ATM กับพ่อแม่เด็กไป ซึ่งตามกฎหมายแล้วจัดได้ว่าเป็นการค้ามนุษย์ ถือเป็น domestic victim

ผู้หญิงเหล่านี้ถูกตั้งความหวังจากครอบครัวว่าจะต้องเป็นคนทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัว เกิดการขูดรีด ค่านิยมดังกล่าวนี้ทำให้การค้าบริการทางเพศยังคงมีอยู่ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นตามมากับผู้หญิงเหล่านี้คือพวกเธอไม่มีโอกาสของความก้าวหน้าในอาชีพการงาน บางคนเป็นโรคเอดส์ และถูกตีตราจากสังคม อันเนื่องมาจากอาชีพค้าบริการทางเพศที่ทำ

ภาพที่ ค.3 Prof. Aurora De Dios นักวิชาการที่ทำงานด้านผู้หญิงในฟิลิปปินส์ และทำงานวิจัยเกี่ยวกับ
ผู้หญิงค้าประเวณีด้วย

ในบางช่วงเวลา มีจำนวนผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศในประเทศมากที่สุดถึง 120,000 คน มีผู้หญิงบางคนได้ออกไปค้าบริการยังต่างประเทศ เช่น ในประเทศสิงคโปร์ ขณะที่บางคนไปรับจ้างแต่งงานกับคนเกาหลีใต้ เป็นต้น

แท้จริงแล้วปัญหาเรื่องการค้าประเวณีในฟิลิปปินส์ ถือเป็นเรื่องใหญ่ ผู้หญิงที่ทำอาชีพดังกล่าวส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชาวนาที่มีฐานะยากจน เมื่อถามถึงเป้าหมายในชีวิต พวกเธอจะไม่มีคำตอบ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ไกลเกินกว่าที่จะนึกถึง ซึ่งแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาการค้าบริการทางเพศ คือ การสร้างความเคารพ (Respect) ซึ่งกันและกัน การให้ความรู้ทั้งกับผู้ชายและผู้หญิงเพื่อให้เกิดการเท่าเทียมกันทางเพศ (Equality) การส่งเสริมให้ผู้หญิงได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ลงพื้นที่ ณ กรุงเทพมหานคร

จากการลงสำรวจ ณ กรุงเทพมหานคร พบว่าย่านที่มีการค้าบริการทางเพศในมะนิลา มีหลายแหล่ง แต่แหล่งที่มีชื่อเสียงและมีประวัติที่ยาวนาน คือย่าน Ermita ร้านที่เปิดบริการในย่านนี้ส่วนใหญ่เป็นร้านคาราโอเกะ (karaoke) ที่มีการขายบริการทางเพศแฝง สังเกตได้จากคนเชียร์แขกจะถือใบโปรโมชันและรายละเอียดของร้านยื่นอยู่ริมถนนตลอดทั้งแนว ในใบโปรโมชันนอกจากมีราคาและระยะเวลาให้บริการแล้ว ยังมีภาพของผู้หญิงฟิลิปปินส์แนบมาด้วย เช่น Midnight Rate อยู่ที่ 1,900 เปโซ

ย่านที่อยู่ไม่ไกลจาก Ermita คือย่าน Malate ในย่านนี้มีรูปแบบธุรกิจที่ใกล้เคียงกัน แต่เจ้าของกิจการเป็นคนญี่ปุ่นและเกาหลี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากสองประเทศดังกล่าว บางร้านจะให้ผู้หญิงมายืนหน้าร้านเพื่อเรียกแขกเอง อัตราค่าใช้บริการคือ 330 เปโซ ต่อ 3 ชั่วโมง

ร้านที่ตั้งอยู่ในย่าน Passay City ก็เป็นร้านคาราโอเกะเช่นเดียวกัน แต่ค่าบริการสูงกว่า โดยคิดค่าบริการที่ 369 เปโซ ต่อ 3 ชั่วโมง และ 409 เปโซ ต่อ 5 ชั่วโมง ส่วนรูปแบบการค่าบริการในย่าน Harrison Road แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยส่วนใหญ่เป็นบาร์เต้นอะโกโก้ ซึ่งลูกค้าในย่านนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก ขณะที่นักท่องเที่ยวในย่าน Ermita ย่าน Malate และย่าน Passay City ส่วนใหญ่เป็นคนเอเชีย เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และฟิลิปปินส์

สำหรับการค่าบริการทางเพศในห้างสรรพสินค้าหรูหราก็ชื่อว่า Greenbelt ที่ตั้งอยู่ในย่าน Makati เป็นการให้บริการในลักษณะของ escort โดยผู้หญิงเหล่านี้ไม่ได้ค่าบริการทางเพศ แต่ทำหน้าที่เป็นเพื่อนกินข้าว และเป็นคู่เต้นรำ มีผู้หญิงฟิลิปปินส์ที่ทำงานในลักษณะนี้จำนวนมากเพราะสามารถพูดภาษาอังกฤษได้

ภาพที่ ค.4 ภาพบรรยากาศจากการลงพื้นที่ในย่านต่าง ๆ ในเมืองมะนิลา

ภาพที่ ค.5 คนฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ มีการนำคำสอนทางศาสนามาประกอบกับให้บริการนวด
ว่าไม่ควรมีการค้าบริการทางเพศแอบแฝง

mountaintop
**foot & BODY
Massage**

"It's more about healing than luxury"

We help you take back control of your life with one hour
therapeutic massage. Feel all your stress
and tension leave your body as our
certified personnel deliver a
unique massage designed
for you.

say
goodbye to stress
for less

Full Body Massage - Php 500.00/hour

- Shiatsu Massage
- Swedish Massage
- Thai Massage

Ventosa w/ Massage - Php 600.00/hour

Strictly Massage only

Proverbs 15:3 "The eyes of the LORD are in every place,
Watching the evil and the good"

ภาคผนวก ง

สรุปการลงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ระหว่างวันที่ 18 - 20 ตุลาคม 2559

การลงพื้นที่สำรวจร้านคาราโอเกะแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ร้านดังกล่าวเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 18.00 - 24.00 น. ของทุกวัน ในร้านมีผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศจำนวน 20 คน อัตราค่าบริการอยู่ที่ 800 - 1,000 บาทต่อคืน หากคิดเป็นชั่วโมง ค่าบริการจะอยู่ที่ชั่วโมงละ 300 บาท ดังนั้นผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จึงนิยมใช้บริการแบบเหมาทั้งคืน โดยมีค่าห้องพักอยู่ที่คืนละ 500 - 1,300 บาท โดยผู้ซื้อบริการทางเพศส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ เช่น ชาวจีน เกาหลี และญี่ปุ่น

ในส่วนของผู้ค้าบริการทางเพศ ทั้งหมดเป็นชาวไทยใหญ่ มีอายุตั้งแต่ช่วงวัยรุ่นถึงอายุสี่สิบ ในกรณีของร้านดังกล่าวหากลูกค้าต้องการออฟดีก็ออกไปข้างนอก ต้องตกลงกับผู้ค้าบริการทางเพศเองโดยตรง เนื่องจากทางร้านต้องการให้ใช้บริการห้องพักในร้านคาราโอเกะเลย นอกจากนั้นแล้วลูกค้ายังสามารถนำผู้ค้าบริการทางเพศจากนอกร้านเข้ามาในร้านได้ แต่ต้องมาใช้บริการร้องเพลงภายในร้าน

บทสัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ เจริญเลิศ

รศ. ดร.วรวิทย์ เจริญเลิศ ได้ให้ข้อมูลว่า มูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ (Empower Foundation) มีเครือข่ายแรงงานผู้หญิงในภาคเหนือ เรียกว่า “เครือข่ายไทใหญ่” ซึ่งประกอบด้วยองค์กรกว่า 10 แห่ง ซึ่งหนึ่งในองค์กรเหล่านั้น คือ “เอ็มพาวเวอร์” ที่ รศ. ดร.วรวิทย์ ได้เคยเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมเรื่องความปลอดภัย

โดยมูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ ได้เปิดบาร์ที่ชื่อว่า “แคนดुบาร์” (Can Do Bar) ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านเชียงใหม่แลนด์ โดยวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้และเป็นพื้นที่ผลักดันประเด็นต่าง ๆ ของ Sex worker

ต่อไปนี้จะเห็นประเด็นถามตอบของทีมนักวิจัยและ รศ. ดร.วรวิทย์

มุมมองของอาจารย์ต่อประเด็น Sex Worker ในเชียงใหม่เป็นอย่างไรบ้าง?

“เราต้องยอมรับเขา ใช้คำว่าโสเภณีไม่ได้ เขา Campaign ในมิติของการเข้าถึง เช่น “แคนดुบาร์” ถือเป็นต้นแบบและเป็นร้านแรกในการเข้าประกันสังคม เพื่อพิสูจน์ว่า Sex Worker ก็ถือเป็นการใช้แรงงานอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้น เขาควรถูกคุ้มครองโดยกฎหมายแรงงาน แต่ระหว่างผู้หญิงด้วยกัน เช่น Feminist คนหนึ่งก็ไม่ยอมรับ มองว่าน่าจะไปทำงานอย่างอื่น ไม่ใช่มาค้าบริการ เราจะเห็นว่าการค้าบริการมีทั้งตามร้านและตามถนน ดังนั้นความไม่ปลอดภัยมันสูง เพราะฉะนั้น เขาจึงต้องทำเป็นเครือข่าย เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น มีคนออฟเพื่อนคนหนึ่งไปก็ต้องโทรบอกเพื่อนอีกคนหนึ่ง ประเด็นคือ เขา Campaign สิทธิเขาเป็นสิทธิของ

แรงงาน สิทธิที่จะเลือกอาชีพนี้ และบอกรัฐว่าให้รัฐคุ้มครองพวกเขาตามสิทธินี้เหมือนแรงงาน และต้องมี กองทุนเงินทดแทน กองทุนประกันสังคม

สิ่งหนึ่งที่มีปัญหาคือ เวลาเขาไปอยู่ในบาร์เขาจะต้องให้บริการฟรี เช่น พวกตำรวจ และนอกจากนี้ Sex Worker เขาจะติดเหล้ากัน เพราะเขาจะถูกตั้งเป้าว่าต้องได้กี่ดริงค์ จะออกอย่างไร จะอ้อพ้อย่างไร แต่ ตอนหลังแคนดิดบาร์ พยายามเปลี่ยนเป็นน้ำส้ม คือให้ผู้หญิงป้องกันตัวเอง ซึ่งถือว่าเป็นหลักของเอ็มพาวเวอร์ เช่น หากเจอผู้ชาย ประเภทรุนแรง ไม่ยอมให้ผู้หญิงป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ เอ็มพาวเวอร์ก็จะสอนให้ผู้หญิง ต้องรู้จักวิธีป้องกันตัว”

สถานการณ์ปัญหาเรื่องโรคเป็นอย่างไรบ้าง?

“ผมคิดว่าดีขึ้น เพราะเขาเป็นเครือข่ายจากพัฒนาฯ แล้วขยายมาที่นี่ และผมสังเกตว่า เขาก็มาร่วม เดินขบวน เช่น วันแรงงาน ก็ไปร่วมเดินขบวนที่กรุงเทพฯ ประเด็นของเขาจึงชัดเจนว่า เขาต้องการให้มองว่า เขาเป็นแรงงานและสามารถที่จะจัดตั้งสหภาพได้ โดยสหภาพของเขาคือจัดกันเองแล้วก็คุ้มครองกัน”

คนทำงานใน Empower ส่วนใหญ่เป็นชาวไทใหญ่หรือไม่?

“ไม่ถึงกับเป็นชาวไทใหญ่ เป็นคนไทย เขาช่วยดูเรื่องค่านิยมด้วย คือ ถ้าวาอาชีพค่าบริการเป็น อาชีพที่คุณเลือกแล้ว ไม่มีการบังคับคนอื่น”

ทำไมผู้หญิงไทยที่อยู่ภายใต้สังคมที่มีการดูถูกหรือกดขี่ทางเพศ ที่รู้สึกว่าการค่าบริการเป็นเรื่องต่ำ น่ารังเกียจ ทำไมเขาถึงกล้าเปิดเผยตัว กล้าแสดงออกว่าเขาเป็น Sex Worker?

“ก็เพราะถ้าเขาหลบหลีกมากเขาก็จะถูกกดขี่มาก กดขี่จากทางร้าน กดขี่จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และ มันก็เป็นความจริงไปแล้ว”

อาจารย์ได้ไปช่วยมูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ทำเรื่องความปลอดภัย ทำ Body Mapping ซึ่ง Body Mapping มันคืออะไร?

“มันเป็นวิธีการการระดมความคิดของคน โดยไม่ต้องพึ่งผู้เชี่ยวชาญ เช่น หมอ ว่าเราเป็นโรคอะไร เพราะฉะนั้น จะเอาคนมาประมาณ 30 คน มานั่งด้วยกัน แล้วก็บอกว่า ตัวเรา โดยวาดแผนที่ โดยวาดตัวคนลง บนแผ่น และมีสติ๊กเกอร์ สีแดงคือซีเรียส สีเหลืองไม่ซีเรียส และเราก็ถามคำถามเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเวลาถามเรื่อง ต่าง ๆ ปรากฏว่าปัญหามันจะกระจุก เพราะเวลาคนบอกปัญหาเกี่ยวกับสีแดง คนก็จะมาปักใกล้ ๆ กัน ก็แสดง ว่าจุดนั้นมีปัญหา เท่าที่ทำมา จุดที่มีปัญหาก็คือ จุดที่เกี่ยวกับอวัยวะทางเพศ ที่มันจะมีปัญหามาก เป็นคล้าย การระดมประสบการณ์ของแต่ละคนว่า เขามอง เหมือน Factory Mapping ก็คือว่าวาดแผนที่ของโรงงานแล้ว ให้คนงานออกความเห็นว่าคุณเสี่ยงที่สุดแล้วให้มาปัก โดยเช่นถ้าคน 20 คนมาปักจุดใกล้ ๆ เคียงกันก็แสดง

ว่าจุดนั้นมีปัญหา ก็เข้าไปสอบสวนว่าจุดนั้นเป็นอย่างไร แต่กรณีนี้พอเข้ามาอยู่ที่อวัยวะเพศเนี่ยเราก็ต้องหาว่า มันเป็นเพราะอะไร มันก็จะได้ข้อมูลมา โดยสิ่งที่น่าสนใจมากอันหนึ่ง ซึ่งผมก็ได้เรียนรู้จากเขา คือเขาบอกว่า เขาออฟกับแขกเนี่ย ไปไม่เกิน 10 นาที(ยกตัวอย่างนะ) แต่เขาต้องอยู่ในบาร์เนี่ยมากกว่า 8 ชั่วโมง เขาบอกเรา ว่าคิดดูละกัน

เพราะฉะนั้นออฟดีกว่า?

“แต่ออฟต้องปลอดภัยไหม เพราะฉะนั้นเขาพยายามชี้ให้เห็นว่าเขาที่ถูก Treat แบบแรงงาน คือใน 8 ชั่วโมงเขาทำอะไรไม่ได้ เขาก็ถูกตั้งเป้าว่าให้เป็นพนักงานดริงค์ (โดยถ้าออฟก็ได้ชั่วโมงที่เหลือทั้งหมด) แต่ถ้าออฟไม่ได้ หรือไม่ได้ออฟ ก็ถูกตั้งเป้าว่าต้องได้ดริงค์ เพราะฉะนั้นเขาก็จะรู้สึกถูกกดดัน (ถ้าไม่ถึงก็จะถูกตัดเงินเดือน) เพราะฉะนั้นวิธีการของเค้าในการเข้าถึงสิทธิเนี่ยก็คือ รวมตัวกันเป็นเอ็มพาวเวอร์ แต่เอ็มพาวเวอร์ ก็ต้องสร้างเครือข่ายกับกลุ่มอื่น เพื่อไปต่อรองในเชิงนโยบาย เช่น ต้องมีประกันสังคม ซึ่งนอกจากนี้กลุ่มเอ็มพาวเวอร์ ก็ยังทำงานร่วมและเป็นเครือข่ายกับกลุ่ม Empower Plus คือกลุ่มผู้ขายขายบริการอีกด้วย”

เพราะฉะนั้นภายใต้สถานบริการที่กฎหมายเข้มงวด ในเชียงใหม่เนี่ย คนที่จะยอมอยู่ส่วนหนึ่งก็จะเป็นคน เช่น ไทใหญ่หรือชนกลุ่มน้อยไหมครับ เพราะถ้าเป็นคนไทยก็จะเป็นฟรีแลนซ์ได้เลย ดังนั้น ในสถานบริการปิด ส่วนใหญ่ก็จะเริ่มเป็นชนกลุ่มน้อยมากขึ้น เพราะถ้าเป็นไทใหญ่จะขายบริการทางเพศได้ด้วยตนเอง เขาก็จะไม่รู้จักสถานที่แจ้งความ ความเสี่ยงสูงกว่า ถ้าเป็นคนไทยความเสี่ยงน้อยกว่า ฟรีแลนซ์น่าจะไทยเป็นส่วนใหญ่ ถ้าเกิดเหตุถูกระทำจากแขกก็อาจไม่รู้ทางหนีทีไล่ แจ้งความอะไรก็ได้ แต่หากเป็นคนไทยยังพอรู้ แต่หากอยู่ในร้านๆ ร้านก็จะ Protect ยอมอยู่ภายใต้กฎหมายแต่ถูก Protect เช่น Protect จากตำรวจ?

“ถูกต้องครับ”

สถานการณ์การบังคับค้าบริการทางเพศในจังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไรบ้างครับ?

“ไม่ทราบเลยครับ”

แรงงานข้ามชาติทั่วไปกับคนที่เข้ามาค้าบริการเนี่ยมันมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เช่น ความเสี่ยง, ความปลอดภัย, สวัสดิการ?

“แรงงานที่เข้ามาขายบริการมีความเสี่ยงกว่า คือแรงงานที่เข้ามา รัฐบาลให้จดทะเบียนก็ต้องไปจด ส่วนอีกแบบก็คือ นายจ้างตัวปลอมไปจดให้ แต่ตัวเขาไม่ได้ไปอยู่ด้วย คือไปอยู่กับนายจ้างอีกคน นี่คือผิดกฎหมายแล้ว เช่น ไปอยู่ในไซด์ก่อสร้าง และพวกประเภทนี้ จ่ายเงินสองหมื่นรวมพาสปอร์ตแต่ไม่ทำงานกับนายจ้างคนนี้ อันนี้คือผิดประเภท และที่โดนจับคือแบบนี้ แต่ที่นี้ที่ไม่จดเลยก็มี ถูกจับ ถูกฟ้องศาล ก็จะโดนให้กลับประเทศ แต่ตอนผมศึกษาอยู่ ตอนอยู่มทิดล เขาก็บอกจับเป็นพิธี คือมันไม่มีประโยชน์ คือจับแล้วเขาก็กลับมาใหม่ เช่นวันนี้จับอยู่ชายแดน วันนี้เค้าก็มาเดินอยู่ในเชียงใหม่ เพราะฉะนั้น Cost มันสูง เขาก็เลยต้อง

จับเป็นพินิจ และการจับเป็นพินิจนี้ตำรวจชอบอยู่แล้ว เพราะตำรวจก็ได้ ที่นี้พวกนี้เขาก็จะรู้อยู่แล้วว่าแหล่งไหนที่มีแรงงานข้ามชาติ เช่น ก่อสร้างแน่นอนที่มีแรงงานข้ามชาติ ที่นี้ อย่าง Sex worker ก็อีกแบบ ก็ต้องลองดูว่าเขาจะให้เจาะแค่ไหน มีหลายเขต หลายกลุ่ม”

บทสัมภาษณ์ ดร.กบ สถานีตำรวจภูธร ภาค 5 ฝ่ายงานค้ำมนุษย์

สถานีตำรวจภูธร ภาค 5 ครอบคลุมพื้นที่ภาคเหนือตอนบนทั้งหมด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ และน่าน

ดร.กบ ได้ให้ข้อมูลว่า กระบวนการกลายเป็นผู้ค้าบริการทางเพศในอดีตกับปัจจุบันมีความแตกต่างกันมาก โดยในอดีตผู้ที่เข้ามาค้าบริการทางเพศเนื่องจากประสบปัญหาเรื่องฐานะทางการเงิน แต่ปัจจุบันผู้หญิงเข้ามาค้าบริการทางเพศเนื่องจากเคยเสียตัวแล้ว จึงปล่อยให้เลยตามเลย

ผู้ค้าบริการทางเพศ สามารถแบ่งได้เป็นหลายกลุ่ม กลุ่มไทใหญ่ คนไทใหญ่ที่เข้ามาค้าบริการทางเพศจำนวนหนึ่งมาค้าบริการทางเพศด้วยความสมัครใจ อีกส่วนหนึ่งก็เข้ามาค้าบริการทางเพศเนื่องจากฐานะครอบครัวยากจน อย่างไรก็ตามคนที่ถูกบังคับให้มาค้าบริการทางเพศมีน้อยมาก สาเหตุหลักที่ทำให้ผู้หญิงเหล่านี้ค้าบริการทางเพศ ได้แก่ 1) ความกดดันทางเศรษฐกิจ 2) ผู้หญิงเหล่านี้มองว่าการค้าบริการเป็นเรื่องธรรมดา 3) กฎหมายไม่เคร่งครัด

ภาพที่ ง.1 สถานีตำรวจภูธรภาค 5

สำหรับกลุ่มผู้ค้าบริการที่ใช้ช่องทางออนไลน์นั้น คนกลุ่มนี้มีความเข้าใจของลึกลับความกล้า และเก่งพอสมควรที่จะหลบเลี่ยงการถูกจับกุม

เนื่องจากการคมนาคมที่เปิด สะดวก ง่าย ดังนั้นจึงจะเห็นว่าผู้ค้าบริการทางเพศในเชียงใหม่ที่มาจากทุกชาติ นอกจากนี่ยุทธศาสตร์การค้าบริการทางเพศในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป คือ ผู้ค้าบริการ ไม่มาค้างคืน ใช้วิธีโทรศัพท์มาเจอกัน เมื่อเสร็จภารกิจก็เดินทางกลับเลย ซึ่งต่างจากในอดีต ที่ยังอยู่ในสังกัดเป็นคอมแต่ละคอม บ้านแต่ละบ้าน โดยปัจจุบันเปลี่ยนรูปแบบเป็นแบบส่วนตัวมากกว่า คือไม่มีสังกัด และเนื่องจากตามนโยบายในพื้นที่ห้ามมีสิ่งเหล่านี้ ผู้ค้าบริการก็จึงได้ออกไปค้าบริการกันเอง ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็ต้องทำงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ปรามปราม แก้ไขตามแผน ขึ้นอยู่กับนโยบายที่ทางการให้มา

นอกจากนี้ ยังพบว่า การค้าฯ เด็กลดลงเนื่องจากรูปแบบที่เปลี่ยนไป ตัวเด็กเองมีความต้องการไปขายให้คนมีฐานะ คือไม่ได้อยากค้าฯ และเด็กสมัยนี้เก่ง ฉลาด รู้วิธีหลบเลี่ยงได้ดีกว่าสมัยก่อน แม้แต่รูปแบบการอยู่กินกันเหมือนแบบสามีภรรยา คือจ่ายกันเป็นเงินเดือน ก็พบเห็นได้บ่อยมาก และกลุ่มผู้ค้าบริการที่สูงอายุ ก็ จะพบเห็นได้ในผู้ใช้บริการที่เป็นชาวต่างชาติ ที่จะเป็นที่นิยม

ต่อไปนี้เป็นประเด็นถามตอบของทีมนักวิจัยและ ดร.กบ

สมมติถ้าเราจับชาวพม่าที่มาขายบริการทางเพศได้ เรามีบทลงโทษอะไรบ้างไหมครับ เราลงโทษที่นี่ หรือเราปรับแล้วส่งเขากลับประเทศ?

“เป็นหน้าที่ของตำรวจ ตม. กับกระทรวงต่างประเทศ ดำเนินคดีทางการค้าแล้วส่งตัว โดยตำรวจ ตม. จะต้องเป็นผู้ดำเนินการ ไม่ใช่หน้าที่ของตำรวจท้องถิ่น” (โดยสรุป กระบวนการคือ ตำรวจท้องถิ่นจับว่ามี การค้าฯ ซึ่งก็พิสูจน์ยากกว่ามีการค้าจริงหรือไม่ ดังนั้น เมื่อจับแล้วก็มีกลับมาใหม่)

ทำไมผู้ค้าบริการจึงกล้าค้าออนไลน์?

“เพราะฝ่ายปกครองกับตำรวจ ทำงานไม่สอดคล้องกัน คือไม่รับลูกกัน เช่น ตำรวจบอกว่าควรปิดสถานบริการ แต่ฝ่ายปกครองบอกเปิดได้ มันขัดกันเอง”

ถ้ามองในเชิงกฎหมาย การค้าบริการทางเพศ ก่อให้เกิดปัญหาอะไรบ้าง?

“ปัญหามี และรุนแรงนะ คือ คนแทนที่จะเป็นคนคุณภาพ แต่กลายเป็นคนที่รักสบาย ไม่คิดอะไรใหม่ ๆ นอกจากไปค้าฯ ไม่มีตั้งค์ก็ไปค้าฯ ดุสสติการฆ่าตัวตายสูง แขนงคอยตายเยอะมาก เราไม่ได้มองผลกระทบที่มันเกิดขึ้น เรามองแต่ตัวผู้หญิงหรือคนค้าบริการ ผู้หญิงไทยเก่งมาก ฝรั่งเก่งแค่ไหนก็ตาม มาตายเพราะผู้หญิงไทยหมด ต่างชาติชอบผู้หญิงไทย

ฝ่ายปกครองรู้ดีกว่าตำรวจ มหาดไทย เพราะเขาลงพื้นที่ตลอด รู้ทุกซอย สมัยนี้หาลูกค้าตามหมู่บ้าน เช่น โฮมสเตย์ รีสอร์ท ก็ไปเรียก ไปหาให้ ตำรวจล่อซื้อยังไม่ได้เลย ในปัจจุบัน ยกเว้น โจ่งแจ้งจริง ๆ หรือถ่ายคลิปมา ไม่มีหลักฐานชัดเจนในการทำสำนวน คดีหลุด อัยการก็ไม่ค่อยสั่งฟ้อง มันไม่สอดคล้องกัน

โดยจำนวนผู้ค้าบริการนั้น เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่เปลี่ยนรูปแบบ เปลี่ยนให้ Soft ลง และกลายเป็นว่าเมืองไทยกลายเป็นแหล่ง เป็นหลักให้มาเจอกัน ไม่ใช่จุดเริ่มต้นแต่เป็นจุดสิ้นสุดเลย ทุกอย่างมารวมกัน ถ้าคุณต้องการคุณก็มาเริ่มที่นี่ ต่างคนต่างต้องการมาเจอกัน”

ในภาคเหนือ มีพม่า ไทใหญ่ ลาว กัมพูชา?

“มีหมด คนเผ่าลีซอ มูเซอร์ มีหมด แบบขายเหล้าขายยาต้องตามข้างทาง โดนให้แต่งงานตั้งแต่อายุน้อย เลิก ต่อ เครือญาติ ผู้ชายเผ่าเดียวกับเขา รูปแบบใหม่นะที่เจอ คือ ผู้ชายไทยเปลี่ยนรูปแบบจากยังงี้ก็ได้ เป็นเลือกมากขึ้น”

รูปแบบที่เขามาขายยังมีนายหน้าอยู่ไหมหรือเดินเข้ามาสมัครเอง?

“เดิมเมื่อก่อนอยู่บ้านเปิดช่อง ต่อมาเป็นนกดอ แม่เล่า แต่สมัยนี้สื่อสารกับคนที่ต้องการเองเลย”

แล้วคนหน้าใหม่?

“บอกมาทำร้านอาหาร และเขาก็เปลี่ยนของเขาเอง”

จากพนักงานเสิร์ฟ เปลี่ยนมาทำได้อย่างไร?

“เขาจะรู้กันแบบเลยตามเลย พม่าขายอยู่พม่า ไม่อย่างนั้นก็มาทำร้านอาหาร หมู่บ้านหรือฮาเล็มในเมืองไทยมันเปลี่ยนรูปแบบไปแบบนั้นแล้ว ตำรวจเข้าไปไม่ได้ ตำรวจทำอะไรไม่ได้ เพราะเป็นที่ส่วนตัว คือเมื่อก่อนตำรวจเข้าได้ แต่เดี๋ยวนี้เข้าไม่ได้ เช่น หอพัก ถามว่ามีค่าประเวณิมีัย เดียวนี้ไม่นอนโรงแรม เปิดเช่าห้อง ห้องหนึ่งเดือนละ 2,000 กว่าบาท อยู่ได้ทั้งเดือน โรงแรมคืนหนึ่ง 600 - 700 มันเปลี่ยนรูปแบบใหม่หมดแล้ว”

อุปสรรคของการทำงาน?

“รูปแบบการค้าแบบเดิม ๆ เปลี่ยนไปหมดแล้ว ต้องเปลี่ยนกฎหมาย โดยหน่วยงานต่าง ๆ ต้องมาสร้างยุทธศาสตร์ร่วมกัน นโยบายมันต้องเป็นหลัก แผนที่ออกมาแผนใหญ่มันกว้าง แต่การสร้างงานควรต้องสร้างเป็นแผนย่อย ไม่ใช่ Copy งาน ล้างงานกันมา ตกลงให้ทำอะไร นโยบายออกมา คนปฏิบัติทำไม่ได้ คนปฏิบัติไม่มีสายงาน ขวัญกำลังใจก็ไม่มี ก็ต้องปล่อย พอปล่อยแล้ว การทำไม่ต่อเนื่อง ความต่อเนื่องของ

นโยบายของงานที่ทำ จะต้องต่อเนื่องเป็นแบบขั้นบันได ก็กลายเป็นว่า บันไดหัก เพราะมันเก่าแล้ว ก็ไม่มีประโยชน์ อีกอย่างหนึ่ง กฎหมายออกมา บทลงโทษเพิ่มความรุนแรงแค่ไหน เก็บตังค์ก่อน เผลอ ๆ อาจโดนสองเท่า และคนเก็บตังค์ไม่ใช่คนขาย มันเป็นคนละคนกัน กฎหมายมีช่องโหว่หมด ถ้าจะดูกระบวนการ ต้องมาศึกษารูปแบบก่อน เช่น ปัจจุบัน รูปแบบมีแบบนี้ วิธีการแบบนี้ และแนวโน้มมันเป็นแบบนี้ และเราจะต้องวางแผนอะไรบ้าง อย่างเช่น กรณีถูกหลอกให้ไปขายที่มาเลเซียก็มี ถูกยักยอก และตำรวจไทยก็ทำอะไรไม่ได้ ต้องเป็นตำรวจสากล”

ภาพที่ ๒.2 ภายในปั๊บน้ำบริการทางเพศ

บทสัมภาษณ์ Empower Foundation

มูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ เชียงใหม่ ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านเชียงใหม่แลนด์ ลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์ แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ชั้น โดยชั้นที่ 1 เป็นที่ตั้งของ “แคนดูลบาร์” (Can Do Bar) ชั้นที่ 2 และ 3 เป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้และฝึกทักษะต่าง ๆ ของ Sex Worker ไม่ว่าจะเป็นการฝึกภาษา ฝึกทักษะอาชีพ สำหรับการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อในระดับพื้นฐานและระดับมหาวิทยาลัย

ที่เอ็มพาวเวอร์ จะมีถุงยางอนามัยหลากหลายขนาดให้กับผู้หญิง โดยสามารถขอรับได้ฟรี ทั้งนี้ถุงยางอนามัยดังกล่าว ทางมูลนิธิฯ จะขอรับมาจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะมีจำนวนไม่พอใช้

ต่อไปนี้จะเห็นประเด็นถามตอบของทีมนักวิจัยกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ และผู้ค้าบริการ

แคนดอบาร์ (Can Do Bar) ต่างจากบาร์ที่อื่นอย่างไร?

“เรามีค่าแรงให้ มีสวัสดิการ ประกันสังคม มีสุขภาพอนามัย อยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานและกฎหมายท้องถิ่นอย่างถูกต้อง

ในแง่ของธุรกิจ เราคิดราคายุติธรรมกับลูกค้าและพนักงาน ไม่เอาเปรียบ นอกจากนี้ เรายังเน้นให้การศึกษาด้านภาษา

เราไม่ไปบังคับว่าจะต้องให้พนักงานไปที่ไหนกับลูกค้า โดยพนักงานกับลูกค้าคุยจนชอบพอกันแล้วถึงไป ถือเป็นเรื่องส่วนตัวว่าพนักงานอยากไปหรือไม่ และการที่พนักงานไปกับลูกค้า เราไม่ได้คิดค่าบริการ คิดค่าดื่ม (เด็กรั้งค์) เราไม่ได้บังคับ เครื่องดื่มที่ให้พนักงานไปขายตรงกันนั้น เป็นน้ำหวาน ไม่มีแอลกอฮอล์

รายได้หลักของเรา มาจากการขายเหล้า เบียร์ และจัดปาร์ตี้ให้ลูกค้า คนมาใหม่เราจะให้เขามาฝึกกับเราก่อน เช่น สอนหลักสูตรทำ Cocktail และที่นี่จะรับพนักงานตั้งแต่อายุ 20 ปีขึ้นไป

ภาพที่ ๓.3 การสนทนาในผับ

คนรุ่นใหม่จะชอบไปร้องเพลง ต้องตามสมัย ลูกค้าส่วนใหญ่ชอบแบบไหนเราก็ต้องตามเทรนด์ เพื่อให้ได้ลูกค้าและร้านสามารถอยู่ได้ แต่การชอบร้องเพลง ไม่ได้เกี่ยวกับความนิยม ขึ้นอยู่กับว่าลูกค้าเขาชอบไปเที่ยวที่ไหน ซึ่งแต่ละร้านหรือแต่ละบาร์ ก็จะแตกต่างกันไป เช่น บาร์ส่วนใหญ่ก็จะมีต่างชาติ ร้านก็จะเปิดแบบ Open Door ไม่มีแอร์ ก็จะเป็นคนแรงงานมาเที่ยว ร้านคาราโอเกะแบบ VIP ก็จะมีคนญี่ปุ่น คนจีน คนไทย ที่มีเงิน เพราะค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง สำหรับวัยรุ่น ขึ้นอยู่กับสถานะแต่ละคน คนมีเงินก็ไปที่ดี ๆ คนไม่มีก็ไปที่ธรรมดา

การดูแลสุขภาพของพนักงานบริการ?

“ถ้าพนักงานอยากทำประกันสังคมทางร้านไม่มีให้อยู่แล้ว ต้องไปทำเอง ค่าบริการในการทำประกันสังคมนั้นต้องดูว่าไปตรวจสุขภาพแบบไหน กรณีคนที่กินเงินเดือน ก่อนที่จะรับเงินเดือนต้องไปตรวจภายในก่อนจากคลินิกหรือสาธารณสุข โดยมีตราประทับที่ทางร้านเชื่อถือได้ กรณีไซด์ไลน์ ไม่ได้รับเงินเดือน ก็แล้วแต่ความต้องการ ยื่นเดือนละครั้ง บางบาร์ก็สามเดือนครั้ง ร้านบาร์ทั่วไปอาจแล้วแต่ ถ้าผู้ใช้บริการรู้ตัวว่าไม่สบายก็ไปตรวจ แต่ถ้าร้านบาร์ใหญ่ ๆ เขาจะบังคับให้ตรวจ เช่น คาราโอเกะ ทางร้านเราจะต้องตรวจประมาณสองเดือนต่อครั้ง

ผู้ให้บริการไม่ต่างจากผู้หญิงทั่วไปนะ ผู้หญิงทำงานแบบนี้ส่วนใหญ่จะดูแลสุขภาพดีกว่าผู้หญิงทั่วไปเสียอีก คนทำงานแบบนี้แต่ละปีจะตรวจพบน้อยมาก แต่ละปี การติดเชื้อรายงานจากสาธารณสุข 0.05 น้อยมาก ที่พบมากที่สุดที่เขาติดเชื้อส่วนมากจะเป็นเวยชุน เพราะว่าเด็กสมัยใหม่ไม่กล้าบอก เช่น ไม่กล้าบอกแฟนว่าใช้ถุงยาง อายุที่จะพูด เด็กสมัยนี้ไม่กล้าพูดเรื่องเพศและการป้องกัน แต่พนักงานบริการเขารู้ตัวว่าต้องป้องกัน เพราะลูกค้ามีหลายรูปแบบ ไม่รู้ว่าจะเจอลูกค้าประเภทไหน ส่วนใหญ่ที่ติดเชื้อเพราะไวใจแฟน ไม่ใส่ถุงยาง และไม่รู้ว่าแฟนไปมีอะไรกับใครมาก่อนหรือเปล่า”

เรื่องความปลอดภัย มีอะไรที่เราช่วยเหลือบ้าง?

“ต้องมีเพื่อน เพื่อนของเพื่อน งานบริการไม่ใช่ง่าย ๆ อาชีพบริการมันไม่ใช่ถอดเสื้อผ้าแล้วมีอะไรกันได้เลยนะ อย่างบางคนตัวเหม็น ๆ มา เราก็ต้องมีเทคนิค”

ประสบการณ์ที่เราเจอแล้วไม่ชอบ?

“ข้อหนึ่ง คิดว่าจ่ายเงินเราแล้วจะทำอะไรก็ได้ ได้หมดทุกอย่าง (ก็คือวิธีคิดของเขาที่มีต่อเรา) เช่น ลูกค้าบางคนบอกให้ไปอาบน้ำ ก็ไม่ไป เขาก็บอกว่าเขาอาบมาแล้ว โดยไม่ได้แคร์ความรู้สึกเราว่าจะมีกลิ่นตัวหรือเปล่า หรือไม่ใส่ถุงได้มัย พี่ไม่เป็นอะไรหรอก

ผู้หญิงพนักงานบริการความอดทนสูงนะ เพราะไม่อยากรามีปัญหา เพราะถ้ามีปัญหาเกิดเจ้าของร้านเราไม่เอา แล้วรู้จักกับอีกร้านหนึ่ง แล้วเขาก็อาจสั่งว่าไม่เอาเราก็ได้ และข้อสอง ลูกค้าบางคนชอบถามว่ามาทำงานแบบนี้ทำไม และชอบถามเรื่องส่วนตัว”

รายได้ในแต่ละวัน?

“การให้บริการแต่ละวันเคยได้เงินสูงสุดประมาณ 5,000 บาท น้อยที่สุด 200 - 300 บาท บางวันก็ไม่ได้เลย และปัจจุบัน ได้รับผลกระทบเมื่อมีรัฐบาล คสช.”

จากการสัมภาษณ์ คุณวิฑูรได้ให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ไว้ดังนี้

เรื่องของแรงงานข้ามชาติ ในบ้านเราเป็นสิ่งผิดกฎหมาย การดำเนินงานในส่วนของการสาธารณสุขจึงจะค่อนข้างยาก โดยฝ่ายปกครอง ไม่เข้าใจในเรื่องของสุขภาพ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อไปตรวจตามที่พักต่าง ๆ ที่เด็กไปใช้บริการ ก็ไปจับเขา แม้จะเจอถุงยางอนามัยก็ตาม ซึ่งถือเป็นการป้องกัน และในส่วนของการแรงงานข้ามชาติ ไม่มีความรู้ในเรื่องเอดส์ ก็จะยากในเรื่องการสื่อสารให้เขาเห็นภาพว่าโรคนี้เป็นอย่างไรบ้าง ต้องประสานและให้ความรู้ผ่านคนเชียร์ หัวหน้าทีม หรือผู้จัดการของเขา ซึ่งก็จะเป็นคนไทย ช่วยดูแลให้เขาเข้าถึงการป้องกัน ปัญหาคือ การนัดจ่ายเงินของหญิงที่ค้าบริการส่วนใหญ่ในแต่ละที่จะนัดต้นเดือนเหมือนกัน โดยที่เขาไม่สามารถจะให้เวลามาตรวจภายในได้ ยกเว้นช่วงที่ทำการวิจัย ทางร้านแฮปปี้เพราะได้ตรวจฟรี ถ้านัดให้หญิงบริการมาตรวจช่วงต้นเดือนจะไม่ได้เงิน

พบเจอโรคใดในกลุ่มผู้ค้าบริการบ้าง?

“ซิฟิลิส (หนองใน) ไม่พบในกลุ่มผู้ค้าบริการ แต่จะเจอในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ส่วนหญิงค้าบริการ ข้ามชาติเข้ามาทำงานจะมีโรคมามาก่อนหรือเปล่าก็ไม่อาจตรวจพบได้ สำหรับคนที่เป็นโรคนี้ในปัจจุบัน มีเพียง 1% ถือว่าน้อยมาก”

เลือกพื้นที่ตรวจโรคอย่างไร?

“การลงพื้นที่ตรวจโรค การเลือกสถานที่ดูจากสถานที่ที่มีลักษณะคล้ายการขายแฝง”

งบประมาณที่ใช้?

“งบที่ลงตรวจได้มาจาก Pilot Project บางส่วนได้มาจากโครงการหลัก โครงการที่ได้เกิดจากหน่วยงานใดที่อยากได้ข้อมูลเชิงลึกจะมุ่งไปยังแบบสอบถาม (สมัยนี้ใช้แบบสอบถามผ่านสมาร์ทโฟน) แล้วเขาก็จะให้เงินค่าตรวจ ค่ารักษากลับมา เราไม่ต้องไปลงแรง ได้ข้อมูลร่วมกัน โดยเครื่องมือทางเรามีพร้อมแต่คนมักเข้าไม่ถึง นอกจากนี้ ยังมีกองทุนยาต้านไวรัสสำหรับคนที่ไม่มีเงินรักษา สำหรับคนที่ไม่มีเลข 13 หลักอีกด้วย

โดยปกติต้นทุนการรักษา จะตกอยู่ที่ 2,000 บาท/คน/เดือน ไม่นับค่าเดินทาง แต่ละอำเภอ งบประมาณ 10 ล้านบาทต่อปี คนใช้ประมาณ 300 - 400 คน เฉพาะค่ายาต้านไวรัส ถ้าเราให้ความรู้เรื่องการป้องกันให้เขาได้ เราไม่ต้องเสียเงิน 10 ล้านบาท ยกตัวอย่างเช่น โรคเบาหวาน เมื่อมีการป้องกันได้ คนใช้หลักพัน แต่ใช้งบเพียง 1 ล้านบาท

ทางที่ดีควรให้ทุกภาคส่วนเข้าใจร่วมกัน ปัจจุบันเอดส์ไม่ใช่ Mass Media แล้ว เพราะใช้ซิกก้า ฯลฯ ที่ดังมากกว่า ทำให้คนไม่ค่อยเห็นความสำคัญของโรคนี้ ถ้าป้องกันได้จะเป็นการลดต้นทุนในการรักษา โดยโอกาสที่คนจะติดเชื้อไม่ได้อยู่ที่ใดแน่ ต่างชาติ หรือไม่ แต่อยู่ที่การป้องกันตัวของผู้ค้าบริการเอง โดยผู้หญิงที่ค้าบริการมักตรวจทุกเดือน แต่ผู้ชายไม่เคยตรวจ แยกที่มาจึงไม่รู้ว่ามีใครติดเชื้อบ้าง”

คนเป็นเอดส์กับคนติดเชื้อ HIV ต่างกันอย่างไร เพราะเคยได้ยินมาว่า HIV ไม่ได้ถ่ายทอดทางพันธุกรรมเสมอไป?

“HIV หมายถึง เชื้อไวรัส แต่เอดส์คือกลุ่มอาการ กลุ่มโรค กล่าวคือ เวลาคนพูด ติดเชื้อคือไวรัส HIV พอป่วยแล้วจะเป็นโรคเอดส์ ถ้าคนติดเชื้อ เราจะอยู่กับคนติดเชื้อ HIV ไม่ได้อยู่กับคนเป็นโรคเอดส์ โดยเชื้อ HIV นี้ ถ้าฉีดยาต้านอาการ(ยาคุมเชื้อ) จะไม่แสดงออก การใช้ยาต้านไวรัส มีค่าใช้จ่ายเดือนละ 2,000 บาท คือสิทธิเริ่มต้นที่รัฐจะจ่ายให้คนมีเลข 13 หลักหรือคนต่างชาติที่พอจะช่วยให้ ซึ่งยาต้านไวรัสมีหลายสูตร ตอนนี้มีประมาณ 30 ตัว จับสูตรเข้าด้วยกันเป็นบล็อก แต่ละบล็อกจะต่างกัน เซลล์แต่ละเซลล์จะมีเอกลักษณ์เหมือนกัน ยาแต่ละกลุ่มจะออกฤทธิ์ในแต่ละเซลล์ต่างกัน ใช้ยาตัวเดียวเอาไม่อยู่ เพราะไวรัสเข้าไปที่ละ 1 ล้าน – 100 ล้าน ต้องใส่อย่างต่ำ 3 ตัวถึงจะเอาอยู่ ปัจจุบันนำไปรวมไว้ในเม็ดเดียว เจือปนไขคือ ไม่เคยกินยา ต้องใช้สูตรอ่อนที่สุด เพราะถ้าดื้อยา จะไม่มียาตัวไหนแรงไปกว่านี้อีกแล้ว”

จำนวนผู้ติดเชื้อในประเทศไทย?

“ทั้งประเทศ มีคนติดเชื้อเป็นล้านคน คนเราไม่รู้ตัวว่าติดเชื้อ จึงไม่ค่อยไปตรวจ จะรู้ก็ต่อเมื่อเป็นโรคแล้ว จึงรักษาไม่ทัน มี 28 โรคที่นับเป็นเอดส์ เช่น วัณโรคปอด มะเร็งผิวหนัง ท้องเสียเรื้อรัง ไข้เรื้อรัง ฯลฯ กับ 2 กลุ่มอาการ ซึ่งยังบอกไม่ได้ มีค่าใช้จ่ายเดือนละ 2,000 บาท ที่รัฐต้องใช้เป็นต้นทุนในการซื้อยา ถ้าสมัยก่อนต้นทุนเป็นแสน ๆ ต่อเดือน รัฐจึงต้องใช้จ่ายมาก แต่รัฐไทยใช้การแกะสูตรเอาเอง เคยมีการฟ้องร้องกัน แต่เพื่อมนุษยชน เขาก็ยอมประเทศไทย เป็นประเทศอันดับต้น ๆ ของโลก ที่ทำเรื่องนี้ได้ดี

เด็กรุ่นใหม่ ๆ ยังไม่เคยเห็นคนป่วย ปัจจุบันแต่ละหมู่บ้าน ต้องมีคนตายด้วยโรคนี้สัปดาห์ละ 1 คน ถ้าเราไม่ทำอะไรเลย เด็กรุ่นนี้ก็จะไม่รู้จักการป้องกัน ประเทศเราเป็นอันดับ 2 ของโลกที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ท้อง เป็นอันดับที่ 1 ของเอเชีย ถ้ามองไปถึงโรคก็คือเขาไม่ได้ป้องกัน โอกาสการติดโรคจึงมี คนไทยมี Sex เร็วขึ้น”

กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่มาทำงานเมืองไทย ถ้ายังไม่ได้เข้าไปสู่สถานบริการ ถ้าเป็นแค่พนักงานเสิร์ฟตามร้านอาหาร ถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงไหม?

“สถานะของแรงงานต่างด้าที่บ้านเรา มันไม่เหมือนที่เราไปทำงานในอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี เพราะต้องขออนุญาตถูกต้อง พวกนี้เดินข้ามดอยมาอยู่ร้านอาหาร ให้เงิน 150 - 200 บาท เขาก็เอาแล้ว มีข้าวกิน มีที่อยู่ให้ ไม่ต้องบังคับตรวจอะไร เพราะไม่ได้เกี่ยวกับ HIV ถ้าไม่ใช่ HIV เขาอาจจะมียโรคอื่นก็ได้ เพราะถ้าเขาเข้าไป

อยู่ในระบบประกันสุขภาพต่างดาว เขาจะต้องซื้อของบริษัทใหญ่ ที่มีระบบคัดกรองโรค เขาจะต้องซื้อบัตรประกันสุขภาพของเขา จ่ายเป็นรายปี ปีละ 1,600 บาท ซื้อครั้งเดียว 2 ปีก็ได้ คือ 3,200 บาท แต่ราคานี้สำหรับเขามันเยอะ (นโยบายออกปีนี้) ต่อหลังจากที่เขาต่อวีซ่าแล้ว ถูกกว่าคนไทย แต่การรักษามาตรฐานเดียวกัน เพราะต้องอิงหลักสิทธิมนุษยชน

โดยปกติแล้ว ประกันสุขภาพขายยาก เพราะขนาดคนไทยยังไม่ค่อยไปตรวจโรคเลย โรงพยาบาลรัฐไม่มีสิทธิไปฟ้องร้องคนไข้ที่ไม่จ่ายเงิน ชีวิตคนทั้งคน เพราะเขาไม่มีเงินจ่ายจริง ๆ แต่โรงพยาบาลเอกชนคนที่ไปพร้อมจ่ายอยู่แล้ว มีบัตรหรือไม่บัตรโรงพยาบาลรัฐก็ให้ฟรี เพราะคนไทยเอื้ออาทร”

หน้าที่ของสาธารณสุข?

“สาธารณสุขดูแลในเรื่องสุขภาพที่เป็นปลายเหตุ เพราะคนคิดออกกฎหมายต่าง ๆ ไม่ใช่เรา ถ้าเป็นสถานที่ที่เปิดเผยว่าเป็นสถานบริการจะง่ายต่อการเข้าไปช่วยรักษา เพราะมีคนที่ดีโรคเข้าไปทำงาน และอาจจะแพร่ให้คนอื่น ส่วนหนึ่งก็จะมีใต้ดิน ในสวนสาธารณะ แบบนี้ทำอะไรไม่ได้ แจกได้แต่ถุงยาง เพราะเขาไม่ยอมรับว่าขายบริการ ชอบอ้างว่ายินร่อเพื่อน ส่วนคนฟรีแลนซ์ มีหลายระดับ ถ้าเป็นนักศึกษาจะไปฟรีแลนซ์อีกทีหนึ่ง มากก็ได้ไม่มากก็ได้ ถ้าแจกได้ต้องจ่ายทิปให้ร้าน กลุ่มที่อยู่ในสวนสาธารณะ เกรดก็จะต่ำลงมาน้อย (โอกาสการติดเชื้อบอกไม่ได้กับกลุ่มนี้ เพราะเขาไม่ถึง เขาไม่ยอมรับ)”

การเข้าถึงกลุ่มผู้ค้าบริการ ทำอย่างไร?

“ก็ไม่ต้องถึงขั้นต้องไปเป็นไซด์ไลน์เอง เพียงแต่เราต้องหาตัวการให้เจอ เราจะมีเว็บไซต์เกี่ยวกับ Female Sex ชื่อเว็บ www.ladychecks.com เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับ สปสช. เพื่อให้เข้าถึงน้อง ๆ ว่าไซด์ถุงยางเท่าไร ให้เขาตรวจ ถ้าเจ็บป่วยก็รักษา RRTTR เว็บยังใหม่จึงยังไม่มีคนรู้จัก จะมีไลน์แอด(จดทะเบียนคล้าย Facebook Page) Admin โปสแล้วทุกคนเห็น คนอื่นทักมา Admin จะเห็นคนเดียว

นอกจากนี้ เมื่อสาธารณสุขมีสำรวจสถานประกอบการ ก็จะเป็นจังหวะที่เราได้เข้าไปสัมผัส พูดคุย เราทำด้านสัมพันธ์ ไม่ใช่ด้านกฎหมาย ให้ความรู้ ต้องเป็นฝ่ายขอไปตรวจรักษา บางที่เขาไม่เปิดเผย ถ้าสัปดาห์ต่อมามีกองปราบปรามมาจับ สาธารณสุขจะเสีย เราจึงไม่เปิดเผย เวลาทำงานต้องดูทิศทางของสายปกครองที่จะบังคับกฎหมาย เรามองด้านสุขภาพ เขามองด้านกฎหมาย ทำให้เราทำงานยาก เราทำงานนอกระบบ ในระบบต้องปกครอง

ช่วงการ Survey เดือนมกราคม ปีละครั้ง จะเป็นมาตรฐานพฤติกรรม เขาจะรู้ว่าสาธารณสุขจะลงส่วนตัวมองว่า มกราคมเป็นไฮซีซั่น ถ้าบอกว่าหอมมาเขาไม่กลัว เพราะตรวจให้ฟรี คนไทยชอบถามเพราะคุ้นเคย

โดยทีมของผมส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย เพราะคล่องตัวในการทำงาน ซึ่งงานนี้ ไม่ใช่งานที่ว่าใครทำก็ได้ ต้องทำด้วยใจ เพราะได้ OT คืนละ 100 บาท ในการลงพื้นที่ต้องดูว่าแต่ละร้านเปิดตอนไหน บางครั้งไปก็ปิด”

คุณวิฑูรคิดว่า ควรมีการจัดการเกี่ยวกับการค้าบริการอย่างไร?

“แนวคิดผม จดทะเบียน มีแต่จะงอกงาม เพราะเก็บภาษีได้ด้วย ได้ทุกอย่าง แล้วเราสามารถคุมโรคง่าย และมีสวัสดิการให้เขา เข้ามามีวิชาชีพ ก่อนจะมาทำงานด้านนี้ต้องอบรมก่อนทำงาน แต่เราไม่ใช่ฝ่ายออกกฎหมาย จึงมองคนละมุม”

หากประชาชนต้องการรับบริการ สามารถรับบริการได้ที่ใดบ้าง?

“อำเภอหรือตำบลข้างนอกเมือง จะมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอในแต่ละพื้นที่ นอกเมืองต้องไปสำนักงานพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เมืองยิ่งเจริญคนติดเชื้อมีเยอะ มีคนบอกว่ามากับ ร้านค้าสะดวกซื้อ 7-11 ทั้งที่ความรู้ด้านการป้องกันไม่เกี่ยวกับว่าอยู่ในตัวเมืองหรือนอกเมือง แต่คนมีกำลังซื้อจะอยู่ในเมือง”

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันของผู้ค้าบริการในปัจจุบันเป็นอย่างไร?

“แขกไม่ชอบใส่ถุงยาง ผู้ค้าบริการจึงใส่ถุงยางให้ด้วยปาก แขกจะได้ชอบ และจะได้ใส่ เพราะใส่ด้วยมือเขาไม่ให้ใส่ เกิดความแปลกใหม่ อย่างชายรักชายก็ใช้ปากใส่เหมือนกัน เพื่อปลุกอารมณ์ของฝ่ายรุก รู้สึกเป็นพิเศษ ก็แปลกใหม่เช่นกัน”

บทสัมภาษณ์คุณสมยศ ฝ่ายปฏิบัติการพิเศษ สถานีตำรวจภูธร ภาค 5

จากการสัมภาษณ์คุณสมยศ ได้ให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ไว้ดังนี้

“การค้าประเวณีไม่มีหรอกที่จะต้องถูกบังคับ มันอยู่ที่ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้เขาเข้ามา ซึ่งก็คือเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ในส่วนของสังคม ยกตัวอย่างเช่น เทคโนโลยี ความอยากมีอยากได้ อยากใช้ของเหมือนคนอื่น การค้าประเวณี ก็คือ ผู้หญิงที่เข้ามา ในภาคเหนือเรียกได้ว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่เข้ามา (ตะเข็บชายแดน/รัฐฉาน/คะฉิ่น) แต่ชนเผ่าต่าง ๆ จะไม่ค่อยมี เพราะสาเหตุด้านวัฒนธรรม”

รู้ได้อย่างไรว่าเขาเป็นชนชาติไหน?

“1. ภาษา 2. การแต่งกาย 3. หน้าตา ซึ่งถามว่าถูกบังคับมาใช้ไหม ที่ถูกบังคับมาน้อยมาก ประมาณร้อยละ 0.5 แต่ความเป็นจริงก็ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่ทำให้ต้องมาทำอาชีพนี้ คนที่เข้ามาจะไม่ค่อยมาทำอาชีพอื่น จะมาทำอาชีพนี้โดยตรง สังเกตได้จากการดูมือ จะไม่มีความหยาบกร้านเลย เขาจะถูกพุ่มพุกมาตั้งแต่เด็ก ถ้ามือด้านจะขายไม่ออก

คนไทใหญ่เขาเข้ามาอยู่ก่อนแล้ว จดทะเบียนเข้ามา มีพาสปอร์ต (6,500 บาท อยู่ได้ประมาณ 2 ปี แล้วก็ต่ออย่างเดียว อยู่ได้ยาว แบบชั่วคราว 3 - 6 เดือน) เข้ามาทำงานก่อน เช่น งานร้านอาหาร ฯลฯ งานประเภทนี้ผ่านนายหน้าที่เป็นคนไทใหญ่ หรือคนรู้จักชวนมาทำ โดยกลุ่มค้าประเวณีจะไม่เหมือนกับเครือข่ายยาเสพติด การหาข้อมูล เราต้องไปเจาะลึกจากเหยื่อ (บุคคล) ซึ่งหาได้จากเรือนจำ สถานฝึกอบรมฯ (ผู้หญิง)

ส่วนใหญ่มาอยู่ยาว ส่วนมากไม่กลับบ้านตัวเอง จะอยู่จนให้ได้บัตรประชาชน และผู้ชายไม่ถือ เมื่อไปเจอน้องคนหนึ่งถูกใจกัน อยู่ด้วยกัน แต่งงานกัน แต่รู้ว่าผู้หญิงคนนี้ขายตัว ผู้ชายกลุ่มนี้ก็ไปส่ง แล้วก็กลับมานอนด้วยกัน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพก่อสร้าง ฯลฯ คนเหล่านี้จะมีแฟนเป็นคนขายบริการ (ผู้หญิง มีแฟนทุกคน) หากอยากเห็น ต้องไปดูตอนปิดร้าน แฟนเขาจะมานั่งรอ”

พวกเขาจะถูกจับดำเนินคดีหรือไม่?

“ในกระบวนการจับกุมพุดยัก ถ้าเราพุดถึงผู้ถือกฎหมาย มีความกระตือรือร้นที่จะทำ ไม่ถึง 30% แต่ผู้บังคับกฎหมาย ก็มีช่องทางที่จะจับกุมหรือไม่จับกุม รู้อยู่แล้วว่าผิด แต่ทำเลียงอย่างไร ถ้าที่ไหนมีการจับกุมการค้าประเวณีเกิดขึ้นให้รายงานหน่วยเหนือ (ไม่ค่อยมีคนรายงาน) ทุกคนรู้ว่าผิดกฎหมาย เรารู้ว่ามีทุกพื้นที่ ประเทศไทยเป็นอันดับหนึ่งของอาเซียนด้วยซ้ำ

คนจีนมาเที่ยวไม่เกิน 5% เขาไม่สนใจ ส่วนมากมาเป็นครอบครัว แต่ที่จับตามองคือฝรั่ง ชัด ๆ คือมาในเรื่องยาเสพติด และ Sex”

ควรมีแนวทางในการดำเนินงานอย่างไร?

“กรณีต่างชาติ เขาเข้ามาแล้วมันไม่ก่อให้เกิดอาชญากรรม (ไม่มีปัญหาเรื่องนี้) เขาปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อม แต่จะมีในเรื่องยาเสพติด ต่ำสุดประมาณ 50% ในกลุ่มโสเภณี ปกติโสเภณีจะซื้อ เขาจะตกเป็นเหยื่อในทุกกระบวนการ ผิดกฎหมาย ถ้าเรามองที่เหยื่อจะเห็นทุกกระบวนการที่โยงใยกัน

ปัญหาสืบเนื่องจากการค้าประเวณี ในรอบ 2 - 3 ปีนี้ ภาคเหนือไม่มีในเรื่องนี้ ถึงแม้การมาเที่ยวภาคเหนือจะมีแนวโน้มสูงที่จะได้แฟนเป็นหญิงค้าประเวณี แต่ไม่มีในเรื่องของปัญหาสังคม”

ภาคผนวก จ

สรุปการลงพื้นที่จังหวัดอุดรธานี, สกลนคร และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระหว่างวันที่ 19 - 22 มกราคม 2560

บทสัมภาษณ์นางกัญญารัตน์ วัฒนสุขสิน (คุณไอ)

“โรงเรียนของเราอยู่ภายใต้กรมการจัดการงานและกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน นักเรียนที่มาเรียนอยู่ภายใต้ระบบ EPS ของเกาหลี ระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาล แต่ละรอบปีรัฐบาลจะเปิดรับสมัครนักเรียน รอบที่แล้วรับสมัครช่วงเดือนธันวาคม จะสอบช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ข้อสอบจะเป็นปรนัย ภาษาเกาหลีทั้งหมด 50 ข้อ เกณฑ์ที่ผ่านทางเกาหลีจะเป็นคนกำหนด เรามีหน้าที่เตรียมการเรียนการสอนให้กับแรงงานเท่านั้น และส่งไม้ต่อให้กับกระทรวงฯ ทักษะการทำงานของนักเรียนจะมีอยู่ทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ (ให้นักเรียนที่สอบผ่านแนะนำตนเองเป็นภาษาเกาหลี 3 - 4 นาที) 2) บุคลิกภาพ (อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง) และ 3) ปฏิภาณไหวพริบ สติปัญญา (ความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน) เฉลี่ยทั้งสามส่วน รวมกันแล้วได้ 200 คะแนน โดยผู้ที่สอบผ่าน 100 คะแนนขึ้นไปจึงจะได้ไปทำงาน

หลังจากที่สอบเสร็จแล้ว เราจะเป็นส่วนกลางระหว่างนักเรียนกับกรมฯ เพื่อผลักดันให้นักเรียนไปถึงฝั่ง ในแต่ละปีจะเปิดรับสมัครให้ไปทำงานที่เกาหลี ประมาณ 1 - 3 ครั้ง แล้วแต่ความต้องการของนายจ้างที่เกาหลี

งานส่วนใหญ่จะเป็นงานก่อสร้าง เกษตรฯ แต่การสอบจะใช้คอมพิวเตอร์ โดยผ่านจากศูนย์ใหญ่ที่เกาหลี เขาจะเห็นหมดว่าลอคหรือไม่ลอค คะแนนเขาจะรู้เลยว่าผ่านหรือไม่ผ่าน แต่งานอุตสาหกรรมจะทำแบบนี้ไม่ได้เพราะคนจะเยอะมาก โดยเฉพาะที่จังหวัดอุดรธานี จะเป็นศูนย์ที่คนสมัครเยอะที่สุด

อุตสาหกรรมที่จ้างไปทำงานส่วนใหญ่จะเป็นประเภท SMEs จะมีคนงานตั้งแต่ 8 - 10 คนขึ้นไป ตำแหน่งงาน จะเป็นผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นฐาน ยกตัวอย่างเช่น ส่วนของโรงงานทอผ้า จะปฏิบัติในเรื่องการควบคุมเครื่องจักร คัดสีผ้าแบบผ้า

ค่าจ้างขั้นต่ำ EPS ของที่เกาหลีอยู่ที่ 1,300,000 วอนต่อเดือน ถ้าคิดเป็นเงินไทยจะอยู่ที่ 41,000 บาท ต่อเดือน (ไม่รวมโอทีและสวัสดิการ) ถ้ารวมโอทีด้วยลูกจ้างบางคนจะได้ประมาณเดือนละ 60,000 - 70,000 บาท หรืออาจจะมากกว่านั้น

ระยะเวลาสำหรับการไปอยู่ทำงานที่เกาหลี จะขึ้นอยู่กับสัญญาของนายจ้าง ขั้นต่ำประมาณ 3 ปี ถ้าอยากจะอยู่ต่อสามารถขอต่อสัญญาอีก 1 ปี 8 เดือน หลังจากกลับมาประเทศไทยแล้วสามารถกลับไปได้อีก 2 รอบ

งานด้านเกษตร อุตสาหกรรม จะรับลูกจ้างทั้งหญิงและชาย แต่งานก่อสร้าง จะไม่รับผู้หญิงเลย จะเลือกเป็นงานบางประเภทที่จะรับผู้หญิง ตัวอย่างเช่น โรงงานเหล็ก อยู่ต่อเรือ จะไม่รับผู้หญิงเลย

ทางเกาหลีจะเลือกบางประเทศไปทำงานภาคบริการ เฉพาะที่พูดภาษาเกาหลีได้ดี เช่น เวียดนาม ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินเดีย อินโดนีเซีย บังกลาเทศ (ไม่รับภาษาอังกฤษเพราะมีความเป็นชาตินิยม) แต่ไม่เลือกคนไทยเพราะภาษาเราไม่ดี

หากเปรียบเทียบกับฟิลิปปินส์ จะต้องผ่านการเรียนภาษาอังกฤษไม่น้อยกว่า 3 เดือน คะแนนจะต้องได้ 137 คะแนนขึ้นไปจาก 200 คะแนน และได้ใบประกาศนียบัตรจึงจะได้ไปสมัคร แต่ของประเทศไทยไม่จำกัดวุฒิการศึกษา ขอเพียงให้มีอายุ 18 - 39 ปี เมื่อสอบผ่านภาษาคุณสมารถไปได้ เกณฑ์การกำหนดของแต่ละประเทศจะไม่เหมือนกัน เหตุที่เขาต้องการคนไทยเพราะคนไทยจะมีความอดทน มีจิตใจดี นายจ้างจึงชอบ

กรณีลูกจ้างไทยจะต้องสอบผ่านพื้นฐานก่อนถึงจะไปสอบทักษะเฉพาะได้ แต่ที่มาเรียนตรงนี้เฉพาะพื้นฐานภาษาเกาหลี 150 ชั่วโมง ภายในหนึ่งเดือนหรือเดือนครึ่ง นักเรียนจะต้องจบก่อนไปสอบ หลังจากนั้นผู้ที่มีรายชื่อที่สอบผ่านจะกลับมาเรียนอีกรอบหลังจากเดือนกุมภาพันธ์ ตกทักษะก็ไม่ได้ สถิติทางโรงเรียนนักเรียน 100 คน ได้ไปทำงานประมาณ 70 คน เพราะยอดรับสมัครของคนไทย เขาขอมา 7,000 ตำแหน่ง และคนไทยสอบได้ 2,600 คน ข้อกำหนดของประเทศไทยจึงยืดหยุ่น เพราะเขาอยากได้คนมาก

แฟนหรือครอบครัว ชาวไทยสามารถไปเยี่ยมได้ โดยเอาสัญญาจ้างของแฟนให้นายจ้างรับรอง ในส่วนของค่าใช้จ่ายแล้วแต่ข้อตกลงกับนายจ้าง โดยทางเราไม่เกี่ยวข้องในเรื่องขออนุญาตทำงาน

ในจำนวน 4 ศูนย์ ได้แก่ กรุงเทพฯ ลำปาง นครราชสีมา และอุดรธานี จะเป็นศูนย์รับสมัคร แต่จะแยกจากโรงเรียนที่ตัวอย่างเดียวและโรงเรียนที่ผ่านการรับรองจากกระทรวงแรงงาน คือนักเรียนที่สอบผ่านแล้ว ในช่วงสัญญาจ้างออก นักเรียนจะต้องมาเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมของวัฒนธรรมความปลอดภัยก่อน

กรณีถ้าไม่ได้ผ่านกระทรวงแรงงานเลย แต่อยากไปทำงานที่ร้านนวดของเกาหลีและมีใบอนุญาตนวดสามารถมาเรียนภาษาที่นี่ได้ แต่เราจะไม่เกี่ยวข้องในเรื่องขออนุญาต ที่มาขอเรียนส่วนมากจะขอวิชาแต่งงาน (เพียงเซ่ เตรียมการเพื่อจะแต่งงาน จะต้องมีการเรียนภาษาเกาหลีแนบ) โดยการเรียนรู้หนึ่งครั้งมีค่าใช้จ่ายจำนวน 12,000 บาท มีที่พักและอาหารให้ ซึ่งคนมาเรียนมีตั้งแต่ประถมถึงปริญญาตรี

คนไทยที่ไปทำงานที่เกาหลีมักจะมีปัญหาด้านทักษะด้านภาษาแต่ละคนไม่สามารถบอกความต้องการได้ ไม่สามารถสื่อสารกับนายจ้างได้ ผลงานจึงออกมาไม่ตรงกับที่นายจ้างต้องการ โดนคนที่ได้ภาษาชม ต้องไปทดลองงานจนได้ใบกามา ถ้าได้แล้วศูนย์จะหาทางช่วยเหลือ เราจะดูแลจนถึงฝั่ง

ข้อเปรียบเทียบในการไปทำงานที่ญี่ปุ่นและเกาหลี โดยที่ญี่ปุ่นบริษัทเอกชนจะรับไปเรียนภาษา ถ้ากลับมาเรียนวิชา จะได้ดีกว่าเกาหลี ค่าใช้จ่ายจะแพง นายจ้างจะมาดูเอง ส่วนเกาหลีจะดูจากใบสมัคร หรือวิดีโอ ไปโดยรัฐบาลค่าใช้จ่ายจะถูก โดยเกาหลีจะทำสัญญาจ้างปีต่อปี แล้วแต่นายจ้างจะต่อให้ไหม

การเรียนที่นี้จะแบ่งเป็นสองช่วง ช่วงเตรียมสอบคนจะเยอะ ช่วงเตรียมบินรัฐจะมาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนของเราหรือไม่ แต่เขาจะหาครูมาสอนเอง โดยกระทรวงรับยอดความต้องการจ้างมาจากเกาหลี และการไปทำงานที่ประเทศเกาหลีจะต้องสมัครที่กรมจัดหางาน ถ้าคนที่สมัครไม่ทันก็ให้มาเตรียมตัวเรียนภาษาก่อน”

เกาหลีมีคนไทยไปทำงานนวดเยอะหรือไม่?

“เป็นข้อตกลงกับนายจ้าง E7 working visa (คนที่มีความรู้ความสามารถตรงกับตำแหน่ง) นายจ้างเซ็นรับเอา แต่ของเราจะเป็น E9 ไปได้แต่ต้องดูจากขนาดของร้านและดูว่าสามารถรับได้กี่คน (เป็นขั้นกรรมากรขอให้มีการผ่านกระบวนการกรมแรงงานไป)

คนที่ได้เงินเดือน 50,000 ต่อเดือน ในสัญญาบางที่ก็รวมค่าอาหาร ที่พัก ขึ้นอยู่กับนายจ้าง โดยถ้าจะไปทำงานที่เกาหลีแนะนำให้ใช้ E7 มากกว่า เพราะเกาหลีจะแบ่งชนชั้นชายหญิงชัดเจน ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้หญิงที่ได้นายจ้างดีถือว่าโชคดี ถ้าผู้หญิงเก่งก็จะได้รับความนับถือ

ผู้หญิงที่มาฝึกอาชีพที่นี้จะสนใจงานเกษตร (ปศุสัตว์ เพาะปลูก) ข้อเสีย โอทีจะรวมอยู่ในนั้น ต่างกับอุตสาหกรรม แต่ถ้ามีใบมาตรฐานฝีมือแรงงาน จะไปทำงานที่ร้านอาหารง่าย และที่เกาหลีคนไปทำงานนวดไม่มากเท่าโรงงาน เพราะโรงงานปลอดภัยกว่า ไม่ต้องหลบซ่อน

จากสถิติที่ผ่านมา มีลูกจ้างจำนวนกว่า 80,000 คน เข้าไปแบบไม่ถูกระบบ (คนที่เคยไปแบบถูกต้องจะชี้ทาง เนื่องจากรู้ช่องทางจึงดึงคนที่รู้จักไปแอบแฝงทำงาน) ซึ่งจะมีค่าแรงถูกกว่า สวัสดิการไม่มี คนที่ไปแบบไม่ถูกกฎหมายจึงมักต้องอยู่ต่อ เพราะถ้ากลับมาแล้วก็จะกลับไปไม่ได้อีก”

บทสัมภาษณ์นายศราวุธ นาแถม ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ

“โรคที่ติดต่อทางเอดส์ หน้าที่รับผิดชอบคือ สาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) สาธารณสุขอำเภอ จะดูแลรอบนอกวงแหวน ส่วนของตำบลหมากแข้งจะเป็นมีเทศบาลเป็นดูแล ปัญหาโรคไข้เลือดออกเป็นโรคสำคัญ แต่ปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ คุณแม่วัยรุ่น โดยติดอันดับต้น ๆ ของประเทศ เป็นประเด็นสำคัญที่ สสจ.ทั่วประเทศพบเจอ ปัญหาส่วนมากจะอยู่ในชนบท สสจ. จะเน้นในเรื่องของการลดอัตราการเพิ่มของคุณแม่วัยรุ่นให้มาก”

เรื่องแม่วัยรุ่นมีมาตรการเชิงรุกไหม?

“มีพรบ. ตั้งครรภ์เกิดขึ้นแล้ว เราจะขับเคลื่อนเชิงรุก ให้สิทธิเขาในการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง ให้เขาตัดสินใจว่าจะเอาเด็กไว้หรือเอาเด็กออก ข้อมูลพื้นฐานเราต้องให้เขารู้ การป้องกันจะเน้นกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มเป้าหมาย ให้เจ้าหน้าที่จากอนามัยไปให้ความรู้

ตาม พรบ. จะต้องให้เขาเรียนหนังสือ บนพื้นฐานข้อมูลและทางการแพทย์ ครูต้องสอนเพศศึกษาในโรงเรียนด้วย สาธารณสุขต้องไปกระตุ้นให้ครูร่วมด้วย เพราะไม่ใช่หน้าที่ของสาธารณสุขอย่างเดียว ยิ่งปิดบังยิ่งเปิดให้ปัญหากว้างออกไป ถ้าแม่ไม่มีคุณภาพลูกออกมามีปัญหาแน่นอน จะส่งผลต่อประเทศในอนาคต

รู้ได้อย่างไรว่าผู้ค้าบริการอยู่ที่ไหน?

“คสช.จะมีข้อมูลเปิดเผย (กระทรวงฯ สำนวก่อน) เราจึงเข้าไปถึงเป้าหมายเลย บางครั้งอาจจะใช้คนไปแฝงตัวตามที่ร้านคาราโอเกะ เข้าไปตามข้อมูลเดิม อาจจะถูกต่อต้าน เพราะเขาก็ต้องระวังตัว เพราะเคยถูกกลั่นแกล้งจากบุคคลภายนอก โดยเราจะให้ความรู้และอุปกรณ์ป้องกัน”

คนที่ค้าบริการส่วนใหญ่มาจากที่ไหน?

“ส่วนใหญ่เป็นประเทศเพื่อนบ้าน บ้านเราก็มียกแต่ส่วนน้อย”

รูปแบบการค้าบริการทางเพศในพื้นที่เป็นแบบใด?

“ร้านคาราโอเกะ หรืออาบอบนวด”

ผู้ค้าบริการให้ความร่วมมือกับสาธารณสุขหรือไม่?

“เมื่อสาธารณสุขเข้าไปเขายินดีคุยด้วย ให้ความร่วมมือดีมาก เขาจะได้มีความรู้ป้องกันตัวเองได้เป็นอย่างดี ตัวเลขการเป็นเอดส์ลดลงเรื่อย ๆ ผู้ติดเอดส์รายใหม่ลดลงเรื่อย ๆ”

สถานการณ์โดยทั่วไปในจังหวัดอุดรธานี?

“สมัยก่อนคนที่ตั้งครรภ์ในโรงเรียนจะถูกไล่ออกอย่างเดียว แต่ปัจจุบันนี้ไม่ได้แล้ว อุดรธานีถือว่าแม่วัยรุ่นมากกว่าที่อื่น ปัจจัยที่ทำให้เกิดแม่วัยรุ่น วัฒนธรรมต่างชาติมีผล ค่านิยมเปลี่ยนไป เศรษฐกิจ เด็กสมัยนี้ใช้โทรศัพท์กันแล้ว คู่มือลามก เป็นจุดเริ่มต้น เด็กอยู่กับสื่อมากเกินไป ไปหาเสีย มีคนส่งเงินให้ พอมีคนส่งเงินให้มากเกินไปก็ไม่ไปเรียน มีปัจจัยจากวัตถุที่ขอพ่อขอแม่ไม่ได้

เขาไม่มีความรู้ เป็นเรื่องปกติ อารมณ์มาก่อน สนุกเกินไป กว่าจจะรู้ตัวก็สายไปแล้ว สังคมไทยปิดเรื่องเพศ มาให้ความรู้เมื่อเป็นผู้ใหญ่แล้ว ต้องอาศัยประสบการณ์ของผู้ใหญ่ด้วย ไม่ใช่โพรงให้กระรอก ให้เขารู้การ

เอาตัวรอดป้องกันตัวเอง พ่อแม่ต้องเข้าใจ เพราะเป็นช่วงที่ต้องเปลี่ยนแปลง เราแนะนำทุกคนไม่ได้ ต้องให้ความรู้พ่อแม่ เปิดอกคุยกัน”

หลักที่สาธารณสุขเข้าไปให้ความรู้?

“มีหลักสูตรของครู กข. เราต้องมีอุปกรณ์ ทักษะ เขารู้ว่าอะไรคือความเปลี่ยนแปลงของร่างกายจิตใจ ต้องให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วย ปัญหาส่วนใหญ่ของผู้ให้บริการทางเพศ คือความเจ็บป่วย ไม่รู้จะใช้สิทธิอะไร เงินไม่มี สาธารณสุข จะช่วยอย่างไรก็ช่วยไป ถ้ามาถูกต้องตามกฎหมายคนต่างด้าวก็จะใช้สิทธิได้ นายจ้างกับลูกจ้างต้องช่วยกันออกเงิน ส่วนใหญ่จะเสี่ยงกฎหมาย ถ้าเข้าระบบนายจ้างจะต้องจ่ายด้วย เขาจึงไม่เข้าระบบ เวลาเจ็บป่วยจึงเป็นปัญหาทำให้ไม่มีหลักประกัน แต่สาธารณสุข ปฏิเสธไม่ได้ ต้องให้ความช่วยเหลือ

กรณีที่มีขอความช่วยเหลือเรื่องเพศสัมพันธ์ จะมีคลินิกนิรนามที่ให้บริการเป็นพิเศษเฉพาะ ของสาธารณสุข สังกัดของโรงพยาบาลอุดรธานี เปิดหลายที่ เข้าติ๊กอยู่ในอุดรธานี น่าจะมีประมาณ 2 - 3 ที่

โรคมาจากไหน?

“โรคดั้งเดิมที่มีคือ ซิฟิลิส คนเที่ยวที่ไม่ใช้ถุงก็มี คนที่เป็นอาจจะไม่แสดงอาการ เป็นพาหะนำโรค แต่ไม่มีอาการของโรค พร้อมทั้งจะแพร่เชื้อได้ อยู่ที่แต่ละคน

ผู้ให้บริการก็ได้มีแค่คนไทย ความรู้ของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันออกไป มีแรงงานข้ามชาติมาใช้บริการ เช่น จีน พม่า ลาว

ช่วงอายุของผู้ขายบริการ จะอยู่ที่ 20 ปีขึ้นไป ในเด็กจะน้อยมาก เพราะทางการเข้มงวด และส่วนใหญ่คนลาวจะบอกต่อกัน เพราะรู้ว่าเงินดี”

บทสัมภาษณ์ พ.ต.ท.บรรจง ชาสังค์

“สถิติ กฎหมายค้ำมนุษย์ตั้งแต่ปี 2555 - 2559 ของจังหวัดอุดรธานีทำคดีค้ำมนุษย์ที่มีการจับกุมดำเนินคดี ทั้งหมด 7 คดี ส่วนการค้าประเวณีมีเยอะมาก โดยมี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ธุระจัดหา (พ่อเล้าแม่เล้า) 2) โสเภณีเด็ก โดยคดีที่ดำเนินการกับผู้ประกอบการ ปี 2557 มี 83 คดี, ปี 2558 ยังไม่สำรวจ และปี 2559 มี 5 คดี

การค้าประเวณีจะพบอยู่ในที่ตั้ง สีแยกไฟแดงในตัวเมืองอุดรธานี และค้าโดยโทรศัพท์หรือออนไลน์ โดยสาเหตุที่จับ เพื่อทำตามนโยบาย

ในพื้นที่ส่วนใหญ่ 99% เป็นคนลาว ซึ่งโสเภณีคนไทยมีน้อย แต่จะเป็นบริการอีกระดับหนึ่ง โดยจะไปหาถึงที่แต่ไม่ไปเที่ยวด้วย (ไปหาเขาที่ห้อง หรือให้เขามาหาที่ห้องพัก) ราคาขั้นต่ำอยู่ที่ 2,000 บาทขึ้นไป ติดต่อผ่านธุระจัดหา (แม่เล้า) โดยผู้ค้ามีทั้งนักศึกษาจริง และมีนักศึกษาปลอมเพื่อเรียกราคา ในการให้บริการถึงที่ โสเภณีคนลาวก็มีทำบ้าง

ผู้ประกอบการจะร่วมกันกับรีสอร์ทหรือโรงแรม ราคาประมาณ 1,500 บาท ถ้าจับคนลาวได้ ส่วนใหญ่จะมีหนังสือเดินทางถูกต้อง อยู่เป็นเวลา ถ้าพบว่ามีการกระทำผิดอย่างอื่น ก็ต้องแจ้งข้อหาทุกข้อหา เท่าที่ดูในจำนวน 93 คดี มีเข้ามาแบบไม่ถูกกฎหมายเพียงรายเดียว ใน 93 คดีนี้ ถ้าขออนุญาตถูกต้อง ต้องดำเนินคดีในส่วนของค่าประเวณี ส่วนใหญ่ศาลจะให้โอกาสกลับตัว คือไม่ลงโทษ พ้นโทษชำระค่าปรับแล้วเขายังมีสิทธิอยู่ โดยคนลาวมักถูกจับในข้อหาเปิดสถานบริการ นับรวมแล้วมีจำนวนเยอะ คละ ๆ กัน

ตำรวจใช้การล่อซื้อ (วิธีการแสวงหา) ไม่ผิดกฎหมาย เพราะถ้าเป็นพลเรือนจะไม่มีอำนาจและศาลไม่ยอมรับ ตำรวจส่วนกลางไปจับจะมีปัญหากับตำรวจท้องที่ เพราะมีผลประโยชน์กัน ต้องดูแลนาย จึงใช้เด็กพวกนี้ไปบริการ โดยเจ้าของที่อุดรธานี เป็นคนไทยทั้งหมด

สาวไทยเป็นที่นิยม เพราะสวยกว่า แต่งตัวดี ขาว หอม ส่วนคนลาวจะสนใจด้วยปัญหาทางเศรษฐกิจ ที่โดนจับเพราะมีอายุไม่ถึงเกณฑ์ และกรณีมีเด็กอายุต่ำกว่าผู้ประกอบการจะถูกจับและลงโทษ

การซื้อบริการโสเภณีออนไลน์ ผู้ใช้บริการมักตรวจสอบตามรูปที่ส่งมา ถ้าไม่สวยเหมือนในรูปก็ไม่จ่ายเงิน หากเปรียบเทียบระดับของผู้ค้าบริการ คนลาวเปรียบดั่งสามล้อ ส่วนคนไทยจะขับรถเก๋งมาเลย โดยส่วนใหญ่จะมีธุระจัดหา ไม่เคยพบว่าผู้ค้ามาขายเอง ต้องผ่านแม่เล้า นอกจากนี้ ในปัจจุบัน ยังมีบริการแบบแพ็คเกจ

คนลาวส่วนใหญ่เต็มใจมาทำงานนี้ แต่จะมีโรคเอดส์เยอะมาก คนที่ไปใช้บริการส่วนใหญ่เป็นคนระดับล่าง พื้นที่ต่างจังหวัดที่เศรษฐกิจดีก็จะทำให้ราคาค่าตัวแพงขึ้น เช่น เชียงใหม่ กรุงเทพฯ โสเภณีที่เป็นคนไทยโดยพื้นฐานจะต้องมีถุงยางอนามัย แต่คนลาวไม่ค่อยป้องกัน จำยอม เพราะไม่มีทางเลือก ประเทศไทยเป็นเจ้าบ้านจึงเลือกได้”

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการค้าบริการ?

“อยากให้ถูกกฎหมาย เพราะเป็นผลดีกับการควบคุมโรค”

สถานการณ์โดยทั่วไปในจังหวัดอุดรธานี?

“ต้องยอมรับว่าประเทศไทยเป็นอันดับหนึ่งของโลก เปรียบเทียบอุดรธานีกับเมืองอื่นที่เคยไปประจำตำแหน่งอุดรธานี ใหญ่ที่สุด ราคาปกติ 2,000 บาทคือราคามาตรฐานที่อุดรธานี”

ข้อมูลจากการลงพื้นที่ ณ เมืองวังเวียง สปป.ลาว

ภาพที่ จ.1 พื้นที่ค้าบริการทางเพศ

จากการลงพื้นที่สถานประกอบการและแหล่งท่องเที่ยวยามค่ำคืน ณ เมืองวังเวียง สปป.ลาว พบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นร้านคาราโอเกะ มีหญิงสาวให้บริการนั่งอยู่หน้าร้านฯ

นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของวัยรุ่น ทั้งชาวลาวและชาวต่างชาติ ได้แก่ จีน เกาหลี มีลักษณะเป็นผับแบบเปิด

จากการลงพื้นที่ ณ สถานประกอบการและแหล่งท่องเที่ยวยามค่ำคืน ณ เมืองเวียงจันทน์ สปป.ลาว พบว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นร้านคาราโอเกะ ผับ บาร์ ข้อมูลจากร้านคาราโอเกะแห่งหนึ่งแสดงให้เห็นว่า เด็กส่วนใหญ่มาจากเมืองที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหลวงพระบาง เด็กที่เข้ามาค้าบริการทางเพศมีทั้งชาวลาวและเวียดนาม ถ้าแขกไม่ขึ้นห้อง เด็กก็จะอยู่แค่ชั่วโมงเดียว (คิดค่าบริการชั่วโมงละ 100 บาท) หากขึ้นห้องค่าตัวจะอยู่ที่ 1,500 - 2,000 บาท เด็กที่มาทำงานที่นี่ มาจากต่างจังหวัดทั้งหมด และไม่อยากจะกลับบ้าน เพราะพ่อแม่ให้มาทำงาน เช่นเดียวกับที่พ่อแม่ไม่อยากให้กลับบ้าน เพราะที่บ้านไม่มีอะไรทำ ไม่มีงาน

และไม่มีที่เที่ยว นอกจากนี้ยังพบว่า สาเหตุที่เด็กที่ไม่ได้ไปทำงานที่ประเทศไทยเนื่องจากค่าพาสปอร์ตแพง ลูกค้าที่มาเที่ยวคาราโอเกะที่นี่ ได้แก่ คนลาว จีน และเวียดนาม

ภาพที่ จ.2 หน้าร้านค้าบริการทางเพศ

บทสัมภาษณ์ แมลิน ผู้ประกอบการร้านน้องนาง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

“ร้านน้องนางเป็นร้านอาหารและร้านคาราโอเกะ เปิดให้บริการทุกวัน เวลา 11.00 – 14.00 น. และ 18.00 - 24.00 น. ตอนกลางวันจะไม่ค่อยมีแขก มีลูกจ้างผู้หญิงลาวประมาณ 9 - 10 คน ไม่มีการบังคับ ลูกจ้างส่วนมากจะกลับบ้าน ไปทำงานที่ กทม. และไปอยู่กับแฟน ไม่มีลูกจ้างคนไหนอยู่ได้นาน สวัสดิการที่มีคือ ลูกจ้างที่มาทำงานอยู่ฟรีกินฟรี คนลาวจะมีความกตัญญูคือ หาเงินส่งให้พ่อแม่

รายได้ของร้าน ประมาณ 2,500 - 3,000 บาทต่อวัน เมื่อก่อนได้หลักหมื่น เป็นเพราะเศรษฐกิจตกต่ำ จึงไม่ค่อยมีคนมาเที่ยว ทางร้านจดทะเบียนถูกต้อง จ่ายค่าภาษีสุรา ภาษีป้าย หมดก็ไปจดและจ่ายค่าธรรมเนียม โดยถ้าเข้าบ้านอยู่ก็กิจการอาจไปไม่รอด

ผู้ใช้บริการ มีคนอีสานมาเที่ยวบ้าง บางครั้งคนลาวก็มาเที่ยวบ้าง เพราะคนลาวหลายคนทำงานที่บ้านเรา โดยลูกจ้างบางคน 2 เดือนจะกลับหนึ่งครั้ง ไปต่อหนังสือเดินทางเดือนละครั้ง บางร้านมีลูกจ้างที่เป็นเด็กอาประมาณ 14 - 15 ก็มี แต่ร้านนี้ไม่รับ เพราะกลัว ลูกจ้างที่มาสมัครส่วนมากจะมาตามเพื่อนที่เคยมาอยู่ก่อน แต่ก่อนมีลูกจ้างชาวพม่ามาแต่จะพูดไม่ค่อยชัด บางคนมีแฟนอยู่ที่ประเทศไทยจึงเอาลูกมาเลี้ยงด้วย ช่วงฤดูทำ

นาลูกจ้างคนลาวส่วนมากจะกลับไปทำนา แต่ก็จะมีหมื่นเวียนมาอยู่เรื่อย ๆ แต่ก่อนมีลูกจ้างเป็นสาวเวียตนาม หน้าตาดี หลังจากได้แฟนก็กลับไป พูตไทยได้ ส่วนใหญ่สาวเวียตนามจะทำงานอยู่ที่ประเทศลาว

ลูกจ้างสาวลาวที่ไปทำงานที่กรุงเทพฯ ส่วนใหญ่จะทำงานเสิร์ฟ/ โรงงาน/ บริการตามร้านอาหารโอเกะ โดยเมื่อก่อนสาวลาวได้เงินเยอะ(คืนหนึ่งได้ทิปคนละ 1,000 - 2,000 บาท) แต่ไม่รู้ค่าของเงินไทย นายหน้าที่เอามาเก็บไว้เองหมด และไม่แจ้งให้เขาทราบด้วย นำส่งสารสาวลาวพวกนั้น แต่อยู่ไปนาน ๆ ก็มีความรู้เพิ่มขึ้น

ร้านนี้เปิดทำการมาเป็นระยะเวลา 20 ปี เมื่อก่อนเช่าบ้านเดือนละ 7,000 บาท แต่ปัจจุบันซื้อไว้เป็นของตัวเอง ที่ร้านจะมีห้องประชุม ลูกค้าส่วนมากจะเป็นक्रमากินเลี้ยงสังสรรค์ คิดชั่วโมงละ 150 บาท(ห้องคาราโอเกะก็คิดราคานี้) แต่ปัจจุบันไม่ค่อยมีคนมาใช้

ลูกจ้างสาวลาวที่นี้ไม่คิดค่าบริการ แตกต่างกับที่ประเทศลาว จะคิดค่าบริการประมาณ 100 บาทต่อชั่วโมง ปกติจะมีฝรั่งมาชอบลูกจ้างสาวลาว แต่สาวลาวจะกลัว แต่ถ้าไม่กลัวส่วนใหญ่ฝรั่งจะรับไปเลี้ยงดูเป็นแฟน ฝรั่งส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวเพราะมาเยี่ยมเพื่อนที่มาเป็นลูกเขยคนไทย ลูกจ้างสาวลาวที่ร้านไม่ได้คิดหน้าตาเพราะที่มาส่วนมากจะหน้าตาดี

ลูกจ้างสาวลาวที่ไปทำงานที่กรุงเทพฯ ได้รายได้แค่เพียง 500 บาท และต้องแบ่งครึ่งกับผู้ประกอบการด้วย บางคนถูกกักขัง ประมาณ 4 - 5 ปีที่แล้ว สาวลาวที่มาใหม่ ๆ โดนคนไทยหลอกไปว่าทำงานโรงงานแต่เอาไปขายบริการ กว่าจะหนีมาได้ ต้องขอแขกออกมาด้วย แขกส่งสารจึงซื้อเวลาและอ้างว่าพาออกไปเที่ยวข้างนอกด้วย

คนลาวที่เป็นแรงงานส่วนใหญ่มาทำงานโรงน้ำแข็ง โรงเส้น ขนของที่ตลาด ผังลาวได้ 200 บาท ค่าใช้จ่ายแพง อยู่นี้ได้ 300 บาทต่อวัน

ที่ร้านตำรวจไม่ค่อยมายุ่ง เพราะรู้จักกัน ลูกชายก็ไปทำงานกับตำรวจ (รับเหมาทั่วไป) ตำรวจจึงไปตรวจร้านอื่น ส่วนเจ้าหน้าที่จากสาธารณสุขเข้ามาดูแล ประมาณ 2 เดือนต่อครั้ง”

บทสัมภาษณ์ ผู้หญิงค้าบริการทางเพศ จำนวน 3 คน

ณ ร้านน้องนาง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

โดยหญิงผู้ให้บริการทั้งหมดมาจากแขวงบอลิคำไซ หลวงพระบาง ประเทศลาว และจังหวัดหนองคาย จากการสัมภาษณ์ ได้ข้อสรุปพอสังเขปดังนี้

“การทำงานจะมาตามเพื่อนที่มาทำอยู่ก่อนเป็นผู้แนะนำ โดยไม่ได้มาอยู่ที่ร้านประจำ แต่จะหมื่นเวียนเปลี่ยนกันมา ที่นี้มีบ้านพักฟรี แม่ทำกับข้าวให้กินฟรี ไม่ค่อยมีคนป่วยจึงไม่ถามถึงสวัสดิการ อาชีพที่ประเทศลาวก่อนมาค้าบริการ คือส่วนใหญ่ทำไร่ ทำนา (ปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด) ทอผ้า

ก่อนจะข้ามมารู้สึกกลัวเกือบทุกอย่าง แต่ไม่กลัวตำรวจเพราะเรามาถูกต้อง โดยหญิงที่มาทำงานส่วนใหญ่มีแฟน บางคนแฟนเสียชีวิต จะส่งเงินกลับบ้านเดือนละ 4,000 - 5,000 บาท ให้ครอบครัว โอนผ่านธนาคารไปลาว

อยู่ที่ประเทศลาวข้าวไม่ได้ซื้อเพราะทำนา แต่ที่ประเทศลาวค่าแรงน้อย ค่าครองชีพสูง จึงมาทำงานที่ประเทศไทย คนที่ลาวบางคนไม่ยอมมาเพราะเรียนหนังสือหรือทำนา เมื่อถึงฤดูทำนาก็จะกลับไปทำ (ฤดูทำนาที่ประเทศลาวประมาณ 1 - 2 รอบ)

บางคนเคยไปทำงานเย็บผ้าอยู่กรุงเทพฯ เปรียบเทียบกับจังหวัดสกลนครแล้วค่าแรงไม่ต่างกัน ไม่ค่อยได้ไปเที่ยว ถึงเวลาก็กลับที่พัก

ผู้ค้าบริการส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้น ม.3 - ม.4 สามารถพูด อ่านได้ เขียนได้ ได้ค่าแรงวันละ 300 บาท โดยหากต้องเลือกประเทศที่ชอบ ชอบที่ลาวมากกว่า การมาทำงานที่ประเทศไทย ถ้าลูกอยากมาหาเงินพ่อแม่ก็จะไม่บังคับ

มีการวางแผนชีวิตว่า 1. เก็บเงินได้ยากไปอยู่กับลูก ทำอาชีพค้าขายที่บ้าน(ขายผัก ขายปลา) 2. อยากทำก็ป็นกำหนดไม่ได้ เมื่ออยู่ตัวแล้วอยากกลับไปเปิดร้านขายของชำที่บ้าน

ภาคผนวก ฉ

สรุปการลงพื้นที่จังหวัดระนองและเกาะสอง ประเทศพม่า

ระหว่างวันที่ 21-24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

ภาพที่ ฉ.1 บริเวณท่าซึ่งเป็นจุดที่แรงงานพม่าจะมาขึ้นฝั่งและผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองตรงจุดนี้

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดที่มีจุดผ่านแดนถาวรไทยพม่า ที่เชื่อมคนทั้งสองประเทศทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ การค้า วัฒนธรรมและวิถีชีวิต แรงงานจากประเทศพม่าเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในประเทศไทย ขณะเดียวกัน สินค้าอุปโภคบริโภคจากประเทศไทยก็ส่งออกไปขายเป็นสินค้าหลักในตลาดประเทศพม่า จากการลงพื้นที่พบว่าคนพม่าที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยสามารถแบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เดินทางเพื่อมาซื้อสินค้าในฝั่งไทย เมื่อซื้อของเสร็จก็จะนั่งเรือข้ามฝั่งกลับไปเกาะสอง ประเทศพม่า อีกกลุ่มหนึ่งคือคนพม่าที่ข้ามฝั่งมาเพื่อหางานทำ คนกลุ่มนี้จะมีทั้งที่เดินทางมาคนเดียว เมื่อทำงานถึงกำหนดระยะเวลาหนึ่งก็จะเดินทางกลับและเดินทางข้ามมาใหม่ในภายหลัง ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเดินทางเข้ามาทำงานโดยพาครอบครัวมาด้วย กลุ่มนี้ตั้งใจที่จะอยู่ในประเทศไทยไปเรื่อย ๆ トラบเท่าที่สามารถอยู่ได้และมีเงินเพียงพอกับการกลับไปตั้งตัวในประเทศบ้านเกิด

คนพม่าถูกจ้างเป็นแรงงานระดับล่าง ผู้ชายทำงานรับจ้างเข็นของในตลาด เป็นลูกเรือประมงหาปลา เป็นคนคัดแยกและขนส่งปลาที่ทำเรือ ส่วนผู้หญิงจะทำงานเป็นเด็กเสิร์ฟในร้านอาหาร รับจ้างเป็นแม่บ้านทำความสะอาด บางรายทำงานเป็นผู้หญิงค่าบริการทางเพศในร้านคาราโอเกะ ฯลฯ เมื่อประชากรแฝงข้ามชาติเพิ่มมากขึ้น สิ่งที่ตามมาคือ หน่วยงานภายในจังหวัดทั้งส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่ต้องทำงานหนักขึ้นเพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ ปัญหาและมาตรการจัดการของหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น ทางคณะผู้วิจัยได้เข้าพบกับหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ 3 หน่วยงานด้วยกันคือ หนึ่ง ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดระนอง สอง สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดระนอง และสาม

สาธารณสุขจังหวัดระนอง ทั้งสามหน่วยงานเน้นทำงานด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน และสกัดกั้นปัญหา นอกจากนี้ยังได้มีโอกาสแวะเยี่ยมชมโรงเรียนเอกศิลป์ราษฎร์พัฒนา ซึ่งทำให้เห็นการจัดการเรื่องการศึกษาของเด็กพม่าที่อยู่ในจังหวัดระนองด้วย

ภาพที่ ฉ.2 – ฉ.3 ภาพแรงงานพม่าทำงานขนปลาและคัดแยกปลาเพื่อการประมงขายให้กับพ่อค้าแม่ค้า

ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดระนอง

แรงงานย้ายถิ่นชาวพม่าที่เข้ามาอาศัยในจังหวัดระนอง มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 100,000 คน ส่วนใหญ่เป็นประชากรแฝงจากจังหวัดข้างเคียงในประเทศพม่า สำหรับจำนวนผู้หญิงค้าบริการทางเพศมีประมาณหลักสิบคน รูปแบบการค้าบริการทางเพศที่เกิดขึ้นคือ เมื่อมีการตกลงซื้อบริการทางเพศแล้ว จะมีเจ้าแก่เป็นคนนำผู้หญิงไปส่งตามบ้าน โดยย่านที่มีการค้าบริการทางเพศของคนพม่า คือ ปากคลอง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ไม่ห่างจากท่าเรือที่ข้ามมาจากประเทศพม่ามากนัก ในช่วงกลางวันจะเปิดเป็นร้านค้า ส่วนในช่วงกลางคืนจะเปลี่ยนเป็นร้านคาราโอเกะ

แรงงานที่เข้ามาทำงานส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาทำงานด้วยตัวเอง โดยไม่มีนายหน้า ส่วนแรงงานที่เข้ามาทำงานใหม่ ในครั้งแรกๆ จะเดินทางเข้ามาทำงานคนเดียว จากนั้นจึงหาผู้ทางนำครอบครัวมาอยู่ด้วยในภายหลัง โดยใช้เอกสาร Boarder pass โดยสามารถอยู่ได้ 7 วันและต้องต่อครั้งต่อไปเรื่อยๆ แบบไม่มีกำหนด หากไม่มีดำเนินการต่อใบอนุญาตภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จะถือว่ามีความผิดฐานอยู่อาศัยในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจะกักคนพม่าที่อยู่ในประเทศแบบผิดกฎหมายไว้เพื่อรอการส่งกลับ

ในอดีตเมื่อมีการจับกุมผู้อยู่ในประเทศแบบผิดกฎหมาย ตำรวจจะส่งดำเนินคดี แต่ในภายหลังจำนวนของผู้กระทำผิดมีเพิ่มขึ้น ทำให้รัฐไทยต้องใช้งบประมาณสูง อีกทั้งไม่มีการจัดทำประวัติคนที่เข้ามา 7 วัน และ

คนที่ต่อใบอนุญาตไปเรื่อยๆ ในกรณีถ้าแรงงานพม่ามีอายุ 65 ปีจะไม่จ้างทำงานต่อ ยกเว้นถ้าแรงงานคนนั้นเคยทำงานอยู่ก่อนที่จะอายุ 65 ปี จึงจะจ้างทำงานต่อ

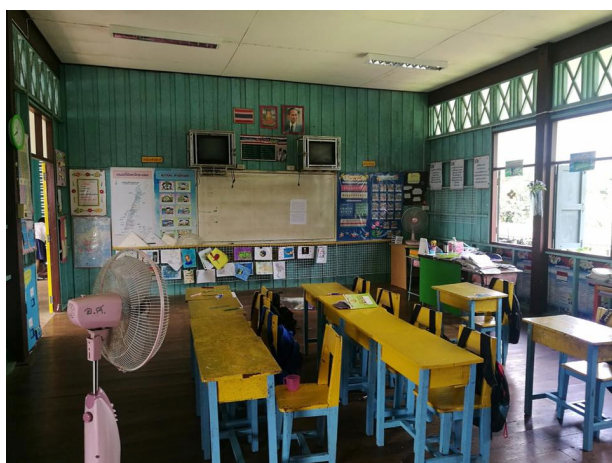
แรงงานพม่าที่เข้ามาทำงานมาจากเกาะสองและมะริด ส่วนใหญ่การเข้ามาทำงานของแรงงานพม่าที่มีอายุต่ำกว่า 17-18 ปี นายหน้ามักจะไม่พามาเพราะเป็นภาระที่จะต้องดูแล ถ้าถูกจับได้จะเป็นปัญหา และแรงงานพม่าที่เข้ามาทำงานแบบถูกกฎหมายจะต้องมี Passport เพราะรัฐไทยกำหนดไว้ จึงจะสามารถออกใบอนุญาตทำงาน (Work permit) ให้ได้ แต่โดยปกติถ้าเข้ามาในประเทศไทยในระยะไม่เกิน 16 กม. จะต้องทำหนังสือผ่านแดน (Boarder pass) ซึ่งในปัจจุบันเสี่ยงต่อการที่คนพม่าจะออกนอกพื้นที่ เช่น เข้ามาในอำเภอเมือง จุดที่เกิน 16 กิโลเมตร คือตั้งแต่ตรงไหนไม่ได้มีการระบุไว้ชัดเจน ส่วนถ้าคนไทยเดินทางเข้าไปพม่า หนังสือผ่านแดน (Boarder pass) กำหนดว่าต้องอยู่ในระยะไม่เกิน 3 ไมล์ การจัดการของคนพม่าทางใต้มักจะเลือกข้ามแดนที่จังหวัดระนองเพราะตรงจุดของจังหวัดกาญจนบุรีเป็นเขตพื้นที่ของชนกลุ่มน้อย ถ้าเป็นผู้หญิงจะเดินทางเข้ามาเป็นกลุ่มประมาณ 3-4 คน แบบไม่มีนายหน้าเป็นผู้พาเข้ามา แต่มักจะมาจากการชักชวนของญาติพี่น้องที่เคยเข้ามาทำงานก่อนหน้านี้แล้ว ซึ่งการข้ามเพื่อเข้ามาทำงานต้องอาศัยความไว้วางใจระดับหนึ่ง ผู้หญิงที่เข้ามาทำงานจะได้รับเงินล่วงหน้าเป็นค่าจ้าง แต่ต้องแลกกับหนังสือเดินทางที่เจ้าของจะเก็บไว้เพื่อป้องกันการหลบหนีก่อนที่จะทำงานครบตามจำนวนเงิน เมื่อผู้หญิงถูกจับจะแจ้งกับเจ้าหน้าที่ว่าเป็นการค้ามนุษย์ สำหรับผู้หญิงพม่าที่ค้าบริการทางเพศ จะขายให้กับลูกค้าชาวพม่า ถ้าถูกบังคับพวกเขาจะช่วยกันจึงไม่เกิดกรณีการค้ามนุษย์ขึ้น สถานที่ที่ค้าบริการทางเพศเมื่อก่อนคนที่ต้องการมาเที่ยวจะไปสถานที่ให้บริการซึ่งมีลักษณะเป็นบ้าน แล้วจะหลบนอนที่นั่นเลย แต่ปัจจุบันจะให้บริการเป็นบ้านของตัวเอง ถ้าในกรณีที่เป็นคนแปลกหน้าจะไม่รับ

สำหรับปัญหาในการทำงานของเจ้าหน้าที่คือเข้าไปไม่ถึงคนพม่า เรื่องที่เกิดขึ้นในกลุ่มคนพม่า ต้องอาศัยสายข่าวเป็นคนในแพหรือคนไทยที่พูดและฟังภาษาพม่าได้ ซึ่งตรงนี้ก็ก่อให้เกิดอุปสรรคในการทำงาน การควบคุมเหตุการณ์ทำได้ยาก จากสถานการณ์เรื่อง Rohinja ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและพบว่าไทยเป็นทางผ่านมีคนไทยจำนวนหนึ่งเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการนำพาคน Rohinja ซึ่งเข้าข่ายลักษณะการค้ามนุษย์ จึงส่งผลให้ระนองถูกจับตาในเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องต้องระมัดระวังและเข้มงวดในเรื่องของการหลบหนีเข้าเมืองและการค้ามนุษย์ตามไปด้วย

ภาพที่ ฉ.4 เข้าพบกับทางเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับผู้หญิงค้าบริการทางเพศ แรงงานข้ามชาติ และการค้ามนุษย์

ภาพที่ ฉ.5 – ฉ.6 บรรยากาศห้องเรียนและการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกศิลป์ราษฎร์พัฒนา

เมื่อจังหวัดระนองเป็นพื้นที่หนึ่งี่รองรับการเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติ ทำให้น่าสนใจว่าในกรณีที่มีเด็กซึ่งเป็นลูกหลานแรงงานข้ามชาติเดินทางเข้ามาด้วยหรือเป็นเด็กที่เกิดขึ้นระหว่างที่พ่อแม่ทำงานอยู่ในประเทศไทย สิทธิทางการศึกษาของพวกเขาจะเป็นอย่างไร การลงพื้นที่ พบว่า ปัจจุบันมีโรงเรียนที่ให้การศึกษาแก่เด็กพม่า 1 โรง ชื่อว่า โรงเรียนเอกศิลป์ราษฎร์พัฒนา โดยเปิดสอนให้กับเด็กไทยและเด็กพม่า ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 โดยได้รับเงินอุดหนุนทางการศึกษาจากกระทรวงศึกษาตามจำนวน

นักเรียนที่โรงเรียนดูแลอยู่ ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวน 70 คน เป็นเด็กพม่าจำนวน 53 คน และเป็นเด็กไทยจำนวน 7 คน เป็นเด็กผู้ชายในจำนวนที่ใกล้เคียงกับเด็กผู้หญิง มีครูที่ทำหน้าที่สอนและดูแลเด็กจำนวน 7 คน เมื่อครูแต่ละท่านเกษียณทางโรงเรียนไม่มีอัตรารับครูมาทดแทนจึงทำให้อาครุต้องรับภาระดูแลเด็กมากขึ้น และคาดว่าโรงเรียนแห่งนี้ต้องปิดตัวไปในที่สุด ปัจจุบันรูปแบบการเรียนการสอนเป็นระบบโทรศัพท์ทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวล แต่ละชั้นเรียนมีนักเรียน ประมาณ 11-13 คน เด็กที่จบการศึกษาจากโรงเรียนแห่งนี้ส่วนใหญ่จะเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนสตรีระนอง แต่เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่สอนลูกหลานแรงงานข้ามชาติเป็นส่วนใหญ่ จึงถูกจำกัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านกีฬา ทางโรงเรียนจึงมีเป้าหมายในการมุ่งเน้นส่งเสริมความสามารถทางวิชาการให้กับเด็ก ๆ

ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดระนอง

มาตรการสกัดกั้นของตำรวจตรวจคนเข้าเมืองในสนามบิน ถ้าตำรวจพบว่าบุคคลนั้นเข้าข่ายต้องสงสัยจะใช้พระราชบัญญัติการเดินทางให้เจ้าหน้าที่จัดหางานทำหน้าที่ตรวจสอบ โดยเรียกบุคคลมาสอบสวนว่ามีงานที่จะไปทำในพื้นที่ปลายทางชัดเจนหรือไม่ ถ้าพบว่าต้องสงสัยจะดำเนินการระงับการเดินทางทันที สำหรับในจังหวัดระนองส่วนใหญ่จะเป็นการลักลอบเข้ามาทำงานโดยไม่ผ่านนายหน้า (Agent) ในกรณีที่เป็นการค้าประเวณีจะถูกจับทันทีเนื่องจากเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ ถ้าเป็นการค้าเด็กถือว่าการเข้ามามีการค้ามนุษย์ (Human Trafficking) แต่เท่าที่พบการค้าบริการส่วนใหญ่เป็นการสมัครใจเข้ามาทำงานซึ่งจัดว่าเป็นการสมยอม

ผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศในพื้นที่จังหวัดระนอง ส่วนใหญ่คนพม่า ส่วนผู้หญิงที่ค้าบริการในจังหวัดชุมพร ส่วนใหญ่จะเป็นคนลาว จากสถิติการจับกุมในเดือนกุมภาพันธ์ปี 2559 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการจับกุมในเรื่องการข่มขืน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเข้าไปตรวจสอบสถานค้าบริการเพราะเกรงว่าจะมีเด็กทำงาน ซึ่งส่งผลในเรื่องการค้ามนุษย์ (Human Trafficking) ที่ระนองกำลังถูกจับตามองอยู่ ส่วนการจะพิสูจน์อายุนั้นทำได้ยาก เพราะคนพม่าที่ข้ามเข้ามาส่วนใหญ่ไม่มีบัตรประจำตัว ถ้าเป็นบุคคลที่มีอายุพอสมควรก็จะสามารถตรวจสอบได้จากใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ส่วนใหญ่จะบอกว่าทำงานบริการร้านอาหาร ระนองเป็นเมืองปิด คนส่วนใหญ่ก็จะมาเที่ยว มีผู้หญิงที่ค้าบริการทางเพศจำนวนมาก โดยถ้าเป็นผู้หญิงไทยจะขายบริการทางเพศให้กับคนไทยด้วยกัน การค้าบริการทางเพศ ผู้หญิงมักจะทำงานแบบนี้ไกลบ้าน เนื่องจากไม่ยากเจอคนรู้จัก ถ้าเป็นการค้าในรูปแบบการเปิดเป็นร้านประกอบการธุรกิจสปา ตามกฎหมายภายในร้านต้องมีคนที่มิใบประกอบการทำสปาอย่างน้อย 1 คน คนที่ได้ใบอนุญาตทำงานหรือ work permit จะได้รับจากการจัดงานที่จะพิจารณาตามชนิดของงาน ถ้ามีใบอนุญาตนี้แล้วจะมีสิทธิขอยุ่ในประเทศกับทางตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) ซึ่งเรียกว่า non-immigrant

ภาพที่ ฉ.7 ระหว่างการสัมภาษณ์ผู้คุยกับสาธารณสุขจังหวัดระนอง

เมื่อมีรัฐบาลคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) การเข้าถึงผู้หญิงที่ทำอาชีพค้าบริการทางเพศทำได้ยาก เพราะพวกเธอกลัวความผิด ไม่เปิดเผยตัวเหมือนเมื่อก่อน จากข้อมูลจำนวนไม่มากนักที่สาธารณสุขจัดเก็บไว้นั้นแสดงให้เห็นว่าในช่วงปี 2557 มีผู้หญิงค้าบริการทางเพศ 112 คน เป็นคนพม่า 96 คน ช่วงปี 2558 มีจำนวนผู้หญิงค้าบริการทางเพศ 52 คน เป็นคนพม่า 24 คน และช่วงปี 2559 มีจำนวนผู้หญิงค้าบริการทางเพศ 43 คน เป็นคนพม่า 32 คน เมื่อพิจารณาจากสถิติจะพบว่าจำนวนผู้หญิงที่ทำอาชีพนี้ลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ความจริงแล้วสถานการณ์ไม่ได้ลดลง เพียงแต่เปลี่ยนรูปแบบการค้า โดยจากเดิมการค้าบริการทางเพศจะอยู่ในสถานบริการทางเพศ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถเข้าไปให้ความรู้ แจกถุงยาง และเจาะเลือดให้เดือนละ 2 ครั้ง แต่ปัจจุบันเป็นการขายแฝงตามร้านคาราโอเกะและร้านนวดแผนโบราณ ผลต่อเนืองที่เกิดขึ้นคือการเข้าไปให้ความรู้และแจกถุงยางทำได้ยากขึ้น ผู้หญิงที่จะเข้ามาหาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจึงมักจะติดโรคมาแล้วจึงเข้ามารับการรักษาแต่การรักษาเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง การติดต่อทำได้ลำบาก ปกติงานที่สาธารณสุขรับผิดชอบคืองานด้านการป้องกัน ถ้าแรงงานมีการเข้าเมืองอย่างถูกกฎหมายจะมีการดูแลเรื่องการส่งเสริมสุขภาพและคุมกำเนิดด้วย ปัจจุบันอัตราการเกิดของเด็กพม่ากับเด็กไทยมีจำนวน 1 : 1 เท่ากัน

หน่วยบริการสุขภาพของสาธารณสุขจังหวัดระนองมี 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสาธาณสุขตำบลบ้านมิตรภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบางรีนซึ่งอยู่บริเวณที่ไม่ไกลจากจุดผ่านแดน ทำให้ผู้มารับบริการเป็นคนพม่าทั้งหมด และศูนย์บริการเทศบาล ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของโรงพยาบาลระนอง การรักษาพยาบาล ถ้าเป็นแรงงานข้ามชาติที่มีหลักประกันสุขภาพ การดำเนินการรัฐไทยจะเป็นคนดูแล แต่ถ้าไม่มี

หลักประกัน องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Organization for Migration : IOM) จะเป็นคนดูแล ซึ่งทาง IOM มีกองทุนเพื่อดูแลและรักษาโรคมาลาเรีย วัณโรค และผู้ที่ติดเชื้อ HIV ถ้ามีการตรวจพบว่าบุคคลดังกล่าวป่วยเป็นเอ็ดส์หรือมีเชื้อ HIV สิ่งที่จะดำเนินการคือ ผลักดันกลับประเทศเดิม ห้ามไม่ให้ทำงานต่อไปในประเทศไทย ทางสาธารณสุขจะส่งต่อข้อมูลไปให้ประเทศนั้น ๆ ในการดูแลผู้ป่วยซึ่งเป็นประชากรของตนเอง

การที่มีแรงงานพม่าเข้ามาในพื้นที่ไม่ได้ทำให้สถานการณ์การติดเชื้อเพิ่มมากขึ้น สถานการณ์การติดเชื้อ HIV ล่าสุด¹ พบว่า ช่วงอายุที่มีการติดเชื้อมากที่สุดคือ 30-34 ปี คิดเป็น 23.72% รองลงมาคือ 25-29 ปี คิดเป็น 19.58% เนื่องจากการแพทย์ของไทยดีกว่าจึงทำให้คนพม่านิยมข้ามฝั่งมารักษาในประเทศไทย สาธารณสุขจังหวัดมองว่าถ้าแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองมาอย่างถูกต้องตามกฎหมายจะไม่เป็นภาระในแง่การรักษา เพราะอยู่ภายใต้การบังคับทำประกันสังคม อีกทั้งยังช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจในจังหวัดด้วย แต่ที่เป็นปัญหาคือในกลุ่มของผู้ติดตามที่เข้ามาพร้อมกับแรงงาน คนกลุ่มนี้ไม่มีการบังคับว่าต้องมีหลักประกันสุขภาพ ดังนั้นใครจะทำหรือไม่ทำก็ได้ ทำให้มีผลในเรื่องการควบคุมโรคในพื้นที่ สาธารณสุขจึงคิดแผนที่จะจำกัดพื้นที่ (zoning) ให้แรงงานอยู่เฉพาะบริเวณปากคลองและตำบลบ้านมิตรภาพเพื่อง่ายในแง่การดูแลจัดการ ในอดีตมีแพทย์จากพม่าเดินทางเข้ามาดูแลด้านสาธารณสุขให้กับคนพม่าที่ปากคลอง แต่ปัจจุบันไม่มีแล้ว ทำให้ภาระงานด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพิ่มสูงขึ้น และใช้งบประมาณจำนวนมาก โดยใช้งบประมาณในการดูแลแรงงานพม่าราว 5 ล้านบาทต่อแรงงานพม่า 1 คน

สำหรับศูนย์บริการสาธารณสุขตำบลท่าเมือง พบว่า มีจำนวนผู้เข้ามาใช้บริการไม่มากนัก คือ ประมาณ 10 คนต่อเดือน (จากอดีต 70 - 80 คนต่อเดือน) โดยจะเข้ามาใช้บริการตรวจเลือดและตรวจภายใน ส่วนใหญ่ผู้ค้าบริการทางเพศเป็นผู้หญิง ถ้าเป็นคนไทยจะมีอายุประมาณ 30-40 ปี แต่ถ้าเป็นคนพม่าจะมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยทำงานตามสถานบริการทางเพศโดยตรง หรือตามร้านนวด หรือร้านคาราโอเกะ

เมื่อคุยกับนายหน้าที่ทำอาชีพพาเด็กไปส่งหาแขกตามสถานที่ที่นัดหมาย พบว่าการซื้อขายลดลงมาก หลังจากการเข้ามาทำงานของ คสช. ร้านที่เหลื่ออยู่จะเป็นร้านคาราโอเกะซึ่งเหลื่อเพียงไม่กี่ร้าน การส่งเด็กไปตามที่นัดพบแขก นายหน้าซึ่งเป็นคนส่งจะได้เงินอยู่ที่คนละ 500 บาท ปัจจุบันจะได้ลูกค้าคนละ 1-2 ราย หรือบางคนไม่ได้เลย ซึ่งสถานการณ์การค้าบริการทางเพศที่ระนองเหมือนกับพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศที่ได้ลงไปเก็บข้อมูล ธุรกิจตรงนี้จะซบเซาลงไปด้วยนโยบายของรัฐที่เอาจริงเอาจังในเรื่องการค้ามนุษย์ที่พ่วงอยู่กับการค้าบริการทางเพศ และพื้นที่ระนองยังคงมีคำสั่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ภายใต้การกักขังการกักขังอยู่ ทหารจึงเข้ามาควบคุมพื้นที่อย่างใกล้ชิด สืบเนื่องมาจากปัญหาเรื่อง Rohingya และการปรับลดสถานะของไทยจาก Tier 2 เป็น Tier 3 ของสหรัฐอเมริกา

¹ เป็นข้อมูลจัดเก็บของสาธารณสุขจังหวัดระนอง ณ วันที่ 20 พ.ค. 59

ภาพที่ ฉ.8 – ฉ.9 ท่าเทียบเรือเกาะสอง ประเทศพม่า

การข้ามเข้าไปที่เกาะสอง ประเทศพม่า เพื่อดูเส้นทางที่มาของแรงงานใช้เวลาไม่นานเพียงไม่กี่นาที สิ่งที่น่าประหลาดใจคือเริ่มเห็นความเจริญจากการก่อสร้างที่กำลังเกิดขึ้น มีเรือขนปูน และเมืองมีความคึกคักจากการค้า

ขายและทำประมง คนพม่าเดินทางข้ามฝั่งไปยังประเทศไทยและกลับเข้าฝั่งมาจำนวนมาก สังเกตจากผู้โดยสารที่เต็มลำส่วนใหญ่เป็นคนพม่า ซึ่งแสดงถึงความสะดวกในการเดินทางระหว่างกัน สิ่งหนึ่งที่สามารถเปรียบเทียบกันระหว่างการเข้ามาในพรมแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์คือ มาตรการตรวจสอบและการสกัดกั้นก่อนเดินทางเข้าประเทศ จะเห็นได้ว่าสิงคโปร์มีมาตรการที่ดีและชัดเจนว่าบุคคลไหนสามารถเดินทางเข้ามาได้บ้าง และเป็นในรูปแบบใด ที่ชัดเจนคือกำหนดประเภทของใบอนุญาตการทำงานเป็นประเภทต่างๆ การเดินทางเข้ามาของชนชั้นแรงงานซึ่งกำหนดว่าไม่อนุญาตให้พาครอบครัวเข้ามาด้วย ในแง่นี้คือช่วยลดปัญหาสังคมอื่น ๆ ที่จะตามมา รัฐบาลไม่สูญเสียงบประมาณจำนวนมาก ในขณะที่ประเทศไทยมีมาตรการการตรวจสอบคนเข้าเมืองระดับหนึ่งแต่ไม่ได้เข้มงวด ไม่สามารถติดตามบุคคลในกรณีที่เขาเข้ามาอย่างถูกต้อง ทำให้ปัจจุบันรัฐบาลต้องแบกรับภาระที่เกิดขึ้นทั้งในเรื่องการศึกษา สาธารณสุข สถานะทางทะเบียน เป็นต้น การถอดบทเรียนจากในอดีตและการปรับใช้มาตรการตรวจคนเข้าเมืองของประเทศเพื่อนบ้านที่ประสบความสำเร็จน่าจะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการที่ประเทศไทยใช้จะช่วยลดปัญหาลงได้